

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಸೀರಿ ಕನ್ನಡ

ಪ್ರಥಮ ಭಾಷಾ ಕನ್ನಡ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸೂಕ್ತ
(ಪರಿಷ್ಕಾರ - 2022)

ಹಾರ್ಡ್‌ಸೆಲ್ ತರಗತಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸೂಕ್ತ ಸಂಘ (ರ.)

ನಂ. ೪, ೧೦೦ ಅಡಿ ವರ್ತುಲ ರಸ್ತೆ, ಬನಶಂಕರಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಹಂತ
ಚಂಗಳೂರು - ೫೭೨೦೧೦೫

ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಮಿತಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಡಾ. ಸಿ.ಎಸ್. ರಾಮಚಂದ್ರ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಸ್ಥ, ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗ. ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮಾನಸಗಂಗೋತ್ತಿ, ಮೈಸೂರು-೨೦೬.

ಮೈ. ಎನ್. ತಮ್ಮಣ್ಣಗೌಡ, ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು, ನಂ. ೨೨೫, ೪ನೇ ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆ, ೧ನೇ ಹಂತ, ವಿಜಯನಗರ, ಮೈಸೂರು.

ಸದಸ್ಯರು

ಶ್ರೀ ವಿ. ರಂಗಪ್ಪಯ್ಯಮೋಳ್ಳ, ನಿವೃತ್ತ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಶ್ರೀ ನಿವಾಸ ಬೆಂಗಳೂರು, ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕು.

ಶ್ರೀ ಬೆಳವಾಡಿ ಮಂಜುನಾಥ, ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಸ.ಪ.ಪ್ರೋ. ಕಾಲೇಜು, ಮೂಗ್ಡಹಳ್ಳಿ, ಬೆಂಕ್ಕುಮಗಳೂರು ತಾಲೂಕು.

ಶ್ರೀ ವಿಶೇಷಾರ್ಥ ಭಟ್ಟ, ಕನ್ನಡ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ವಿಶಲ ಪ.ಪ್ರೋ. ಕಾಲೇಜು, ವಿಟ್ಟಿ, ಬಂಟಪ್ಪಳ ತಾಲೂಕು.

ಶ್ರೀ ಸೆಂಪ್ರ. ನರಸಿಂಹ ಭಟ್ಟ, ನಿವೃತ್ತ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ಅಜ್ಯತನಗರ, ಪರ್ಕಾಳ ಅಂಚೆ, ಕಾರ್ಕಾಳ ತಾಲೂಕು.

ಪರಿಶೀಲಕರು.

ಮೈ. ಸಾ.ಶಿ. ಮರುಳಯ್ಯ, ಸಾಹಿತಿಗಳು, ರಾಗಿಣಿ, ಹಂಪಿನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦೧೦೯.

ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿ ಸದಸ್ಯರು

ಮೈ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಹಾಟೀಲ್, ಸಾಹಿತಿಗಳು, ಸಂಕ್ರಮಣ ಪ್ರಕಾಶನ, ಎಲಚೆನಹಳ್ಳಿ, ಜಿ.ಪಿ. ನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು-೨೮.

ಡಾ. ಕೆ. ಮರುಳಸಿದ್ದಪ್ಪ, ಸಾಹಿತಿಗಳು, ನಂ ೧೩೬, ಗ್ರಾಂಸೆಯ ಕ್ರಾಸ್, ಜಿ.ಪಿ. ನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು-೨೮.

ಮೈ. ಸಾ.ಶಿ. ಮರುಳಯ್ಯ, ಸಾಹಿತಿಗಳು, ರಾಗಿಣಿ, ಹಂಪಿನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಮೈ. ಅ.ರಾ.ಮಿತ್ರ, ಸಾಹಿತಿಗಳು, ಕೆ.ಎಚ್.ಬಿ. ಕಾಲೋನಿ, ಯಲಹಂಕ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಡಾ. ವಿಷ್ಣು ಎಂ. ಶಿಂದೆ, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಭಾಗ, ಕನಾರ್ಕಿಕ ರಾಜ್ಯ ಮಹಿಳಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ವಿಜಯಪುರ.

ಮುಖ್ಯ ಸಂಯೋಜಕರು

ಮೈ. ಜಿ.ಎಸ್. ಮುಡಂಬಡಿತ್ತಾಯ, ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಪರಿಷತ್ತಣ ಮತ್ತು ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ರಚನೆ, ಕನಾರ್ಕಿಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರು-೮೫.

ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ

ಶ್ರೀ ನಾಗೇಂದ್ರ ಹುಮಾರ್, ವ್ಯವಸಾಯ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕನಾರ್ಕಿಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರು-೮೫.

ಶ್ರೀಮತಿ ಸಿ. ನಾಗಮಣಿ, ಉಪನಿದೇಶಕರು, ಕನಾರ್ಕಿಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರು-೮೫.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜಕರು

ಶ್ರೀ ಹಾಂಡುರಂಗ, ಹಿರಿಯ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕನಾರ್ಕಿಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರು-೮೫.

ಮುನ್ಮುಡಿ

ಎಂಬೆನೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರ್ಯಾಕ್ರಮದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಚಿತವಾದ ಕನಾಂಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗ ಸಂಘ ಎಂಬೆನೇ ನೆಯ ಸಾಲಿನಿಂದ ಒಂದನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ ಹತ್ತನೇಯ ತರಗತಿವರೆಗೆ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗಗಳ ರಚನೆ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು ರೀ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಕೋರ್ ವಿಷಯಗಳನ್ನು 2 ಮಾದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ರಚನೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇ ರಿಂದ 3 ನೆಯ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತ ಮತ್ತು 4 ರಿಂದ 10 ನೆಯ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಕೋರ್ ವಿಷಯಗಳಾದ ಗಣಿತ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ಎಂಬೆನೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರ್ಯಾಕ್ರಮವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಚೈಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

- ಕಲೆಕೆರುನ್ನು ಜೀವನದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಸುವುದು.
- ಕಂಠಪಾಠ ವಿಧಾನದಿಂದ ಕಲೆಕೆರುನ್ನು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಪರ್ಯಾಕ್ರಮವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಜ್ಞಾನದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಲಿಕಾ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು.
- ಭಾರತದ ಪ್ರಜಾಸತ್ಯಾತ್ಮಕ ನೀತಿಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಷಂತ ಸಂದಿಸುವುದು.
- ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಇಂದಿನ ಹಾಗೂ ಭವಿಷ್ಯದ ಜೀವನವ್ಯವಹಾರಕೆಗಳಿಗೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.
- ವಿಷಯಗಳ ಮೇರೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಅವಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸ್ತಿರು ಜೋಡಿಸುವುದು.
- ಶಾಲೆಯ ಹೊರಗಿನ ಬದುಕಿಗೆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವುದು.
- ಮಕ್ಕಳಿಂದಲೇ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು.

ನೂತನ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ನೂತನ ವಿಧಾನಗಳಾದ ಅಂತರ್ಗತ ವಿಧಾನ (Integrated Approach), ರಚನಾತ್ಮಕ ವಿಧಾನ (Constructive Approach) ಹಾಗೂ ಸುರುಳಿಯಾಕಾರದ ವಿಧಾನ (Spiral Approach) ಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗಗಳ ವಿಷಯ ಹಾಗೂ ಅಭಾಸಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಯೋಜನೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗಗಳೊಂದಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯಕ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ನೂತನ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗಗಳು ಪರೀಕ್ಷೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಅವಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ವೈಕಿಷ್ಟ ವಿಕಸನಕ್ಕೆ ಮಾರಕವಾಗಿವೆ. ತನ್ನಾಲ್ಕ ಅವರನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಸ್ವಸ್ಥಸಮಾಜದ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಚೆಗಳನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಿದೆ.

ಭಾಷಾ ಕಲೆಕೆರುನ್ನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿಗಳಾದ ಆಳಿಸುವುದು, ಮಾತನಾಡುವುದು, ಓದುವುದು, ಬರೆಯುವುದು ಹಾಗೂ ಆಕರ್ಷಣಿಕಗಳಿಂದ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಕೆಯಂತಹ ಕ್ಷೇತ್ರವಾರು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕೌಶಲಗಳೊಂದಿಗೆ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ವ್ಯಾಕರಣ, ಸೌಂದರ್ಯಪ್ರಜ್ಞೆ ಪ್ರಶಂಸಾ ಮನೋಭಾವ, ಮೌಲ್ಯಗಳ ಸಂವರ್ಧನೆಗೆ ಅನುಮತಿ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಬಂದಾಗ ಅವರು ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಾಗಿ ಕಂಠಪಾಠಕ್ಕೆ ಶರೀರ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗವು ಭಾಷಾ ಕೌಶಲಗಳ ಸಂವರ್ಧನೆಗೆ ಒಂದು ಮೂರಕವಸ್ತುವಂದು ಪರಿಗೊಳಿಸಲು, ಮಕ್ಕಳ ಮನೋಜ್ಯಶಾಲ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ ಅನೇಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಿತ್ರರೋಂದಿಗೆ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಜಚ್ಚೆಯ ಮೂಲಕ ಅವರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗು ಸಂಪರ್ಣ ಕೌಶಲಗಳ ಸಂವರ್ಧನೆಯೇ ಕಲೆಕೆರು ಸುರಿಯಿಂದ ಅಂತಹ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹಜ್ಜಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವ ಕಲೆ (learning to learn) ಹಾಗೂ ಕಲಿತುದುದನ್ನು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸುವ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ (learning to do) ಯಾನ್ಯಾ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಧಿಮಾಡುತ್ತದೆ. ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗಗಳು ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ವೈಕಿಷ್ಟಪ್ರಮಾಣವಾಗಿವೆ. ಇತರ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗಗಳಂತಹೇ ಈ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರಿಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹಾಗೂ ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇದರೆಂದಿಗೆ 10ನೆಯ ತರಗತಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಒಂದು ಹಂತದ ಅಂತಸಾಂಖಿಕಾರಿವರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರು ಪಟ್ಟಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಿರಿ ಕನ್ಸ್ಯಡ-10 ಕನ್ಸ್ಯಡ ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆಯ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗ ರಚನೆ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು ರಚನಾ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಾಂಗಿನಿಕ್ಕೂಪ ಹಂತದಲ್ಲಿರುವ ಅಕಾಲ ಮರಣವಸ್ತುಪ್ರಯೋಧ ಪ್ರಾಧಾರಕರಾದ ಡಾ. ಸಿ.ಎಸ್. ರಾಮಚಂದ್ರರವರನ್ನು ಕನಾಂಟಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗ ಸಂಪರ್ಣ ಗೌರವಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಸ್ತಕದ ತಯಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ, ಸದಸ್ಯರಿಗೆ, ಕಲಾಕಾರರಿಗೆ, ಪರಿಶೀಲಕರಿಗೆ, ಸಂಯೋಜಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮಹಾಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ವರಿಗೆ, ಜೀಲ್ನಿ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತಕವನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಮುಂದಿಸಿದ ಮುಕ್ತಕರಿಗೆ ತನ್ನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತೆ ಕೈತ್ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಸಾಹಿತ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಕವಿಗಳ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಈ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಜಾರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಒಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿರುವ ಬರಹಗಾರರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗ ಸಂಘ ಆಭಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಮೈ. ಜಿ. ಎಸ್. ಮುಡಂಬಡಿತ್ತಾಯ

ಮುಖ್ಯ ಸಂಯೋಜಕರು

ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗ ಪರಿಷತ್ತ ಹಾಗೂ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗ ರಚನೆ

ಕನಾಂಟಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗ ಸಂಘ (ರಿ.)

ಬೆಂಗಳೂರು.

ನಾಗೇಂದ್ರ ಕುಮಾರ್

ವ್ಯವಸಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು

ಕನಾಂಟಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗ ಸಂಘ (ರಿ.)

ಬೆಂಗಳೂರು.

ಬೋಧನೆಗೆ ಮುನ್ನ....

ಮಾತೃಭಾಷೆಯ ಕಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆ ಅಶ್ವಂತ ಮಹತ್ವದ್ದು. ಬೋಧನೆಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಪರ್ಯಾಪ್ತ ತಾಯ್ಯುಡಿಯ ಕಲಿಕೆಗೆ ಪೂರ್ಕವಾಗಿರಬೇಕಾದುದು ಅಗತ್ಯ. ಹತ್ತನೆಯ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ತಕ್ಷಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ತಾಯ್ಯುಡಿಯನ್ನು ಸ್ವಜನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದು ಅಪೇಕ್ಷಿತೀಯ. ಈ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸುವಾಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಗ್ರಹಿಕೆ ಹಾಗೂ ಕಲಿಕೆ ಸಂತರಣೆಯನ್ನು ನೀಡುವಂತಿರಬೇಕು. ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶವು ನೇರವೇರಬೇಕು. ಕಲಿಕೆ ಹಾಗೂ ಕಲಿಸುವಿಕೆಯ ನಿರ್ಧಾರಿತ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಿಕರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಎನ್.ಸಿ.ಎಫ್ ೨೦೦೫ ಮತ್ತು ಕೆ.ಸಿ.ಎಫ್ ೨೦೦೯ರ ಜಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಹಲ್ಲಿಡಿಂಬಾಸನದಿಂದ ಹೊದಲ್ಲಿಂಡು ಇಂದಿನವರೆಗಿನ ತಾಯ್ಯುಡಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯಲೋಕದ ಕೆರುಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಮೂಲಕ ಮಾತೃಭಾಷೆಯ ಇಂಪನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸವಿಯುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಬಾಳಿನಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಧೀಮಂತರಾಗಿ ಬಾಳಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪರಿಚಯ, ನಾಡು-ನುಡಿಯ ಬಗೆಗೆ ಹಿರಿಯರ ಜಿಂತನೆ, ವೈಚಾರಿಕ ಜಿಂತನೆಗಳನ್ನೂ ಗೊಂಡಬೇಕು. ಬಾಳಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಗೀತನಾಟಕವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಭಾಷಾಭಾಸದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕರಣ ಅಲಂಕಾರ ಮತ್ತು ಭಂದಸ್ಸನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪರ್ಯಾಪ್ತೋಷಕ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಗ್ರೌಂಕಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪರ್ಯಾಪ್ತವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅಧ್ಯೋತ್ಸವಕೊಳ್ಳಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕರ್ತೃ-ಭಾವ-ಆಕರ, ಪದ-ಅಥ, ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಭಾಷಾಭಾಸ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಕಲಿಕೆಯ ಮನ್ನ ಅಧ್ಯೋತ್ಸವ ಒಂದಿ ತೀರ್ಥೋಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಗಢ/ಪದ್ಧದ ಕೆಲವು ವಿಶೇಷ ಪದಗಳನ್ನು ಓದುವ ಸಲುವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಓದುವಿಕೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಇದರದು. ಅಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹೊರತು ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆಯ ತಯಾರಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲ. ಪರ್ಯಾಪ್ತೋಷಕ ಅಧ್ಯಯನದ ಒಂದು ಪಾಠಗಳಿಂದ ಹತ್ತು ಅಂಕಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಕೇಳಲಾಗಿ ಒಂದು ಅಂಕದ ಏರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಏರಡು ಅಂಕಗಳ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಬಹುದು.

ಸಿರಿ ಕನ್ನಡ-೧೦ ಪ್ರಥಮ ಭಾಷಾ ಕನ್ನಡ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕವು ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರ ಹಲವಾರು ದಿವಸಗಳ ಜಿಂತನಮಂಧನಗಳ ಫಲವಾಗಿ ರೂಪ್ಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಪರಿಶೀಲಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿಯ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಸಿರಿ ಕನ್ನಡ-೯ರ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ, ಸಿರಿ ಕನ್ನಡ -೧೦ರ ರಚನಾ ಸಮಿತಿ ಪರವಾಗಿ ಆಶ್ರೀಯ ನಮನಗಳು.

ಬಹುಮಖ್ಯವಾಗಿ ಸಿರಿ ಕನ್ನಡ-೧೦ ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಅಕಾಲಮರಣವನ್ನಾಗಿದೆ ಸರಳ, ಸಂಭಾವಿತ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಾಧಾರ್ಯಪಕ ಡಾ. ಸಿ. ಎಸ್. ರಾಮಚಂದ್ರರವರನ್ನು ಗೌರವಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವಾರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಒಂದು ಆಕಸ್ಮಿಕದಿಂದ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಾನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಸಲಹೆ, ಬೆಂಬಲ, ಸರವನ್ನು ನೀಡಿದ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಪಾದ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಶ್ರೀ ವೈ.ಟಿ.ಗುರುಮೂರ್ತಿಯವರಿಗೂ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಸಂಯೋಜಕರಾದ ಪ್ರೇ. ಮುದಂಬಿಡಿತ್ತಾಯಿರವರಿಗೂ ಮತ್ತು ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಶ್ರೀ ಬೆಳ್ಳಕೆಣಿರವರಿಗೂ ಈ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕನೆಯ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮೊಡನೆ ಬಳಿರಾಗಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಹಿರಿಯ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಶ್ರೀ ಪಾಂಡುರಂಗ ರವರಿಗೂ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕದ 'ಕರಡು ಪ್ರತಿ'ಯನ್ನು ಕೂಲಂಕಷ್ಟವಾಗಿ ಒಂದಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಹಿಮ್ಮಾಪ್ತಿ ನೀಡಿದ ಸಿ.ಟಿ.ಇ. ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರಿಗೆ ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಬಂಧುಗಳಿಗೂ ಸಮಿತಿಯ ಪರವಾಗಿ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

ಪ್ರೇ. ಎನ್. ತಮ್ಮಣ್ಣ ಗೌಡ
ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಸಿರಿ ಕನ್ನಡ-೧೦,
ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಮಿತಿ

ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿಗಳ ವಿವರ

ಸರ್ವಾಧ್ಯಾಕ್ಷರು :

ಹೊ. ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ, ರಾಜ್ಯಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಪರಿಷ್ಕರಣಸಮಿತಿ, ಕನಾರಟಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕಸಂಘ(ರಿ) ಬೆಂಗಳೂರು-೮೫

ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಡಾ. ರಾಜಪ್ಪ ದಳವಾಯಿ, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ, ಕನಾರಟಕ ಪರಿಷ್ಕರಣಸಮಿತಿ, ಕನಾರಟಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕಸಂಘ(ರಿ) ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.

ಸದಸ್ಯರು

ಡಾ. ಜಗನ್ನಾಥ್ ಹೆಚ್.ಎ, ಸಹ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ, ಕನಾರಟಕ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ, ಬೆಂಗಳೂರು-೯೫
ಶ್ರೀ ಅಲ್ಲಮ್ಮಪ್ಪಬು ಬೆಟ್ಟಡೂರು, ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು, ಅಮರ ಚೇತನ, ತವಳಗೇರಿ ಕಾಲೋನಿ, ಕಲ್ಕಾನಗರ, ಕೊಪ್ಪಳ
ಶ್ರೀ ವಿ.ರಂಗಪ್ಪಯ್ಯಹೊಳ್ಳಿ, ನಿವೃತ್ತ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಚಿತ್ರಪಾಡಿ, ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ, ಉಡುಪಿ ತಾ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ರವೀಶ್ ಕುಮಾರ್, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಕೇರ್ಗಳ್ಲಿ, ಮೈಸೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು.

ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕದೇವೇಗೌಡ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಉತ್ತರಹಳ್ಳಿ, ಬೆಂಗಳೂರು-೬೮

ಶ್ರೀ ತಮ್ಮಣಿಗೌಡ ಹೆಚ್.ಸಿ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಹನುಮಂತಪುರ, ಹಾಸನ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಶ್ರೀಮತಿ. ಸುತೀಲ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕೆ, (ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ವಿಭಾಗ), ಸರ್ಕಾರಿ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಮದ್ವಾದು ತಾಲ್ಲೂಕು

ಶ್ರೀ ಬಿ.ಸವರಾಜಪ್ಪ, ಎಂ. ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರು (ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ವಿಭಾಗ), ಸರ್ಕಾರಿ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಹೊಸನಗರ ತಾ.

ಶ್ರೀ ಎನ್.ಬಿ.ಎರನಗೌಡ, ಬಿ.ಆರ್.ಎ, ಕ್ಷೇತ್ರಸಮನ್ವಯಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಳೆಗೆರಿ, ಶಿಕ್ಷಾರಿಪುರ ತಾ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಕಲಾವಿದರು:

ಶ್ರೀ ಹೆಂಕಟೇಶ್, ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಉರುಮಾರ ಕಸಲಗೆರೆ, ಮಂಡ್ಯ ದಕ್ಷಿಣ ತಾಲ್ಲೂಕು,

ಉನ್ನತ ಪರಿಶೀಲನ ಸಮಿತಿ

ಡಾ. ಎಚ್.ಎಸ್. ರಾಘವೇಂದರಾವ್, ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ, ನಂ.೨, ರಜಿನೇ ಕಾಸ್, ಜೆ.ಪಿ.ನಗರ,ಬೆಂಗಳೂರು-೧೮

ಡಾ. ಜಿ.ಆರ್.ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ, ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ, ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನಸಂಸ್ಥೆ, ಮಾನಸ ಗಂಗೋತ್ತಿ, ಮೈಸೂರು-೬

ಡಾ. ಸ್ಯಿಯುದ್ ಜಮೀರ್ ಉಲ್ಲಾಪರೀಷ್, ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು, ಭಟ್ಟಳ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ

ಡಾ. ಯಲ್ಲಪ್ಪ ಹಿಮ್ಮಡಿ, ಎಸ್.ಪಿ.ಎಂ. ಕಲಾ ಮತ್ತು ವಾರ್ಷಿಕ್ ಕಾಲೇಜು, ರಾಯಚೂರು, ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆ

ಡಾ. ಕಲಾವತಿ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರೌಢಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಬಳ್ಳಾರಿ

ಡಾ. ಪ್ರಶಾಂತ ನಾಯಕ್, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ, ಕನ್ನಡ ಭಾರತಿ, ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಶಂಕರಪಟ್ಟ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ.

ಡಾ. ಗೀತಾವಸಂತ, ಸಹಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ತುಮಕೂರು.

ಡಾ. ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ, ಎಚ್.ಎಸ್. ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಬಸವನಗುಡಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ :

ಶ್ರೀ ಎಂ.ಪಿ. ಮಾಡೇಗೌಡ, ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕನಾರಟಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘ(ರಿ) ಬೆಂಗಳೂರು-೮೫

ಶ್ರೀ ಕೆ.ಜಿ. ರಂಗಯ್ಯ, ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕನಾರಟಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘ(ರಿ) ಬೆಂಗಳೂರು-೮೫

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜಕರು :

ಶ್ರೀಮತಿ. ಎಂ.ಡಿ. ಉಪಾ, ಹಿರಿಯ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕನಾರಟಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘ(ರಿ), ಬೆಂಗಳೂರು-೮೫

ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಕುರಿತು

ಒಂದ ರಿಂದ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ಪರ್ಯಾಮಸ್ತಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರೂ ಅಧ್ಯಾಸಚಿವರೂ ಆಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯನವರು ತಮ್ಮ ೨೦೧೯-೨೦ ರ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸುವ ಫೋಷಣೆ ಮಾಡಿದರು. ತಜ್ಞರು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಮೂಲ ಆಶಯವನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರು: “ಪರ್ಯಾಮಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯ, ನೈತಿಕಮೌಲ್ಯಗಳು, ವೃತ್ತಿತ್ವವಿಕಸನ, ವೃಜಾನ್ವಿಕ ಮತ್ತು ವೈಚಾರಿಕ ಮನೋಭಾವ, ಜಾತ್ಯೀಯತೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬದ್ಧತೆಗಳಿಗೆ ಅನುಷ್ಠಾನವಂತೆ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಮನರ್ ರಚಿಸಲಾಗುವುದು” ಇದು ಬಜೆಟ್ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಸಾದರಪಡಿಸಿದ ಆಶಯ.

ಆನಂತರ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯು ಒಂದರಿಂದ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯವರಿಗಿನ ಪರ್ಯಾಮಸ್ತಕಗಳ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗಾಗಿ ಏಂ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ದಿನಾಂಕ: ೨೪.೧೧.೨೦೧೯ ರಂದು ಆದೇಶಹೊರಡಿಸಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಗಳು ವಿಷಯವಾರು ಮತ್ತು ತರಗತಿವಾರು ಮಾನದಂಡಕ್ಷಮಗುಣವಾಗಿ ರಚಿತವಾದವು. ವಿವಿಧ ಪರ್ಯಾವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತಜ್ಞರು, ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಈ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಲಿಖಿತವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಅನೇಕ ಆಳ್ವಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶೇಷಣೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಒಮ್ಮೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಪರ್ಯಾಮಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವ ಹೊಣೆಹೊತ್ತ ಈ ಸಮಿತಿಗಳಿಗೆ ‘ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಾಮಸ್ತಕವನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ನಂತರ ಪರ್ಯಾಮಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವ’ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ೨೪.೧೧.೨೦೧೯ರ ಆದೇಶದಲ್ಲೇ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ಆನಂತರ ೧೯.೧೨.೨೦೧೯ ರಂದು ಹೊಸ ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಿ ‘ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪನರ್ ರಚಿಸುವ’ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಸಮಗ್ರ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗೊಂಡ ಪರ್ಯಾಮಸ್ತಕಗಳನ್ನು ೨೦೧೯-೨೧ ರ ಬದಲು ೨೦೧೯-೨೧ನೇ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದೆಂದು ಇದೇ ಆದೇಶದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಯಿತು.

ಅನೇಕ ವೃತ್ತಿಗಳೂ ಸಂಘಟನೆಗಳೂ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಪರ್ಯಾಮಸ್ತಕಗಳ ಮಾಹಿತಿದೊಂದೆ, ಆಶಯದೋಷಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರಿಗೆ, ಪರ್ಯಾಮಸ್ತಕ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರು. ಅವುಗಳ ಪರಿಶೀಲನನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಸಮಿತಿಗಳಾಚೆಗೆ ಅನೇಕ ಸಂವಾದಗಳನ್ನು ವರ್ಷದಿಸಿ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಸಂಭಗ ಜೊತೆ ಚರ್ಚೆಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ ನೀಡಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ವಿಷಯಪರಿವೀಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಡಯಟ್ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ವಿಶೇಷಣಾತ್ಮಕ ಅಭಿಮತಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ. ವಿಜಾಪುನ, ಸಮಾಜವಿಜಾಪುನ, ಗಣಿತ, ಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತಜ್ಞರಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಪರ್ಯಾಮಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಆನಂತರ ಸಭೆ ನಡೆಸಿ ಚರ್ಚೆಸಲಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳಾ ಸಂಘಟನೆ ಹಾಗೂ ವಿಜಾಪುನ ಸಂಬಂಧಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ಅರ್ಥಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪರ್ಯಾಮಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಕಡೆ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಕೇಂದ್ರೀಯ ಶಾಲಾ (ಎನ್.ಸಿ.ಇ.ಆರ್.ಟಿ) ಪರ್ಯಾಮಸ್ತಕಗಳ ಜೊತೆ ರಾಜ್ಯದ ಪರ್ಯಾಮಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತೋಲನಿಕವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ

ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತ ಮತ್ತು ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತಜ್ಞರ ಮೂರು ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಗಳು ನೀಡಿದ ತೊಲನಿಕ ವಿಶೇಷಣ ಮತ್ತು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ರಾಜ್ಯ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ಥಕಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರೀಯ ಶಾಲಾ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ಥಕಗಳಿಗಿಂತ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ಥಕಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟ ಕಡಿಮೆಯಾಗದಂತೆ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅಂಥು, ತಮಿಳುನಾಡು, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ಥಕಗಳ ಜೊತೆ ನಮ್ಮ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ಥಕಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ವಷ್ಟನೆಯನ್ನು ನೀಡಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಸಮಿತಿಗಳು ಮಾಡಿರುವುದು ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯೇ ಹೊರತು ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ಥಕಗಳ ಸಮಗ್ರ ರಚನೆಯಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗಾಗಲೇ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ಥಕಗಳ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಧಕ್ಕೆಯಂಟುಮಾಡಿಲ್ಲ. ಲಿಂಗಭ್ರಾಟ ಸಮಾನತೆ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಗ್ರತೆ, ಸಮಾನತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯಗಳ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಹೀಗೆ ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವಾಗ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರ್ಯಾಪ್ತಮ ಚೌಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಪರ್ಯಾಪ್ತಮ ಚೌಕಟ್ಟಗಳನ್ನು ಏರಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಬಯಸುತ್ತೇವೆ, ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಮಿತಿಗಳು ಮಾಡಿದ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ವಿಷಯವಾರು ಉನ್ನತ ಪರಿಶೀಲನ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡೆದು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಸಂಪೂರ್ಣ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ೨೯ ಸಮಿತಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಹಾಗೂ ಉನ್ನತ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿಯ ಸಮಸ್ತರನ್ನು ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ನೆನೆಯುತ್ತೇವೆ. ಅಂತಹೀ ಸಮಿತಿಗಳ ಕೆಲಸ ಸುಗಮವಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ನಿಷ್ಪೇಷಿಂದ ದುಡಿದ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ಥಕ ಸಂಘದ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನೂ ನೆನೆಯುತ್ತೇವೆ. ಸಹಕರಿಸಿದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೂ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗಳು. ಅಭಿಪ್ರಾಯ ನೀಡಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಸರ್ವ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ತಜ್ಞರಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

ಶ್ರೀ ಎಂ.ಪಿ. ಮಾದೇಗೋಡ
ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಕನಾರ್ಟಿಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ಥಕ ಸಂಘ (ರ.)
ಬೆಂಗಳೂರು-೫೫.

ಮೌ, ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ
ಸರ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷರು
ರಾಜ್ಯ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ಥಕ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ
ಕನಾರ್ಟಿಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ಥಕ ಸಂಘ (ರ.)
ಬೆಂಗಳೂರು-೫೫.

ಪುನರ್ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ಕುರಿತು

೨೦೧೪ರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಪತ್ಯಮಸ್ತಕಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಅದೇ ವರ್ಷ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗೆ ಒಳಗಾದವು. ಪರಿಷ್ಕರ್ತ ಪತ್ಯಮಸ್ತಕಗಳು ೨೦೧೬-೧೭ರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರಲಿಪಿದವು. ಪರಿಷ್ಕರ್ತ ಪತ್ಯಗಳಲ್ಲಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಾಪಕ ಹೀಗೆ, ವಿಮರ್ಶೆಗಳು ಬಂದವು. ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟಿ ಸ್ವಂತಾಸಕ್ತಿಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಪತ್ಯಮಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಒಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತೆಂಬ ಆಕ್ಷೇಪ ಎಲ್ಲಿಡೆಯಿಂದ ಕೇಳಿಬಂದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನಾಫಟಕ ಸರಕಾರವು ೨೦೧೬ರಲ್ಲಿ ಈ ಪತ್ಯಗಳ ಮರುಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸುವಂತೆ ಆದೇಶಿಸಿ ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಯು ಆಪಾದನೆ ಕೇಳಿಬಂದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪತ್ಯಮಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಆಮೂಲಾಗ್ರಹಿಸಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದೆ.

ಇಂದಿನ ಮುಕ್ತಳೀ ಮುಂದಿನ ಜನಾಗಂಪೆಂಬ ಮಾತಿದೆ. ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಓದುವ ಇಂದಿನ ಮುಕ್ತಳಿಗೆ ನಾವು ಎಂಥ ಪರ್ಯಾಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತೇವೆಂಬುದರ ಮೇಲೆ ಸಮಾಜದ ಭವಿಷ್ಯ ನಿಂತಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಓದುವ ಪರ್ಯಾಗಳು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ಸಮಾಜದ ವಿವಿಧ ವರ್ಗ-ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಅಪನಂಬಿಕೆ, ದ್ವೇಷ, ತಾತ್ಸಾರಗಳನ್ನು ಹರಡುವಂತಿರಬಾರದು. ಅವರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯನ್ನೂ ದೇಶಪ್ರೇಮವನ್ನೂ ಉದ್ದೀಪಿಸುವಂತಿರಬೇಕು. ರಾಜ್ಯ, ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಿಹೋದ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿವಿರವಾದ, ವಸ್ತುನಿಷ್ಪಾವಾದ ಮಾಹಿತಿ ದೂರೆಯವಂತಿರಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಭಾಷೆ, ಜನಪದಗಳ ಪರಿಚಯವಾಗುವಂತಿರಬೇಕು. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಪರ್ಯಾಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮ, ಜವಾಬ್ದಾರಿಯತ, ಪ್ರಜಾವಂತ, ಮುಕ್ತ ಮನಸ್ಸಿನ, ಸಭ್ಯ ನಾಗರಿಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಪಾಠಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಣ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು.

(ಒ) ಕವಿ/ಲೇಖಕರ ಮನರಾವರ್ತನೆಯನ್ನು ಕಡೆಮೆ ಮಾಡಿ ಹೊಸ ಕವಿ/ಲೇಖಕರ ಬರಹಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. (೩) ಭಾಷೆಯ ಸೊಬಗನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ಅಧ್ಯಾಯದ ಜೊತೆ ಸೇರಿಸಬೇಕು.

ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಆದರ್ಶ ನಡೆಯುವುದು ನಮ್ಮ ಆಶಯವೇ ಹೊರತು ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕವನ್ನು ರಚಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆ ವಿನಯದಿಂದಲೇ ನಾವು ಈ ಮನರ್ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಕೈಗಿಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ಕೇವಲ ಮರುಪರಿಷ್ಕರಣೆಯೇ ಹೊರತು ಸಮಗ್ರ ಮನಾರಚನೆಯಲ್ಲ. ಈಗಾಗಲೇ (೨೦೧೪ರಲ್ಲಿ) ರಚಿತವಾಗಿದ್ದ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕದ ಆಶಯ ಮತ್ತು ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಧಕ್ಕೆಯುಂಟುಮಾಡಿಲ್ಲ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರ್ಯಕ್ಷಮು ಚೌಕಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಅದನ್ನುಸರಿಸಿ ಬಂದ ರಾಜ್ಯ ಪರ್ಯಕ್ಷಮು ಚೌಕಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ಇಡಿಯ ಮರುಪರಿಷ್ಕರಣೆಯ ಕಾರ್ಯ ನಡೆದಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಸಂವಿಧಾನದ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಲಾಗಿದೆ. ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸಿರುವ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿಯ ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಸಹೋರ್ಮೇಗಳಿಗೆ ನಾನು ಕೃತಜ್ಞ. ಅಂತಹೇ ಸಮಿತಿಯ ಕೆಲಸ ಸುಗಮವಾಗಿ ನಡೆಯಲು ಸಹಕರಿಸಿದ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘದ ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೂ ಆಭಾರಿ. ಈ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯು ಈಗಷ್ಟೇ ಬಂದಿರುವ ಹೊಸ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತ, ಮುಂದೆ ಬರಲಿರುವ ಸಮಗ್ರ ಮನಾರಚಿತ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಕೆಯಾಗಲಿದೆ ಎಂಬ ಭರವಸೆ ನಿರ್ದೂಡು.

ಶ್ರೀ ಎಂ.ಬಿ. ಮಾಡೇಗೌಡ

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು

ಕನಾರ್ಟಿಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರಿ.)

ಬೆಂಗಳೂರು-೫೫೬

ರೋಹಿತ್ ಚಕ್ರತೀಧರ್

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಕನಾರ್ಟಿಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕಗಳ

ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿ

ಮನರ್ ಪರಿಷ್ಕರಣಾ ಸಮಿತಿ

ಶ್ರೀ ರೋಹಿತ್ ಚಕ್ರತೀಧರ್, ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ವಿಧಾನಸೌಧ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಸದಸ್ಯರು :

ಡಾ. ರೋಹಿತ್ ಶಾಸ್ಕ, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಜಾನಪದಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ. ಕನಾರ್ಟಿಕ ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಕಡಗಂಡಿ, ಅಳಂದ ರಸ್ತೆ, ಕಲಬುರಗಿ.

ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕದೇವೇಗೌಡ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಕನಾರ್ಟಿಕ ಪಾಲ್ಕೋ ಶಾಲೆ, ಉತ್ತರಪಥ, ಬೆಂಗಳೂರು, ದಟ್ಟಣ ವಲಯ-೧.

ಕಲಾವಿದರು :

ಶ್ರೀ ರಘುಪತಿ ಶೃಂಗೇರಿ

ಸಲಹಕಾರರು :

ಶ್ರೀ ಎಂ.ಬಿ. ಮಾಡೇಗೌಡ, ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕನಾರ್ಟಿಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರಿ.), ಬೆಂಗಳೂರು.

ಶ್ರೀ ಕೆ.ಜಿ. ರಂಗಯ್ಯ, ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕನಾರ್ಟಿಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರಿ.), ಬೆಂಗಳೂರು.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜಕರು :

ಶ್ರೀಮತಿ. ಎಂ.ಡಿ. ಉಪಾ, ಹಿರಿಯ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕನಾರ್ಟಿಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರಿ.), ಬೆಂಗಳೂರು.

ಪರಿವಿಡಿ

ಕ್ರ. ಸಂ	ಗದ್ಯಭಾಗ	ಕೃತಿಕಾರರ ಹೆಸರು	ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ
೧.	ಶಬರಿ	ಪ್ರ. ತಿ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್	೧
೨.	ಲಂಡನ್ ನಗರ	ವಿ. ಕೃ. ಗೋಕಾಕ್	೧೨
೩.	ಶುಕನಾಸನ ಉಪದೇಶ	ವಿದ್ಯಾವಾಚಸ್ಸತಿ ಡಾ. ಬನ್ನಂಜಿ ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯ	೧೯
೪.	ಭಾಗ್ಯಲ್ಲಿಗಳು (ನಾಲ್ಕುಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು, ಸರ್. ಎಂ. ವಿಶೇಷರಾಯ)	ಸಮಿತಿ ರಜನೆ / ಡಿ.ಎಸ್. ಜಯಪ್ಪಗೌಡ	೨೮
೫.	ನಿಜವಾದ ಆದರ್ಶ ಮರುಷ ಯಾರಾಗಬೇಕು?	ಕೇಶವ ಬಲಿರಾಮ ಹೆಡಗೇವಾರ	೩೨
೬.	ಎದೆಗೆ ಬಿದ್ದ ಅಕ್ಷರ	ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವ	೪೦
೭.	ಶ್ರೀಷ್ಟ ಭಾರತೀಯ ಚಿಂತನೆಗಳು	ಶತಾವಧಾನಿ ಡಾ. ಆರ್. ಗಣೇಶ್	೪೮
೮.	ವೃಕ್ಷಸಾಕ್ಷಿ	ದುರ್ಗಸಿಂಹ	೫೧

ಪದ್ಯಭಾಗ

೯.	ಸಂಕಲ್ಪಗಿತೆ	ಜಿ. ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ	೬೪
೧೦.	ಹಕ್ಕಿಹಾರುತಿದೆ ಸೋಡಿದಿರಾ	ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ	೧೦೨
೧೧.	ಹಲಗಲಿ ಬೇಡರು	ಜನಪದ ಲಾವಣೆ (ಸಂಗ್ರಹ)	೧೧೦
೧೨.	ಕೌರವೇಂದ್ರನ ಕೊಂಡ ನೀನು	ಕುಮಾರ ವ್ಯಾಸ	೧೧೯
೧೩.	ಹಸುರು	ಕುವೆಂಪು	೧೨೨
೧೪.	ಭಲಮನೆ ಮೆಚ್ಚೆಂ	ರನ್ನ	೧೪೦
೧೫.	ವೀರಲವ	ಲಕ್ಷ್ಮಿತ್ರೆ	೧೪೯
೧೬.	ಕೆಮ್ಮನೆ ಮೀಸೆವೋತ್ತನೇ	ಪಂಪ	೧೫೯

ಪಠ್ಯಮೂರಕ ಅಧ್ಯಯನ

೧.	ಉದಾತ್ತ ಚಿಂತನೆಗಳು	ಸಂಗ್ರಹ	೧೬೯
೨.	ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸುಧಾರಕರು	ಸಂಗ್ರಹ	೧೭೨
೩.	ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್	ಡಾ. ಜಿ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ	೧೭೪
೪.	ವಸಂತ ಮುಖ ತೋರಲಿಲ್ಲ	ಡಾ. ವಿಜಯಶ್ರೀ ಸಬರದ	೧೭೬
೫.	ಸ್ವದೇಶೀ ಸೂತ್ರದ ಸರಳ ಹಬ್ಬ	ಶಿವಾನಂದ ಕಳವೆ	೧೭೯
೬.	ನಾನು ಪ್ರಾಸ್ ಬಿಟ್ಟ ಕಡೆ	ಎಂ. ಗೋವಿಂದ ಪ್ರೇ	೧೮೨
೭.	ತಾಯಿ ಭಾರತೀಯ ಅಮರಪುತ್ರರು	ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಸೂಲಿಬೆಲೆ	೧೮೪

ಪ್ರ. ತಿ. ಸರಸಿಂಹಾಚಾರ್ –

ಪ್ರವೇಶ : ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಾಟಕ ಮನೋಹರವಾದುದು. ಅಭಿನಯ, ದೃಶ್ಯ, ಸಂಭಾಷಣೆ, ಸಂಗೀತಗಳಿಂದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ಸಹೃದಯರಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕ ನಾಟಕದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಗೀತನಾಟಕವೂ ಒಂದು. ಗದ್ಯ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಇದರಲ್ಲಿ ಗೀತೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಕಢೆಯ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗುವ ಮೇಳದವರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ನಾಟಕದ ಸೌಗಸನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು. ಅವುಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿ ಹಲವು ಕೃತಿಗಳು ರಚಿತವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಗೀತನಾಟಕಗಳೂ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ, ಕಲೆಗಳ ಸಂಗಮವಾದ ಗೀತನಾಟಕ ಸಂಭಾಷಣಾಯುಕ್ತವಾದುದು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಾಠ್ಯದ ಹಿರಿಮೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂವೇದನಾಶೀಲವಾಗಿ ಕಢೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಗುಣ ಈ ಗೀತನಾಟಕದ್ದಾಗಿದೆ.

(ಮತಂಗಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪರಾಶಾಲೆಯ ಮುಂದಿನ ವನದಲ್ಲಿ ಶಬರಿ ಹಂಬಲುಗೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಶ್ರಮಣಿಯಂತೆ ರೂಪ; ವೃದ್ಧ, ಚೀರ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನಾಂಬರೆ ; ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧಿಹೀನಳಂತೆ ಕಾಣಲಾಗ್ತಾಳೆ.)

ಶಬರಿ : ನಿಂತಲ್ಲಿಯೆ ನಾ ನಿಂತಿರುವೆ | ರಾಮಾ ನೀನೆಂದ್ರೆತರುವೆ
ನೀನಿಹುದೆಲ್ಲೋ ನಾನರಿಯೆ | ನಿನ್ನೆಡ್ಗೆದುವ ಬಳಿಯರಿಯೆ
ನೀ ಬಹೆ ಎನ್ನುವ ನೆಚ್ಚಿನೋಳು | ನಾನಿಹೆ ಬಯಕೆಯ ಮಜ್ಜಿನೋಳು !! ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ....
[ಶಬರಿ ಬನದೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಳು. ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ.]

ರಾಮ : ದೊರೆವಳೇ ಸೀತೆ | ಭೂಮಿಜಾತೆ ಆತ್ಮ ಕಾಮಕಲ್ಪಲತೆ
ದೊರೆವಳೇ ಚೆಲುವೆ? | ಎರೆವೆ ಎರೆವೆ ಗಿರಿವನವೇ, ಪೇಳಿರ ನಾನೆರೆವೆ
ದೊರೆವಳೇ? ದೊರೆಯಳೇ?
ಅವಳ ನೆಲೆ ಯಾರು ಅರಿಯೇ, ಪೇಳಿ ಎನ್ನರಸಿ ದೊರೆಯಳೇ?
ಈ ಬೇಗೆ ಕೆಡದಲಾ | ನನ್ನೆದೆಯ ಬಿಡದಲಾ ಈ ಜಗವ ಸುಡದಲಾ | ಹಾ ! ಹಾ ! ಹಾ !

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ತಾಳಿಕೋ ಅಣ್ಣ ತಾಳಿಕೋ | ಸೂರ್ಯನೇ ತೇಜಗಡೆ ತೇಜಕಡೆಯಾರು?
ರಾಮನೇ ಧೈಯಗಡೆ ಸ್ಥೈಯಗಡೆಯಾರು?

ರಾಮ : [ಸ್ಥೈಯಗಾಂತು] ಅವಳ ನೆನಪಿನ ಸೆಳೆತಕೆನ್ನಾತ್ಮ ಸಿಲ್ಕೆ | ಎನ್ನ
ಬಗೆಗನಿವಾರ್ಯವೀ ಶೋಕದುಲ್ಲೇ. ಇಗೋ ನೋಡು ಲಕ್ಷ್ಮಣ ತಾಪಸರ ಬೀಡು |
ಇದ ನೋಡಿ ಮರುಕೊಳಿಸಿತೆಗವಳ ಪಾಡು.

ಲಕ್ಣ : ಅಹುದು ದಿಟ ಚಿತ್ರಕೂಟವೆ ಮನಕೆ ಬಹುದು | ಜತೆಯೋಳತ್ತಿಗೆಯಿದ್ದ ಬಗೆಯಂತಹುದು. ಹಾ!
ಪಾಪಿ, ನಾ ಆಕೆಯನು ಒಂಟಿಯೋಳಿ ಬಿಟ್ಟೇ | ಎನ್ನಹಂಕೃತಿಗೆಯೇ ಮನ್ಮಹಿಯ ಕೊಟ್ಟೇ !

ರಾಮ : ಮರುಗದಿರು ತಮ್ಮಿಯ್ಯ ಆದುದಾಯಿತ್ತು |
ನಿಮ್ಮನಿಂತಾ ದೃವ ಮರುಳು ಮಾಡಿತ್ತು.
ದನುಪೇಳ್ಳ ದಾರಿಯೋಳಿ ನಾವು ಬಂದಿಹೆವೇ? | ಶ್ರಮಣಿಯಾಶ್ರಮವಿದುವೇ?
ಅಗೋ ಲಕ್ಣಾ, ಅತ್ತ ಆವುದೀ ಮರುಳು? | ನಮ್ಮೆಡೆಗೆ ಬರುತಿಹುದು ಏನಿದರ ಹರುಳು?

ಲಕ್ಣ : ಮರೆಗೆ ಬಾ ಅಣ್ಣಿಯ್ಯ, ಪರಿಕಿಸುವ ಮುನ್ನ | ಇದಿರುಗೋಳಿ ನಾವಿದನು ಏನಹುದೋ ಬನ್ನ.
[ಮರೆಯೋಳಿರುವರು. ಶಬರಿ ತಳಿರು ಹೂ ಹಣ್ಣುಹಂಪಲಗಳನ್ನು ತಲೆ ಕಂಕುಳು ಕೈಯಲ್ಲಿ
ಹೊಂಡು ಬರುವಳು.]

ಶಬರಿ : ರಾಮ ಬಾರದೇ | ನನಗೇನು ತೋರದೇ !!ಪ್ರ!!
ಅವ ಸವಿದಲ್ಲದೆ ಸವಿಯಾಗದ ಈ | ಕಡುಸವಿ ಹಣ್ಣಿಳನೇಗೆಯ್ಯೆಂ
ಮಧುಕರ ಗೀತದ ಮಧು ಉರಿರುವೀ | ಮಧುಪರ್ಕವ ನಾನಾರ್ಥಿವೆಂ ||
ರಾಮ ಬಾರದೇ....
ಬಾ ರಾಮಾ, ಬಾ ರಾಮಾ, ಬಾರ್ತ್ಯ | ಬಾ ಬಾ ಬಗೆಯಿರುಳಿನ ಪೆರೆಯೇ
ಕೋ ಕೋ ಹಣ್ಣಿಳ ಕೋ ಹೂಗಳ ಕೋ | ಎಲ್ಲವ ಕೋ ಎನ್ನೊಳಿಮೋರೆಯೇ
ರಾಮ ಬಾರದೇ | ನನಗೇನು ಸೇರದೇ.

[ಪಣಂಶಾಲೆಯೋಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಳು. ರಾಮ ಲಕ್ಣಾರು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.]

ರಾಮ : ಎನಗಿನಿತು ಹಂಬಲಿಪ ಈ ಜಟಿಲಕೆಬರಿ । ಆ ಉದರಮುಖನೋರೆದ ಶ್ರಮಣೀ ಶಬರಿ. ಉಪಕಾರವಿನಿತಿಲ್ಲ ಈಕೆಗೆನ್ನಿಂದ । ಆದೊಡೆಯು ನೆನೆಯುತ್ತಿಹಳ್ಳಿನಿತರ್ತಿರುವುಂದ! ನಾಚುತಿಹಿನೇ ಮೊಜ್ಜೆಯೀ ನಲುಮೆಯಿಂದ.

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ನಿನ್ನ ನೋಡದೆ ಇಂತು ಮರುಳಾದ ಈ ಸಿದ್ಧಾ! ಇನ್ನು ನೋಡಿದ ಬಳಿಕ ಏನಪ್ಪಣೀ ವ್ಯಾಧೆ!

ರಾಮ : ರೂಪಕೂ ನಾಮ ಮಿಗಿಲಾತ್ತು ಸುರಭಿಯಿದು । ಎನ್ನ ಕಾಣುತಲಿವಳ ಬೆರಗು ತಿಳಿಯುವುದು.

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ನಿತ್ಯ ನೋಡುತ್ತಿಹೇನು ಬೆರಗು ತಣಿಯಿದೆ । ಪರಿಕಿಸುವ ಬಾ ಇದನು ಶ್ರಮಣೀಯಾಶ್ವಮದೆ.

ರಾಮ : ನಡೆ ಮುಂದೆ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ.

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಇಂದು ನೀನೆ ಮುಂದೆ । ನಾನಿರುವೆ ಹಿಂದೆ । ಮೊದಲ ದಿಟ್ಟಿಗೆ ನೀನು । ಬಳಿಕ ನಾನು - [ಹೊರಡುವರು.]

[ಒಳತೆರೆ ಎದ್ದು ವಿಶಾಲವಾದ ಶಬರಿಯಾಶ್ವಮವನ್ನು ತೋರುವುದು. ಅಲ್ಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿ, ಹಿಂಬದಿಗೆ ವೇದಿಯಿದೆ. ಅದರ ಸುತ್ತ ಆಶ್ವಮದ ಸಿದ್ಧರು ಅಲಂಕರಿಸಿ ಹೋದ ಹೊವು ಇನ್ನೂ ಭಾಡದಂತಿಮೆ. ವೇದಿಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ಹೋಗೆಯಾಡುತ್ತಿದೆ. ಶಬರಿ ನಿನ್ನ ರಾಮನಿಗಂದು ಆರಿಸಿ ತಂದ, ಈಗ ಬಾಡಿ ಹೋಗಿರುವ ಹೂ ಹಣ್ಣು ತಳಿರುಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸುತ್ತು ಅವುಗಳ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಹೋಸದನ್ನು ಇಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾಳೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಈ ತೇರ ಹಾಡುತ್ತಾಳೆ.]

ಶಬರಿ : ನಿನ್ನಳಿಂದ ಮೃದುತೆಯನು ಅವನ ಸ್ವರ್ವಶಕ್ತಿ ತೇರದೆ ।

ಬರಿಗಾಳಿಗಾರಿರುವ ನಿನ್ನ ಚೆಂಡಳಿರೇ.

ತುಂಬಿ ಬಂಬಲ ಹೋಗಲ್ಲಿಗಿಂಬಾದ ಕಂಪಿನಿಂ_ ।

ದವನಸುವನುದ್ದಿಷಿಸದೆ ಸೂರಗಿದಲರೇ,

ಅವನ ಪ್ರಾಣಾಹುತಿಗೆ ಬರದೆ ರುಚಿ ಹದ ಕೆಟ್ಟು ।

ಹುಳುವಿಗಾಸರೆಯಾದ ಎಲೆ ವನ್ನೆ ಘಲವೇ

ಮೀಸಲಾಗದೆ ಇಂತು ಮಾಸಲಾಗುವ ಇವನು ।

ಮರಮರಳಿ ಹೋಸತರಿಂದಣಿಗ್ರೇವ ಭಲವೇ

[ಮಾಲೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾ ಹಾಡುತ್ತಾಳೆ.]

ಎಂದು ಕಾಂಬೆ ನಾ ರಾಮನ । ನೆಂದು ಕಾಂಬೆ ನಾ !!ಪ!!

ದಶರಥನ ಮತ್ತನಂತೆ । ಸಾಧು ಜನರ ಮಿತ್ರನಂತೆ

ಧೀರ ಶೂರ ಏರ ಗಂ_ । ಭೀರ ಸದ್ಯಾಂ ಸಾರನಂತೆ - ಎಂದು ಕಾಂಬೆ ನಾ . . .

ಅಂಜಿಸುವವರಂಜುವಂತೆ । ಬಿಲ್ಲ ಹಿಡಿದು ಬರುವನಂತೆ

ಆದೊಡೆ ಬಲು ಸೌಮ್ಯನಂತೆ । ಹಸುಳಿಯಂತೆ ಕಾಂಬನಂತೆ - ಎಂದು . . .

ಅರಸುತನವ ತೋರೆದನಂತೆ । ತವಸಿತನವ ಕೊಂಡನಂತೆ

ತಮ್ಮನೊಡನೆ ಬನಕೆ ಬರಲು | ಮನದಿ ಭಯವೇ ಇಲ್ಲವಂತೆ - ಎಂದು . . .

ಕಟ್ಟ ಕನಸಿನಿರುಳ ಕಳೆವ | ಸುಪ್ರಭಾತದಂಥವನನು

ಗುರುಸಿದ್ಧರೆ ಮಚ್ಚಿದಂಥ | ಸನ್ಯಂಗಳ ಮೂರುತಿಯನು - ಎಂದು . . .

[ಕಟ್ಟಿದ ಮಾಲೆಗೆ ಮುದ್ದಿಕ್ಕುವಳು]

ರಾಮ : ತಾಯಿ, ದಾರಿಗರಿಗೆ ಬೀಡಿಲ್ಲಿ ದೊರೆವುದೇ?

ಶಬರಿ : [ನಡುಗುವೆದೆಯಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗಿ ನಿಟ್ಟಿ ಮೊದಲು ಬೆರಗು ಕಳೆದ ಮೇಲೆ] ನೀ ರಾಮನೇ, ಮಹಾಪುರುಷ!

ರಾಮ : ಅಹಮು ತಾಯಿ, ಅಹಮು, ರಾಮನೆಂಬರು ನನ್ನ ; ಈತ ನನ್ನನುಜ ಸೌಮಿತ್ರಿ.

ಶಬರಿ : ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರೆ ನೀವು - | ರಾಮನೇ ನೀನು ! -

[ಶಬರಿ ತುಂಬ ಸಡಗರಗೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಮುಂದೆ ಮೇಳದವರು ಹಾಡುವ ಹಾಡು ಅವಳು ಗ್ರೇದ ಉಪಚಾರವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತದೆ.]

ಕಂಡಳು ಶಬರಿ | ರಾಮ ಬಂದು ನಿಂದಿರುವುದ || ವ ||

ಕಂಡ ಬೆರಗು ಕಳೆದ ಬಳಿಕ | ಸನಿಯಕ್ಕೆದ ಮೃಯ ಮುಟ್ಟಿ

ಪದದಿ ಕೆಡೆದು ಕ್ಯೆಯ ಕಣ್ಣಿ | ಗೂತ್ತಿಕೊಂಡು ಹನಿಯ ಸುರಿಸಿ!!

ಬನ್ನಿರೆಂದು ಗದ್ದಿಸುತ್ತ | ಅಯ್ಯೋ ವನೂ ಅಣೆಯೆ ಇಲ್ಲ

ನಿನ್ನೆಯಪ್ಪು ಚೆನ್ನವಿಲ್ಲ | ಎನ್ನುತ್ತ ಬಲು ಹಂಬಲಾಂತು !!.....
 ತನ್ನ ಬಗೆಯ ಬಯಕೆಯಂತೆ | ಬಗೆಯ ಬಗೆಯ ಕಂಪನಿಡುವ
 ವನವಾಲೆಯ ಕೊರಳೆಗಿಟ್ಟು | ಅಬ್ಜು ಎಂದು ಹಿಗ್ಗಿ ಹಿಗ್ಗಿ!!
 ಇದು ರುಚಿ ಇದರಪ್ಪು ರುಚಿಯ | ಹಣ್ಣೆ ಇಲ್ಲ ಜಗದೋಳಿಂದು
 ನಿಮಗೆ ಎಂದೆ ತಂದೆನೆಂದು | ತಾನೆ ಅವರ ಕೈಯೋಳಿತ್ತು!!
 ಮೂರೆಯಿಂದ ಸುಪ್ರಸನ್ನ | ರಾಗಿ ರಾಜಕುವರರಂದು
 ಮಂದಹಾಸ ಶೋರೆ, ನೋಡಿ | ಧನ್ಯಭಾವದಿಂದ ಕೂಡಿ!!

[ಹಿಂಗೆ ಅವರಿಗೆ ಉಪಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಶಬರಿ ತನ್ನ ಅಂತಸ್ಸುವಿವನ್ನು ಶೋರುವುದಕ್ಕೆ ಈ ತೆರ ಹಾಡಿಕೊಂಡು ನತ್ತಿಸುತ್ತಾಳೆ.]

ಸುಖಿ ನಾ ಸುಖಿ ನಾ ಸುಖಿ ನಾನು ಬರಿ ಸುಖಿ ಸುಮೃದ್ಧಿ ಸುಖಿ ನಾನು. . . ||ಪ||
 ನಾನಿಲ್ಲದ ನಾನಾಗಿಹೆನು | ಆಸೆ ತೀರಿ ಹಾಯಾಗಿಹೆನು
 ಹಂಬಲನಳಿದಿಹ ತುಂಬಿರುವೆನು ನಾ | ಸುಮೃದ್ಧಿಯೇ ಬಲು ಸುಖಿ ನಾನು—!! ಸುಖಿ ನಾ...
 ಹೊಳೆ ಕಡಲಿಗೆ ಸೇರುವ ತೆರದಿ | ನಾವೆ ರೇವಿಗೆ ಬಹ ತೆರದಿ
 ಬಗೆ ಬಗೆ ಹಾರ್ಕೆಯ ಪಟವಿಳಿಸಿ | ನಿಂತಿದೆ ಮನ ಇದೆ ಬಿಡುವೆನಿಸಿ !! ಸುಖಿ ನಾ...
 ನಿಮ್ಮ ನೋಡುತ ಸುಖಿ ನಾನು | ನಿಮ್ಮನೇ ಮುಡಿಸುತ ಸುಖಿ ನಾನು
 ನಿಮ್ಮ ತಣವು ನಿಮ್ಮಾನಂದದಿ ಸುಖಿ | ನಿಮ್ಮಡ ಸುಮೃದ್ಧಿ ಸುಖಿ ನಾನು !! ಸುಖಿ ನಾ ...
 ಇಂದಾಗಿಹೆ ನಾ ಬಲು ಹಗುರ | ನೀಡಿಹುದೋ ಪರ ತನ್ನ ಕರ
 ನಿನ್ನ ನಾಳೆ ಇನ್ನಿಲ್ಲವೆನಗೆನೆ | ಈ ಸಲವೇ ಜಿರವೆಂಬ ತೆರ !!
 ಸುಖಿ ನಾ ಸುಖಿ ನಾ ಸುಖಿ ನಾನು | ಬರಿ ಸುಖಿ ಸುಮೃದ್ಧಿ ಸುಖಿ ನಾನು !!

ರಾಮ	: ನಿನ್ನಾದರದೊಳು ಸುಖಿ ನಾವು ನಿನ್ನೇ ಸೊಗದೊಳು ಸುಖಿ ನಾವು
ಕಾಡಿನೋಳೀ ಸವಿ ಕಾಣುವ ಮೂಕೆ ನಿನಗೆಂದೆಂದಿಗು ಖುಣಿ ನಾವು !!
ಶಬರಿ	: [ರಾಮನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ತನ್ನ ಸೊಗದ ಉನ್ನಾದವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹದಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಂಡು ಅವನನ್ನು
ನೋಡುತ್ತ ಕೊನೆ ಕೊನೆಗೆ ಕಂಬನಿದುಂಬಿ]
ಬಲು ಸಂತಸ ಬಲು ಸಂತಸ ಬಲು ಸಂತಸವೆನಗೆ
ನನ್ನಾಸೆಯ ಜಾಡ ಹಿಡಿದು ಬಂದಿರೆಲ್ಪೆ ಕೊನೆಗೆ
ದಣಿದಿರಯ್ಯ, ತಣಿದಿರಾ ಹಸಿವು ತೃಷ್ಣೆಯನ್ನಳಿದಿರಾ?
ಬಡವೆ, ಒಬ್ಬಳೇನಗೈವೆ, ನನಗೆ ಮರುಕ ತಳಿದಿರಾ?
ರಾಮ	: ಕಣ್ಣ ನೀರಿದೇಕೆ ತಾಯೆ, ತುಸವೂಳೆಯವಿಲ್ಲ
ನಮ್ಮಯೋಧ್ಯೇಯರಮನೆಯೊಳು ಇದಕು ಲೇಸು ಸಲ್ಲ.
ಇಂದು ಹಳುವ ಮರೆತ್ವ ಇಲ್ಲ ಮನೆಯನರಿತೆವು
ಇನಿತಾದರ ಶೋವರ ನಿನ್ನಾಂಬ್ಬಿಯೆಂದೆ ಹುರಿತೆವು.

- ಶಬರಿ : ರೂಪಿನಂತೆ ಮಾತು ಕೂಡ ಎನಿತುದಾರವಾಗಿದೆ!
 ಧನ್ಯೇ ನಾನು ಸಿದ್ಧರ ವರವಿಂದು ನನಗೆ ಘಲಿಸಿದೆ.
 ನಿಮ್ಮ ಕಂಡ ಮಣಿಪಂತೆ; | ಹಿಂಗಿಹೋಯಿತೆಲ್ಲ ಚಿಂತೆ.
 ಗುರುವ ಮೊಜೆ ಗೃದ ತಣಿವು ನನಗೆ ಸಂದಿತಿಂತೆ.
- ರಾಮ : ಇಂಥ ಶಿಷ್ಯೇಯತ್ತಿರು ಪಡೆದ ನಿನ್ನ ಗುರುಗಳೆಂಥರೋ
 ಅವರ ಮಹಿಮೆ ಕೇಳಿ ಬಲ್ಲೆ ಎಂಥ ಶಾಂತದಾಂತರೋ.
 ಅಳಲನೆಲ್ಲ ಮರೆಸಿ ಶಾಂತಿಯೊಂದ ತೋರುವೀ ಬನ -
 ಇದರ ನಡುವೆ ಪ್ರೇಮಶುದ್ಧ ನೀನು! ಸುದಿನವೀ ದಿನ
- ಶಬರಿ : ನನ್ನ ಮೊಗಳಲೇಕೆ ರಾಮ, ಎಲ್ಲ ಅವರ ಕರುಣೆ!
 ನೀವಿಲ್ಲಿಗೆ ಪಾದ ಬೆಳಸಿ ನನ್ನ ಕಂಡ ಕರುಣೆ.
 ನೀವು ಬಹಿರ ನಿಮ್ಮ ಕಾಣೆ ನಲ್ಲಿಯಹುದು ಎಂದು
 ಸಿದ್ಧರೂರೆದ ಮಾತು ನನಗೆ ಸಿದ್ಧಿಯಾಯಿತಿಂದು
- (ಹಾಡುವಳು)
- ಕೋಟಿಕರಗಳಿಂ ರವಿಯೆತ್ತಿರುವೀ | ನೀಲದಾಚೆ ಗಮನ, ನನಗೀ
 ಮಾಯೆಯಾಚೆ ಪಯಣ || ಪ ||
 ಹಾರಬಯಸೆನೀ ಹಕ್ಕಿಗಳಂತೆ | ತೇಲ ಬಯಸೆನೀ ಬಿಳಿಮುಗಿಲಂತೆ
 ಕಾಮೋಽಜವ ಸೆಳೆಮಿಂಚಿನ ತೆರದೊಳು | ಭವ ಬಿಡೆ ಬಯಸಿಹೆನಿಂತೆ !!
 ಕೋಟಿ ಕರಗಳಿಂ...
- ರಾಮ : ಮಾತೆಯ ತೆರ ನೀನೆಮ್ಮಾದರಿಸುತ್ತ
 ಬಳಿಕೇ ತೆರ ನುಡಿಯೆತ್ತಾಯೇ | ನಿನಗೇ ಬಗೆ ಸರಿಯೇ !!.....
- ಶಬರಿ : ಮಣ್ಣ ಲೋಕ ಮೋರೆಯಲೆಂದು ಹರಕೆಯಿಡನಗೆ.
- ರಾಮ : ಇನಿತು ಪ್ರಿಯವ ಗೃದ ನಿನಗೆ ಸಾಪೆ ನಮ್ಮ ಕಾಣ್ಣೆ !
- ಶಬರಿ : ಮರಣವಲ್ಲ ಮುಕ್ತಿ ಪ್ರಭೋ ಇದುವೆ ನನ್ನ ಮೊಣ್ಣೆ !
- ರಾಮ : ಮನ ಒಟ್ಟಿದರೂ ಎದೆಯೋಪ್ಪದಲಾ !
- ಶಬರಿ : ನೀನೊಲಿದೊಪ್ಪಲು ದಿವ ತಪ್ಪದಲಾ !
- ರಾಮ : ಬೆರಗಾಗಿಹೆ ನಾ ನಿನಗೆ | ಅಸ್ತು ಎಂಬೆ ನಲ್ಲಿಗೆ
 ಅಸ್ತು ಅಸ್ತು ಮೋಗವ್ವಾ ನಿನ್ನಭೀಷ್ಣ ಸಿದ್ಧಿಗೆ.
- ಶಬರಿ : ನಮೋ ನಮೋ ನಿಮಗೆ ನಮೋ | ಬನಕೆ ನಮೋ ಮಲೆಗೆ ನಮೋ ಎಲ್ಲರಿಗೆಲ್ಲಕು ಶರಣ.
 (ವೇದಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದೀಪ್ತವಾದ ಅಗ್ನಿಯನ್ನ ಬಲವಂದು ಹಾಡುತ್ತಾ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾಳೆ.)

ರಾಮ : ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ರೀತಿಯನರಿಯಬಹುದೇ | ಅವರ ಬಗೆ ಬಲು ಸೋಜಿಗ !
ಎಂಥ ನಿಷ್ಠೆ ಎಂಥ ಪ್ರೀತಿ | ಇವಳ ಮರೆವುದೆ ಈ ಜಗ?

ಲಕ್ಣ : ಆರು, ಎತ್ತ, ಏಕೆ ಎನ್ನುದೆ | ಹಸುಳಿಯಂದದಿ ಒಲಿದಳು
ಕಾಣುತಲೆ ಬಹು ನಲಿದಳಣ್ಣ | ನಲಪೂಳಿಮೃನೆ ಮರೆತಳು.

ರಾಮ : ಬೆಳಕಿಗೊಲಿದವರ್‌ ಉರಿವ ಬತ್ತಿಯ | ಕರುಕ ಕಾಣರು ಲಕ್ಣ
ಬಾಳ ಸುತ್ತಿಹ ದೇವ ತೇಜವ | ಕಾಂಬರಿಗೆ ಇದೆ ಲಕ್ಣ.

ಲಕ್ಣ : ಅಸುರನೆಡರಿಂ ಕಾದು ತನ್ನಡೆ- | ಗೆಮ್ಮು ಸೆಳೆದೀ ಅರ್ಥಿಗೆ,
ಎನನೆಂಬೆನು ಅಣ್ಣ, ಇಂತೆಯೆ | ನೆನೆಯುತಿರಬಹುದತ್ತಿಗೆ.

ರಾಮ : ಇರಬಹುದು ಇರಬಹುದು-ಸೀತೇ | ಹಾ ಪ್ರಿಯೇ ಚಂದ್ರಾನನೇ !
ಎಲ್ಲಿರುವೆ, ಎಂತಿರುವೆ, ನಿನ್ನನು | ಜೀವದೊಂದಿಗೆ ಕಾಂಬನೇ?

ಲಕ್ಣ : ಭೂಮಿ ತಾಯಿಯು ತನ್ನ ಮಗಳನು | ಎಲ್ಲಿರಲೀ ಅದೆ ತವರೆನೆ
ಮೋರೆವಳ್ಳೆ, ಧೃತಿಯಾನು, ಜಿಂತಿಸು | ಇನ್ನು ಮುಂದಿನ ಹವಣನೆ.

ರಾಮ : ಅಹುದಹುದು ಮರೆತಿದ್ದೆ ಲಕ್ಣ | ಪಂಚಭೂತದಿ ಬೆರೆಯುತ್ತ
ಶಬರಿ ಸೀತೆಗೆ ರಕ್ಷಿಯಿಡಲೆ | ಮೋಪ ಬಾ ನೆರವರಸುತ್ತ.

— ತೇರೆ —

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಪ್ರ.ತಿ.ನ. ಕಾವ್ಯನಾಮದಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವ ಪ್ರರೋಹಿತ
ತಿರುನಾರಾಯಣಯ್ಯಂಗಾಯ್ಯಾ ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ (ಸಾ.ಶ. ೧೯೦೫) ಇವರು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೇಲುಕೋಟಿಯವರು. ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವಕೋಶದ
ಭಾಷಾಂತರಕಾರರಾಗಿ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್-ಕನ್ನಡ
ನಿರ್ಘಂಟು ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಸೇವೆಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕನ್ನಡ ನವೋದಯದ ಪ್ರಮುಖ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ಪ್ರ.ತಿ.ನ. ಅವರು
ಗೀತನಾಟಕ, ಕವಿತೆ, ಸಣ್ಣಕತೆ, ಪ್ರಬಂಧ, ವಿಚಾರಸಾಹಿತ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗೀತನಾಟಕ ಇವರ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಪ್ರಕಾರ. ಅಹಲ್ಯೆ, ಗೋಕುಲ ನಿರ್ಗಮನ, ಶಬರಿ, ವಿಕಟಕವಿವಿಜಯ, ಹಂಸದಮಯಂತಿ
ಮತ್ತು ಇತರ ರೂಪಕಗಳು, ಯಣತೆ, ರಸಸರಸ್ವತೆ, ಗಣೇಶದರ್ಶನ, ಶಾರದಯಾಮಿನಿ, ಶ್ರೀಹರಿಚರಿತೆ, ರಥಸಪ್ತಮಿ
ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳು. ಹಂಸದಮಯಂತಿ ಮತ್ತು ಇತರ ರೂಪಕಗಳು ಕೃತಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ.
ಶ್ರೀಹರಿಚರಿತೆ ಕಾವ್ಯಕ್ಷ ಪಂಪಪ್ರಶಸ್ತಿ ಲಭಿಸಿದೆ. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಗೌರವ ಡಿ.ಲೀಟ್. ಪದವಿ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದೆ.
ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಗೆಲಗರಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶಗೊಂಡ ಶಿಖಿನೆಯ ಅವಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷನದ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು.

ಆಶಯ ಭಾವ

ಶಬರಿ ಗೀತನಾಟಕ ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ. ತನ್ನ ಆರಾಧ್ಯ ಪುರುಷನ ದಶನದಿಂದ ಕೃತಾರ್ಥಳಾಗುವೆನೆಂಬ ಭಾವದಿಂದ ಶಬರಿ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸಿ ಕಾತರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಶ್ರೀರಾಮದರ್ಶನ ಆಕೆಗೆ ಧನ್ಯತೆಯನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಿರನ್ನು ಆದರ ಆತಿಧ್ಯದಿಂದ ಸತ್ಯರಿಸಿ, ಗೌರವಿಸಿದ ಶಬರಿ ತನ್ನ ಭಾಜಿನ ಹಂಬಲ ತೀರಿದನಂತರ ಬಾಳು ಅರ್ಥಹಿಂನವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಮುಕ್ತಿಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವ ಸಂವೇದನೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಶಬರಿಯ ಮುಗ್ಡತೆ, ಶ್ರೀರಾಮನ ಸರಳ, ಸಜ್ಜನಿಕೆ, ಹಿತ-ಮಿತ ಮೃದುವಚನ, ಲಕ್ಷ್ಮಿನ ವಿನಯದ ಸಹಜರತೆ ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ.

ಪ್ರ.ತಿ.ನ. ವಿರಚಿತ ‘ಶಬರಿ’ ಗೀತನಾಟಕವನ್ನು ಶ್ರೀರಂಗ ಮತ್ತು ನಾ.ಕಸ್ತೂರಿ ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ ಏಕಾಂಕ ನಾಟಕಗಳು ಕೃತಿಯಿಂದ ಆಯ್ದು, ಸಂಪಾದಿಸಿ, ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾರ್ಥಕಧೆ

ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಕಾವ್ಯವು ಭಾರತೀಯರ ಪವಿತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಶ್ರೀರಾಮನ ಗುಣ ಸ್ವಭಾವಗಳ ಸೆಳೆತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಅವನನ್ನು ಕಾಣುವುದೇ ಜೀವನದ ಏಕೈಕ ಗುರಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಶಬರಿಯೂ ಒಬ್ಬಳು. ಈಕೆ ಮತಂಗ ಮಣಿಯ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದವರು. ಮತಂಗರು ದಿವ್ಯಲೋಕವನ್ನು ಸೇರಿದ ಬಳಿಕ ರಾಮಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ತೋಡಿ ರಾಮನ ದಶನಕ್ಕಾಗಿ ಕಾದಿದ್ದಳು. ಸೀತಾಪಹರಣದ ಅನಂತರ ಶೋಕತಪ್ತರಾದ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಿರಾರು ಸೀತೆಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವಾಗ ತಪಸ್ಸಿಯಾದ ದನು ಎಂಬವರ ಸೂಚನೆಯಿಂತೆ ಮತಂಗಾಶ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನ ಬರುವಿಕೆಗಾಗಿ ಕಾದು ಕಾದು ಕಾತರಿಸಿ ಮುಪ್ಪಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯೇ ರೂಪಗೊಂಡಂತೆ ಇದ್ದ ಶಬರಿಯನ್ನು ದರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ತನ್ನ ಆರಾಧ್ಯದ್ವೇವ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಕಂಡು ಆನಂದಿಸಿ, ಧನ್ಯತೆಯ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಯಸಿದ ಶಬರಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮನು ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಕರುಣಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭವೇ ಈ ಗೀತ ನಾಟಕ.

ಪದವಿಂಗಡಣೆ

ನೀನು + ಎಂದು + ಇತರುವೆ ; ನಿನ್ನ + ಎಡಗೆ + ಇದುವೆ ; ನಾನು + ಎರೆವೆ; ತೇಜಕೆ + ಎಡೆ; ಈಕೆಗೆ + ಎನ್ನಿಂದ; ಬೀಡು + ಇಲ್ಲಿ; ನಮ್ಮು + ಅಯೋಧ್ಯೆಯ + ಅರಮನೆಯೊಳು; ಇನಿತು + ಆದರ; ಎನಿತು + ಉದಾರ ; ನಿನ್ನ + ಅಭೀಷ್ಟ ; ತನ್ನ + ಎಡಗೆ + ಇಮ್ಮು; ನೆನೆಯುತ + ಇರಬಹುದು+ಅತ್ತಿಗೆ; ಧೃತಿಯ + ಆನು.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಅಣಿ	-	ಸಿದ್ಧತೆ	ಅಬ್ಜೆ	-	ತಾಯಿ
ಅರಿ	-	ತಿಳಿ	ಅತ್ಯಿ	-	ಪ್ರೀತಿ
ಅಸುರ	-	ರಾಕ್ಷಸ	ಅಳಲು	-	ದುಃಖ

ಆದರ	-	ಶ್ರೀತಿ	ಆನನ	-	ಮುಖ
ಆನು	-	ತಾಳು	ಲಂಟ್	-	ಆಕಾಶದಿಂದ ಭೂಮಿಗೆ ಬೀಳುವ ತೇಜಃಪುಂಜವಾದ ಆಕಾಶಕಾಯ,
ಉಣಿಯ	-	ಕೊರತೆ	ಎಂಥರೋ	-	ಎಂಥವರೋ
ಎಡೆ	-	ಸ್ಥಳ	ಎರೆ	-	ಬೇಡು, ಪಾಧ್ರಿಸು.
ಎದಿ	-	ಹೋಗಿ	ಕಂಪು	-	ಸುವಾಸನೆ
ಕಡು	-	ಅತಿ	ಕರ	-	ಕೈ
ಕರುಕ	-	ಉರಿದ ಬತ್ತಿಯ ಕಪ್ಪು ಭಾಗ	ಚಿರ	-	ಶಾಶ್ವತ
ಚೀರ (ತ್ತ)	-	ಸೀರೆ (ಧ್ವ) - ನಾರುಬಟ್ಟೆ	ತಣಿವು	-	ತೃಪ್ತಿ
ತೆವಸಿ(ಧ್ವ)	-	ತಪಸ್ಸಿ(ತ್ತ)	ತುಸ	-	ಸ್ವಲ್ಪವೂ
ತೃಷ್ಣೆ	-	ಬಾಯಾರಿಕೆ	ತೇಜ	-	ಕಾಂತಿ
ದಿಟ್ಟಿ (ಧ್ವ)	-	ದೃಷ್ಟಿ (ತ್ತ)	ಧೃತಿ	-	ಧೃಯ್ಯ
ನಲ್ಲೈ	-	ಶ್ರೀತಿ	ನೆಚ್ಚೆ	-	ನಂಬು
ನೆರವು	-	ಸಹಾಯ	ಪದ	-	ಪಾದ
ಪೆರೆ	-	ಚಂದ್ರ	ಮೊಗಳು	-	ಹೊಗಳು
ಬಂಬಲ	-	ಗುಂಪು	ಬನ್ನು	-	ಕಷ್ಟ, ತೊಂದರೆ
ಬಯಕೆ	-	ಇಚ್ಛೆ	ಬಳಿ	-	ದಾರಿ
ಬೆರಗು	-	ಆಶ್ಚರ್ಯ	ಬೇಗೆ	-	ದುಃಖವೆಂಬ ಬೆಂಕಿ
ಭೂಮಿಜಾತೆ	-	ಸೀತೆ	ಮಧುಕರ	-	ದುಂಬಿ
ಮಥುಪಕ್ಕ	-	ಅತಿಧಿಗಳಿಗೆ ನೀಡುವ ಮೊಸರು, ತುಪ್ಪ, ಹಾಲು, ಜೀನುತುಪ್ಪ, ಸಕ್ಕರೆ ಮಿಶ್ರಿತ ಪಾನೀಯ.	ಮರುಳು	-	ಮೋಡಿ
ರೇವು	-	ಬಂದರು	ಲೇಸು	-	ಉತ್ತಮ
ವೇದಿ	-	ಹೋಮ ನಡೆಯುವ ಸ್ಥಳ	ಶ್ರಮಣಿ	-	ತಪಸ್ಸಿನಿ
ಸನಿಯ(ಹ)	-	ಸಮೀಪ	ಸವಿ	-	ಸಿಹಿ
ಸಿದ್ಧ	-	ತಪಸ್ಸಿ	ಸುರಭಿ	-	ಕಾಮದೇನು
ವರೆಣು	-	ಸಿದ್ಧತೆ	ಹಳು	-	ಕಾಡು

ಟೈಪ್‌ಫೋನ್

ಶಬರಿ : ಶಬರನ ಮಗಳು, ಮತಂಗ ಮುಷಿಯ ತಿಷ್ಯೆ.

ಮತಂಗ : ಒಬ್ಬ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ. ಮಹ್ಯಮೂಕ ಪರವತದ ಬಳಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ವಾಲಿಯು

ದುಂದುಭಿಯೆಂಬ ರಕ್ಷಣನನ್ನು ಕೊಂಡು ಮದೋನ್ನತನಾಗಿ ಕಳೇಬರವನ್ನು ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಎಸೆದಾಗ ಶುಷ್ಕಾಶ್ವಮವು ಕಲುಷಿತಗೊಂಡಿತು. ಇದರಿಂದ ಕುದ್ರನಾದ ಮತಂಗಮನಿಯು “ವಾಲಿಯ ಈ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾವು ಸಂಭವಿಸಲಿ” ಎಂದು ಶಬ್ದಿಸಿದನು. ವಾಲಿಯಿಂದ ಭಯಗ್ರಸ್ತನಾಗಿದ್ದ ಸುಗ್ರೀವನು ಇಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದನು. ಶಬರಿಯು ಮತಂಗರ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದಳು.

- ಭೂಮಿಜಾತೆ :** ಭೂಮಿಯ ಮಗಳು. ಜನಕ ಮಹಾರಾಜನು ಸಂತಾನ ಫಲಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾಮೇಷ್ಣಿ ಮಾಡಿ ಮಿಥಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉಳಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ದೊರೆತ ಶಿಶುವೇ ಸೀತೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಸೀತೆಗೆ ‘ಭೂಮಿಜಾತೆ’ಯೆಂದು ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಸರು.
- ಚಿತ್ರಜ್ಞಾನ :** ಒಂದು ಪರವರ್ತ. ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಪರ್ಯೋಷ್ಟಿ ನದಿಯ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿದೆ. ಶ್ರೀರಾಮನು ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣರೊಂದಿಗೆ ಅರಣ್ಯವಾಸಕ್ಕೆ ಹೊರಟಾಗ ಮೊತ್ತಮೊದಲು ಇಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡನು. ಭರತನು ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಿ ಆತನ ಪಾದಕೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪಡೆದನು.
- ದಶರಥ :** ಅಯೋಧ್ಯೆಯ ಅರಸು. ರಾಮ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ಭರತ, ಶತ್ರುಘ್ನ ಈತನ ಮಕ್ಕಳು. ಕೌಸಲ್ಯೆ, ಸುಮಿತ್ರೆ, ಕೃಕೆ ಈತನ ಮದದಿಯರು.
- ಸೌಮಿತ್ರೀ :** ದಶರಥನ ಎರಡನೆಯ ಮದದಿಯಾದ ಸುಮಿತ್ರೆಯ ಮಗ ಲಕ್ಷ್ಮಣ. ಸುಮಿತ್ರೆಯ ಮಗನಾದುದರಿಂದ ಸೌಮಿತ್ರೀ ಎಂದು ಈತನನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.
- ದನು :** ದಂಡಕಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಬಂಧ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಕ್ಷಸ. ಹಿಂದಣಂ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸನು ಎಂಬ ಗಂಧವನಾಗಿದ್ದ. ಈತ ಸೂಳಲಶಿರನೆಂಬ ಮನಿಯನ್ನು ಅಪಮಾನಿಸಿದ್ದರಿಂದ ರಾಕ್ಷಸನಾಗಿ ಜನಿಸಿದ. ಒಮ್ಮೆ ಇಂದನ ವಜ್ರಾಯಿಧದ ಪ್ರಹಾರದಿಂದ ಇವನ ಮುಖಿಕುಸಿದು ಹೊಟ್ಟೆಯೋಳಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿತು. ಹಾಗಾಗಿ ಈತನಿಗೆ ಉದರಮುಖಿ ಎಂಬ ಹೆಸರುಬಂತು. ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಂದ ಈತನಿಗೆ ಶಾಪವಿಮೋಚನೆಯಾಯ್ತು. ಶಬರಿಯ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ರಾಮನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ ಈತ ಸುಗ್ರೀವನಲ್ಲಿ ಸಖ್ಯಮಾಡಿ ಸೀತೆಯನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯಬಹುದು ಎಂಬ ಸಲಹೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೆ.
- ಜಟಿಲಕಬರಿ :** ಜಟಿಲ-ಜಡೆಯಾಕಾರದ, ಕಬರಿ - ತುರುಬು = ಜಡೆಯಾಕಾರದ ತುರುಬುಳ್ಳವಳಿ - ಶಬರಿ.
- ಮೇಳ :** ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇರುವ ಒಂದು ವರ್ಗ ಇವರು ರಂಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ನಾಟಕದ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ತಕ್ಷಂತೆ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಬಲವಂದು : ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಾಕಾರವಾಗಿ (ಎಡದಿಂದ ಬಲಕ್ಕೆ) ಸುತ್ತುಬಂದು ಎಂದರ್ಥ. ದೇವರಿಗೆ, ತುಳಸಿಕಟ್ಟೆಗೆ, ಕಾಮಧೇನು, ಕಲ್ಲವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ, ಹೋಮಕುಂಡ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಸುತ್ತುವರಿಯುವಾಗ ಅವು ನಮ್ಮ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಸುತ್ತುವರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಅದು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸುತ್ತುವರಿಯಬೇಕಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಸುತ್ತುವರಿದರೆ (ಎಡಬಂದು) ಅದು ಅಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಪರಿಶಾಲೆ : ಎಲೆಗಳಿಂದ ಮೇಲ್ಜ್ಞಾವಣಿ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ಕುಟೀರ.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ಶ್ರೀರಾಮನ ತಂದೆಯ ಹೆಸರೇನು?
- ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಲು ಶಬರಿ ಏನನ್ನು ಸಂಗೃಹಿಸಿದ್ದಳು?
- ಮತಂಗಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ವಾಸವಿದ್ದ ತಪಸ್ಸಿನಿ ಯಾರು?
- ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಗೆ ಮತಂಗಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಸೂಚಿಸಿದವರು ಯಾರು?
- ‘ಶಬರಿ’ ಗೇತನಾಟಕದ ಕಲ್ಪ ಯಾರು?

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮೂರು–ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ರಾಮನು ಗಿರಿವನವನ್ನು ಏನೆಂದು ಪೂರ್ಣಸಿದನು?
- ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಅಣ್ಣನನ್ನು ಹೇಗೆ ಸರಿಸಿದನು?
- ರಾಮನ ಸ್ವಾಗತಕ್ಕಾಗಿ ಶಬರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಸಿದ್ಧತೆಗಳೇನು?
- ಶಬರಿಯ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಉಪಚರಿಸಿದ ರೀತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
- ಆತಿಧ್ಯ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಶಬರಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಿದರು?

ಇ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು–ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ಶಬರಿಯ ಜಿಂತೆ ಹಿಂಗಿಹೋದ ಸಂದರ್ಭದ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
- ಶಬರಿಯ ಸಡಗರ, ಸಂತೋಷ ಮೇಳದವರ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ?
- ನಂಬಿಕೆಟ್ಟವರಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾತು ಶಬರಿಯ ಪಾಲಿಗೆ ಹೇಗೆ ನಿಜವಾಗಿದೆ?

ಈ) ಸಂದರ್ಭಸಹಿತ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

- “ಅವುದೀ ಮರುಳು? ನಮ್ಮೆಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಿಹುದು.”

೧. “ನಾಮುತಿಹನೇ ಪೂಜ್ಯೆಯೀ ನಲುಮೆಯಿಂದ.”
೨. “ತಾಯಿ, ದಾರಿಗರಿಗೆ ಬೀಡಿಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವುದೇ?”
೩. “ರೂಪಿನಂತೆ ಮಾತು ಕೂಡ ಎನಿತುದಾರವಾಗಿದೆ!”
೪. “ಬೆಳಕಿಗೂಲಿದವರ್” ಉರಿವ ಬತ್ತಿಯ ಕರುಕ ಕಾಣರು.”

೮) ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ:

ಅ	ಬಿ
೧. ಮತಂಗ	ಸೀತೆ
೨. ಮ.ತಿ.ನ.	ಆಶ್ರಮ
೩. ದಶರಥ	ಮೇಲುಕೋಟೆ
೪. ಜಿತ್ತುಕೂಟ	ಪರ್ವತ
೫. ಭೂಮಿಜಾತೆ	ರಾಮ
	ಅರಣ್ಯ

೯) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಗಾದೆಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

೧. ತಾಳಿದವನು ಬಾಳಿಯಾನು.
೨. ಮನಸಿದ್ಧರೇ ಮಾರ್ಗ.

ಭಾಷೆಯ ಸೌಬಗ್ಯ

ಆಶ್ಚರ್ಯ ಮತ್ತು **ವಿಸ್ತೃಯ** – ಇವೆರಡು ಮೇಲೊಂಟಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ ಎನಿಸಿದರೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ.

ಆಶ್ಚರ್ಯ ಎಂಬುದು ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾದದ್ದು ಘಟಿಸಿದಾಗ ಮೂಡುವ ಭಾವ. ಉದಾ: ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಅಳಿಯನನ್ನು ಕಂಡು ಅವರು ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡರು (ಅರ್ಥಾತ್, ಅವರು ಅಳಿಯನ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಳಿಯನು ದಿಧೀರನೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟನು. ಆಗ ಅವನ ಆಗಮನವನ್ನು ಕಂಡು, ಅದನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿರದಿದ್ದವರು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಟ್ಟರು)

ವಿಸ್ತೃಯ ಎಂಬುದು ಅದ್ವೃತವಾದ ಸಂಗತಿಯೊಂದು ಘಟಿಸಿದಾಗ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಭಾವ. ಉದಾ: ಮ್ಯಾಜಿಕ್ ಶೋದಲ್ಲಿ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಯಾವ ಆಧಾರವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ನಾನು ಮೂಕವಿಸ್ತಿತನಾದೆನು.

ವಿಸ್ತೃಯ ಎಂಬುದು ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವಂಥ ಭಾವವಾಗಿದೆ.

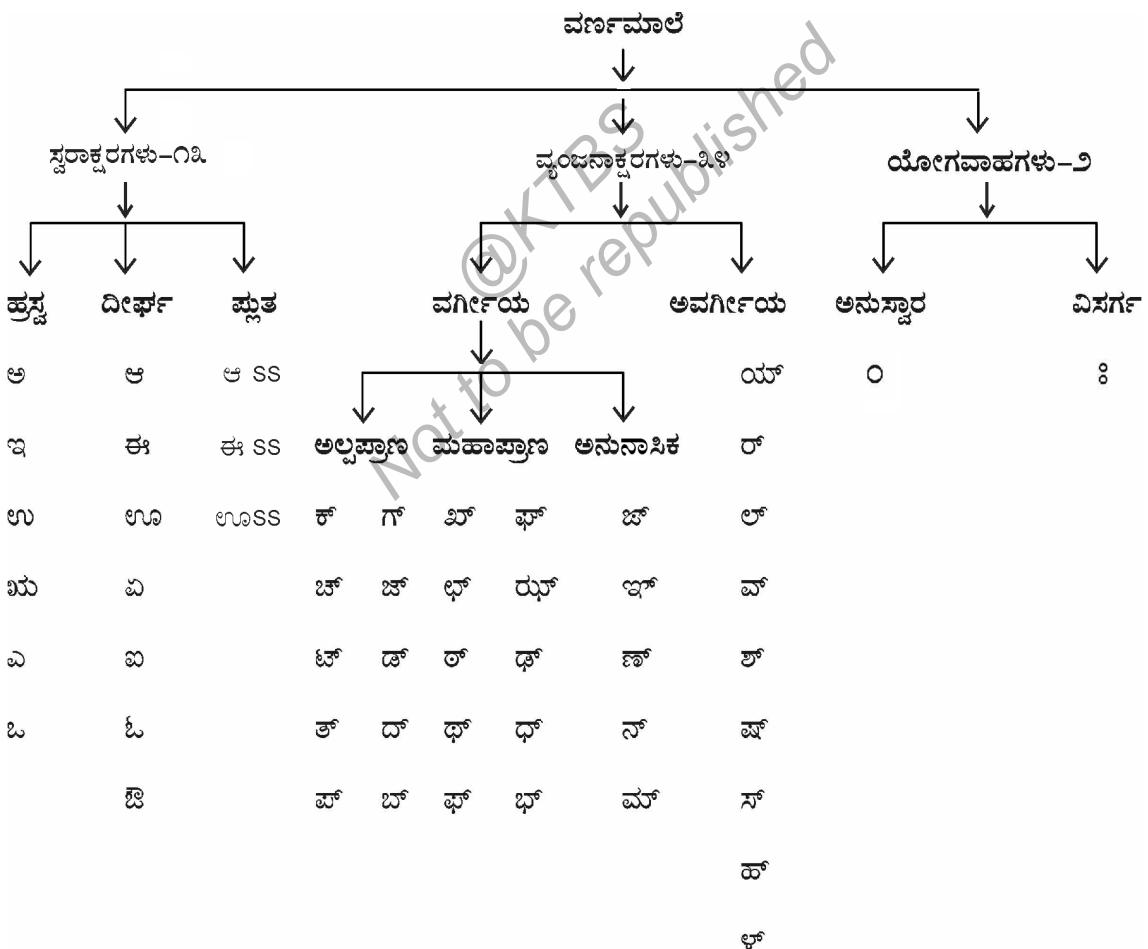
ಕೆಲವರು “ಅತ್ಯಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯ” ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಲು ಸಹೇದಾಶ್ಚಯ್ಯ ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇದು ತಪ್ಪು ಸಹೇದಾಶ್ಚಯ್ಯ ಎಂದರೆ “ಬೇದವೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವೂ” ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಬೇದ ಎಂದರೆ ತೀವ್ರವಾದ ದೃಷ್ಟಿ ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಆಶ್ಚರ್ಯ ಮತ್ತು ದೃಷ್ಟಿ ಎರಡೂ ಒಟ್ಟಗೇ ಆದಾಗ ಮಾತ್ರ ಈ ಶಬ್ದವನ್ನು ಬಳಸಬಹುದು.

ಉದಾ: ಅಷ್ಟು ಬಿಕ್ಕೆ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಆಕೆ ತೀರಿಹೊಂಡಳೆಂದು ತಿಳಿದು ನನಗೆ ಸಹೇದಾಶ್ಚಯ್ಯವಾಯಿತು.

ಇಂಥ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ.

ಸ್ವೇಧಾಂತಿಕ ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

ಈಗಾಗಲೇ ಎಂಟು ಮತ್ತು ಒಂಬತ್ತನೇಯ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕರಣ, ಭಂದಸ್ಸು ಅಲಂಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳ ಮನರವತೋರೆಕನದೊಂದಿಗೆ ಉಳಿದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೋಣ.

ಗುಣೀತಾಕ್ಷರಗಳು

ಒಂದು ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸ್ವರಾಕ್ಷರ ಸೇರಿ ಆಗುವ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಗುಣೀತಾಕ್ಷರ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಲುದಾ : ಕ್ರ+ಅ= ಕ ; ಕ್ರ+ಆ=ಕಾ ; ಯ್ರ+ಉ=ಯ್ರ ಇತ್ಯಾದಿ. ಹೀಗೆ ಒಂದು ವ್ಯಂಜನಕ್ಕೆ ಇವಿ ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಎರಡು ಯೋಂಗವಾಹಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಗುಣೀತಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರಗಳು

ಎರಡು ಅಥವಾ ಎರಡಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಂಜನಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಸ್ವರ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಆಗುವ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರ ಅಥವಾ ಒತ್ತಕ್ಕರ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಇದರಲ್ಲಿ ಸಚಾತೀಯ ಮತ್ತು ವಿಚಾತೀಯ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರ ಎಂದು ಎರಡು ವಿಧಗಳಿವೆ.

ಸಚಾತೀಯ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರಗಳು – ಅಪ್, ಅಕ್, ಅಜ್, ಕೆಜ್ ಇತ್ಯಾದಿ

ವಿಚಾತೀಯ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರಗಳು – ಉಪ್, ಅಸ್, ಅಕ್ಕರ ಇತ್ಯಾದಿ

ಕನ್ನಡ ಅಂಕಿಗಳು

ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಭಾಷೆಗಳು ಸ್ವರೂಪ ಅಂಕಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ೧, ೨, ೩ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಕನ್ನಡದ ಅಂಕಿಗಳು. ಹಾಗೆಯೇ ಕಾಲು, ಅಥ, ಮುಕ್ಕಾಲು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸಲೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಂಕೇತಗಳಿವೆ. । (ಕಾಲು) ॥ (ಅಥ) ॥ (ಮುಕ್ಕಾಲು) ಇವೇ ಆ ಸಂಕೇತಗಳು.

ಪ್ರಬಂಧ ರಚನೆ

ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಸೂಕ್ತ ವಿಷಯವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿವೇಚಿಸುತ್ತ ಹತ್ತಾರು ವಾಕ್ಯವ್ಯಂದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬಹುದು. ಇಂತಹ ಬರೆಹವು ಅವಿಂದವಾಗಿ ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅನುಭವಮಾರ್ವ ಕವೆಂಬಂತೆ ಸುಂದರವಾಗಿ ರೂಪಿತಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಪ್ರಬಂಧ ಎನ್ನಬಹುದು. ಆಯ್ದು ಮಾಡಿದ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ತೊಕವಾಗಿ ಅಥವಾ ಲಘುವಾಗಿ ಬರೆಯುವುದು ಅವರವರ ಮನೋಧರ್ಮ, ಅನುಭವ, ಸಂಸ್ಫಾರಗಳ ಮೇಲೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಗಡಿಯಾರ, ವಿಮಾನ, ಪೆನ್ನ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದಾದರೆ ಅವು ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ಪ್ರಬಂಧಗಳನಿಸುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಹತ್ತಾರು ಮಂದಿ ಬರೆದರೂ ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ ತೆರನಾಗಿರುತ್ತವೆ. ವಿಚಾರ ವ್ಯೈವಿಧ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ‘ಮಳೆ ಬಂದ ಮಾರನೆಯ ದಿನ’, ‘ಅವನ ಕರವಸ್ತು’, ‘ಆ ಪಾಕೆನಲ್ಲಿ’ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ಬರೆದಾಗ ಬರೆಹಗಾರನ ಅನುಭವದ ಇತಿಮಿತಿಗಳು ವೃಕ್ತವಾಗುತ್ತವೆ. ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸಹೊಸ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು. ‘ಶಾರಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ’, ‘ಷ್ವಾಸಾಯ ಯೋಜನೆಗಳು’, ‘ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಧ್ಯಮ’ ಮುಂತಾದವು ವಿಚಾರಪರ ಪ್ರಬಂಧಗಳು. ಹಾಗಾಗಿ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ, ಭಾವನಿಷ್ಠ ಮತ್ತು ವಿಚಾರಪರ ಎಂಬುದಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು.

ಹಿಂದೆ ಕಾವ್ಯ, ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಬಂಧಗಳೆಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇಂದು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಗದ್ಯಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಂಧ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಹುಲುಸಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಬಂದು ಸಾಹಿತ್ಯದ ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆನಿಸಿ, ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಫ್ಟ್ ಪದೆದಿದೆ. ಪ್ರಬಂಧಕಾರನು ಸಹ್ಯದಯನನ್ನು ಆತ್ಮೀಯ ಗೆಳೆಯನಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ವಿಚಾರಗಳಿಂದೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯವನು. ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಆತನಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದೆ.

ಪ್ರಬಂಧ ರಚನೆಗೆ ಸೂಕ್ತ ವಿಷಯವನ್ನು ಮೊದಲು ಆಯ್ದುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಬಳಿಕ ಐರಿಕೆ, ವಿಷಯ ನಿರೂಪಣೆ, ಉಪಸಂಹಾರ ಎಂಬ ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆವಣಿಗೆ ಸಾಗಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಬರೆವಣಿಗೆ ಸಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಪ್ರಬಂಧದ ಅಖಿಂದತೆಗೆ ತೊಡಕಾಗಬಾರದು, ಭಾವನೆಗಳು ಕಲಸುಮೇಲೋಗರವಾಗಬಾರದು. ಅಂತೆಯೇ ಭಾಷೆಯೂ ಸ್ವಷ್ಟ ಶುದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕು.

ವಿಷಯ ನಿರೂಪಣಾ ವಿಧಾನ ಗಂಭೀರವಾಗಿಯೂ ಇರಬೇಕು, ಸನ್ನಿವೇಶ, ವಿಚಾರ ವೈವಿಧ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಷಂತೆ ರಸಭಾವನೆಗಳ ಗಾರುಡಿ ಇರಬೇಕು. ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹ, ವಿಷಯ ವಿಸ್ತಾರ, ಸರಳ ಶೈಲಿ, ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತತೆ, ಸುಸಂಬಂಧತೆ, ವಿಷಯದ ತಾರ್ಕಿಕ ಜೋಡಣೆ ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳು ಸತ್ಯಪೂರ್ವಾಗಿದ್ದಾಗ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಬಂಧ ಮೂಡಿಬರುತ್ತದೆ.

ಭಾಷಾ ಚರ್ಚೆ ವಣಿಕೆ

೧. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜಾತೀಯ ಸಂಯುಕ್ತರಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.
ಕಾರ್ಯ, ಕತ್ತಲೆ, ಇಲ್ಲ, ಶಸ್ತ್ರ, ಎಚ್ಚರ, ಕಣ್ಣಿಗೆ, ಅದ್ಭುತ, ಬಟ್ಟೆ.
೨. ನೀಡಿರುವ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ್ಗೀಯ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.
ಸಮನಾಗಿ, ದೇಶ, ಮನೆಯ, ಬಳಿಕ, ನೆಲ, ಮದುವೆ, ಮಾನುಷ, ಹೊತ್ತು, ಒಳಗೆ
೩. ಮೊದಲೆರಡು ಪದಗಳಿಗಿರುವ ಸಂಬಂಧದಂತೆ ಮೂರನೆಯ ಪದಕ್ಕೆ ಸರಿಹೊಂದುವ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪದವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
 - ಅ) ಕ್ರ, ಗ್ರ : ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣಾಕ್ಷರಗಳು :: ಭ್ರ, ರ್ಘ್ರ : _____
 - ಆ) ವರ್ಗೀಯ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳು : ಏಃ : : ಅವರ್ಗೀಯ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳು : _____
 - ಇ) ಆ, ಈ, ಉ : ದೀರ್ಘಸ್ವರಗಳು : : ಅ, ಇ, ಉ, ಓ : _____
 - ಈ) ಸ್ವರಗಳು : ಇಃ : : ಯೋಗವಾಹಗಳು : _____

೪. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ರಚಿಸಿರಿ.

- ಉ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಬ್ಬಗಳ ಮಹತ್ವ
- ಎ. ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳ ಮಹತ್ವ
- ಒ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಫಿಡುಗುಗಳು

ಪೂರಕ ಓದು

- ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ ‘ಕಿಸಾಗೋತಮೀ’ ಮತ್ತು ಮು.ಶಿ.ನ. ಅವರ ‘ಅಹಲ್ಯೆ’ ಗೀತನಾಟಕಗಳನ್ನು ಓದಿ.
- ಎ.ಸೀ. ಅವರ ‘ಶಬರಿ’ ಪದ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಓದಿರಿ.

* * * * *

@KTBS
Not to be republished

೨. ಲಂಡನ್ ನಗರ

ವಿ.ಕೃ. ಗೋಕಾರ್ಕೆ -

ಪ್ರಮೇತ : ಆದುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸಕಥನವೂ ಒಂದು. “ದೇಶ ನೋಡು ಕೋಶ ಓದು” ಎಂಬ ಮಾತಿದೆ. ಪ್ರವಾಸದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ, ನೋಡಿದ, ಅನುಭವಿಸಿದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸುವುದೊಂದು ಕಲೆ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಶ್ರೀಮಂತನಾಗಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಯಭಾರಿಯಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಪ್ರವಾಸವು ಅನುಭವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಜೀವನ ದರ್ಶನವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳನ್ನು, ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಾಧಕರನ್ನು ಹೇಗೆ ಸ್ವಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಸ್ವರಣೀಯವಾಗಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯುವ ಪ್ರವಾಸ ಕಥನ ಈ ಪರ್ಯಾಭಾಗ.

ಲಂಡನ್ ಪಟ್ಟಣವೆಂದರೆ ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಜಗತ್ತು. ಇಲ್ಲಿಯ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರವು ತುಂಬಿ ಟ್ರಾರ್ಮ ಬಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ನಡುನಡುವೆ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಭೂಗಭ್ರದಲ್ಲಿ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಒಯ್ದಿದ್ದಾರೆ! ಹಳೆ, ಇಲ್ಲಿಕ್ಕಿಂತ ಗಾಡಿ, ನಿಲ್ಲನ್ನೇ ಎಲ್ಲ ಒಳಗೆ! ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನೆಲದ ಕೆಳಗೆ ಇವತ್ತು ಘೋಟು ಹೋಗಿರುತ್ತೇವೆ! ಜೋರಾಗಿ ಗಾಳಿ ಬೀಸುವಷ್ಟು ಹವೆಯಾಡುವಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಿಮಿಷಕ್ಕೊಂದರೆ ಕತ್ತಲು ಗವಿಗಳೊಳಗಿಂದ ಹಾಯ್ದು ಗಾಡಿಗಳು ಧರಧರ ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ! ವಿಚಿತ್ರ ಸೃಷ್ಟಿ! ಇಷ್ಟು ಕೆಳಗೆ ಹಗಲೆಲ್ಲ ಹತ್ತಿ ಇಂದಿಯವುದು ಹೇಗೆ? ಅದಕ್ಕಾಗಿ ‘Escalators’ (ಎಸ್ಕೆಲೇಟರ್) ಎಂಬ ಮೆಟ್ರಿಲುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ತಿರುಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಮೆಟ್ರಿಲಿನ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತರೆ ತೀರಿತು. ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲವೇ ಕೆಳಗೊಯ್ದಬಿಡುತ್ತವೆ.

ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡಿದೆ. ‘ವೂಲವರ್ಫ್’ ಎಂಬ ‘ಸ್ವೇಷನರಿ’ ಅಂಗಡಿಯು ನೋಡುವ ಹಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ತರದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪೆನ್ನಿಯಿಂದ ಆರು ಪೆನ್ನಿಯವರೆಗೆ ಮಾರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಂಗಡಿಯ ವಿಧವಿಧದ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ನಿಮಿಷಿಸಿದ ಬುದ್ಧಿಯ ಚಮತ್ವಾರವು ನೋಡತಕ್ಕಂತಹುದು. ಪ್ರಾಚೀನ ಮಹಾಕಾವ್ಯದಂತೆ ಇದೊಂದು ಮಹಾಕೋಶವಾಗಿದೆ. ಬೂಟು, ಕಾಲುಚೀಲ, ಚೆನ್ನಾಗಿ, ಸಾಬಾನು, ಜೀಷಧ, ಮನ್ಸರ್, ಅಡುಗೆಯ ಪಾತ್ರ, ಇಲ್ಲಿಕ್ಕಿಂತ ದೀಪದ ಸಾಮಾನು, ಘೋಟೋ, ಅಡವಿಯ ಹೊವು, ಯುದ್ಧಸಾಮಗ್ರಿ ಎಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ!

ಸ್ವಾಂಡ್ ದಲ್ಲಿಯ ಸ್ವಾಪ್ಯೋಯ್ ಸಿಂಹಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಸಾದಾ ಸೂಟು ಹೊಲಿಯಬೇಕಾದರೂ ಸುಮಾರು ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಬೇಕು! ಆದರೆ “Fifty Shilling Tailors (ಇವತ್ತು ತೀರಿಗಿನ ಸಿಂಹಿಗಳು)” ಎಂಬ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಶಾಖೆಗಳೂ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ಇವೆ!

ಇಲ್ಲಿ ಗಂಡಿಗಿಂತ ಹೆಣ್ಣು ಹೆಚ್ಚಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸೀಯರೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಉಪಾಹಾರಗೃಹಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಮಾಣಿಗಳಿಲ್ಲ, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ

‘ಅಮ್ಮಣಿ’ಗಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಯಾವುದಾದರೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋದರೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಟೈಪಿಸ್ಟ್ ಕಾರಕೊನ, ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು. ಸಿನಿಮಾ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಜಾಗವನ್ನು ಮಡುಕಿಕೊಡುವವರು ಹೆಣ್ಣು! ನಮ್ಮ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಸಹ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಸಿಪಾಯಿಳಿಯರನ್ನು ಇಟ್ಟದ್ದಾರೆ! ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅತ್ಯಾದರದಿಂದ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಶಿಶಿರವನ್ನು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ಆಂಗ್ಲರ ಮತ. ಇದೀಗ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಸತ್ಯರಿಸುವ ರೀತಿಯಿದು.

ಇಲ್ಲಿಯ ಇಂಡಿಯಾ ಆಫೀಸು ನೋಡುವ ಹಾಗಿದೆ. ವಾಚನಾಲಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಹತ್ವದ ಪುಸ್ತಕಗಳಿವೆ. ಕನಾಕಟಕದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ಹೋಸ ಮಾತುಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತಾಗಬಹುದೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದ ಲಲಿತ ಕಲೆಯ ಹಾಗೂ ಇನ್ನೂಳಿದ ಮಾರ್ಗಗಳ ಮಾದರಿಗಳು ನೋಡಲು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲ ಮುಖ್ಯವಾದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಬರುತ್ತವೆ (ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವಂಥಷ್ಟು). ಈ ಕಚೇರಿಯಿದ್ದ ‘ಚೇರಿಂಗ್ ಕ್ರೂಸ್’ ಎಂಬ ಓಣಿಯಲ್ಲಿ ಆಂಗ್ಲರ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಕಂಡುಬರುವುದು! ಇಂಡಿಯಾ ಆಫೀಸಿನ ಹತ್ತಿರ ಆಫ್ಲಿಕನ್ ಕಚೇರಿ, ಇನ್ನೊಂದು ವಸಾಹತಿನ ಕಚೇರಿ, ನೂರೆಂಟು ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ದೊಡ್ಡ ಕಂಪನಿಗಳ ಕಚೇರಿಗಳು, ಎಲ್ಲವೂ ದಂಗುಬಿಡಿಸುವಂತೆ ನರೆದಿವೆ! ಒಂದೊಂದು ದೇಶದ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಭುತ್ವ ಇಲ್ಲಿಯ ಒಂದೊಂದು ಕಚೇರಿಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಈ ದೊಡ್ಡ ಬೀದಿಯು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬೀದಿ.

ನಗರದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೂಟಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹೆಸರೇನಾದರೂ ಇದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ‘Trafalgar Square’ (ತ್ರಾಫಲ್ಗಾರ್ ಸ್ಕ್ವೇರ್) ಎಂಬಲ್ಲಿ ನೆಲ್ಲನ್ನನ ಮೂರ್ಕಿಯಿದೆ. ಈ ಶಿಲಾಮೂರ್ಕಿಯ ಕೆಳಬಿಡಿಗೆ ಅವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯ ಮಹತ್ವದ ಸನ್ನವೇಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಅರಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ತುಸುದೂರಕ್ಕೆ ವೆಲಿಂಗ್ನನ್ನನ ಶಿಲಾಪ್ರತಿಮೆ. ಬೀದಿಬೀದಿಗೆ ಮೂಲೆಮೂಲೆಗೆ ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮರುಪರು, ತಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಜೀವನವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ದುಡಿದವರು ನಿಂತು ಕ್ಯಾಯೆತ್ತಿ “ನಿಮ್ಮ ದೇಶದ ಗೌರವವನ್ನು ಕಾಯಿರಿ! ಇದು ದೊಡ್ಡದಾದ ರಾಷ್ಟ್ರ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚೆ ಹೆಚ್ಚೆಗೆ ಇತಿಹಾಸದ ಅಡಿಗಲ್ಲಿಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಯನುಲಕ್ಷ ಜನರು ತಿರುಗಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವಸರದಿಂದ ಓಡುತ್ತಾರೆ. time! time! time is money (ಹೊತ್ತು! ಹೊತ್ತು! ಹೊತ್ತೇ ಹಣ). ಇದು ಅಕ್ಷರಶಃ ವಿಲಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಟೊಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ನೋಡಿದೆ. ಒಂದು ಟೊಪ್ಪಿಗೆಯಂತೆ ಇನ್ನೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಿಕ್ಕಿಸಿದ ಪುಟ್ಟವಾದರೂ ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಬೇರೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ! ಹೋಟ್ಯವಧಿ ಟೊಪ್ಪಿಗೆಗಳನ್ನು ಬೇಕಾದರೆ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಇದನ್ನು ಮನಗಾಣಬಹುದು. ಮನುಷ್ಯನಂತೆ ಟೊಪ್ಪಿಗೆಯಲ್ಲವೇ? ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯಂತೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬಿಲ್ಲ.

‘ವೆಸ್ಟ್ ಮಿನ್ಸ್ಟ್ರ್ ಅಬೆ’ ಎಂಬ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಮಂದಿರ ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷದಷ್ಟು ಮರಾಠನವಾದ ಮಂದಿರ. ಕೆಲವೊಂದು ಭಾಗಗಳ ದುರಸ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇಂದಿಗೂ ಅಜ್ಞಿತಿಯದೆ ಉಳಿದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಂತ, ಸಾರ್ವಭಾಂತರ ಮಲಗಿರುವರು; ಕವಿಮಂಗವರು ಒರಗಿರುವರು. ಸತ್ಯವರ ಸ್ವಾರ್ಥಕವೆಂದು ಇದಕ್ಕಿಂತ ಘನತರವಾದ ಮಂದಿರವು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯೂ ಇರಲಾರದು.

“Mortality behold and fear
What a litt’r of tombs is here.”

(ಮತ್ತು ತ್ವರ್ವೆ ಎಷ್ಟು ಗೋರಿಗುಂಪುಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ ನೋಡಿ ಅಂಜು)

ಎಂದು ೧೦೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಾಂಡ ಎಂಬ ಕವಿಯು ಹಾಡಿದನು. ಗೋಲ್ಡ್‌ಸೈಲ್ ಹಾಗು ಎಡಿಸನ್ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನಾತ ಸಾಹಿತಿಗಳು Visit to West Minster Abbey (ವೆಸ್ಟ್‌ಮಿನ್ಸ್ಟರ್ ಅಬೆಯ ಸಂದರ್ಭ) ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಉತ್ತಮವಾದ ನಿಬಂಧಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದಿಗೂ ಇದು ಕಬ್ಬಿಗರ ಸ್ಥಾತ್ಮಿಕ ಶರೂಪನೆಯಾಗಿದೆ.

ಹೊರಗಿನಿಂದ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಶೃಂಗರಿಸಿದ ಸಣ್ಣ ಬಾಗಿಲೊಂದು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಒಳಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಟ್ಟಡವು ಭವ್ಯವಾಗಿದೆ. ನಾವು ಹೋದಾಗ ಪಾದಿಯು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೇಳಲೆಂದು ನೂರಾರು ಜನರು ನೆರೆದಿದ್ದರು. ‘ಸರಕಾರಿ ಡಾಕ್ಟರ್’ರಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ‘ಸರಕಾರಿ ವೈದಿಕರೂ’ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಜನರ ಆತ್ಮಗಳ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಯುವುದೇ ಅವರ ಕೆಲಸ. ಇದು ಎಷ್ಟರೂ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಧಿಸುವುದೋ ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ! ಬಹುಜನರು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಗಿಂತ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಮಂದಿರವನ್ನು ನಮ್ಮಂತೆ ನೋಡಲು ಬಂದಿದ್ದರೆಂದು ತೋರಿತು. ಪಾದಿಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯು ಮುಗಿದೊಡನೆ ದುಡು ದುಡು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಳೆದು ಮೂಲೆಗೆ ಅವರು ಸಾಗಿದರು! ಸಾಗುವ ಹಾದಿಯ ಎಂಬಲಕ್ಷ್ಯ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆ ತಿಳಾಮೂರ್ತಿಗಳಿವೆ. ಮೋದಲು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳಿವ ದೃಶ್ಯವೇ ಇದು. ರಾಜರಿಗಿಂತ, ಕವಿಗಳಿಗಿಂತ ಇವರೇ ಅಂಗ್ಗರ ಕೇರ್ತಿ ದ್ವಾರಜವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೆಂದು ಇಲ್ಲಿಯವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯು ನಡೆದಾಗ ನಾನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಒಳಗೆ ನುಸ್ತಿ ಬಾಗಿಲ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದೆ. ಸಹಜವಾಗಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಮೋರೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡಲು, ಅಲ್ಲಿ Earl of Chatham (ಅಲ್ರೆ ಆಫ್ ಚ್ಯಾಟ್‌ಹಾಮ್)ನು ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತೇ ನಿಂತಿದ್ದನು! ಹಾಗೇ ಎದುರಿಗೆ ನಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದೆ. ಗ್ರಾಡ್‌ಸ್ಪೋನ್, ಮಾಲ್ವಾ ಡಿಸೆರೇಲಿ ಮೋದಲಾದವರು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದರು! ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯು ಮುಗಿದು ಇದೇ ಮೋದಲಾದ ತಿಳಾಮೂರ್ತಿಗಳ ನಡುವೆ ಹಾಯ್ದು ಪಾದಿಯ ಆಸನದ ಕಡೆಗೆ ಹೋದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಕೆತ್ತನೆಯ ಕೆಲಸವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಬಂಗಾರದ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು.

ಆಮೇಲೆ ನನಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾದ Poet’s Corner (ಪೊಯೆಟ್‌ ಕಾನ್ರೆರ್) ಕವಿಗಳ ಮೂಲೆಗೆ ಹೋದೆ. ಮೊನ್ನೆ ತೀರಿಕೊಂಡ ಕಿಳಿಂಗ್ ಕವಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದ ಕಲ್ಲು ಅಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ತುಸು ದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ಹಾಡಿಕೊಂಡ ಕಿಳಿಂಗ್ ಕವಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದ ಕಲ್ಲು ಅಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಹಾಯ್ದುತ್ತೇ ನಾವು ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹೆಚ್ಚೆಯ ಬುಡಕ್ಕೆ ಬಿಜ್ಜೆ(ವಿದ್ಯೆ)ಯ ಭಾರವನ್ನು ತುಳಿಯುತ್ತೇವೆ. ಅಡಿಗಿದೆ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ದಾಟುತ್ತೇವೆ! ಎಂಥ ವಿಚತ್ತು! ನಾನು ಹಾಯ್ದು ಹೋಗುವಾಗ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕಲ್ಲು ಪಾಟಿಯ ಮೇಲೆ ಸಣ್ಣದಾದ ಅಕ್ಕರಗಳಿದ್ದವು. ತುಳಿಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಅವು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದವು. ಓದಿದೆ, ‘ಈ ಅಪರೂಪ ಬೆನ್ನಜನನ್ನು’ ಎಂದಿತ್ತು. ಎಂಥ ಪ್ರಶ್ನಾತ ನಾಟಕಾರರನ್ನು ಕಾಲ್ತೆಳಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ತುಳಿಯುತ್ತಿದ್ದನಲ್ಲ? ಎಂದುಕೊಂಡೆ! ಯಾರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಸಹಜವಾಗಿ ಬೀಳಿದ ಒಂದು ತಿಳಾಮೂರ್ತಿಯು

ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಮಣಿದು ಅದನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ವರ್ಷ್ಯಾವರ್ತೋನು ಅಲ್ಲಿ ತಪಶ್ಯಯಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಿದ್ದನು! ವರ್ಷ್ಯಾವರ್ತೋನಂಥವರನ್ನೂ ಅವರು ಮೂಲೆಗೊತ್ತಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ! ಆದರೂ ಆ ಕವಿಗಳ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಾಗ ಒಂದು ಭವ್ಯತೆಯು ಬಂದು ಕಣ್ಣೆದುರು ನಿಲ್ಲಿತ್ತದೆ. ಹೃದಯವು ಕಂಪಿಸುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಹೆಚ್ಚೆ ಹಾಕಬಹುದೆಂಬ ಹೆದರಿಕೆಯು ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ. ಕಡೆಗೆ ದಿಕ್ಕುತಪ್ಪಿದಂತಾಗಿ ಯಾರನ್ನು ತುಳಿದರೇನು? ಎಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚೆ ಹಾಕಿದರೇನು? ಎಲ್ಲವೂ ಅಷ್ಟು ಮಣಿ, ಮಣಿ! ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಮನುಷ್ಯನು ನಡೆಯಹತ್ತಾನೆ.

ಇದಕ್ಕೆ ಸಮೀಪವಾಗಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕರ ಮೂಲೆಯಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನ್ಯೂಟನನ ದೊಡ್ಡದಾದ ಶಿಲಾಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಡಾರ್ವಿನ್, ಹರ್ನ್‌ಲೌ ಮೊದಲಾದವರ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲುಗೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು, ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಿಗರು, ಸರದಾರರು, ಸೇನಾಪತಿಗಳು ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕರಿಗೆ ಜಾಗವು ದೊರೆತಿದೆ.

ಆಮೇಲೆ ಅರಸರ ಅರಮನೆಗೆ ಹೋದೆ. ರಾಜದಂಡವೂ, ಕಿರೀಟವೂ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಲೇಬೇಕು ಎಂಬುದು ನಿಜವಾಗಿದ್ದರೂ ಸತ್ತಮೇಲೆ ಅವರಿಗೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ Royal Chapel (ರಾಜವಿಭಾಗ) ಎಂದು ಹೆಸರು. ಬೆನ್‌ಜಾನ್‌ನನ್ನನ್ನೂ ಜನರು ತುಳಿದಾಡುತ್ತಾ ನಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ರಾಜಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹದರ್ದೆಯ ರಿಚಡ್, ಇನೆಯ ಎಡ್‌ಡ್ರೋ, ಅಲ್‌ಎಫ್ ಸ್ಟೋರ್‌, ರಾಣಿ ಎಲಿಜಬೆತ್, ಇನೆಯ ಜೇಮ್ಸ್ ಮೊದಲಾದ ಅರಸು, ಅರಸಿಯರು ಒರಿಗಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯತಃ ಗೋರಿಯ ಮೇಲೆ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಮಲಗಿಕೊಂಡಂತೆ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗೋರಿಗಳ ನಡುವೆ ಹಾಯ್ದ ಅರಸರ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿಯ ಕೆತ್ತನೆಯ ಕೆಲಸವೆಲ್ಲ ಬಂಗಾರದ ಬಣಿದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಿವೆ. ಮಂದಿರದ ಹಿಂದೆ ಭವ್ಯವಾಗಿ ಇನೆಯ ಹೆನ್ರಿಯ ಗೋರಿಯು ನಿಂತಿದೆ.

ಸಾಮ್ರಾಟರ ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕವಾಗುವಾಗ ಅವರ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕಲ್ಲು ಪಾಟಿಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವಾಗುವಾಗ ಮಾತ್ರ ಸಾಮ್ರಾಟರು ಇದರ ಮೇಲೆ ಕೂಡಬೇಕು. ಈ ಶಿಲೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಿಂಹಾಸನವು ವೆಸ್ಟ್‌ಮಿನ್‌ಸ್ಟ್ರೋ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ. ‘ಸ್ವೋನ್ ಆಫ್ ಸ್ವೋನ್’ ಎಂದು ಇದರ ಹೆಸರು. ಇನೇ ಎಡ್‌ಡ್ರೋನು ಸ್ವಾಟ್‌ಲೆಂಡಿನ ಅರಸರಿಂದ ಇದನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಬಂದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಂದಿನಿಂದ ಎಲ್ಲ ಸಾಮ್ರಾಟರ ಅಭಿಷೇಕವು ಈ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಿದ್ಧಿಯಿದೆಯೋ, ಯಾವ ಮಂತ್ರವಿದೆಯೋ ನಾನರಿಯೆ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಅತುಲ ವೈಭವವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇಂಥದೊಂದು ವಿಶೇಷವೇನಾದರೂ ಅದರಲ್ಲಿರಬೇಕೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ನನ್ನ ಪ್ರವಾಸದ ವರ್ಣನೆ ಮುಗಿಯಿತು. ಇಷ್ಟು ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸೆಪ್ಪು ವಿಕಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ! ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯು ಎಷ್ಟು ವಿಶಾಲವಾಗಿದೆ! ನನ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಎಂತಹ ಒರೆಗಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ! ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೆನೆಸಿದಾಗ ‘ಪ್ರವಾಸವು ಶಿಕ್ಷಣದ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿದೆ’ ಎಂದು ಬೇಕನ್ನನು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ. ‘ಮನೆ ಹಿಡಿದು ಇರುವ ತರುಣನ ಬುದ್ಧಿ ಮನೆಯ ಮಟ್ಟದೇ’ ಎಂಬ ಹೇಳ್ಬಿಯರನ ನುಡಿಯು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡುತ್ತದೆ.

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ವಿನಾಯಕ ಕಾವ್ಯನಾಮದಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವ ಡಾ. ವಿನಾಯಕ ಕೃಷ್ಣ ಗೋಕಾಕ (ಸಾ.ಶ. ೧೯೦೬) ಇವರು ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸವಣಾರಿನವರು. ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಘಗ್ನೌಸನ್ ಕಾಲೇಜು, ಧಾರವಾಡದ ಕನಾಕಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳಾಗಿ ಸೇವೆಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಹಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ಎ.ಕೃ.ಗೋಕಾಕ ಅವರು ಸಮುದ್ರಗ್ರಿತೆಗಳು, ಪಯಣ, ಉಗಮ, ಇಜ್ಲೋಡು, ಸಮರಸವೇ ಜೀವನ, ಭಾರತ ಸಿಂಧುರಶ್ಮಿ ಮೊದಲಾದ ಕೃತಿಗಳ ಕರ್ತೃ. ಇವರ ದ್ವಾರಾ ಪೃಥಿವೀ ಕೃತಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬಂದಿದೆ. ಇವರಿಗೆ ಕನಾಕಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಗೌರವ ಡಿ.ಲಿಟ್. ಪದವಿ ಲಭಿಸಿದೆ. ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಜಾಣಪಿತ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೂ ಭಾಜನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಪದ್ಮಶ್ರೀ ಪುರಸ್ಕಾರ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದೆ.

ಆಶಯ ಭಾವ

ಶ್ರೀಯತರು ಇಂಜಿನಿಯರಲ್ಲಿ ಲಂಡನ್‌ಗೆ ಪ್ರವಾಸ ಕೆರ್ನೆಂಡಿದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ‘ಸಮುದ್ರದಾಚೆಯಿಂದ’ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಲಂಡನ್ ನಗರದ ಸೌಂದರ್ಯ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯ ಜೀವನವನ್ನೂ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾನಾ ಮಂದಿರ-ಮಹಾಮರುಷರ ಸ್ವಾರ್ಥಕವಾದ ‘ವೆಸ್ಟ್‌ಮಿನ್ಸ್ಟರ್’ ಅಬೇಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಪಾಠವನ್ನು ವಿ.ಕೃ. ಗೋಕಾಕ ವಿರಚಿತ ‘ಸಮುದ್ರದಾಚೆಯಿಂದ’ ಎಂಬ ಪ್ರವಾಸ ಕಥನದಿಂದ ಆರಿಸಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಅಂಜು	- ಹೆದರು, ಭಯಪಡು.	ಕಟೆ	- ಕೆತ್ತು
ಪೆನ್ನಿ	- ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ನಾಣ್ಯ	ಕಬಿಗ	- ಕವಿ
ಕೂಟ	- ಅನೇಕ ರಸ್ತೆಗಳು ಸೇರುವ ಜಾಗ	ಚಣ್ಣ	- ಚಡ್ಡಿ
ಟೈಪಿಸ್ಟ್	- ಬೆರಳಿಟ್‌ಗಾರ	ಟ್ರಾಮ್	- ವಿದ್ಯುತ್ತಿನಿಂದ ಓಡಾಡುವ
ಕಾರಕೂನ	- ಗುಮಾಸ್ತ		ಸ್ಥಳೀಯ ರೈಲುಗಾಡಿ
ಪಾಟಿ	- ಹಲಗೆ	ಪುಚ್ಚ	- ಗರಿ
ಫೂಟು	- ಅಡಿ	ಮತ್ತುತ್ತುವೇ	- ಮನುಷ್ಯ ಸ್ವಭಾವವೇ
ಮೋರೆ	- ಮುಖ		

ವಸಾಹತು	- ಅನ್ಯ ದೇಶಿಯರ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೊಳ್ಳಲು ಪಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶ	
ವಿಲಾಯತಿ	- ವಿದೇಶ ಶೀಲಿಂಗ್	- ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಒಂದು ಬೆಳ್ಳಿಯ ನಾಣ್ಯ
ಸಿಂಪಿ	- ದರ್ಜೆಯವನು ಸ್ವೇಷನರಿ	- ಲೇಖನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ

ಟಿಪ್ಪಣಿ

ಗೋಲ್ಡ್‌ಸೈತ್: ಸಾ.ಶ. ರಿಉಲರಲ್ಲಿ ಇರ್ಲೇಂಡಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಲೇಖಕ.

ಗ್ಲೋಫ್‌ಸ್ಟ್ರೋನ್: ರಿಲಂಕರಲ್ಲಿ ಲಿವರ್‌ಪೊಲಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ರೆನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ರಾಜತಂತ್ರಜ್ಞ ನಾಲ್ಕುಸಾರಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಪ್ರಥಮಾನಿಯಾಗಿದ್ದ.

ಡಿಸ್ಕ್ರೇಲ್: ರಿಲಂಕರಲ್ಲಿ ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಈತ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ರಾಜಕಾರಣಿ ಮತ್ತು ಲೇಖಕ.

ಕಿಫ್ಲಿಂಗ್: ರಿಲಂಕರಲ್ಲಿ ಸ್ಟ್ರಾಫ್‌ಡ್ರೋನ್‌ಪ್ರೈರಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಈತ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲೇಖಕ.

ಜಾನ್‌ಸನ್: ರಿಲಂಕರಲ್ಲಿ ಸ್ಟ್ರಾಫ್‌ಡ್ರೋನ್‌ಪ್ರೈರಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಈತ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲೇಖಕ.

ಡ್ರಯ್ಡ್ನ್: ರಿಲಂಕರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿಮರ್ಶಕ ಮತ್ತು ಭಾಷಾಂತರಕಾರ.

ವಡ್‌ವರ್ತ್‌: ರಿಲಂಕರ ಶತಮಾನದ ಮಹೋನ್ಯತೆ ಆಂಗ್ಲಕವಿ, ಬ್ರಿಟನ್‌ನಿನು ‘ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ’.

ನ್ಯೂಟನ್: ರಿಲಂಕರಲ್ಲಿ ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಈತ ಬ್ರಿಟನ್‌ನಿನು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿಚಾರಣಿ. ಚಲನ ನಿಯಮವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದುದಲ್ಲದೆ, ಬೆಳಕು ಏಳು ವರ್ಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ.

ಡಾರ್ವಿನ್: ರಿಲಂಕರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ವಿಚಾರಣಿ. ವಿಕಾಸವಾದದ ಮೂಲಪುರುಷ.

ಹಫ್‌ಲ್: ರಿಲಂಕರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಈತ ಜರ್ಮನಿಯ ಬಿಗೋಳಿ ವಿಚಾರಣಿ. ಸೂಯ್‌-ನಕ್ಕತ್-ನಕ್ಕತ್ಗಳಿಗಿರುವ ದೂರವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದನು.

ರಿಚ್‌: ರಿಲಂಕರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ. ಈತ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ನಾಟಕಕಾರ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತ ವಿದ್ವಾಂಸ. ಇವನು ರಾಜು.

ಮೂರನೇ ಎಡ್‌: ರಿಲಂಕರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಡ್ಯೂಕ್ ಆದನು. ಈತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಮತ್ತು ಪ್ರಾನ್ ನಡುವೆ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಯುದ್ಧ ಆರಂಭವಾಯಿತು.

ರಾಣಿ ಎಲಿಜಬೆತ್: ಈತ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ರಾಣಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ರಿಲಂಕರ ಡಿಸೆಂಬರ್ ರಿಂದಂದು ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದಳು.

ಒಂದನೇ ಜೀವ್ : ಗರ್ಭ-ಗರ್ಭವರೆಗೆ ಗ್ರೇಟ್‌ಬ್ರಿಟನ್ ಮತ್ತು ಐರ್‌ಎಂಡಿನ ದೊರೆಯಾಗಿದ್ದನು.
ಇವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೀಯ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಉಳ್ಳಣಗೊಂಡವು

ಹೇಸ್‌ಪಿಯರ್ : ಗರ್ಭ-ಗರ್ಭ ಬ್ರಿಟನ್‌ನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಾಟಕಕಾರ.

ನೆಲ್ನ್ : ಈತನು ಓವರ್ ಯೋಧ. ಇವನ ಮೂರ್ಖ ಹೆಸರು ಹೋರ್ಯಾಷಿಯೋ ನೆಲ್ನ್. ಈತನು
ಸಾ.ಶ. ಗರ್ಭ-ಗರ್ಭ ವೆಲ್ಲಿಂಗ್‌ಟನ್; ತ್ರಾಫಲ್ಗರ್ ಯಥಾದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಿ ಮಡಿದನು.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

೧. ಲಂಡನ್‌ನ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವೇಷನರಿ ಅಂಗಡಿಯ ಹೆಸರೇನು?
೨. ನೆಲ್ನ್‌ರವರ ಮೂರ್ಖಿಯಿರುವ ಸ್ಥಳದ ಹೆಸರೇನು?
೩. ‘ವೆಸ್ಪ್ ಮಿನಾಸ್ಪರ್’ ಅಬೆ’ ಯಾರ ಸ್ವಾರಕವಾಗಿದೆ?
೪. ಅಂಗ್ಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ವೈಭವ ಕಂಡುಬರುವ ಓರ್ನಿ ಯಾವುದು?

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಎರಡು-ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

೧. ವೊಲವಧ್ರು ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ವಸ್ತುಗಳಾವುವು?
೨. ಲಂಡನ್‌ನ ಹೆಲ್ಲು ಮಕ್ಕಳು ಯಾವ ಯಾವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿಯುಕ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ?
೩. ಟೊಪ್‌ಗೆಯ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಲೇಖಿಕರು ಹೇಗೆ ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ?
೪. ಪೊಯಿಟ್ ಕಾನ್‌ರೋನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಕವಿಗಳ ಸಮಾಧಿಗಳಿವೆ?
೫. ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯರ ರಾಜ್ಯಾಧಿಕೇಕರಾಗನವ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲಿರುವ ಕಲ್ಲುಪಾಟಿಯ ವಿಶೇಷತೆಯೇನು?

ಇ) ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು-ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

೧. ಲಂಡನ್ ನಗರ ವೀಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಲೇಖಿಕರು ಗುರುತಿಸಿರುವ ವಿಶೇಷತೆಗಳೇನು?
೨. ‘ವೆಸ್ಪ್ ಮಿನಾಸ್ಪರ್’ ಅಬೆ’ ಪ್ರಾಧಿಕಾ ಮಂದಿರ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಸ್ವಾರಕ ವಿವರಿಸಿ.

ಈ) ಸಂದರ್ಭ-ಸಹಿತ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

೧. “ನಿಮ್ಮ ದೇಶದ ಗೌರವವನ್ನು ಕಾಯಿರಿ! ಇದು ದೊಡ್ಡದಾದ ರಾಷ್ಟ್ರ”
೨. “ಹೊತ್ತು! ಹೊತ್ತು! ಹೊತ್ತೇ ಹಣ.”
೩. “ಯಾರನ್ನು ತುಳಿದರೇನು! ಎಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚೆ ಹಾಕಿದರೇನು? ಎಲ್ಲವೂ ಅಷ್ಟೇ ಮಣಿ! ಮಣಿ!”
೪. “ಪ್ರವಾಸವು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿದೆ.”

- ೮೧) ಇಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಪದಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರಿ.
೧. ಲಂಡನ್ ಪಟ್ಟಣವೆಂದರೆ ಒಂದು _____ ಜಗತ್ತು.
 ೨. ವೊಲವಧ್ರು ಎಂಬುದು _____ ಅಂಗಡಿ.
 ೩. ಮನೆ ಹಿಡಿದು ಇರುವ _____ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮನೆಯ ಮಟ್ಟದೇ.
 ೪. ಅಬೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕೆ _____ ಎಂದು ಹೆಸರು.
 ೫. ವೆಸ್ಟ್‌ಮಿನ್ಸ್ಟರ್ ಅಬೆ ಎಂಬುದು _____

೮೨) ಈ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಸಂಧಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ, ಜಾಗವನ್ನು, ಅತ್ಯಾದರ, ವಾಚನಾಲಯ, ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ, ಓರ್ನಿಯಲ್ಲಿ.

೮೩) ಈ ಪದಗಳ ಅರ್ಥ ಬರೆದು ಅಪಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ.

ದಂಗುಬಡಿ, ಮನಗಾಣ, ಅಚ್ಚಣಿ, ದುರಸ್ತಿ, ಘನತರ, ನಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡು, ಮೂಲಿಗೊತ್ತು, ದಿಕ್ಕುತಪ್ಪ, ವಶೀಲಿ.

ಭಾಷೆಯ ಸೌಬಗ್ಯ

ಒಂದೇ ಅರ್ಥವಾದರೂ ಭಿನ್ನ ಅರ್ಥ ಕೊಡುವ ಶಬ್ದಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟಿವೆ. ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ: ಅಹಂಕಾರ ಮತ್ತು ಮಮಕಾರ.

ಅಹಂ+ಕಾರ ಎಂದರೆ “ನಾನು ಎಂಬ ಭಾವ” ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಹಾಗೆಯೇ ಮಮ+ಕಾರ ಎಂದರೆ “ನನ್ನದ್ಯ ಎಂಬ ಭಾವ” ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಎರಡೂ ಮೇಲ್ಮೈಟಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ.

ಆದರೆ ಅಹಂಕಾರವೆಂಬುದು ಖರಣಾತ್ಮಕ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರೆ ಮಮಕಾರ ಎಂದಾಗ ಧನಾತ್ಮಕ ಭಾವನೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

(೧) ಅವನು ಅಹಂಕಾರದಲ್ಲಿ ಕೊಬ್ಬಿ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ.

(೨) ಹಕ್ಕಿಯು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ತೋರುವ ಮಮಕಾರ ನೋಡಿ ಮನಸ್ಸು ಕರಗುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಭಿನ್ನ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಧ್ವನಿಸುವ, ಆದರೆ ಮೂಲಾರ್ಥಗಳು ಹೆಚ್ಚಿಕಡಿಮೆ ಒಂದೇ ಇರುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ.

ಸ್ವೇದಾಂತಿಕ ಭಾಷಾಭಾಸ

ಸಂಧಿಗಳು :

ಸಂಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಕನ್ನಡಸಂಧಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಸಂಧಿ ಎಂದು ಎರಡು ವಿಭಾಗಗಳಿವೆ. ಹೊಪ, ಆಗಮ, ಆದೇಶ ಸಂಧಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಂಧಿಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಪ ಮತ್ತು ಆಗಮ ಸಂಧಿಗಳು ಸ್ವರಸಂಧಿಗಳೆಂತಲೂ ಆದೇಶ ಸಂಧಿಯು ವ್ಯಂಜನ ಸಂಧಿಯೆಂತಲೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

ಸರ್ವಣಾದೀಘರ್, ಗುಣ, ವೃದ್ಧಿ, ಯಣ್ಣ, ಜಶ್ವಾ ಶ್ವಾಸ ಅನುನಾಸಿಕ ಸಂಧಿಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಧಿಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವುದು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವಣಾದೀಘರ್, ಗುಣ, ವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಯಣ್ಣ ಸಂಧಿಗಳು ಸ್ವರಸಂಧಿಗಳೆಂತಲೂ ಜಶ್ವಾ ಶ್ವಾಸ, ಅನುನಾಸಿಕ ಸಂಧಿಗಳು ವ್ಯಂಜನ ಸಂಧಿಗಳೆಂತಲೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

ಉದಾ :

ಹೊಪ	- ಉರೂರು, ಬಲ್ಲನೆಂದು, ಮಾತಂತು, ಸಂಪನ್ಮೂರ್ಚಿ.
ಆಗಮ	- ಕೈಯನ್ನು, ಮಳೆಯಿಂದ, ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ, ಮರವನ್ನು, ಮಗುವಿಗೆ.
ಆದೇಶ	- ಮಳೆಗಾಲ, ಮೈದೋರು, ಬೆಂಬತ್ತು, ಕಡುವೆಣ್ಣು, ಮೆಲ್ಲಾತು.
ಸರ್ವಣಾದೀಘರ್	- ಮಹಾಶ್ವಾಸ, ಗಿರೀಶ, ಸುರಾಸುರ, ವಧೂಪೇತ.
ಗುಣ	- ದೇವೇಂದ್ರ, ಜಾತ್ಯನೇಶ್ವರ, ಸೂರ್ಯೋದಯ, ಮಹಣ್ಣ, ಮಹೇಶ.
ವೃದ್ಧಿ	- ಏಕ್ಯಕೆ, ಜನ್ಮಕ್ಕೆ, ವನ್ನೊಷದಿ, ಅಷ್ಟೋಶ್ವರ್.
ಯಣ್ಣ	- ಅತ್ಯವಸರ, ಜಾತ್ಯತೀರ್ಥ, ಕೋಟ್ಯಾಧೀಶ್ವರ, ಕೋಟ್ಯನುಕೋಟಿ.
ಜಶ್ವಾ	- ವಾಗ್ದೀವಿ, ಅಜಂತ, ಷಡಾನನ, ದಿಗಂತ, ಅಬ್ಧಿ.
ಶ್ವಾಸ	- ಪಯಶ್ಯಾಯನ, ಶರಜ್ಞಂದ್ರ, ಜಗಜ್ಮೇಶ್ವಿತಿ, ಬೃಹಜ್ಞತ್ತ.
ಅನುನಾಸಿಕ	- ಷಣ್ಣುವಿ, ಸನ್ನಾನ, ವಾಜ್ಞಾಯ, ಉನ್ನಾದ, ತನ್ನಯ.

ದ್ವಿರೂಪ:

ಈ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ :

- ಮಕ್ಕಳು ಓಡಿಓಡಿ ದಣಿದರು.
- ಶಗೀಗ ಅವಳು ಜೆನ್ನಾಗಿ ಓದುತ್ತಾಳೆ.
- ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮರಗಳು ಬಿದ್ದವು.

ಈ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಓಡಿ, ಈಗ, ದೊಡ್ಡ ಎಂಬ ಪದಗಳು ಎರಡೆರಡು ಭಾರಿ ಪ್ರಯೋಗವಾದುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು ಹೀಗೆ-

ಸೂತ್ರ :- ಒಂದು ವಿಶೇಷಾರ್ಥವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಪದವನ್ನೋ, ಒಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನೋ, ಎರಡೆರಡು ಭಾರಿ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ದ್ವಿರುತ್ತಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಪದಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

ಉದಾ:

ಉತ್ಸಾಹದಲ್ಲಿ - ಹೌದು ಹೌದು, ನಿಲ್ಲನಿಲ್ಲ, ಬಂದೆಬಂದೆ.

ಆಧಿಕ್ಯದಲ್ಲಿ - ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ, ಹೆಚ್ಚಿಹೆಚ್ಚಿ.

ಪ್ರತಿಯೋಂದು - ಮನೆಮನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಕೇರಿಕೇರಿಗಳನ್ನು.

ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ - ಅಗೋಅಗೋ, ಬನ್ನಿಬನ್ನಿ.

ಆಶ್ಚರ್ಯದಲ್ಲಿ - ಅಬ್ಬಬಾಬ್, ಅಹಹಾ.

ಆಕ್ಷೇಪದಲ್ಲಿ - ಬೇಡಬೇಡ, ನಡೆನಡೆ.

ನಿಷೇಧದಲ್ಲಿ - ಸಾಕುಸಾಕು

ಒಪ್ಪಿಗೆಯಲ್ಲಿ - ಹೌದ್ದೌದು, ಆಗಲಿ ಆಗಲಿ, ಇರಲಿ ಇರಲಿ.

ಅವಸರದಲ್ಲಿ - ಓಡುಂಡು, ನಡೆನಡೆ.

ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ವಿಶೇಷ ರೂಪಗಳು ಇವೆ.

ಮೊದಲುಮೊದಲು - ಮೊತ್ತಮೊದಲು / ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು

ಕಡೆಗೆಕಡೆಗೆ - ಕಟ್ಟಿಕಡೆಗೆ / ಕಡೆಕಡೆಗೆ

ನಡುವೆನಡುವೆ - ನಟ್ಟನಡುವೆ / ನಡುನಡುವೆ

ಬಯಲುಬಯಲು - ಬಟ್ಟಿಬಯಲು

ತುದಿತುದಿ - ತುತ್ತತುದಿ

ಕೊನೆಗೆಕೊನೆಗೆ - ಕೊನೆಕೊನೆಗೆ

ಮೆಲ್ಲನೆಮೆಲ್ಲನೆ - ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ

ಜೋಡುನುಡಿ :

ಮೇಲ್ಮೋಟಕ್ಕೆ ದ್ವಿರುತ್ತಿಗಳ ಹಾಗೆ ಕಂಡುಬರುವ ಕೆಲವು ಪದಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ದ್ವಿರುತ್ತಿಗಳೆಂದು ಹೇಳುವ ವಾಡಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳನ್ನು ಜೋಡುನುಡಿಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ದ್ವಿರುತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇಪದ ಎರಡು ಬಾರಿ ಬಂದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪದಗಳು ಜೊತೆಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಜೊತೆಯಾಗಿ ಬರುವ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧದ ಪದಗಳಿರುತ್ತವೆ. ೧. ಎರಡೂ ಪದಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅರ್ಥವಿರುತ್ತದೆ. ೨. ಎರಡು ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಪದಕ್ಕೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅರ್ಥವಿದ್ದು, ಎರಡನೆಯ ಪದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಎರಡೂ ಪದಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥವಿರುವಂತಹವು: ಸತಿಪತಿ, ಕನೆಮೊಸರು, ಹಾಲ್ಳೇನು, ಮಕ್ಕಳುಮರಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳು.

ಮೊದಲ ಪದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಅರ್ಥವಿರುವಂತಹವು : (ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ ಶಬ್ದಗಳು/ಮಾತಿಗೊಂದು ಗೀತು) ಕಾಫಿಗೀಭಿ, ಹುಳಹುಪ್ಪಡಿ, ದೇವರುಗೀವರು, ಹಣಗಿಣ, ಮಸ್ತಕಿಸ್ತಕ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಭಾಷಾ ಚರ್ಚೆವಟಿಕೆ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

೧. ಕನ್ನಡ ಸಂಧಿಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ, ಎರಡೆರಡು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
೨. ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಧಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಸ್ವರ ಮತ್ತು ವ್ಯಂಜನ ಸಂಧಿಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.
೩. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ, ಸಂಧಿ ಹೆಸರಿಸಿ.

ಸುರಾಸುರ, ಬಲ್ಲನೆಂದು, ಸೂಯೋದಯ, ಮಳೆಗಾಲ, ಅಪ್ಪೆಶರ್ಕ, ವೇದಿಯಲ್ಲಿ.

ಆ) ಮೊದಲೆರಡು ಪದಗಳಿಗಿರುವ ಸಂಬಂಧದಂತೆ ಮೂರನೆಯ ಪದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪದ ಬರೆಯಿರಿ.

೧. ನಮೋ ನಮೋ : ದ್ವಿರುತ್ತಿ : : ಧೀರ ಶಾರ : _____
೨. ಲೋಪ ಸಂಧಿ : ಸ್ವರ ಸಂಧಿ : : ಆದೇಶ ಸಂಧಿ : _____
೩. ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ : ಕಡೆಗೆ ಕಡೆಗೆ : : ಮೊತ್ತಮೊದಲು : _____
೪. ಶರಚಂದ್ರ : ಶ್ವಷತ ಸಂಧಿ : : ದಿಗಂತ : _____

ಈ) ಈ ಗಾದೆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

- ಇ. ಕೈ ಕೆಸರಾದರೆ ಭಾಯಿ ಮೊಸರು.
- ಉ. ಕುಂಬಾರನಿಗೆ ವರುಷ ದೊಣ್ಣಗೆ ನಿಮಿಷ.

ಉ) ಈ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.

- ಇ. ಸ್ವಜ್ಞಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ
- ಉ. ಪ್ರಾಚ್ಯ ಸ್ವಾರಕರ್ಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ
- ಉ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವ್ಯಕ್ತಿ

ಪೂರಕ ಓದು

• ವಿನಾಯಕರ ‘ಸಮುದ್ರದಾಚೆಯಿಂದ, ಸಮುದ್ರದೀಚೆಯಿಂದ’ ಹಾಗೂ ನೇಮಿಚಂದ್ರರ ‘ಪೆರುವಿನ ಪವಿತ್ರ ಕಣೆವೆಯಲ್ಲಿ’ ಪ್ರವಾಸ ಕಥನಗಳನ್ನು ಓದಿ.

* * * * *

@KTBS
Not to be republished

ಇ. ಶುಕನಾಸನ ಉಪದೇಶ

C9P7Y8

ವಿದ್ಯಾವಾಚಸ್ಪತಿ ಡಾ. ಬನ್ವಂಜೆ ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯ-

ಪಾಠ ಪ್ರಮೇಶ : ಹಣವು ಅನಧಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹಲವು ಮಹಾತ್ಮರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಹಣವು ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಅನಧಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆಯೇ? ಇಲ್ಲ. ಅದು ಯಾರ ಬಳಿಯಾದರೂ ಸಂಚಯವಾದಾಗ ಅವರಿಗೊಂದು ಹುಸಿ ಹಮ್ಮು ಆವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ದುಡ್ಡಿನಿಂದ ಏನನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೇ, ಯಾರನ್ನಾದರೂ ತನ್ನ ಅಡಿಯಾಳಾಗಿಸಬಲ್ಲೇ, ಹೇಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಬದುಕಬಲ್ಲೇ ಎಂಬ ಅಹಂಕಾರ ಹಷಟ್ಟತದಲ್ಲ; ಅದು ಅನಧಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ದುಡ್ಡಿನಿಂದಾಗಿ ಮದ, ದಪ್ರ, ಅಹಂಕಾರ ಮನೆಮಾಡುತ್ತದೆ. ತಾನು ಯಾರಿಗೂ ತಲೆಬಾಗಬೇಕಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಆವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲವುಟ್ಟದ ಸಂಪತ್ತು ಬಂದವರ ಕೆಂಪೆಯೇ ಹೀಗಾದರೆ ಇನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಸಂಪತ್ತಿನ ಒಡೆಯನಾಗಿರುವ ಅರಸನ ಕತೆ ಏನು? ಹಾಗಾಗಿ ಅರಸನಾಗಲು ಹೊರಟವನಿಗೆ ಈ ಯಾವ ‘ಮತ್ತು’ ತಲೆಗಡರದಂತೆ ಹಿರಿಯರು ಉಪದೇಶಿಸಬೇಕು. ಆತನಿಗೆ ವಿವೇಕದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಸಂಪತ್ತು, ದುಡ್ಡ, ಅಧಿಕಾರ, ಭೂಮಿಯ ಒಡೆತನ - ಇವೆಲ್ಲ ಯಾವುದೂ ತನ್ನದಲ್ಲ; ತಾನು ಅಲ್ಲಿ ಅವೆಲ್ಲದರ ಮೇಲ್ಲಿಚಾರಕನಾಗಿ ಹೂತಿದ್ದೇನಷ್ಟೆ ಎಂಬ ವಿವೇಕ ಅರಸನಿಗಿರಬೇಕು. ಖಿಜಾನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಂಪತ್ತೆಲ್ಲವೂ ಜನತೆಯದ್ದು. ತಾನು ಅದರ ಮೇಲ್ಲಿಚಾರಣ ಹೊತ್ತ ಕೋಶಾಧಿಕಾರಿ ಮಾತ್ರ ಎಂದು ಅರಸನು ವಿನೀತನಾಗಿ ಭಾವಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಆತನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿವಾದ ಹೇಳುವ ಹಿರಿಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಯುವರಾಜನ ಪಟ್ಟಕ್ಕೇರುತ್ತಿರುವ ಓವರ್ ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೆ ಅಂಥ ಹಿರಿಯ ಮಂತ್ರಿಯೋವ್ ಐಶ್ವರ್ಯದ ಕುರಿತು ನೀಡುವ ಮಾರ್ಮಿಕ ಉಪದೇಶವು ದಾಖಿಲಾಗಿದೆ.

ಗುರುವಾಣಿ ಎಷ್ಟು ಪರಿಶುದ್ಧವಾದರೂ ಮೂರಿನ ಕಿವಿಗೆ ಅದು ಒಂದು ಹೊರೆ. ಅಂಥವರು ಕಿವಿಯೋಳಿಗೆ ಹಿತವಚನ ಹೊಕ್ಕಾಗ ತಿಳಿನಿರು ಹೊಕ್ಕಂತೆ ಸಂಕಟಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಸಜ್ಜನಿಗೆ ಗುರುವಚನ ಎನ್ನುವುದು ಕಿವಿಗೆ ಒಂದು ಆಭರಣ. ಅದರಿಂದ ಅವರ ಶ್ರೀಮುಖ ಇನ್ನಷ್ಟು ಶ್ರೀಮಂತವಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಸ್ಸಂಜೆಯ ಚಂದ್ರ ಕತ್ತಲನ್ನು ಕಳೆವಂತೆ, ಬಗೆಯ ಕೊಳೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಹಿತವಚನ ತೊಳೆದುಬಿಡುತ್ತದೆ. ಆಗ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಯಮ, ಒಂದು ಪಕ್ಷತೆ, ಒಂದು ಶಾಂತಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಗುರೂಪದೇಶ ಎಂದರೆ ಜನರ ಒಳ ಹೊರಗಣ ಕೊಳೆಗಳನ್ನು ತೊಳೆದು ಬಿಡುವ ನೀರಿಲ್ಲದ ‘ಮೀಹ’ ತಲೆ ನೆರೆಯದೆ, ಮೈ ಸುಕ್ಕುಗಟ್ಟದೆ ಮೂಡುವ ಮುಪ್ಪು; ಬೊಜ್ಜು ಬೆಳೆಯದೆ ಬರುವ ಗುರುತ್ವ; ಬಂಗಾರವಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡಿದ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಕಿವಿಯೋಲೆ; ಪಂಚ ಇಲ್ಲದೆ ಬೆಳಗುವ ಬೆಳಹು; ಉದ್ದೇಗ ಬರಿಸದ ಜಾಗರಣೆ.

ರಾಜರ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಮಟ್ಟಿದರೆ ಸಾಕು. ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಅವರ ಕಿವಿ ಕಿವುಡಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಎಂಥ ಉಪದೇಶವೂ ಅವರ ಕಿವಿಗೆ ನಾಟುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾರದೋ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ಕೆ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಆಲಿಸಿದರೂ ಎಂಥ ಅನಾದರ ಆ ಮೋರೆಯಲ್ಲಿ! ಆನೆಯಂತೆ ಅರೆ ಮುಚ್ಚಿದ ಕೊಲ್ಲಿ “ತನಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಬೇಕಾದ್ದು ಏನೂ ಉಳಿದಿಲ್ಲ” ಎನುವಂಥ ಭಾವ, ಉಪದೇಶಿಸ ಬಂದ ಗುರುಗಳಿಗೂ ಇದು ಒಂದು ವ್ಯಾಧಿ. ಇಂಥವರಿಗೆ ಪಾಠ ಹೇಳುವ ದೌಭಾಗ್ಯ ತಮಗೇಕೆ ಬಂತು ಎಂದು ಅವರು ನೋಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ರಾಜರ ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ಹಾಗೆ. ಅಹಂಕಾರದ ದಾಹಜ್ಞರ ತಲೆಗಡರಿ ಅವರ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲು ತುಂಬಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಎಲ್ಲ ದುಡ್ಡಿನ ಮುಹಿಮೆ. ದುಡ್ಡ ದುರಭಿಮಾನದ ತವರು. ದುಡ್ಡಿನ ಪೈಕ್ಕೆ ಅಡರಿದವರಿಗೆ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲ ಸ್ವಾದುವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ವಿಷ. ಅದರ ಅಧಿಕಾರದ ಸೋಂಕು ತಾಗಿದವರಿಗೆಲ್ಲ ಬುದ್ಧಿ ಮಂಕಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ.

ಹುಮಾರ, ನೀನು ಮಂಗಲವನ್ನೇ ಬಯಸುವವನು ಎಂದು ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮೊದಲು ಈ ಸಂಪತ್ತಿನ ನೆಲೆಯನ್ನೇ ಒಂದಿಪ್ಪ ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡು:

ಲ್ಕೀಯೆಂಬ ಚಂಚಲೆ ಹಾಲುಗಡಲಿನಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದು ಬರುವಾಗಲೆ ತನ್ನ ಜತೆಗಾರರಿಂದ ಹಲವೆಲ್ಲ ದುರುಂಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡೆ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ: ಚಂದ್ರಕಲೆಯ ವರ್ಕತೆ, ಉಚ್ಚ್ಯಂಶವಸ್ಸಿನ ಚಾಪಲ್ಯ, ಕಾಲಕೂಟದ ಮೋಹಕತ್ವ, ಮುದ್ಯದ ಮಾದಕತ್ವ, ಕೌಸ್ತಭದ ಕಾರಿನ್ಯ ಈ ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳು ಸಂಪತ್ತಿನ ಸಹಚಾರಿಗಳು. ಈ ಹಣಿದಷ್ಟು ಕೆಟ್ಟ ವಸ್ತು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಯಾರ ಗುರುತ್ವ ಇಲ್ಲ. ಸಂಪತ್ತು ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು ಎಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆಯೇ ಸುಖವುಂಟಿ? ಅದನ್ನು ಕಾಯುವ ಕಷ್ಟ, ಕಾಪಾಡುವ ಪಾಡು ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕು? ಎಷ್ಟು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಬಿಗಿದರೂ ನುಸುಳಿಕೊಳ್ಳುವಂಥ ಜಾಣು ಅದಕ್ಕೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ಮಹಾವೀರರಾದ ಸಾವಿರಾರು ಸ್ವೇನಿಕರ ಕತ್ತಿಗಳ ಪಂಜರದ ನಡುವೆ ಕಾಪಿಟ್ಟ ಸಂಪತ್ತು ಕೂಡ ತನ್ನ ತಾನೆ ಕಣ್ಣರೆಯಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಮದಜಲವನ್ನು ಸುರಿದು ಸುತ್ತೆಲ್ಲ ಕತ್ತಲು ಬರಿಸುವ ಮದ್ದಾನೆಗಳ ಕಾವಲಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಕಣ್ಣ ತಪ್ಪಿಸಿ ಓಡಬಿಡುತ್ತದೆ!

ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಸ್ವೇಹದ ಬಂಧನವಿಲ್ಲ; ಕುಲದ ಗುರುತಿಲ್ಲ; ರೂಪದ ಒಲವಿಲ್ಲ. ಒಂದೇ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ಉಳಿಯುವ ಅಭ್ಯಾಸವಂತು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಅದು ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಕಾಣಿಸು; ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿದು; ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಆಲಿಸಿದು; ಧರ್ಮವನ್ನು ನಂಬಿಸು. ಅದಕ್ಕೆ ತ್ಯಾಗದ ಮೇಲೆ ಗೌರವವಿಲ್ಲ; ತುಂಬ ಬಲ್ಲವರು ಎಂದರೆ ಆದರವಿಲ್ಲ; ಒಳ್ಳಿಯ ನಡತೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅಪರಿಚಿತ. ಅದರ ಮುಂದೆ ಸತ್ಯಕ್ಕು ಸುಳಿನಷ್ಟೆ ಬೆಲೆ. ಅದು ಒಳ್ಳಿಯ ಲಕ್ಷಣವಂತೆನನ್ನೆ ಆಶ್ರಯಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಿಯಮವಿಲ್ಲ. ಅದರ ಚಾಪಲ್ಯಕ್ಕಂತು ಎಣಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಅದು ಗಂಧರ್ವನಗರದಂತೆ, ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಕರಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ!

ದುಡ್ಡ ಒಂದು ಕೆಟ್ಟ ಪಿಶಾಚಿ. ಅದು ಕೆಲವರನ್ನು ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕುಣಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಸ್ವಾದ್ಯ ಜೀವಿಗಳನ್ನಂತು ಈ ಪಿಶಾಚಿ ಹುಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯಾವಂತನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕಿಟ್ಟು. ಅವನ ಗೋಜಿಗೇ ಅದು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಗುಣವಂತನನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಕೊಳಕನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಹೇಗೆ ಹಾಗೆ ದೂರ ಸರಿಯುತ್ತದೆ. ಏರರನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಅಮಂಗಲವನ್ನು ಕಂಡಂತೆ, ಸಜ್ಜನರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅಪಶ್ಚಾನವನ್ನು ಕಂಡಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕುಲೀನನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಹಾವು ಸುಳಿದಂತೆ ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತದೆ. ಶಾರರೆಂದರೆ ಮುಳ್ಳನಂತೆ, ದಾನಶೀಲರೆಂದರೆ ಕೆಟ್ಟ ಕನಸಿನಂತೆ ಅದಕ್ಕೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ. ವಿನಯಶೀಲನನ್ನು, ಪಂಡಿತನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಪಾತಕೆಯನ್ನು, ಮರುಳನನ್ನು ಕಂಡಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ದುಡ್ಡಿನ ಇತಿಹಾಸವೇ ಅಂಥದು.

ದುಡ್ಡಿನ ಬಿಸಿ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಜಾಡ್ಯವನ್ನು ತುಂಬುತ್ತದೆ. ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯ ಜತೆಗೆಯೇ ಕೇಳುಮಟ್ಟದ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ. ಸಂಪತ್ತು ಬೆಳೆದಷ್ಟು ದುಡ್ಡಿನ ಹಸಿವೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಇಶ್ವರ್ಯ ಬೆಳೆದಂತೆಯೇ ದುರುಂಗಳೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ದುಡ್ಡಿನಿಂದ ದೊಡ್ಡವರು ಎನಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಇರುವಪ್ಪು ದೊಬ್ಬಲ್ಯ, ಸಣ್ಣತನ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಇರಲಾರದು.

ಸಂಪತ್ತು ಸುಧೆಯ ಜರ್ತೆಗೆ ಕಡಲನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂತಂತೆ. ಆದರೆ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ಎಂಥ ಅಂತರ! ಅಮೃತ ಸತ್ತವರನ್ನು ಬದುಕಿಸಿದರೆ ಸಂಪತ್ತು ಸೇರಿದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಜನ ಹೊಡೆದಾಡಿಕೊಂಡು ಸಾಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅದು ಯಾರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಕಾಣಿಸದೆ ಮೋಜು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಹರಿಯ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಸಿರಿಯ ವಾಸ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಮೂರ್ವಿರ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಅದರ ವಾಸ ಎನ್ನುವುದು ನಮಗೆ ತಿಳಿದ ಮಾತು. ಎಂಥ ತಿಳಿಯಾದ ಬಗೆಯಾದರೂ ಸರಿಯೆ; ದುಡ್ಡಿನ ಕಿಲುಬು ತಾಕಿತೆಂದರೆ ಮುಗಿಯಿತು – ಕದಡಿ ಕಲುಷವಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ.

ದುಡ್ಡಿನ ನಿಜರೂಪ ಎಂಥದು ಗೊತ್ತೆ? ಇದು ಆಸೆಯ ವಿಷಲತೆಗೆ ಎರೆಯುವ ನೀರು. ಇಂದಿಯಗಳೆಂಬ ಜಿಂಕೆಗಳನ್ನು ಮರುಳುಗೊಳಿಸುವ ಬೇಡನ ಸಂಗೀತ. ಒಳ್ಳೆಯ ನಡತೆಯೆಂಬ ಬೆಿತ್ತುಕ್ಕೆ ಬಳಿದ ಮುಸಿ. ಅವಿವೇಕದ ಸವನಿದ್ದೆಗೆ ಹಾಸಿದ ಮೆಲುಹಾಸೆ. ಅಹಂಕಾರದ ಪಿಶಾಚಿಗಳಿಗೆ ನೆಲೆಮನೆಯಾದ ಹಳೆಯಟ್ಟು. ಶಾಸ್ತ್ರದ ತಿಳಿವಿಗೆ ಬಿಗಿದ ಕಣ್ಣಟ್ಟಿ. ಎಲ್ಲ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳ ವಿಜಯದ್ಭೂಜ. ಕೋಪವೆಂಬ ಮೋಸಳೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತ ಹೊಳೆ. ವಿಷಯ ಮದ್ಯಗಳ ಪಾನಭೂಮಿ. ಸಜ್ಜನಿಕೆಗೆ ಬೀಸಿದ ಬೆತ್ತೆ. ಒಳ್ಳೆಯತನವೆಂಬ ಕಲಹಂಸಗಳನ್ನು ಓಡಿಸುವ ಬಿರುಮಳಿ. ಸಜ್ಜನಿಕೆಯನ್ನು ಸುಡುವ ಮಸೂ. ಧರ್ಮವೆಂಬ ಚಂದ್ರಮಂಡಲವನ್ನು ಕೆಬಳಿಸುವ ರಾಹುವಿನ ಕರಿನಾಲಿಗೆ.

ಈ ಸಿರಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಮರುಳಾಗದವರನ್ನು ನಾನು ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಸಿರಿಗೆ ಆಕಷಿಂತರಾದವರೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಸಿರಿಯಿಂದ ಮೋಸಹೋಗುವವರೆ. ಯಾವನೇ ಒಬ್ಬನನ್ನು ನಿರ್ವಂಚನೆಯಿಂದ ಪ್ರೇಮಿಸುವುದು ಸಿರಿಯ ಜಾಯಮಾನಕ್ಕೇ ಸಲ್ಲದು.

ಕೆಟ್ಟಿ ನಡತೆಯ ಇಂಥ ಸಿರಿಯು ಹೇಗೊ ದ್ಯುವಯೋಗದಿಂದ ಕೆಲ ಮಂದಿ ರಾಜರಿಗೆ ಒಲಿಯುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮುಗಿಯಿತು ಅವರ ಕತೆ. ಏನು ಸಂಭೂತಿ, ಏನು ಕೋಲಾಹಲ! ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳಿಗೆ ಅವರು ಆಸರೆ.

ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರ ತಲೆಗೆ ಮಂಗಲಜಲವನ್ನು ಬಿಂದಿಗೆಯಿಂದ ಸುರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಲಿಲವೇ ಅವರ ದಯೆ–ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೋಳಿದುಬಿಡುತ್ತದೆ. ಹೋಮದ ಹೋಗೆಯಿಂದ ಬಗೆಯೆಲ್ಲ ಮಲಿನವಾಗುತ್ತದೆ. ಮರೋಹಿತರು ಮಂತ್ರಜಲವನ್ನು ಸಿಂಪಡಿಸುವ ದಭ್ರಯ ಜಿಗುರು ಅವರ ಕ್ಷಮಾಗುಣವನ್ನು ಒರೆಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ತಲೆಗೆ ಬಿಗಿದ ಪಾವುಡದ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಿನ ನೆನಪು ಮರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಬೆಳ್ಳೆಗ್ಗಡೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪರಲೋಕ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ದಿಟವನ್ನು ನುಡಿಯುವ ಬುದ್ಧಿ ಚಾಮರದ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತೇಲಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಕಂಚುಕಿಗಳ ಕೈಯ ಬೆತ್ತುವನ್ನು ಕಂಡೇ ಸಜ್ಜನಿಕೆ ದೂರ ಸರಿಯುತ್ತದೆ. ಹೋಗಳುಭಟರ ಜಯಕಾರದ ಕೋಲಾಹಲದಲ್ಲಿ ನಲ್ಲುಡಿ ಕೇಳುವ ಕೆವಿ ಕಿವುಡಾಗುತ್ತದೆ. ತೋನೆಯುವ ವಿಜಯದ್ಭೂಜವೇ ಯಶಸ್ವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೀಗಿದೆ ಪಶ್ಚಿಮದ ಅಟಾಟೋಪ!

* * * *

ವಿದ್ಯಾವಾಚಸ್ಪತಿ ಡಾ. ಬನ್ನಂಜೆ ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯ - ಇವರು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ರೊಮ್ಮೆ ಅಗಣ್ಯ ವಿರಂದು ಜನಿಸಿದರು. ತಂದೆ ಪಡುಮನ್ಯಾರು ನಾರಾಯಣ ಆಚಾರ್ಯ. ಮೂರು ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಡಾ. ಬನ್ನಂಜೆ ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯ ಕನಾಂಟಿಕ ಕಂಡ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸಂಸ್ಕೃತ-ಕನ್ನಡ ವಿದ್ಯಾಂಸರು. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ೩೦, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ೧೨೦ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವೇದೋಪನಿಷತ್ತುಗಳು ಹಾಗೂ ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ೫೦,೦೦೦ ಗಂಟೆಗಳಷ್ಟು ಉಪನ್ಯಾಸ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ವಿದ್ಯಾವಾಚಸ್ಪತಿ ಎಂಬುದು ಅವರ ಪಾಂಡಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂದ ಬಿರುದು. ಕನಾಂಟಿಕ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕನಾಂಟಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಚ್‌, ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಅವರಿಗೆ ಸಂದಿವೆ. ಡಾ. ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯರು ಅಶ್ವಿಲ ಭಾರತ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಮೈಜನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಭಾರತ ಸರಕಾರವು ಅವರಿಗೆ ಪದ್ಮಶ್ರೀ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನಿತ್ತು ಗೌರವಿಸಿದೆ.

ಭಗವಂತನ ನಲ್ಲಿಡಿ, ಮುಗಿಲ ಮಾತು, ಹೇಳಿದೆ ಉಳಿದದ್ದು, ನೆನಪಾದಳು ಶಕುಂತಲೆ, ಮತ್ತೆ ರಾಮನ ಕತೆ, ಮಹಾಶ್ವರೇತೆ, ಆವೇಯ ಮಣಿನ ಆಟದ ಬಂಡಿ, ಶುಕುರು ಹೇಣಿಗೆ - ಇವು ಇವರ ಕೆಲವು ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಾಠವನ್ನು ಅವರ “ಕಾದಂಬರಿ” ಎಂಬ ಕೃತಿಯಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಬಾಣಭಟ್ಟನ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಅದೇ ಹೆಸರಿನ ಕೃತಿಯ ಕನ್ನಡಾನುವಾದ.

ಕತೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ :

ಸಾ.ಶ. ಟನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕನೌಜಿನ ಮಹಾರಾಜ ಹಷ್ವಾಧನನ ಆಸ್ಥಾನಕವಿಯಾಗಿದ್ದ ಬಾಣಭಟ್ಟನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗದ್ಯ ಮಹಾಕಾವ್ಯ “ಕಾದಂಬರೀ”. ಇದರಲ್ಲಿ ಬರುವ “ಶುಕನಾಸೋಪದೇಶ” ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲರೂ ಪರಿಪಾಲಿಸಲೇಬೇಕಾದ ನೀತಿಸಂಹಿತೆಗಳ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಭಂಡಾರ. ಕಾಶ್ಮೀರದ ಮಹಾರಾಜ ತಾರಾಪೀಡನ ಮಹಾಮಂತ್ರಿ ಶುಕನಾಸ. ಆತ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ, ವಿವೇಕ, ಸಮಧನ ಆಡಳಿತಗಾರ, ರಾಜತಂತ್ರಿನಿಪುಣ, ಮುಶ್ವದ್ದಿ. ರಾಜಪ್ರತ್ಯ ಚಂದ್ರಾಪೀಡನಿಗೆ ಯುವರಾಜ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಾರಾಪೀಡನು ಸಂಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಂತೆಯೇ ಸಕಲ ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವ ಭಾವಿಯಾಗಿ ಮಹಾಮಂತ್ರಿಯಾದ ಶುಕನಾಸನನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಲು ಚಂದ್ರಾಪೀಡನು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಓವರ್ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಯುವರಾಜ ಪಟ್ಟವೇರಲಿರುವ ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೆ ಅಶ್ವಂತ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾದ, ಅನುಭವಗಮ್ಯವಾದ ಉಪದೇಶಗಳನ್ನು ಶುಕನಾಸನು ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಈ ಭಾಗವು ಶುಕನಾಸೋಪದೇಶ ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಶ್ರೀಮುಖ - ಲಕ್ಷ್ಮಣವಾದ ಮುಖ

ಮೀಹ - ಸಾನು

ಬಗೆ - ಮನಸ್ಸು, ವೃಕ್ಷತ್ವ, ರೀತಿ, ವಿಧಾನ

ಪೈತ್ಯ - ಮನೋವಿಕಾರ, ತಿಕ್ಕಲು, ಹುಟ್ಟಾಟಿಕೆ

ಕ್ಷುದ್ರ - ಕೇಳು

ಜಾಡ್ಯ - ರೋಗ

ಕಲುಪ - ಕೊಳೆ, ಕಲ್ಪ

ಮಂಗಲಜಲ - ಎಲ್ಲ ಮಣ್ಣನದಿಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ತಂದ ಪವಿತ್ರ ಜಲ

ಮೆಲುಹಾಸೆ - ಮೆತ್ತನೆಯ ಹಾಸಿಗೆ

ದಭೇ - ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಹುಲ್ಲು

ಪಾಪುಡ - ತಲೆಗೆ ಸುತ್ತುವ ವಸ್ತು, ಪೇಟೆ

ಕಂಚುಕಿ - ಅಂತಃಪುರದ ಅಧಿಕಾರಿ

ನಲ್ಲುಡಿ - ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತು, ಹಿತವಾದ ಮಾತು

ಅಟಾಟೋಪ - ಹಾರಾಟ, ಗದ್ದಲ

ಕುಲೀನ - ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕುಲದ

ಟಿಪ್ಪಣಿ

೧. ಉಚ್ಚಿಷ್ಟಪ್ರವಸು - ಇಂದ್ರನ ಕುದುರೆ.

೨. ಕೌಸ್ತಭ - ವಿಷ್ಣುವಿನ ಎದೆಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿರುವ ಒಂದು ರತ್ನ.

೩. ಕಾಲಕೂಟ - ಸಮುದ್ರಮಧನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಒಂದು ಉಗ್ರವಾದ ವಿಷ.

೪. ಮದಜಲ - ಆನೆಗೆ ಮದವುಂಟಾದಾಗ ಕುಂಭಸ್ಥಳದಿಂದ ಸುರಿಯುವ ದ್ರವ.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

೧. ಹಿತವಚನವು ಮನಸ್ಸಿನ ಕೊಳೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ತೊಳೆಯುತ್ತದೆ?

೨. ಯಾರ ಕಿವಿಗೆ ಉಪದೇಶ ನಾಟುವುದಿಲ್ಲ?

೩. ಯಾರಿಗೆ ಜಗತ್ತು ಕ್ಷುದ್ರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ?

೪. ಲಷ್ಟೆ ಯಾವ ಯಾವ ದುರುಂಣಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ?
೫. ಸಂಪತ್ತಿನ ಗುಣವೇನು?
೬. ಯಾರ್ಥರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಆಗಿಬರುವುದಿಲ್ಲ?
೭. ದಭೇಯ ಜಿಗುರು ಯಾವ ಗುಣವನ್ನು ಒರೆಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ?
೮. ಬೆಳ್ಗಳಿಂದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ?
- ಅ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಐದು-ಆರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.**
- ಗುರೂಪದೇಶದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ.
 - ಗುರೂಪದೇಶವು ಯಾರಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ?
 - ರಾಜರ ಪ್ರಕೃತಿ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ?
 - ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಎದುರಾಗುವ ಕಷ್ಟಗಳೇನು?
 - ಸಂಪತ್ತ ಯಾರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುತ್ತದೆ?
 - ದುಡ್ಡಿನ ನಿಜರೂಪವೇನು?
 - ಸಿರಿಯು ರಾಜರಿಗೆ ಒಲಿದರೆ ಏನೇನು ಅನಾಹತೀಗಳಾಗುತ್ತವೆ?
- ಇ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.**
- ಗುರೂಪದೇಶವನ್ನು ಯಾರ್ಥರು ಹೇಗೆ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ?
 - ಸಂಪತ್ತಿನ ಗುಣಾವಗುಣಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
 - ಸಂಪತ್ತಿನ ಮುದವೇರಿದ ಅರಸರ ಸ್ವಭಾವ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ?
- ಈ) ಈ ಮಾತುಗಳ ಸಂದರ್ಭದೊಡನೆ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.**
- ಗುರೂಪದೇಶ ಎಂದರೆ ತಲೆ ನೆರೆಯದ ಬರುವ ಮುಪ್ಪು.
 - ದುಡ್ಡಿ ದುರಭಿಮಾನದ ತವರು.
 - ಸಂಪತ್ತ ಸಿಕ್ಕಿತು ಎಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆಯೇ ಸುಖಿವುಂಟೆ?
 - ದುಡ್ಡಿನಿಂದ ದೊಡ್ಡವರು ಎನಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಇರುವಷ್ಟು ದೌಬರ್ಯ, ಸಣ್ಣತನ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಇರಲಾರದು.

೮) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳ ವಚನ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಮಾದರಿ : ಕುಲೀನ - ಕುಲೀನರು

ಕಿವಿಯೋಲೆ, ಕತ್ತಿಗಳು, ಹಾವು, ಬಿಂದಿಗೆಗಳು, ಹೊಗಳುಭಟ್ಟ.

೯) ಈ ಪದಗಳನ್ನು ಸ್ವಂತ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿರಿ.

ಕೋಲಾಹಲ, ಹಿತವಚನ, ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ, ಅಪರಿಚಿತ, ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆ.

೧೦) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಸಂಧಿ ಹೇಸರಿಸಿರಿ.

ತಲೆಗಡರಿ, ಗುರೂಪದೇಶ, ಹಾಲುಗಡಲು, ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ.

ಭಾಷೆಯ ಸೌಖಗ್ಯ

ಒಂದೇ ಶಬ್ದ, ಆದರೆ ಎರಡು ಅರ್ಥ. ಇಂಥವು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾಗಿವೆ.

ಕರೆ -

- (೧) ಜೋರಾಗಿ ಮಳೆ ಸುರಿದ ಕಾರಣ ಕೆಂಪಾಂಬುಧಿ ಕೆರೆಯು ತುಂಬಿತು.
- (೨) ಅವನು ಮೈಯೆಲ್ಲ ಕೆರೆದುಕೊಂಡನು.

ಬರೆ -

- (೩) ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗಲೂ ತಪ್ಪಾಗುವುದೆ?
- (೪) ತಮ್ಮ ಮಾಡಿದರೆ ಬರೆ ಹಾಕಬಿಟ್ಟೇನು!

ತೋರೆ -

- (೫) ಗುಡ್ಡದಿಂದ ಇಳಿದುಬರುತ್ತಿದ್ದ ತೋರೆಯ ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಖ ತೋಳಿದುಕೊಂಡೆನು.
- (೬) ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತೋರೆದು ಆತ ಕಾಶಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಇಂಥ ಇನ್ನಷ್ಟು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ, ಅರ್ಥ ಬರೆಯಿರಿ.

ಸ್ವೇಧಾಂತಿಕ ಭಾಷಾಭಾಷೆ

ಕಾಲ

ಧಾರುಗಳಿಗೆ 'ಉತ್ತ' ಎಂಬ ಕಾಲಸೂಚಕ ಪ್ರತ್ಯೆಯ ಸೇರಿದಾಗ ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲರೂಪವೂ 'ದ' ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯೆಯ ಸೇರಿದಾಗ ಭೂತಕಾಲರೂಪವೂ 'ವ' ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯೆಯ ಸೇರಿದಾಗ ಭವಿಷ್ಯತ್ ಕಾಲರೂಪವೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಧಾರುಗಳಿಗೆ ಕಾಲಸೂಚಕದ ಜೊತೆಗೆ ಆಖ್ಯಾತ ಪ್ರತ್ಯೆಯಗಳು ಸೇರಿದಾಗ ಪುರುಷವಾಚಕಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ರೂಪಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತವೆ.

ಉದಾಹರಣೆ:

ಕಾಲ	ಉತ್ತಮಪುರುಷ	ಮಧ್ಯಮಪುರುಷ	ಪ್ರಥಮಪುರುಷ
ವರ್ತಮಾನಕಾಲ	ತಿನ್ನತ್ತೇನೆ	ತಿನ್ನತ್ತಿ	ತಿನ್ನತ್ತಾನೆ
ಭೂತಕಾಲ	ತಿಂದನು	ತಿಂದೆ	ತಿಂದನು
ಭವಿಷ್ಯತ್ತಾಕಾಲ	ತಿನ್ನವೆನು	ತಿನ್ನವೆ	ತಿನ್ನವನು

ಕಾಲಪಲ್ಲಟ: ಒಂದು ಕಾಲದ ಶ್ರೀಯೆಯನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಲದ ಶ್ರೀಯಾರೂಪದಿಂದ ಹೇಳುವುದೇ ಕಾಲಪಲ್ಲಟ, ಹೀಗೆ ಕಾಲ ಪಲ್ಲಟವಾಗುವಾಗ ಭವಿಷ್ಯತ್ತೀ ಕಾಲದ ಶ್ರೀಯಾಪದಗಳು ವರ್ತಮಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲದ ಶ್ರೀಯಾಪದಗಳು ಭವಿಷ್ಯತ್ತೀ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗವಾಗುವುವು.

- ಉದಾ :**
- ವರ್ತಮಾನಕಾಲವು ಭವಿಷ್ಯತ್ತೀ ಕಾಲದಲ್ಲಿ
 - ಅವನು ಒಳಗೆ ಉಂಟ ಮಾಡುವನು (ಉಂಟಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಎಂದಾಗಬೇಕು)
 - ಭವಿಷ್ಯತ್ತಾಕಾಲವು ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ
 - ಅವಳು ಮುಂದಿನ ವಾರ ಬರುತ್ತಾಳೆ (ಬರುವಳು ಎಂದಾಗಬೇಕು)

ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿನ ದೇವಾಲಯ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದೆವು.
(ಭವಿಷ್ಯತ್ತಾಕಾಲಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ)
- ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡುವರು.
(ವರ್ತಮಾನಕಾಲಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ)
- ಹೆಚ್ಚೆ ಹೆಚ್ಚೆಗೆ ಇತಿಹಾಸದ ಅಡಗಲ್ಲಿಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.
(ಭೂತಕಾಲಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ)

ಪತ್ರಲೇಖನ

ಕುಗಾಗಲೇ ಹಿಂದಿನ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ರಚಾ ಅರ್ಚನೆ, ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ಬರೆಯುವ ಪತ್ರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಕೆಲವು ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೋಣ.

ವಿನಂತಿ ಪತ್ರ :

ನಿಮ್ಮ ಬೀದಿಗೆ ದಾರಿದೀಪ ಹಾಕಿಸುವಂತೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯಿರಿ.

ಇವರಿಂದ,

ರಾಮಚಂದ್ರ
ಚನ್ನೆತ್ತೋಡಿ ಗ್ರಾಮ
ವಾಮದಪದವು ಅಂಚೆ
ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕು, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ

ಇವರಿಗೆ,

ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು,
ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಕಚೇರಿ,
ವಾಮದಪದವು,
ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕು, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಮಾನ್ಯರೇ,

ವಿಷಯ : ಬೀದಿ ದೀಪ ಅಳವಡಿಸುವಂತೆ ಕೋರಿ ಮನವಿ.

ವಾಮದಪದವಿನಿಂದ ಚನ್ನೆತ್ತೋಡಿ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿಶ್ಯ ನೂರಾರು ಮಂದಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡು ಈಗಾಗಲೇ ಹದಿನ್ಯೇದು ವರ್ಷಗಳಾಗಿವೆ. ಚನ್ನೆತ್ತೋಡಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಎಪ್ಪತ್ತು ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಲು ಈ ರಸ್ತೆ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ರಸ್ತೆ ಹೋಂಡಮಯವಾಗಿರುವರಿಂದ ಹಾಗೂ ಕಾಡಿನ ಮಧ್ಯ ಹಾದು ಹೋಗುವುದರಿಂದ ತಾತ್ತ್ವಿಕ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಪತ್ರಿಯಿಂದ ದಾರಿದೀಪ ಹಾಕಿಸಬೇಕಾಗಿ ಈ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಧನ್ಯವಾದಗಳೊಂದಿಗೆ

ಇತಿ ತಮ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸಿ,
ಸಹಿ.....

(ರಾಮಚಂದ್ರ)

(ಉರಿನ ನಾಗರಿಕರಲ್ಲಿ ಐವತ್ತು ಜನರು ಈ ವಿನಂತಿ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿರುತ್ತಾರೆ.)

ಪೂರಕ ಒದು

- ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಮುಚ್ಚಂಚೆ, ಮೀಹ, ಮುಪ್ಪು, ಬೊಜ್ಜು - ಇವೆಲ್ಲ ಅಭಿ ಕನ್ನಡದ ಪದಗಳು. ಈ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಉಳಿದ ಅಂಥ ಅಭಿಕನ್ನಡದ ಪದಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ.
- ಡಾ. ಬನ್ನಂಚೆ ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯರ ಇನ್ನಿತರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಓದಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಿರಿ.
- ‘ಸಮುದ್ರಮಥನ’ ಸಂದರ್ಭದ ಕರೆಯನ್ನು ಓದಿ, ತಿಳಿಯಿರಿ.

* * * * *

ಎ. ಭಾಗ್ಯಶ್ರೀಗಳು

ನಾಲ್ಕಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು - ಸಮಿತಿ ಸಂಗ್ರಹ
ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶೇಷರಯ್ಯ - ಡಿ.ಎಸ್. ಜಯಪ್ಪಗೌಡ

ಪ್ರಮೇಶ : ಹುಟ್ಟಿದವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸಾಧಕರಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಸಾಧಕರಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಧಕರಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅಪಾರವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ, ಪರಿಶ್ರಮ, ಭವಿಷ್ಯತ್ತಾಚಿಂತನೆ, ಭಲವಂತಿಕೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಧನೆಯ ಪಥದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗುವ ಅಡ್ಡಾತಂಕಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಂತಹ ಅಪರಾಪದ ಸಾಧಕರನ್ನು ಸಮಾಜ ನಿತ್ಯ ಸ್ವರೀಸುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ, ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕವಾಗಿ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಸೇವೆಯ ಪರಿಚಯಮಾಡಿಕೊಡುವುದು ಇಲ್ಲಿನ ಆಶಯ.

ನಾಲ್ಕಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು

ಮೈಸೂರು ಸಂಸಾಧನದ ಒಡೆಯರ್ ರಾಜಸಂತತಿಯ ಏಳನೆಯ ರಾಜರು ನಾಲ್ಕಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ಇವರ ಆಳಿಕೆ ಇಂದಿಗೆ ರಿಂದ ಇಂಳಿಂ ರವರೆಗೆ ನಡೆಯಿತು. ನಾಲ್ಕಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ಇಲೆಜಿರಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತರಾದರೂ ಸಹ, ಕೇವಲ ೧೦ ವರ್ಷದ ಬಾಲಕರಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವರ ತಾಯಿಯವರಾದ್, ವುಹಾರಾಣಿ ವಾಣಿ ವಿಲಾಸರವರು ರೀಜೆಂಟರಾಗಿ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಿದರು. ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ಆಡಳಿತ ತರಬೇತಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಮಹಾರಾಣಿಯವರು ತೀವ್ರ ನಿಗಾಹಿಸಿ ನಡೆಸಿದುದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಸಮರ್ಥ ಆಡಳಿತಗಾರರಾಗಿ ನಾಲ್ಕಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ದೋರಕಿದರು.

ಮಾದರಿ ಮೈಸೂರು : ಇಂದಿಗೆ ಆಗಸ್ಟ್ ಲನೇ ತಾರೀಖಿನಿಂದ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ನೇರ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಸುಪದಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಆಗ ದಿವಾನರಾಗಿದ್ದ ಸರ್.ಕೆ. ಶೇಷಾದ್ರಿ ಅಯ್ಯಾರವರ ಸಹಕಾರದೊಡನೆ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಸರ್ವೋತ್ತಮೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ನಾಲ್ಕಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ಕಂಕಣಬದ್ಧರಾದರು. ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಭರತ ವಿಂಡರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಸ್ಥಾನವೂ ಕಾಣದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವು

ಕಂಡುದರಿಂದ, ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ‘ಮಾದರಿ ಮೈಸೂರು’ ಎಂಬ ಕೇತ್ತಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ನಾಲ್ಕುಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ಅರಸು ಮನೆತನದಿಂದ ಬಂದವರಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ, ಜನತೆ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಪರವಾಗಿದ್ದರು.

ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆ : ನಾಲ್ಕುಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ‘ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆ’ಯು ನೂತನ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದು, ನಿಜವಾದ ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ೧೯೨೫ರಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಕಾನೂನೋಂದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದು, ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯನ್ನು ಶಾಸನಬಢ್ಣ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾರ್ವಣಿಸಿದರು. ಇದು ಪ್ರಜಾತಂತ್ರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾದರಿಯಾದ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರವಹಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿತು. ಪ್ರಜಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಎರಡು ಬಾರಿ (೧ ಜೂನ್ - ಮಹಾರಾಜರ ವರ್ಧಣಂತಿ, ೨ ಅಕ್ಟೋಬರ್ - ದಸರಾ ಮಹೋತ್ಸವ) ಸಮಾವೇಶಗೊಂಡು ಕಲಾಪಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಆಯವ್ಯಯ ಪರಿಶೀಲನೆ, ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳು, ತರಾವುಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸುವುದು ಮುಂತಾದ ಸಂಸದೀಯ ಮಾದರಿಯ ನಡೆವಳಿಕೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ೨೬೫ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಜನರಿಂದ ಆಯ್ದುಯಾದವರಾಗಿದ್ದರು.

ನ್ಯಾಯ ವಿಧಾಯಕ ಸಭೆ : ನಾಲ್ಕುಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜರು ೧೯೦೯ ರಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ವಿಧಾಯಕ ಸಭೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಇದರ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ೫೦. ಇದರಲ್ಲಿ ಜನರಿಂದ ಆಯ್ದುಯಾದವರು ಏಂ ಸದಸ್ಯರು. ಮೇಲ್ನೇಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ, ಜೂನ್ ಮತ್ತು ಡಿಸೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶಗೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಆ ಸಭೆಗೆ ಇದ್ದಿತು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಆ ಸಭೆಯ ಅನುಮತಿ ಆಗತ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಸಭೆಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ವಿಚುಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಸಹ ಇದ್ದಿತು.

ಕೊಡುಗೆ : ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಆಡಳಿತ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ನಗರಪಾಲಿಕೆಗಳು ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಆರಂಭ ಮಾಡಿದವು. ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ೧. ಗ್ರಾಮ ಸ್ವೇಮ್‌ಲೀಕರಣ ೨. ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಹಾಯ ೩. ವಿದ್ಯೆ ಪ್ರಜಾರ ಇ. ನೀರಿನ ಸೌಕರ್ಯ ೫. ಪ್ರಯಾಣ ಸೌಲಭ್ಯ ಮುಂತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಸ್ವಯಂ ಆಡಳಿತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾದವು. ಮೈಸೂರು ಸಂಸಾಧನವನ್ನು ಮಾದರಿ ಸಂಸಾಧನವನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದರು. ‘ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾನೂನುಗಳ ಹರಿಕಾರ’ ಎಂದು ಹೆಸರಾದರು. ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿದರು. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಮೈಸೂರು, ಅರಸಿಕರೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-ಬಿಕ್ಕಬಿಳಾಪುರ, ಚಿಕ್ಕಜಾಜೂರು- ಜಿತ್ತುದುಗ್ರ, ನಂಜನಗೂಡು-ಚಾಮರಾಜನಗರ, ತರೀಕರೆ- ತಿವಮೋಗ್ರ- ಆನಂದಪುರ ಈ ಎಲ್ಲ ರೈಲು ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ೧೯೨೧ರ ವೇಳೆಗೆ ಮಾರ್ಪೆಸಲಾಯಿತು.

೧೯೦೦ರಲ್ಲಿಯೇ ಶಿವನಸಮುದ್ರದ ಬಳಿ ಕಾವೇರಿ ನದಿಯಿಂದ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಇದು ಭಾರತ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಏಷ್ಟು ಖಂಡದಲ್ಲೇ ಮೊದಲ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆ. ೧೯೦೯ರಲ್ಲಿ ವಾಣಿ ವಿಲಾಸ ಸಾಗರ (ಮಾರಿ ಕೋವೆ) ಕಟ್ಟಲಬ್ಬಿತು. ೧೯೧೧ರಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಸಾಗರ ಇವರ ಬೃಹತ್ ಮುಂಗಾಣ್ಯೇಯ ಕೊಡುಗೆ.

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ನಾಡಿನಲ್ಲೇ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವಾದ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವನ್ನು ಸಾಫಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ನಾಲ್ಕಡಿಯವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಾತ್ತದೆ. ೧೯೧೦ ಉಚಿತ ಆಸ್ತಿತ್ವಗಳು ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಮಾಡಿದವು. ವಾಣಿಜ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಸ್ಥಾಪನೆ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಂಕೇತ. ೧೯೦೯ರಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಸಾಫಿಸಲಾಯಿತು.

ಜಾರಿ ಮಾಡಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾನೂನುಗಳು : ೧೯೦೯ - ದೇವದಾಸಿ ಪದ್ಧತಿ ನಿರ್ಣೇಧ, ೧೯೧೦ - ಒಸವಿ ಪದ್ಧತಿ ರದ್ದತಿ, ಗೆಜ್ಜೆ ಮೂರೆ ಪದ್ಧತಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿರ್ಮಾಲನೆ, ೧೯೧೧ - ವೇಶ್ಯಾ ವೃತ್ತಿ ತಡೆಗಟ್ಟಿಸುವ ಕಾಯ್ದೆ; ವಿಧವಾ ಮರು ವಿವಾಹ ಕಾಯ್ದೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಜಾರಿ, ೧೯೧೪ಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ಪ್ರೇಶಕ್ಕೆ ಜಾತಿ ಪರಿಗಣನೆಯ ನಿರ್ಣೇಧ, ೧೯೧೯ - ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಶುಲ್ಕ ರದ್ದತಿ, ೧೯೨೧ - ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಮತದಾನದ ಹಕ್ಕು, ೧೯೨೫ - ಸಹಕಾರ ಕಾರ್ಮಿಕ ಪರಿಹಾರ ಕಾಯ್ದೆ, ೧೯೨೧ - ಮೈಸೂರು ಗ್ರಾಮ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಕಾಯ್ದೆ, ೧೯೨೮ - ಗ್ರಾಮ ಪರಂಚಾಯಿತಿಗಳ ಕಾಯ್ದೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದು ನಾಡಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಶೈಮಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ

“ದುರದೃಷ್ಟಿಯಾದ ಭಾರತೀಯರಾದ ನಾವು ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡುವವರು ಮತ್ತು ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆಯಲಾರದವರೆಂಬ ದೂಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದೇವೆ. ತಾವು ಈ ಮಾತಿಗೆ ಬಹುದೊಡ್ಡ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರತಾಗಿದ್ದೀರಿ. ತಾವು ಕಡಿಮೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೀರಿ; ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಅದನ್ನು ನಾವು ತಮ್ಮಿಂದ ಕಲಿಯೋಣ”. ಪಂಡಿತ ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರು ಅವರು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರ ಜನ್ಮ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಈ ರೀತಿ ನುಡಿದರು. ಅವರ ಒಂದೊಂದು ಮಾತುಗಳು ಸರ್ ಎಂ. ವಿ. ಅವರಿಗೆ ಅಕ್ಷರಶಃ ಸಲ್ಲಾತ್ತಿದ್ದವು. ಇವರು ಭಾರತದ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಹರಿಕಾರರಾಗಿ ವಾಸ್ತವ ಚಿಂತನೆ, ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ನಡತೆ, ಸುಸಂಗತ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿ, ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ದ್ವಿತೀಯ ಆಡಳಿತದ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಹೊಸ ರಾಷ್ಟ್ರ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಮುಂದಾದವರು.

ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರು ಕ್ರಿಸ್ತ ಶಕ ಇಲ್ಲಂ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ಇಂರಂದು ಶ್ರೀನಿವಾಸಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ವೆಂಕಟಲಕ್ಷ್ಮೀ ಅವರ ಎರಡನೆಯ ಮಗನಾಗಿ ಜನಿಸಿದರು. ಇವರ ಪೂರ್ವಜರು ಮೂಲತಃ ಕನೂಲು ಜಿಲ್ಲೆ ಗಿಡ್ಡಲೂರು

ತಾಲೂಕಿನ ‘ಮೋಕ್ಷಗೊಂಡಂ’ ಅಗ್ರಹಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು. ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಕನಾಟಕಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಬಂದು ಜಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಮುದ್ದೆನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದರು. ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಅವರ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ‘ಮೋಕ್ಷಗೊಂಡಂ’ ಎಂಬ ಅವರ ಮೂಲ ಸ್ಥಳದ ಹೆಸರು ಸೇರಿಹೊಂಡಿತ್ತು. ಹೆಚ್ಚಲ್ಕುಮ್ಮೆ ಅವರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಹಚ್ಚು ಓದಿ ದೊಡ್ಡ ವೃಕ್ಷಗಳಾಗಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲವಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಜಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿದರು.

ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರ ಪ್ರಾಧ್ಯಮಿಕ ಶ್ರೀಕೃಂತ ಜಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಸೋದರವಾವ ಎಚ್. ರಾಮಯ್ಯ ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಂತೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಪೆಸ್ಸಿಯನ್ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಸೆಂಟ್ಲ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಇಂಟರ್ ಮೀಡಿಯಟ್ ಮತ್ತು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಬಿ.ಎ. ಪದವಿ ಶ್ರೀಕೃಂತವನ್ನೂ ಪಡೆದರು. ವ್ಯಾಸಂಗದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮನಿಷ್ಟರಾಗಿದ್ದ ಅವರು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತವಾದುದನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂಬ ದ್ಯಾಧನಿಧಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಷಾದ ಪ್ರತಿಭೆ, ಮನೋಸ್ಥ್ಯಯ ಅವರಲ್ಲಿತ್ತು. ಅಂದಿನ ಮೈಸೂರು ದಿವಾನರಾಗಿದ್ದ ಸಿ. ರಂಗಾಚಾಲುರವರು ನೀಡಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಮೂನಾದ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಡಿಪ್ಲೊಮಾ ಶ್ರೀಕೃಂತವನ್ನು ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪಡೆದು ಜೀಮ್ಸ್ ಬಕ್ಕೆ ಬಹುಮಾನಕ್ಕೂ ಪಾತ್ರರಾದರು.

ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ೧೯೧೯ ರಲ್ಲಿ ಮುಂಬ್ಯೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಆಗಿ ಸೇವೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಖಾನೋದೇಶ ಮತ್ತು ನಾಸಿಕ್ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಪಂಚಾಂತರದಿಯ ನೀರಾವರಿ ಕಾಲುವೆಗೆ ತೂಬು ಮೇಲ್ಮೈಲುವೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿ ಗಳಿಸಿ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳ ಮುಚ್ಚುಗೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾದರು. ಮುಂಬ್ಯೆ ಸರ್ಕಾರದ ಸೂಚನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಸಿಂಧ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಸುಕ್ಷಾರು ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕುಡಿಯುವ ನಿರ್ಮಿತ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮೂರ್ಕಿಸಿದರು. ಅಂದಿನ ಮುಂಬ್ಯೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಗವರ್ನರ್ ಆಗಿದ್ದ ಲಾಡ್‌ಸಂಡ್ ಹಾಸ್ಟ್ ಅವರು ಇವರನ್ನು ಮುಕ್ತಕಂಡಿಂದ ಹಾಡಿಹೊಗಳಿದರು. ಮೂನಾದ ಮುಧಾ ಕಾಲುವೆಗೆ ನೀರಿನ ನೆಲೆಯಾಗಿದ್ದ ಪೀಪ್ ಜಲಾಶಯಕ್ಕೆ ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದರು. ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ಬಾಗಿಲುಗಳ ಅನ್ವೇಷಣೆ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರ ಸಾಧನೆಯ ಕರೀಬಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಗರಿಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿತು. ಇದನ್ನೇ ಮುಂದೆ ಗ್ರಾಲಿಯರ್‌ನ ತಿಗ್ರ ಜಲಾಶಯಕ್ಕೂ ಮೈಸೂರಿನ ಕೃಷ್ಣರಾಜಸಾಗರ (ಕಿಗಿನ ಮಂಡ್ಯಜಿಲ್ಲೆಯ) ಜಲಾಶಯಕ್ಕೂ ಅಳವಡಿಸಲಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಮುಂಬ್ಯೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಸ್ವಾನಿಟರಿ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಆಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡರು. ಈ ಹುದ್ದೆಗೆ ನೇಮಕವಾದ ಪ್ರಥಮ ಭಾರತೀಯರು ಎಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹ ಅಂಶ.

ಮುಟ್ಟಿಯುವ ಚೈತನ್ಯ, ನಾಳೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಇಂದೇ ಮಾಡು, ಇಂದು ಮಾಡುವುದನ್ನು ಈಗಲೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ತುಡಿತ ಅವರದಾಗಿತ್ತು. ಹೃದರಾಬಾದ್ ನಗರಕ್ಕೆ ಈಸಿ ಮತ್ತು ಮೂಸಿ ನದಿಗಳ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಅಪಾರ ನಷ್ಟ ಸಂಭವಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ತಡೆಯಲು ಎರಡು ನದಿಗಳಿಗೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಜಲಾಶಯ ನಿರ್ಮಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಒಗ್ಗೆಹರಿಸಿದರು. ಹೃದರಾಬಾದ್ ನಗರವನ್ನು ಭಾರತದ ಸುಯೋಜಿತ ನಗರಗಳ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇವೆಡೆಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು.

ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಆಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ಕಾವೇರಿ ನದಿಗೆ ಕನ್ನಂಬಾಡಿ ಜಲಾಶಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಯೋಜನೆ ಪ್ರಾರಂಭ, ರೈಲು ಮಾರ್ಗಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆಗೆ ತ್ರೈಮು, ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಯೋಜನೆ, ಮಾರಿಕಣಿವೆ ಜಲಾಶಯದ ನೀರು ಹಂಚಿಕೆಯ ಮನವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಮರುಜೀವ, ಇವೆಲ್ಲ ಅವರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳ ಕುರುಹು.

ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಮಹಾರಾಜರಾಗಿದ್ದ ನಾಲ್ಕುಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರನ್ನು ದಿವಾನರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸುವ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ಮನ್ಸೂರುತರಕ್ಕೆ ಅಡಿಪಾಯ ಹಾಕಿದರು. ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿ ಕಚೇರಿಯ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ ತಂದರು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ದಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿದರು. ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿದ್ದ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಂಗಗಳ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಗೊಳಿಸಿದರು. ಗಾಂಧಿಜಿ ಅವರು ಮೈಸೂರಿನ ಆಡಳಿತ ರೀತಿಯನ್ನು ಮುಕ್ತಕಂತದಿಂದ ಹೊಗಳಿದರು. ಇದರಿಂದ ‘ಮೈಸೂರು ಮಾದರಿ’ ಎಂಬ ಹೊಸ ಆಡಳಿತ ಮಾದರಿ ಜನ್ಮತಾಳಿತು.

ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರು ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೂ ಪರಮೋಚ್ಚೆ ಪರಿಹಾರವೆಂದು ನಂಬಿದ್ದರು. ಶಿಕ್ಷಣವು ಸಂಜೀವಿನಿ ಎಂಬುದನ್ವರಿತಿದ್ದ ಅವರು ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಂಬಿ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ನಿಬಂಧನೆಯನ್ನು ಚಾರಿಗೆ ತಂದರು. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಶಾಲೆಗಳು ಮದ್ರಾಸ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಇದನ್ನು ಬದಲಿಸಿ ಸಂಸ್ಥಾನವೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅಂತಿಮ ಪರೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮೂಲಕ ರೂಪಗೊಳಿಸಿದರು.

ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಸ್ಥಾಪನೆ ಇವರು ದೂರದ್ವಾಷಿಯ ಮತ್ತೊಂದು ಘಲಶ್ಯತಿ. “ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣವಿರಬೇಕು. ಅದು ಕೆಲವೇ ಜನರ ಸೋತ್ಯಾಗದೆ ಪ್ರಗತಿಪರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರ ಆಜನ್ಮಿಸಿದ್ದ ಹಕ್ಕಾಗಬೇಕು” ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಗಂಡ ಇವರು ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಿದರು. ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಮೆಕಾನಿಕಲ್ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಶಾಲೆ, ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಚಾವರಾಜೇಂದ್ರ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಏಕೇಕೃತ ಕನಾರಟಕದ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿದ್ದ ಒಲವನ್ನು ಮನಗಂಡು ‘ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತನ್ನು’ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದ ಇವರ ಕಾಲದ ಮತ್ತೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಸಾಧನೆ.

ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರು ಕೈಗಾರಿಕೆಗೆ ಅಗ್ರ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ನೀಡಿದ್ದರು. “ಕೈಗಾರಿಕೆಕರಣ ಇಲ್ಲವೇ ಅವನತಿ” ಎಂಬ ಫೋಷನೆ ಮಾಡಿದರು. ಭದ್ರಾವತಿಯ ಕಟ್ಟಿಲ ಮತ್ತು ಉಪ್ಪು ಕಾಶಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಅವರ ದೊಡ್ಡ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಇದಲ್ಲದೆ ಹಂಚಿನ ಕಾಶಾರ್ಥನೆ, ಮೂಳೆ ಮತ್ತು ಗೂಬ್ಬರ ತಯಾರಿಕಾ ಸ್ಥಾವರ, ಸಕ್ಕರೆ ಕಾಶಾರ್ಥನೆ, ಜೀಷಿಂದಿ ತಯಾರಿಕಾ ಘಟಕ, ಗಂಧದ ಎಣ್ಣೆ, ಬೆಂಕಿಕಡ್ಡಿ ಹಾಗೂ ಕಾಗದದ ಕಾಶಾರ್ಥನೆಗಳು ಸ್ಥಾಪಿತವಾದವು. ಸೋಮ ಹಾಗೂ ಲೋಹ ತಯಾರಿಕೆ, ಕಲೆ ಮತ್ತು ಕರಕುಶಲ ಡಿಮೋ, ಕೃಷ್ಣರಾಜೇಂದ್ರ ಬಟ್ಟೆ ಗಿರಣಿ, ಕಾಗದದ ತಿರುಳು, ರಟ್ಟಿ, ಪೆನ್ನಿಲ್, ಬೆಂಕಿಕಡ್ಡಿ ಮತ್ತು ಪೀಠೋಪಕರಣಗಳ ತಯಾರಿಕಾ ಘಟಕಗಳು -ಹೀಗೆ ನೂರಾರು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡವು.

ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿ ಹಾಕುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಹಣಕಾಸು ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಪಾರಡು ಮಾಡಿದರು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ೧೯೭೫ ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಬ್ಯಾಂಕನ್ನು ಸಾಫ್ಟ್‌ಪಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಉಳಿತಾಯ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದವು. ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಫೋಡರ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಹಾಗೂ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿರ್ದಿಖ ರಚಿತಗೊಂಡವು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವಮಾನ ಯೋಜನೆ ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು. ರೈತರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಕರಕುಶಲ ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆ ಸಾಲದ ಸೌಲಭ್ಯ ನೀಡಲು ಸಹಕಾರಿ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಬಲವರ್ಧನೆಗೊಳಿಸಿದರು. ಪ್ರಾಂತೀಯ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳನ್ನು ಸಾಫ್ಟ್‌ಪಿಸಿದರು. ರಾಜ್ಯದ ಅಸ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಆದಾಯ ತರುವುದರ ಮೂಲಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡರು.

ಗೊಮ್ಮಟವೃತ್ತಿತ್ವದ ದಾರ್ಶನಿಕ ನೇತಾರರಾಗಿ ‘ಆದು ಮುಟ್ಟದ ಸೊಪ್ಪಿಲ್’ ಎಂಬ ಗಾದೆಮಾತಿನಂತೆ ಬೆಳೆದ ವಿಶೇಷರ್ಯಾ ಅವರಿಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ‘ಸರ್’ ಪದವಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿತು. ಅವರ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ದೇಶದ ಅತ್ಯನ್ವತ ‘ಭಾರತ ರತ್ನ’ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿತು. ದೇಶದ ಹಲವಾರು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸಂಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು ಸದಸ್ಯತ್ವ ಹಾಗೂ ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಚ್ ಪದವಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದವು. ಮಹಾನ್ ಆಡಳಿತಗಾರರಾದ ಇವರ ಶತಮಾನೋತ್ತಪದ ಸವಿನನಪಿಗಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಅಂಚೆಚೀಟಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಮೈಸೂರು ಸಂಸಾಧನದ ದಿವಾನ ಹುದ್ದೆಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿಯಾದ ಅನಂತರವೂ ದೇಶಸೇವೆಯ ಪಥದಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಗಿದರು. ತಮ್ಮ ಪರಿಪಕ್ವ ಅನುಭವವನ್ನು ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿಯೇ ಬಳಸಿಕೊಂಡರು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನ ಅವರ ‘ರಿಕನ್ ಸ್ಕ್ರಿಂಗ್’ ಇಂಡಿಯಾ’, ‘ಪ್ಲಾನ್ ಎಕಾನಮಿ ಫಾರ್ ಇಂಡಿಯ’ ಹಾಗೂ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆ ‘ಮೆಮೋರೀಸ್’ (Memoirs) ಆಫ್ ಮೈ ವರ್ಕಿಂಗ್ ಲೈಫ್’, ‘ನೇಷನ್ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್ ಪ್ಲಾನ್ ಫಾರ್ ಇಂಡಿಯಾ’ ಕೃತಿಗಳು. ಸೆಪ್ಪೆಂಬರ್ ೧೫, ೧೯೭೦ ರಂದು ಶತಮಾನೋತ್ಪದ ಅಭಿನಂದನೆ ‘ಸರ್ ಎಂ. ವಿ.’ ಅಭಿನಂದನಾ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಯಿತು. ೧೦೨ ವರ್ಷಗಳ ತುಂಬಾಚೇವನ ಮೂರ್ಚಿಸಿದ ಸರ್ ಎಂ. ವಿ. ಅವರು ೧೯೭೨ ರಲ್ಲಿ ಇಹಲೋಕ ತ್ಯಜಿಸಿದರು. ಇವರ ಹುಟ್ಟ ಹಬ್ಬದ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಇಂಡಿಗೂ ‘ಎಂಜನಿಯರ್ ದಿನಾಚರಣೆ’ ಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

— ಡಿ. ಎಸ್. ಜಯಪ್ಪಗೌಡ

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಡಿ. ಎಸ್. ಜಯಪ್ಪಗೌಡ (೧೯೩೭) ಇವರು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೂಡಿಗೆರೆ ತಾಲೂಕಿನ ದಾರದಹಳ್ಳಿಯವರು. ದಾರದಹಳ್ಳಿ ಸುಬ್ರಹ್ಮಗೌಡ ಜಯಪ್ಪಗೌಡ ಎಂಬುದು ಇವರ ಪೂರ್ವ ಹೆಸರು. ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಭಾಷಾಂತರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವ ಇವರು ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಭಾಷಾಂತರ ಮತ್ತು ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ಕ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕನಾಂಟಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು. ಕನಾಂಟಕದ ಕಡಲಾಚೆಯ ಸಂಪರ್ಕಗಳು. ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರು. ಜನಪದ ಆಟಗಳು, ದಿವಾನ್ ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶೇಷರ್ಯಾ ನವರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಾಂತಿಗಳು ಶ್ರೀಯುತರ ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳು. ಕನಾಂಟಕದ ಕಡಲಾಚೆಯ ಸಂಪರ್ಕಗಳು ಕೃತಿಗೆ ಕನಾಂಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಲಭಿಸಿದೆ. ಧಾರವಾಡ ಕನಾಂಟಕ ಸಂಘದ ಸಂಶೋಧನಾ ಬಹುಮಾನಕ್ಕೆ ಭಾಜನರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಾಠದ ಗ. ನಾಲ್ಕಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ಎಂಬ ಭಾಗವನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿಯು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದೆ ಹಾಗೂ ಲಿ. ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಭಾಗವನ್ನು ಡಿ. ಎಸ್. ಜಯಪ್ಪಗೌಡ ಅವರು ರಚಿಸಿರುವ ‘ದಿವಾನ್ ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಕಾರ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು’ ಕೃತಿಯಿಂದ ಆರಿಸಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಆಶಯ ಭಾವ

ಪರಿಶ್ರಮ, ಪ್ರತಿಭೆ, ನಿಷ್ಟೆಯಿದ್ದರೆ, ಧ್ಯೇಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತೇನೆಂಬ ದೃಢಸಂಕಲ್ಪವಿದ್ದರೆ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಯಶಸ್ವಿ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಬಡತನದ ಬವಣೆಯಾಗಲಿ, ಯಾವುದೇ ತಾರತಮ್ಯವಾಗಲಿ ಅದನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲಾರದು. ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಲಾರವು. ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸಮಾಜಮುಖಿಯಾಗಿ ಲಭಿಸಿದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗ ಜನಮನದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತ ಸಾಫ್ಟ್ ಪಡೆಯಬಹುದೆಂಬುದಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ಮತ್ತು ಸರ್.ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಾಫ್ಟ್ಯಾಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಉತ್ಸರ್ವದ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಇದ್ದವರಿಗೆ ಜೀವಂತ ಆದಶರ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಪರಿಚಯ ಮಾದರಿಯಾಗಬಲ್ಲದು. ಬಹುಮುಖ್ಯದ ಅನುಭವವಾಗಬಲ್ಲದು.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಅಸ್ತಿಭಾರ	- ಬುನಾದಿ	ರೂಮಾರಿ	- ಕೆಲಸ
ಗಿರಣಿ	- ಹತ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸುವ, ನೂಲು ಮಾಡುವ, ಧಾನ್ಯ ಬೀಸುವ ಯಂತ್ರ ಮತ್ತು ಇಂತಹ ಯಂತ್ರಗಳೊಂದ ಕೂಡಿದ ಕಟ್ಟಡ, ಮಿಲ್ಲು.	ಗೊಮ್ಮಟ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ದೂಷಣೆ ಪೃಜ್ಞಾನಿಕ ಸಮುಚ್ಚಯ ಸುಸಂಗತ	- ಉನ್ನತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ - ನಿಂದನೆ - ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ - ಸಮೂಹ - ಯೋಗ್ಯವಾದ
ತಾಂತ್ರಿಕ	- ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ	ಹಂಬಲ	- ಬಯಕೆ
ಮುಕ್ತಕಂತ	- ತೆರೆದ ಮನಸ್ಸು		
ಶತಮಾನೋತ್ಸವ	- ನೂರು ವರ್ಷ ತುಂಬಿದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುವ ಉತ್ಸವ		
ಸುಪದ್ರ್ಯ	- ವಶ		
ಸೈಯ್ಯ	- ದೃಢತೆ		
ಹರಿಕಾರ	- ಮುಂದಾಳು		

ಟಿಪ್ಪಣಿ

ರೀಚೆಂಟ್	(ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪದ)	ಪ್ರತಿನಿಧಿ
ಸ್ವಾನಿಟರಿ	(ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪದ)	ನಿರ್ಮಲೆಕರಣ, ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಖಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ.
ದಿವಾನ್	(ಪಣಿ-ಯನ್ ಪದ)	ಸಚಿವ, ಮಂತ್ರಿ, ಹಿರಿಯ, ಮುಖ್ಯಕಾರ್ಯಭಾರಿ.
ಮನ್ವಂತರ	(ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದ)	ಒಬ್ಬ ಮನುವನ ಕಾಲ. ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಕಾಲ.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ನಾಲ್ಕಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ಯಾವಾಗ ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತರಾದರು?
- ನಾಲ್ಕಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ಯಾವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಂಕಣಬಧ್ರಾದರು?
- ವಿಷ್ಯಾ ಎಂಡದಲ್ಲಿಯೇ ಮೊದಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಜಲ ವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆ ಯಾವುದು?
- ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ವಿಶೇಷರಯ್ಯ ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ಪದವಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿತು?
- ವಿಶೇಷರಯ್ಯ ಅವರನ್ನು ದಿವಾನರಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದವರು ಯಾರು?
- ವಿಶೇಷರಯ್ಯ ಅವರ ಹುಟ್ಟ ಹಬ್ಬದ ಸೇನಪಿಗಾಗಿ ಯಾವ ದಿನಾಚರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ?

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ನಾಲ್ಕಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಸ್ವಯಂ ಆಡಳಿತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾದವು?
- ನಾಲ್ಕಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬಂದವು?
- ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷರಯ್ಯ ಅವರು ಏನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ?
- ಸೆಹರೂ ಅವರು ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶೇಷರಯ್ಯ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಏನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ?
- ಹಣಕಾಸು ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷರಯ್ಯ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಮಾಪಾಡುಗಳಾವುವು?

ಇ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು-ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ನಾಲ್ಕಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ‘ಮಾದರಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್’ ಹೇಗಾಯಿತು?
- ವಿಶೇಷರಯ್ಯ ಅವರು ಮೈಸೂರು ದಿವಾನರಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.
- ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷರಯ್ಯ ಅವರು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.

ಕ್ಷ) ಸಂದರ್ಭಸಹಿತ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

೧. “ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾನೂನುಗಳ ಹರಿಕಾರ.”
೨. “ಅವರ ಸಾಧನೆಯ ಕೀರ್ತಿಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಗರಿಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿತು.”
೩. “ಮೈಸೂರು ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ‘ಮಾದರಿ ಮೈಸೂರು’ ಎಂಬ ಕೇತ್ತಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು.”
೪. “ತಾವು ಕಡಿಮೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೀರಿ; ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ.”

೯) ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಪದದಿಂದ ತುಂಬಿರಿ.

೧. ನಾಲ್ಕಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ರವರಿಗೆ ರೀಜೆಂಟರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದವರು _____
೨. ಗ್ರಾಮೀಣ ಶಾಲೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ _____ ನಿಷೇಧವಾಯಿತು.
೩. ವಿಶೇಷರಯ್ಯ ಅವರು ಮುಂಬ್ಯೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ _____ ಆಗಿ ಸೇವೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.
೪. ಮುಂಬ್ಯೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಗವನರ್ ಆಗಿದ್ದ _____ ಅವರು ವಿಶೇಷರಯ್ಯ ಅವರನ್ನು ಮುಕ್ತಕಂತದಿಂದ ಹಾಡಿ ಹೊಗಳಿದರು.
೫. ಭಾರತ ಸರಕಾರವು ವಿಶೇಷರಯ್ಯನವರಿಗೆ _____ ಎಂಬ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿತು.

ಭಾಷೆಯ ಸೂಳಗು

ಕ, ಚ, ಟ, ತ, ಪ – ಇವು ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣ ಅಕ್ಷರಗಳು. ಖ, ಘ, ಠ, ಝ – ಇವು ಮಹಾಪ್ರಾಣ ಅಕ್ಷರಗಳು.

ಭೂತಾಯಿ ಎಂದರೆ ಭೂಮಿತಾಯಿ. ಬೂತಾಯಿ ಎಂದರೆ ಒಂದು ಒಗೆಯ ಮೀನು.

ಆಧರಿಸಿ ಎಂದರೆ ಆಧಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು. ಆದರಿಸಿ ಎಂದರೆ ಗೌರವಿಸಿ.

‘ಬಿನ್ನ’ ಎಂದರೆ ತುಂಡಾದ, ಕತ್ತರಿಸಿದ, ಭಗ್ಗುಗೊಂಡ. ಚಿನ್ನ ಎಂದರೆ ಸುವರ್ಣ. ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಹಳದಿ ಲೋಹ.

- (೧) ರ್ಯಾತನಿಗೆ ಭೂತಾಯಿಯೇ ದೇವರು.
- (೨) ಬೆಸ್ತನು ಹಿಡಿದ ಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ಭೂತಾಯಿಯದೇ ದೊಡ್ಡ ಪಾಲು.
- (೩) ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಹಲವು ನಾಟಕಗಳು ಬಂದವು.
- (೪) ಅತಿಧಿಗಳನ್ನು ಆದರಿಸಿ ಉಪಚರಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ.
- (೫) ಗ್ರಾಮೀಣ ಅವಿಂದ ಭಾರತವು ಬಿನ್ನವಾಗಿ ಎರಡು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಉದಯಿಸಿದವು.
- (೬) ಚಿನ್ನ ಎಂದರೆ ಹಂಗಳಿಯರಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಲ್ಲವೇ?

ಇಂಥ ಇನ್ನಪ್ಪು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ.

ಸ್ವೇದಾಂತಿಕ ಭಾಷಾಭಾಷೆ

ಲೇಖನ ಚಿಹ್ನೆಗಳು

ಬರೆವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಲೇಖನ ಚಿಹ್ನೆಗಳ ಪಾತ್ರ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಲೇಖನ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿಲ್ಲದ ಬರೆವಣಿಗೆ ಸ್ವಾಧ್ಯಾವನವನ್ನು ಹೊಡಿದೆ ತೊಡಕುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದುಂಟು. ಹಾಗಾಗಿ ಲೇಖನ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಅಗತ್ಯ. ಇಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟಿರುವ ವಿವರಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.

ಪೂರ್ಣ ವಿರಾಮ : (.) ಒಂದು ಪೂರ್ಣಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಕೊಡಿದ ವಾಕ್ಯದ ಶೋನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪೂರ್ಣವಿರಾಮ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು.

ಉದಾ :- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪದ್ಯವನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಅಧ್ಯ ವಿರಾಮ : (;) ಅನೇಕ ಉಪವಾಕ್ಯಗಳು ಒಂದು ಪ್ರಥಾನವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಅಧೀನವಾಗಿದ್ದಾಗ ಉಪವಾಕ್ಯಗಳು ಮುಗಿದಾಗಲೆಲ್ಲ ಈ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುವುದು.

ಉದಾ :- ತಾವು ಕಡಿಮೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೀರಿ; ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ.

ಅಲ್ಪವಿರಾಮ : (,) ಸಂಬೋಧನೆಯ ಮುಂದೆ ಹಾಗೂ ಕರ್ತೃ, ಕರ್ಮ, ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಶೇಷಣಗಳು ಬರುವಾಗ ಶೋನೆಯ ವಿಶೇಷಣ ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದವುಗಳ ಮುಂದೆ ಅಲ್ಪವಿರಾಮ ಬಳಸಬೇಕು.

ಉದಾ :- ಬುಟ್ಟಿಗಿರಣಿ. ರಟ್ಟಿ, ಪೆಸ್ಸಿಲ್, ಬೆಂಕಿಕಡ್ಡಿ ತಯಾರಿಕಾ ಫಟಕಗಳನ್ನು ಸಾಫಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ : (?) ಪ್ರಶ್ನೇರೂಪದ ಪದ ಮತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳ ಮುಂದೆ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುವುದು.

ಉದಾ :- ಹಾಶರಧಿ ಯಾರು ?

ಭಾವಸೂಚಕ : (!) ಹಷಟ, ಆಶ್ಚರ್ಯ, ಸಂತೋಷ, ವಿಪಾದ, ದುಃಖ ಮುಂತಾದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪದಗಳ ಮುಂದೆ ಈ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುವುದು.

ಉದಾ :- ಅಯೋ! ಹೀಗಾಗಬಾರದಿತ್ತ!

ಉದ್ದರಣಾ ಚಿಹ್ನೆ : (“ ”) ಒಬ್ಬರು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನೇ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಬರೆಯುವಾಗ ಈ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುವುದು.

ಉದಾ :- “ಶಿಕ್ಷಣವು ಕೆಲವೇ ಜನರ ಸ್ವತಾಗದೆ ಪ್ರಗತಿಪರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರ ಆಜನ್ಮಿಸಿದ್ದ ಹಕ್ಕಾಗಬೇಕು” ಎಂದು ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶೇಶಾರ್ಥಯ್ಯನವರು ಹೇಳಿದರು.

ವಾಕ್ಯವೇಷ್ಯನ ಚಿಹ್ನೆ: (‘ ’) ಪೂರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ, ಅನ್ಯಭಾಷೆಯ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ, ಪ್ರಮುಖ ಪದಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಾಗ ಈ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುವುದು.

ಉದಾ :- ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ‘ಇಂಗ್ಲಿಷ್’, ‘ಪರ್ಸಿಯನ್’, ‘ಪೋರ್ಚೆಗೀಸ್’ ಭಾಷೆಗಳ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಆವರಣ ಚಿಹ್ನೆ : () ಒಂದು ಪದವನ್ನೂ ವಾಕ್ಯವನ್ನೂ ಹೇಳಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ಪದವನ್ನೂ ವಾಕ್ಯವನ್ನೂ ಹೇಳುವಾಗ ಈ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ :- ನೀರನ್ನು ವಿಭಜಿಸಿದರೆ ಆವ್ಯಾಜನಕ (ಆಸ್ಟ್ರಿಜನ್) ಜಲಜನಕ (ಹ್ಯಾಡ್ರೋಜನ್)ಗಳು ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತವೆ.

ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಚಿಹ್ನೆ: (:) ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ವಿವರಣೆ ಮುಂದೆ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ಇದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ :- ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯಗಳು : ತಾಳ, ಹಳಗ, ಗಂಟೆ, ಮೌರಿ, ಸನಾದಿ.

ವಾಕ್ಯರಚನೆ

ಇಲ್ಲಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ :

१. ಭೀಮನು ದುಷ್ಪನಾದ ಬಕನನ್ನು ಕೊಂದನು.
२. ಮಹಾಶಕ್ತನಾದ ದೇವರು ಸಮಸ್ತಲೋಕಗಳನ್ನು ಶ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕಾಪಾಡುವನು.

ಈ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಭೀಮ, ದೇವರು ಎಂಬ ಪದಗಳು ಕರ್ತೃಪದಗಳು, ಬಕ, ಸಮಸ್ತಲೋಕ ಎಂಬ ಪದಗಳು ಕರ್ಮಪದಗಳು, ಕೊಂದನು, ಕಾಪಾಡುವನು ಎಂಬ ಪದಗಳು ಶ್ರೀಯಾಪದಗಳು ಹೀಗೆ—
ಕರ್ತೃ, ಕರ್ಮ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಯಾಪದಗಳಿಂದ ಈಡಿರುವ ಪದ ಸಮಾಹರೇ ವಾಕ್ಯ ಎಂದೆನಿಸುವುದು.

ಆದರೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕರ್ತೃ, ಕರ್ಮ, ಶ್ರೀಯಾಪದಗಳಿಗೆ ಏಶೇಷಣಗಳೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು ವಾಕ್ಯರಚನೆಯಾಗುವುದುಂಟು. ಹಾಗೆಯೇ ಕರ್ತೃಪದ ಅಥವಾ ಕರ್ಮಪದ ಅಥವಾ ಶ್ರೀಯಾಪದಗಳು ಇಲ್ಲದೆಯೂ ವಾಕ್ಯ ಪೂರ್ಣ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಅಂತಹ ಪ್ರಯೋಗವೂ ಇದೆ.

ಒಂದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಅರ್ಥ ನೀಡುವ ಪದಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಜೋಡಣೆಯೇ ವಾಕ್ಯ.

- ಉದಾ:-**
१. ಈಗ ಒಂದನು (ಕರ್ತೃ ಪದ ಇಲ್ಲ)
 २. ಅವನು ಈಗ ತಾನೆ ತಿಂದನು (ಕರ್ಮಪದ ಇಲ್ಲ)
 ३. ಹುಡುಗ ಬುದ್ಧಿವಂತ (ಶ್ರೀಯಾಪದ ಇಲ್ಲ)

ಇಂತಹ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಾತ್ಮಾರ್ಥಯುಕ್ತ ವಾಕ್ಯಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ವಾಕ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳು

१. ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಕ್ಯ

ಈ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.

ಅ. ಕಾರವಾರದಲ್ಲಿ ಮಲೇರಿಯಾ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿತ್ತು.

ಆ. ಕಾರವಾರದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಿಯಾಗಿದ್ದ ವೀರೇಶ್ವರ ಪಾಠಕ್ ಮಲೇರಿಯಾದಿಂದ ಬಳಲಿದರು.

ಇ. ವೀರೇಶ್ವರ ಪಾಠಕ್‌ರನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಈ ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳು ಒಂದೊಂದು ಪೂರ್ಣತ್ವಿಯಾಪದದೊಡನೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ವಾಕ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. ಹೀಗೆ—
ಒಂದು ಪೂರ್ಣತ್ವಿಯಾಪದದೊಂದಿಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿರುವ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತ್ರೀಯಾಪದ ಮಾತ್ರ ಇದ್ದು ಸಾಪೇಕ್ಷ ತ್ರೀಯಾರೂಪಗಳು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರಬಹುದು.

ಉದಾ:— ಕಾರವಾರದಲ್ಲಿ ಮಲೇರಿಯಾ ಹಬ್ಬಿ, ವೀರೇಶ್ವರ ಪಾಠಕ್‌ರವರ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ದುಪ್ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿ, ಅವರು ಅಲ್ಲಿಂದ ವರ್ಗಾವಣೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ಆಯಿತು.

ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಯಾಪದವಿದ್ದ ಹಬ್ಬಿ, ಬೀರಿ ಎಂಬ ಸಾಪೇಕ್ಷ ತ್ರೀಯಾಪದಗಳು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದಿವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಇದು ಕೂಡಾ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯವೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

२. ಸಂಯೋಜಿತ ವಾಕ್ಯ :

ಕಾರವಾರದಲ್ಲಿ ಮಲೇರಿಯಾ ಹಬ್ಬಿತ್ತು; ಆದ್ದರಿಂದ ವೀರೇಶ್ವರ ಪಾಠಕ್‌ರವರು ಮಲೇರಿಯಾದಿಂದ ಬಳಲಬೇಕಾಯ್ತು; ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಯ್ತು.

ಈ ವಾಕ್ಯ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಬೇರೆಬೇರೆ ವಾಕ್ಯಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಈ ವಾಕ್ಯಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಂಯೋಜನೆಗೊಂಡು ಒಂದು ಪೂರ್ಣವಾಕ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ—

ಸ್ವತಂತ್ರ ವಾಕ್ಯಗಳಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಬಲ್ಲ ಅನೇಕ ಉಪವಾಕ್ಯಗಳೊಡನೆ ಒಂದು ಪೂರ್ಣಾಭಿಪ್ರಾಯದ ವಾಕ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ
ಅದು ಸಂಯೋಜಿತ ವಾಕ್ಯವನ್ನಿಸುವುದು.

३. ಮಿಶ್ರವಾಕ್ಯ :

ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೋಟಾರು ಕಾರಿಂಗನೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು
ನಿರ್ಧರಿಸಿದರಾದರೂ ಅವರ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದ ಅಪ್ಪಣಿ ದೊರೆಯಲ್ಲಿವೆಂಬ ವಿಷಯ
ತಿಳಿದಾಗ ಅವರು ಬಹುವಾಗಿ ಮರುಗಿದರು.

ಇಲ್ಲಿ ಅವರು ಬಹುವಾಗಿ ಮರುಗಿದರು ಎಂಬ ಪ್ರಥಾನ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ೧— ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ
ಮೋಟಾರು ಕಾರಿಂಗನೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು; ೨— ಅವರ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ
ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದ ಅಪ್ಪಣಿ ದೊರೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಬ ವಾಕ್ಯಗಳು ಉಪವಾಕ್ಯಗಳಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿವೆ. ಹೀಗೆ—

ಒಂದು ಅಥವಾ ಅನೇಕ ವಾಕ್ಯಗಳು ಒಂದು ಪ್ರಥಾನ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಅಧಿನಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಅಂಥ ವಾಕ್ಯವನ್ನು
ಮಿಶ್ರವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ.

ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಪತ್ರ

ಪರಿಷತ್ತು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ‘ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟು’ ವಿನ ಹತ್ತು ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವಂತೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನೊಂದಿಗೆ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸಿ.

ಇವರಿಂದ,

ಪ್ರಮೀಳ,
ಹತ್ತನೆಯ ಶರಗತಿ
ಸರಕಾರಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ
ಅಶೋಕನಗರ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ

ದಿನಾಂಕ : ೨೧.೧೦.೨೦೧೯
ಸ್ಥಳ : ಶಿವಮೊಗ್ಗ

ಇವರಿಗೆ,
ಮಾನ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು,
ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು
ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಮಾನ್ಯರೇ,

ವಿಷಯ : ಪರಿಷತ್ತಿನ ಪ್ರಕಟಣೆಯಾದ ‘ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟು’ ವಿನ ಹತ್ತು ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡುವ ಬಗ್ಗೆ.

ಪರಿಷತ್ತು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟಿನ ಹತ್ತು ಪ್ರತಿಗಳು ನನಗೆ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಗೆಳತಿಯಿರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ದಯವಾಡಿ ಹತ್ತು ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ನನ್ನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ವಿ.ಪಿ.ಪಿ. ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಈ ಮೂಲಕ ಕೇಳಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಐನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಹುಂಡಿಯನ್ನು ಮುಂಗಡರೂಪವಾಗಿ ಈ ಪತ್ರದ ಜೊತೆ ಇರಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ವಂದನೆಗಳೊಂದಿಗೆ,

ಇಂತಿ ತಮ್ಮ ನಂಬುಗೆಯ,

ಸಹಿ.....

(ಪ್ರಮೀಳ)

ಭಾಷಾ ಚಟುವಟಿಕೆ

೧. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳ ತತ್ವಮ-ತಧನ್ಯವ ಬರೆಯಿರಿ.
ವಂಶ, ಸಾಫ್, ಯಶ, ಪಟ್ಟಣ, ಕಾರ್ಯ.
೨. ನೀಡಿರುವ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ಯದೇಶ್ಯ ಪದಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.
ದಿಪ್ಪುಮಾ, ದಿವಾನ, ಪ್ರಾಥ, ಶಿಕ್ಷಣ, ನಡೆಸು, ಸೋಮ, ಕಾಖಾನೆ, ಕಾಗದ, ಕಚ್ಚೆರಿ.
೩. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಗಾದೆಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.
 ೧. ಕೂಡಿಬಾಳಿದರೆ ಸ್ವರ್ಗ ಸುಖ.
 ೨. ಮಾತೇ ಮುತ್ತು, ಮಾತೇ ಮೃತ್ಯು.

ಮೂರಕ ಓದು

- ಎಸ್. ಜಯಪ್ಪಗೌಡರ ‘ದಿವಾನ್ ಸರ್’ ಎಂ. ವಿಶೇಷಜ್ಞರಿಯ್ಯನವರ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಗಳು’ ಕೃತಿಯನ್ನು ಓದಿರಿ.

* * * * *

ಖಿ. ನಿಜವಾದ ಆದರ್ಶ ಮರುಪ ಯಾರಾಗಬೇಕು?

ಕೇಶವ ಬಲಿರಾಮ ಹಡಗೇವಾರ -

ಪ್ರವೇಶ : “ನಿಮ್ಮ ಆದರ್ಶ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯಾರು?” ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದಾಗ ಜನರು ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದುಂಟು. ಕೆಲವರಿಗೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಗಿಹೋದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರು ಆದರ್ಶವಾಗಿ ತೋರಬಹುದು. ಕೆಲವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಉರು ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯದ ಮಹಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಐತಿಹಾಸಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಆದರ್ಶವಾಗಬಹುದು. ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣದುರು ಕಾಣುವ ಹಿರಿಯರನ್ನು ಆದರ್ಶವೆಂದು ಗಣಿಸಬಹುದು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರಿಗೆ ತಂತಮ್ಮ ತಂದೆತಾಯಿಯರು ಅಥವಾ ಕುಟುಂಬದ ಯಾವುದಾದರೂ ಸದಸ್ಯರೇ ಆದರ್ಶವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೊರತಾಗಿ ಒಂದು ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಆದರ್ಶ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವವರು ವಿರಳ. ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಆದರ್ಶವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದಾಗ, ಅವರು ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರು ದೋಷರಹಿತರಾಗಿ ಸತ್ಯರೂಪರಾಗಿ ಮಹಾತ್ಮರಾಗಿ ಇರಬೇಕಾದ್ದು ಒಂದು ಅನಿವಾರ್ಯತೆ. ಆದರೆ ಅಂಥ ನಿಷ್ಕಾಳಂಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಸಿಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಬಲು ಕರಿಣ. ಹಾಗಾಗಿ ಎಂದೂ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಅಥವಾ ಆದರ್ಶವಾಗಿ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬದಲು ಎಂದೂ ಬದಲಾಗದ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು, ಶಾಶ್ವತ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಆದರ್ಶವಾಗಿ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯಿದು ಎಂಬ ಆಶಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ನನ್ನ ಗಳಿಯರು ನನಗೆ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕುವುದುಂಟು. ಅವಗಳಲ್ಲಿಂದು: ನಾವು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಆದರ್ಶ ಯಾವುದು? ತತ್ತ್ವವೇ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ? ಯಾರಾದರೂಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಆದರ್ಶವೆಂದು ನಾವು ಭಾವಿಸುವುದಾದರೆ, ಆಶ ಯಾರು?

ತತ್ತ್ವವೇ ಎಂದೆಂದೂ ನಮ್ಮ ಆದರ್ಶವಾಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಏರಡು ಮಾತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ತತ್ತ್ವದ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯು ಎಪ್ಪು ಸವಿ ಅನಿಸುತ್ತಿದ್ದೀ ಅದನ್ನು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತರುವುದು ಅಪ್ಪೇ ಕರಿಣ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆಯು ರೂಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವುದಕ್ಕೂ ಇದೇ ಕಾರಣ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಭಗವಂತ ಇದ್ದಾನೆಯೇ? ಅದೃಶ್ಯ, ಅವೃತ್ತ ಹಾಗೂ ಅಸಂಪ್ರಾಪ್ತ ವಿಶ್ವಜಾಲಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನಿಗುರಣ ಮತ್ತು ನಿರಾಕಾರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾಜಿ ಮಾಡುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪೀ ಶಕ್ತಿಯದೇ ದೃಶ್ಯರೂಪವಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಜನರು ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೂ ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆಯೇ ಧರ್ಮದ ಜೀವಾಳವಲ್ಲ. ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆ ಮಾಡುವುದು, ಆ ಮೂ ತಿರ್ಸ ಸುಂದರವಾಗಿದೆ, ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ ಎಂದಾಗಲೀ ಉತ್ತಮ ಕಲೆಯ ಪ್ರತೀಕ ಎಂದಾಗಲೀ ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ತತ್ತ್ವವು ಆ ಮೂರ್ತಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದೇ ಅದಕ್ಕೆ ಮಾಜಿ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ವಿಶ್ವಶಕ್ತಿಯ ನಿರಾಕಾರ ಸ್ವರೂಪದ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಲು ಮೂರ್ತಿ ಮಾಜಿಯು ಒಂದು ಸುಲಭ ಸಾಧನ, ಅಪ್ಪೇ.

ಒಬ್ಬ ಆದರ್ಶ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಗೆ ಚಿಂತಿಸುವಾಗಲೂ ಇದೇ ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿ. ನಮ್ಮಿಂದ ಎಂದೂ ದೂರವಾಗದಂಥ ಹಾಗೂ ನಾವೂ ಆಶನಿಂದ ದೂರ ಹೋಗದಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ನಮ್ಮ ಆದರ್ಶ ಆಗಬಲ್ಲನು. ನಾವು ಯಾರನ್ನು ಸದ್ಗುಣಗಳ ಸಾಕಾರ ಸ್ವರೂಪನೆಂದೂ, ಸರ್ವಧಾ ಪ್ರಮಾದಾತೀತನೆಂದೂ ಭಾವಿಸುವೇಯೇ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ನಮ್ಮ ಆದರ್ಶವಾಗಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ಆದರ್ಶವೆಂದು ಭಾವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಏನಾದರೂ ತಪ್ಪಾದರೆ ನಾವು

ಬೇರೊಬ್ಬನನ್ನು ಮುದುಕಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಎರಡನೆಯವನಲ್ಲಿ ದೋಷ ಕಂಡುಬಂದರೆ, ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಶ್ರದ್ಧೆ ಸಹ ಹಾರಿಹೋಗುವುದು ಸಾಭಾವಿಕ. ಆಗ ಪುನಃ ನಾವು ಮೂರನೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಮುದುಕುವಂತೆ ಆದೀತು. ಹೀಗಾದರೆ ನಿತ್ಯವೂ ಹೋಸ ಹೋಸ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಆದರ್ಶಕ್ಕಾಗಿ ಮುದುಕುತ್ತ ಹೋರಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆದರ್ಶ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸುವಾಗ ದೋಷರಹಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನಾರಿಸುವುದೇ ಯೋಗ್ಯ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನಾವು ಆದರ್ಶವೆಂದು ಭಾವಿಸುವ ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳೂ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಎದ್ದು ಕಾಣಬೇಕು.

ನಾವು ದ್ವಜವನ್ನೇ ಗುರುವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಗುರುಪಾಠೀಮಾ ದಿನದಂದು ಅದನ್ನು ಮಾಜಿಸುತ್ತೇವೆ. ನಾವು ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಮಾಜಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅಜಲರಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಾರು ಎಂಬ ಭರವಸೆಯಾದರೂ ಏನು? ಕೇವಲ ತತ್ತ್ವ ಒಂದೇ ಆ ಅಜಲ ಪದವಿಯಲ್ಲಿ ಇರಬಲ್ಲದು. ಅದನ್ನು ದ್ವಜವು ಸಾಂಕೇತಿಸುವುದು. ಯಾವ ದ್ವಜವನ್ನು ನೋಡಿದೋಡನೆ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಮಸ್ತ ಇತಿಹಾಸ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಪರಂಪರೆಗಳು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುತ್ತವೇಯೋ, ಯಾವುದನ್ನು ಕಂಡ ಹೊಡಲೇ ಹೃದಯದ ಭಾವನೆಗಳು ಉಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತವೇಯೋ, ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾತ್ಮಿಕ್ಯಯ ಸಂಚಾರವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅಂತಹ ದ್ವಜವನ್ನೇ ನಾವು ನಮ್ಮ ಗುರುವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಮಹಾಮರುಪರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಚಿತ್ರ ಭಾವನೆಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಆದರ್ಶ ಎನ್ನಬಹುದಾದಂಥ ಹಲವಾರು ಮಹಾನ್ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅವನು ತನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಅದ್ಭುತ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಕೈಗಳಿಂದ ಮಾಡುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ; ಅವನಾದರ್ದೋ ದೇವರು, ಮಾಣಾವತಾರವಾಗಿದ್ದ; ದೇವರ ಅನುಕರಣೆಯನ್ನು ಮನುಷ್ಯರು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? – ಇತ್ಯಾದಿ ಹಲವಾರು ಭಾವನೆಗಳು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ರೂಢಿವಾಗಿವೆ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂತಹ ಮಾಣಾ ಮರುಪರನ್ನು ಈಶ್ವರನ ಅಧ್ಯವಾ ಅವಶಾರಿಗಳ ಸಾಲಿಗೆ ತಳ್ಳಿ, ಅವರಂತೆ ನಡೆಯುವುದು ನಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಗೆ ನಿಲುಕದ ವಿಷಯವೆಂಬ ಭಾವನೆ ಬಂದಿದೆ. ಶ್ರೀರಾಮಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಮಾಜಿಸುವುದು, ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ, ಗೀತೆ ಮುಂತಾದ ಶ್ರೀಷ್ಟ ಗುಂಧಗಳನ್ನು ಪರಿಸುವುದು ಗುಣಗ್ರಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲ, ಕೇವಲ ಮೂರ್ಖಸಂಚಯಕ್ಕಾಗಿ! ಎಂಥ ಸಂಕುಚಿತ ಯೋಚನೆ ಇದು!

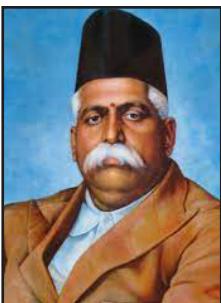
ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಉದಾಹರಣೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಒಮ್ಮೆ ನಮ್ಮ ಪರಿಚಿತ ಮಹನೀಯರೊಬ್ಬರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಂದರು. ಅವರು ದಿನನಿತ್ಯ ಸಾನು, ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಗಳಾದ ನಂತರ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ರಾಮಾಯಣದ ಒಂದು ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ದಿನ ನಾನು ಉಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, “ನೀವು ಈಗಾಗಲೇ ಪರಿಸಿರುವ ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತರಲು ಯತ್ನಿಸಿರಬೇಕು ಅಲ್ಲವೇ?” ಎಂದು ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ನಾನು ಅಷ್ಟ ಕೇಳಿದೇ ತಡ ಅವರು ಕೆರಳಿ ಕೆಂಡವಾದರು. “ನೀವು ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ, ಆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಭಗವಂತನ ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವಿರಾ? ಭಗವಂತನ ಗುಣ ಎಂದಾದರೂ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಬಂದಿತೇ? ನಾನು ಗುಣಗ್ರಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲ, ಆದರೆ ಮೂರ್ಖಸಂಚಯ ಹಾಗೂ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಗ್ರಂಥಪರಣ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದರು!

ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಅಧಃಪತನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಇದೂ ಒಂದು. ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಒಂದು ಶ್ರೀಷ್ಟವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ. ನಮ್ಮ ಗತ ಇತಿಹಾಸವಾದರೂ ಅಷ್ಟೇ, ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವಮಾಣವಾಗಿದೆ, ಏರರಸಪ್ರಧಾನವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ವಾತಿತ್ವದಾಯಕವೂ ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಾವೆಂದೂ ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಗ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಯೋಚಿಸಲು ಕಲಿತಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬ ಕರ್ತೃತ್ವವುಳ್ಳ ಅಧ್ಯವಾ ವಿಚಾರವಂತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಜನ್ಮತಾಳಿದರೆ ಸಾಕು, ನಾವು ಆತನನ್ನು ಅವಶಾರಿಗಳ ಶ್ರೀಣಿಗೆ ತಳ್ಳಿಬಿಡುತ್ತೇವೆ. ಅವನಿಗೆ ದೇವತ್ವವನ್ನು ಹೊರಿಸಲು ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ತಡಮಾಡೇವ. ಈಗಂತೂ ಭತ್ತಪತಿ ಶಿವಾಜಿ ಮತ್ತು ಲೋಕಮಾನ್ಯ ತಿಲಕರನ್ನು ಸಹ ಅವಶಾರಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಶಿವಾಜಿ ಮಹಾರಾಜರನ್ನು

ಶ್ರೀ ಶಂಕರರ ಅವತಾರವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. “ಶಿವಚರಿತ್ರೆ” (ಶಿವಾಜಿಯ ಚರಿತ್ರೆ)ಯಲ್ಲಿ ಇದರ ಸಮಧಿನೇಗಾಗಿ ಒಂದು ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ! ಬಿಡಿ, ಲೋಕಮಾನ್ಯ ತಿಲಕರು ನಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಆಗಿಹೋದ ನಾಯಕರು. ಆದರೆ ನಾನೋಮೈ ಅವರದೊಂದು ಜಿತ್ತು ನೋಡಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಜತುಭೂಜರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಶಂಖಿ, ಚಕ್ರ, ಗದೆ, ಪದ್ಮಗಳನ್ನು ಹೊಡಲಾಗಿತ್ತು! ಈ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ಮಹಾಪುರುಷರನ್ನು ದೇವತೆಗಳ ಶ್ರೀಎಂಬೆಗೆ ತಳ್ಳುವುದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಅದೆಷ್ಟು ವಿಚಿತ್ರ! ಮಹಾನ್ ವಿಭೂತಿ ಮರುಷರು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುವುದೇ ತದ, ಅವರಾಗಲೇ ದೇವಸ್ಥಾನ ಸೇರಿದಂತೆಯೇ ಲೆಕ್ಕಿ! ಅಲ್ಲಿ ಅವರ ಮಾಜಿಯೇನೋ ಭಾವಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಅವರ ಗುಣಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಸೌಲ್ಯ ಮಾತ್ರ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಬುದ್ಧಿಮೂರ್ಚಕವಾಗಿ ದೂರ ಸರಿಸುವಂಥ ಈ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಕಲೆಯನ್ನು ನಾವು ಸೋಗಸಾಗಿ ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಯಾರ ಗುಣಗಳನ್ನನುಸರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಂಥ ನಿದೋಷ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಆದರ್ಶವಾಗಿ ಭಾವಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಮೂರ್ಚಿಯಾಗಿ ಅರಳಿದ ಮೋಗ್ಗಗಳ ಬದಲು ಮೂರ್ಚಿ ಅರಳಿದ ಮುಷ್ಟಿಗಳು ನಮ್ಮ ಆದರ್ಶವಾಗಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಅರೆಬಿರಿದ ಮೋಗ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಶ್ರೀಮಿಕೀಟಗಳು ಸೇರಿದರೆ ಮುಂದೆ ಅವು ಮೂರ್ಚಿ ವಿಕಸಿತವಾಗಲಾರವು. ಯಾವ ಮುಷ್ಟಿ ಮೂರ್ಚಿ ಅರಳಿದೆಯೋ, ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿಯೂ ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಶ್ರೀಮಿರಹಿತವಾಗಿದೆಯೋ ಮತ್ತು ಯಾವುದರ ಒಳಹೊರಗನ್ನು ಜೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದೋ ಅಂಥ ಮುಷ್ಟಿವನ್ನೇ ಆದರ್ಶವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಕಾರಕುಸುಮದಲ್ಲಿಯೂ ನವಚೈತನ್ಯದ ಸೌಬಗ್ಯ ತುಂಬಿಬಂದಿರು. ಇದನ್ನೇ ಬೇರೆ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಯಾರ ಜೀವನಕುಸುಮವು ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿ ಮೂರ್ಚಿಯಾಗಿ ಅರಳಿದೆಯೋ ಅಕಲಂಕವಾಗಿದೆಯೋ ನಿಭಿರದೆಯಿಂದ ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ ಮುಖಿಮಾಡಿ ನಿಂತಿದೆಯೋ, ಯಾರ ಧ್ಯೇಯವು ಶಾಶ್ವತ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆಯೋ ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನೇ ನಾವು ಆದರ್ಶವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು.

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಕೇಶವ ಬಲಿರಾಮ ಹೆಡಗೇವಾರರು ವಿಶ್ವದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಸ್ವಯಂಸೇವಕ ಸಂಘಟನೆಯಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ವಯಂಸೇವಕ ಸಂಘ (ಆರೆಸ್‌ಸ್‌ಸ್‌)ದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು. ಇವರು ಗೀರ್ಲಾರ್ಡ್ ಎಪ್ಪಿಲ್ ಗೀರಂದು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ನಾಗಪುರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಸ್ವಾಮಿ ವೇಂಕಾನಂದರು, ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರು ಹಾಗೂ ವಿನಾಯಕ ದಾಮೋದರ ಸಾರ್ಕಾರರ ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾದರು. ಕಲಕ್ತೆಯಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪದವಿ ಪಡೆದು ವೈದ್ಯರಾಗಿ ಜನಸೇವೆ ಮಾಡಿದರು. ತಿಲಕರ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಹೋರಾಟದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿದರು ಹಾಗೂ ಅಸಹಕಾರ ಚೆಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲೋಂಡು ಜೈಲುವಾಸವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರು. ಜಂಗಲ್ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಪಾಲೋಂಡ ಕಾರಣ ಮತ್ತೆ ಇತಿಹಾಸ ಅವಧಿಗೆ ಅವರು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಕಾರಾಗ್ವಹವಾಸ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ಅಧ್ಯಕ್ಷಮೂರ್ಚಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಭಾರತೀಯರು ತಮ್ಮ ನೆಲದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬುದು ಅವರ ನಿಲುವಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ವಯಂಸೇವಕ ಸಂಘವು ಇಂದು ಸರಿಸುಮಾರು ೪೦ ಲಕ್ಷ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಾಠವನ್ನು ಅವರ “ಪ್ರೇರಣಾ” ಎಂಬ ಕೃತಿಯಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಆಶಯ ಭಾವ

ಆದರ್ಥ ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕृತ ಶಬ್ದದ ಮೂಲಾರ್ಥ ಕನ್ನಡಿ ಎಂದು. ಕನ್ನಡಿಯ ಎದುರು ನಿಂತಾಗ ನಾವು ನಮ್ಮನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ, ಸಿಂಗರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಕನ್ನಡಿಯ ನಮಗೆ ಹೇಗರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಬಾಯಿಟ್ಟು ಹೇಳಿದ್ದರೂ ಅದರ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ನಮ್ಮನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತೇವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಆದರ್ಥ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದರೆ ಯಾರನ್ನು ನೋಡಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು, ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೋ ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದರೂ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೇ ನಮಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅವರು ನಮಗೆ ಪರೋಕ್ಷ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಅಂಥದೊಂದು ಆದರ್ಥವನ್ನು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅದು ನಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ನಾವು ಸರಿದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರೇರೋಪಿಸುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಗುರಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಭವಿಷ್ಯದ ಗೊಂದಲಗಳೆಲ್ಲ ನಿವಾರಣೆಯಾಗಿ ನಮಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಖಚಿತವಾದ ದಾರಿಯು ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಆದರ್ಥವು ನಮ್ಮನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಸುತ್ತದೆ. ಈ ಆದರ್ಥವು ಓವೆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆಗಿರಬೇಕೋ ಅಥವಾ ಒಂದು ತತ್ತ್ವವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಾಠವು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಆದರ್ಥ - ಮಾದರಿ

ತತ್ತ್ವ - ಸಿದ್ಧಾಂತ, ಸೂತ್ರ, ಮೌಲ್ಯ

ನಿಗುಣ - ಯಾವುದೇ ಗುಣಗಳನ್ನು ಆರೋಪಿಸಲಾಗದ, ಗುಣಾತೀತವಾದ

ನಿರಾಕಾರ - ಯಾವುದೇ ಆಕಾರವನ್ನು ಆರೋಪಿಸಲಾಗದ, ಎಲ್ಲ ಆಕಾರಗಳಿಗೆ ಅತೀತವಾದ

ಪ್ರಮಾದಾತೀತ - ಎಲ್ಲ ತಪ್ಪು, ಕಳಂಕ, ಅಪರಾಧಗಳಿಗೆ ಅತೀತವಾದ

ಮೋಕ್ಷ - ಜೀವನದ ಕೊನೆಯ ಸ್ಥಿತಿ, ಮುಕ್ತಿ

ಮಣಿಸಂಚಯ - ಮಣಿವನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವುದು

ವಿಭೂತಿ ಮರುಷ - ಮಹಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಸಾಧಕ

ಚೈತನ್ಯ - ಶಕ್ತಿ

ಅಕಲಂಕ - ಕಳಂಕವಿಲ್ಲದ, ದೋಷರಹಿತ

ನಿಭಿಂದ - ಭಯವಿಲ್ಲದ

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

೧. ಯಾವುದು ಎಂದೆಂದೂ ನಮ್ಮೆ ಆದರ್ಶವಾಗಿರಬೇಕು?
೨. ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಮಗೆ ಆದರ್ಶವಾಗಬಲ್ಲನು?
೩. ಗುರುಮಾರ್ಚಿಮಾ ದಿನದಂದು ಲೇಖಕರು ಯಾರನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತಾರೆ?
೪. ತಿಲಕರನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿತ್ತು?
೫. ಶಿವಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ?

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

೧. ಜನರು ಮೂರ್ತಿಮಾಡಿ ಮಾಡಲು ಕಾರಣವೇನು?
೨. ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನಾವು ಆದರ್ಶವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು?
೩. ಮೋಗನ್ನು ಆದರ್ಶವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಇರುವ ಶೋಡಕುಗಳೇನು?
೪. ದ್ವಾರಾವನ್ನೇ ನಮ್ಮೆ ಗುರುವೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಲೇಖಕರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೇಕೆ?
೫. ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಆದರ್ಶವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಇರುವ ಶೋಡಕುಗಳೇನು?

ಇ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು-ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

೧. ಆದರ್ಶ ವ್ಯಕ್ತಿ ದೋಷರಹಿತನಾಗಿರಬೇಕಾದ್ದು ಮುಖ್ಯ, ಏಕೆ?
೨. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೇವಲ ಮಣ್ಣಸಂಚಯಕ್ಕಾಗಿ ಮೂಡಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ – ಲೇಖಕರು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಕಾರಣವೇನು?
೩. ಯಾವ ಕಲೆಯನ್ನು ನಾವು ಸೊಗಸಾಗಿ ಸಾಧಿಸಿದ್ದೇವೆಂದು ಲೇಖಕರು ನಗೆಯಾದುತ್ತಾರೆ?
೪. ಮಣ್ಣಸಂಚಯ ಹಾಗೂ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಗ್ರಂಥಪತ್ರ ಮಾಡುವದರ ಬಗ್ಗೆ ಲೇಖಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು?
೫. ತಿಲಕರು ಮತ್ತು ಶಿವಾಜಿಯವರನ್ನು ಜನ ಹೀಗೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ? ಈ ಬಗ್ಗೆ ಲೇಖಕರು ಯಾವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತಳೆದಿದ್ದಾರೆ?

ಈ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳ ಅರ್ಥಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ಆರೇಳು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

೧. ಭಗವಂತನ ಗುಣ ಎಂದಾದರೂ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಬಂದಿತೆ?
೨. ಮೋಗ್ನಗಳ ಬದಲು ಮೂರ್ಚ ಅರಳಿದ ಪುಷ್ಟಿಗಳು ನಮ್ಮೆ ಆದರ್ಶವಾಗಬೇಕು.

೮) ಈ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಚಚ್ಚೆ/ಸಂವಾದ ನಡೆಸಿ:

೧. ಯಾವುದು ಆದರ್ಶವಾಗಬೇಕು - ತತ್ತ್ವ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿ?
೨. ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ಆದರ್ಶ ಮರುಷರಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು? ಯಾಕೆ?
೩. ಆದರ್ಶ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಗುಣಗಳು ಇರಬೇಕು?
೪. ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ದೇವರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯೇ ತಪ್ಪೆ?
೫. ಮನುಷ್ಯರು ಮೂರ್ತಿಪೂರ್ಜಿಯನ್ನು ಯಾಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ?

ಭಾಷೆಯ ಸೊಬಗು

ಅ ಮತ್ತು ಹಂಬ ಅಕ್ಷರಗಳ ಉಚ್ಛಾರ ಒಂದೇ ಬಗೆಯಾಗಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತದಾದರೂ ಅವುಗಳ ಮದ್ದ ಸ್ವಷ್ಟವಾದ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ.

ಅರಿವೆ - ಬಟ್ಟೆ

ಹರಿವೆ - ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸೊಪ್ಪು

(೧) ಅವನಿಗೆ ಅರಿವೆ ಹೊಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಕಾಸು ಕೊಡು.

(೨) ಹರಿವೆ ಸೊಪ್ಪು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆಂದು ಅವನನ್ನು ಸಂತೆಗೆ ಕಳಿಸು.

ವರಿಕೆ - ಹೆಚ್ಚೆ

ಹೇರಿಕೆ - ಒಂದರ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಹಾಕು

(೩) ಪೆಟ್ತೋಲೆ ಬೆಲೆ ವರಿಕೆಯಾದರೆ ಎಲ್ಲ ಜೀವನಾವಶ್ಯಕ ವಸ್ತುಗಳ ಬೆಲೆಗಳೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತವೆ.

(೪) ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಲವಂತದ ಹೇರಿಕೆ ಸಲ್ಲದು.

ಇಂಥ ಇನ್ನೊಂದು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ.

ಸ್ವೀಕಾರಣಿಕ ಭಾಷಾಭಾಸ

ಸಮಾಸಗಳು

ಈ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ:

೧. ಅಲ್ಲಿ ಹಿರಿದಾದ ತೊರೆಯು ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು.
೨. ಬಸವನು ಕಾಲಿನ ಬಳಿಗಳನ್ನು ತಂದನು.
೩. ಕೊಡಗಿನ ಜನರು ಕರೆಗಳ, ಕಟ್ಟಿಗಳ, ಬಾವಿಗಳ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಒಂದನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ‘ಹಿರಿದಾದ, ತೋರೆ’ ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ‘ಹೆಡ್ಮೋರೆ’ ಎಂದೂ ಎರಡನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ‘ಕಾಲಿನ ಬಳಿಗಳನ್ನು’ ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ‘ಕಾಲುಬಳಿ’ ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಮೂರನೆಯ ವಾಕ್ಯದ ‘ಕೆರೆಗಳ, ಕಟ್ಟಿಗಳ, ಬಾವಿಗಳ’ ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ‘ಕೆರೆಕಟ್ಟಿಬಾವಿಗಳ’ ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ—

ಎರಡು ಅಥವಾ ಅನೇಕ ಪದಗಳನ್ನು ಅಥವ್ಯಕ್ತನುಸಾರವಾಗಿ ಸೇರಿಸಿ (ಅಥವ್ಯಕ್ತ ಲೋಪ ಭಾರದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ) ಒಂದೇ ಪದವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರತ್ಯೇಯಿಯನ್ನು ‘ಸಮಾಸ’ ರಚನೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವುದು. ಹೀಗೆ ರಚನೆಗೊಳ್ಳುವ ಸಮಸ್ತಪದ ಅಥವಾ ಸಮಾಸದ ಮೊದಲ ಪದವು ಪೂರ್ವಪದವೆಂತಲೂ ಕೊನೆಯ ಪದವು ಉತ್ತರ ಪದವೆಂತಲೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಸಮಸ್ತಪದವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆಯುವುದನ್ನು ‘ವಿಗ್ರಹವಾಕ್ಯ’ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಸಮಾಸ ರಚನೆ ಮಾಡುವಾಗ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದವನ್ನೇ ಸೇರಿಸಬೇಕು ಹೊರತು ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಅಥವಾ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಬಾರದು. ಹಾಗೆ ಸೇರಿಸಿದರೆ ಅದು ‘ಅರಿಸಮಾಸ’ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪೂರ್ವದ ಕವಿಗಳ ಪ್ರಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ, ಬಿರುದಾವಳಿಗಳಲ್ಲಿ, ಗಮಕ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ಸಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ದೋಷವಿಲ್ಲ.

ಸಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಪದ ಅಥವಾಪ್ರಥಾನ ಸಮಾಸ. ಉತ್ತರಪದ ಅಥವಾಪ್ರಥಾನ ಸಮಾಸ, ಉಭಯಪದ ಅಥವಾಪ್ರಥಾನ ಸಮಾಸ, ಅನ್ಯಪದ ಅಥವಾಪ್ರಥಾನ ಸಮಾಸ ಎಂಬ ಪ್ರಭೇದಗಳಿವೆ. ಈ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಎಂಟು ವಿಧದ ಸಮಾಸಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿರುಷ, ಕರ್ಮಧಾರಯ, ಧ್ವನಿ, ಬಹುವೀಕಿ, ಅಂಶಿ, ಧ್ವಂಧ್ಯ, ಕ್ರಿಯಾ ಮತ್ತು ಗಮಕ ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಎಂಟೂ ಸಮಾಸಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿನ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ.

ತಪ್ಪಿರುಷ ಸಮಾಸ : ಬೆಟ್ಟಿದ್ದ + ತಾವರೆ = ಬೆಟ್ಟಿದಾವರೆ
ತಲೆಯಲ್ಲಿ + ನೋವು = ತಲೆನೋವು

ಕರ್ಮಧಾರಯ ಸಮಾಸ : ಇನಿದು + ಮಾವು = ಇಮ್ಮಾವು
ಮೆಲ್ಲಿತು + ಮಾತು = ಮೆಲ್ಲಾತು
ಹೊಸದು + ಕನ್ನಡ = ಹೊಸಗನ್ನಡ

ಧ್ವನಿಸಮಾಸ : ಮೂರು + ಗಾವುದ = ಮೂಗಾವುದ
ಮೂರು + ಕಣ್ಣಿ = ಮುಕ್ಕಣ್ಣಿ
ಸಪ್ತಗಳಾದ + ಸ್ವರಗಳು = ಸಪ್ತಸ್ವರಗಳು

ಬಹುವೀಕಿಸಮಾಸ : ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿ ಉಳ್ಳವನು ಆವನೋ ಅವನು - ಹಣೆಗಣ್ಣಿ - ಶೀವ.
ಮೂರು ಕಣ್ಣಿ ಉಳ್ಳವನು ಆವನೋ ಅವನು - ಮುಕ್ಕಣ್ಣಿ - ಶೀವ.
ಚಕ್ರವು ಪಾಣೆಯಲ್ಲಿ ಆವನಿಗೋ ಅವನು - ಚಕ್ರಪಾಣಿ - ವಿಷ್ಣು

ಅಂಶಮಾಸ :

ಕೈಯ + ಅಡಿ = ಅಂಗೈ

ತಲೆಯ + ಹಿಂದು = ಹಿಂದಲೆ

ಕಣ್ಣ + ಕಡೆ = ಕಡೆಗಳ್ಳು

ದ್ವಂದ್ವಮಾಸ :

ಗಿರಿಯೂ + ವನವೂ + ದುಗ್ಗವೂ = ಗಿರಿವನದುಗ್ಗಗಳು

ಕರಿಯೂ + ತುರಗವೂ + ರಥವೂ = ಕರಿತುರಗರಥ

ಕ್ರಿಯಾಸಮಾಸ :

ಮೃಯನ್ನು + ಮುಚ್ಚು = ಮೃಮುಚ್ಚು

ಕಣ್ಣಂ + ತೆರೆ = ಕಣ್ಣೆರೆ

ಕಣ್ಣನಿಂದ + ಕೆಡು = ಕಂಗೆಡು

ಗಮಕಸಮಾಸ :

ಅದು + ಕಲ್ಲು = ಆಕಲ್ಲು

ಇದು + ಬೆಕ್ಕು = ಈಬೆಕ್ಕು

ನೆಯ್ದಾದು + ವಸ್ತು = ನೆಯ್ದವಸ್ತು

ಭಾಷಾ ಚಟುವಟಿಕೆ

೧. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ರಚಿಸಿರಿ.

೨. ಗ್ರಾಮಸ್ವರಾಜ್ಯ ಓ. ತ್ಯಾಜ್ಯವಸ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ

ಪೂರಕ ಓದು

- ಕೇಶವ ಬಲಿರಾಮ ಹೆಡಗೇವಾರರ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಓದಿರಿ. (ಭಾರತ - ಭಾರತಿ)
- ಹೆಡಗೇವಾರರ ಚಿಂತನೆಗಳ ಕೃತಿ “ಪ್ರೇರಣಾ” ಓದಿರಿ.
- ಆದರೆ ಮರುಷರ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಓದಿರಿ.

* * * * *

೬. ಎದೆಗೆ ಬಿದ್ದ ಅಕ್ಷರ

ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವ -

ಪ್ರವೇಶ : ಶಿಕ್ಷಣ, ವಿಜ್ಞಾನ, ನಗರೀಕರಣದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ವೈಚಾರಿಕ ಚಿಂತನೆ ತೀವ್ರವಾಯಿತು. ಅಸಮಾನತೆಯ ವಿರುದ್ಧ ದನಿಯೆತ್ತುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲನೆಯ ಅಡ್ಡ ಮೌಜ್ಞವೆ. ಮೌಜ್ಞಮರಯಾಗುವವರೆಗೆ ಸಾಮರಸ್ಯವೆಂಬುದು ಕನಸಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ವಚನಕಾರರ ಸಂದೇಹಗಳನ್ನು ನಾವು ನಡೆಸುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯಿಸಿಕೊಂಡು ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಿಕೊಂಡು, ದ್ವೇಷ ಅಸೂಯೆಗಳನ್ನು ತೋರೆದು ಸಮಾಷಿಯ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ಸಾಮರಸ್ಯದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬದುಕನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಸಾಫ್ತೀ ಸ್ಥಿರಗೊಳ್ಳಬಹುದೆಂಬುದು ಇಲ್ಲಿನ ಆಶಯ.

ಭಾಮಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಬೀಜ
ಎದೆಗೆ ಬಿದ್ದ ಅಕ್ಷರ
ಇಂದಲ್ಲ ನಾಳೆ ಘಲ ಕೊಡುವುದು

ಕವಿ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ ಒಮ್ಮೆ ನನಗೆ ಹೇಳಿದ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಮನೆಮಂಚಮ್ಮೆ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದೇವತೆಯ ಒಳಗಿಂದ ನನ್ನ ದೇವರು ಒಡಮೂಡುತ್ತದೆ- ಒಂದ್ದಲ್ಲ ಒಂದು ಗ್ರಾಮದ ಜನರಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ತಮ್ಮ ದೇವತೆಗೆ ಗುಡಿಕಟ್ಟಲು ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಕಟ್ಟು ಚಾವಣಿ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಆ ಗುಡಿ ಬಂದಾಗ ಒಬ್ಬನ ಮೈಮೇಲೆ ಆ ದೇವತೆ ಮಂಚಮ್ಮೆ ಆವಾಹಿಸಿಕೊಂಡು “ನಿಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಾ” ಎಂದು ಅಬ್ಬರ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಆ ಅಬ್ಬರಕ್ಕೆ ಜನ ತಮ್ಮ ಕೆಲ್ಲ ನಿಲ್ಲಿ ಕಕ್ಷಾಭಿಕ್ಷಿಯಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿರಲು ಆ ದೇವತೆ ಹಾಗೂ ಆ ಜನರ ನಡುವೆ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

‘ಪನ್ಯಯಾ ಏನ್ ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿ?’

‘ನಿನಗೊಂದು ಗುಡಿಮನೆ ಕಟ್ಟು ಇದ್ದೀವಿ ತಾಯಿ’

‘ಓಹೋ, ನನಗೇ ಗುಡಿಮನೆ ಕಟ್ಟು ಇದ್ದೀರೋ? ಹಾಗಾದರೆ ನಿಮಗೆಲ್ಲಾ ಮನೆ ಉಂಟಾ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಾ?’

‘ನನಗಿಲ್ಲ ತಾಯಿ’- ಅಲ್ಲೆಂಬ್ಬ ಹೇಳ್ತಾನೆ.

‘ಹಾಗಾದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮನೆ ಆಗುವವರೆಗೆ ನನಗೂ ಮನೆ ಬೇಡ’

-ಹೀಗೆಂದ ಮಂಚಮ್ಮೆದೇವಿ ಮನೆಮಂಚಮ್ಮೆನಾಗುತ್ತಾಳೆ!

ಚಾವಣಿ ಇಲ್ಲದ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಮನೆಮಂಚಮ್ಮೆ ಇಂದು ಮೊಜಿತಳಾಗುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಈ ರೀತಿ ಚಾವಣಿ ಇಲ್ಲದ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರುಣ್ಯ ಸಮತೆಯ ಬುದ್ಧನನ್ನು ಇಟ್ಟರೆ ಅದೇ ನನ್ನ ದೇವರಾಗುತ್ತದೆ.

* * * *

ಮೊನ್ನೆ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕ ಓದುತ್ತಾ ಇದೆ. ‘ಶಿವಾನುಭವ ಶಬ್ದಕೋಶ’ ಪುಸ್ತಕದ ಹೆಸರು, ಹಳಕಟ್ಟಿಯವರು ಬರೆದ ಪುಸ್ತಕ ಅದು. ಅರಿವು, ಜ್ಞಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಹೇಳಿರೋದು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಸುಸ್ಥಾಗೊಳ್ಳಿಯ್ತು. ವಚನಕಾರರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಅಂದರೆ ತನ್ನಪ್ರಕ್ಕ ತಾನು ಇರುವ ಕೇವಲ ತಿಳಿವಳಿಕೆ, ಜ್ಞಾನ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ; ಅದು ಕ್ರಿಯೆಯ ಅನುಭವದಿಂದ ಒಡಮೂಡುವುದು. ಅದು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದಿದ್ದಲ್ಲ. ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ತಿಳಿವಳಿಕೆ, ಅದು ತರ್ಕವಲ್ಲ. ನಡೆಯಿಂದ ನುಡಿ ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಅದು ಅರಿವು.

ಈಗ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಅರಿವಿಗಾಗಿ ಕಂಡ ಕಂಡ ಕಡೆ, ಇದುವರೆಗೆ ಭಾರತೀಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಸುಷ್ಟುಕೊಂಡು ಬರುವ ಅರಿವು ಯಾರ್ಥಾರಿಗಿದೆ? ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿದೆ? ಹುಡುಕಾಡತೋಡಿಗಿದೆ.

ಮತ್ತೆ ಇನ್ನೊಂದು. ವಚನಕಾರರು ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಇರುವ ದೇವರುಗಳನ್ನು ದೇವರು ಅಂದುಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಚನಕಾರಿಗೂ ಅವರವರದೇ ಇಷ್ಟದ್ವೇವ. ಅಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಅವರವರ ಪ್ರಜ್ಞಯೇ ದೇವರಾಗಿತ್ತು. ಈ ರೀತಿ ಪ್ರಜ್ಞಯನ್ನೇ ದೇವರು ಅಂತ ಅಂದುಕೊಂಡರೆ ಸುದುವ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ನೆತ್ತಿ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟಕೊಂಡಂತಾಗುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಪ್ರಜ್ಞ ಮುಂದೆ ಸುಳ್ಳ ಹೇಳಕ್ಕಾಗಲ್ಲ. ಅದೇ ಕಷ್ಟ ಆಗೋದು. ಇತರೆ ದೇವರಿಗಾದರೆ – ಯಾವುದೇ ಉಗ್ರ ದೇವತೆ ಇರಲಿ, ಏನೋ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊಟ್ಟೆ ಒಳಕ್ಕೆ ಹಾಕ್ಕೊಂತ ಸುಳ್ಳಪಳ್ಳ ಹೇಳಿಬಿಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಪ್ರಜ್ಞ ಮುಂದೆ ಇದು ನಡೆಯುದು. ಈ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿಗೆ ವಚನಕಾರರು ಮುಖಾಮುಖಿಯಾದರು ಎಂದು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಷ್ಟ ಸುಶಾನ, ದುಃಖ ದುಮಾನಾನ, ಏಳುಬೀಳುಗಳನ್ನು ಅವರ ಉತ್ತರ ಇಕ್ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಆ ಪ್ರಜ್ಞ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳತ್ತ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ಒದ್ದಾಟಕ್ಕೆ ಅವರು ನುಡಿ ಕೊಟ್ಟರು.

ಅವರು ಅಂದು ನುಡಿದದ್ದು ಇಂದು ನುಡಿದಂತೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅದು ತನಗೆ ತಾನೆ ಕಾವ್ಯವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಬೆಂಕಿಯಂಥ ವಚನ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಸಾಂಕ್ಷಯನದ ಜಾನಪದ ಕಸಿ ಮಾಡಿ ನಾವು ಮಟ್ಟಬೇಕಾಗಿದೆ, ಹುಟ್ಟಪಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ, ಅನ್ವಯತೋಡಿಗಿದೆ.

* * * *

ಬುದ್ಧನ ಕಾರುಣ್ಯ ನನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ ಕೊತ್ತ ಬಗೆಯನ್ನು ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯಿಂದ ಹೇಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವೆ.

ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಶಿವಮೌಗ್ಗದ ಡಾ. ಅಶೋಕ ಪ್ರೇ (ಮನೋವೈದ್ಯರು) ಅವರು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಅವರು ಮನಸ್ಸಿನ ಬಗ್ಗೆ ನಡೆದಿರುವ ಒಂದು ಸಂಶೋಧನಾ ಸರ್ಕಾರನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಏನೆಂದರೆ – ಕೆಲವು ಜನ ಒಂದು ಕೊರಡಿಯಲ್ಲಿ ಹುಳಿತು ಉಲ್ಲಿಂಬಿಷನ್ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಇನ್ನೊಂದಿಷ್ಟು ಜನ ಇದರ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೊಂದು ಪಕ್ಷದ ಕೊರಡಿಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ಮಾತುಕೆಯಾಡುತ್ತ ತಮ್ಮಪ್ರಕ್ಕ ತಾವಿರುವರು ಎಂದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಆಗ ಉಲ್ಲಿಂಬಿಷನ್ ನಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಕೊಲೆ ದೃಶ್ಯ ಬಂದಾಗ ಇಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದವರ ದುಃಖದ ಭಾವನೆಯು ಇದನ್ನು ನೋಡಿದೆ ಇರುವ ಪಕ್ಷದ ಕೊರಡಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವವರ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಮಟ್ಟಿ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ದುಗುಡಗೊಳ್ಳತ್ತದಂತೆ. ಅದೇ ಉಲ್ಲಿಂಬಿಷನ್ ನಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಸೃಶ್ಯ ದೃಶ್ಯ ಬಂದಾಗ ಅದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದವರ ಮಿಷಿ ಭಾವನೆಯು ಪಕ್ಷದ ಕೊರಡಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ ತಮ್ಮಪ್ರಕ್ಕ ತಾವೇ ಇದ್ದವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೂ ಪರಿಣಾಮ ಮಾಡಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಶೋಷಿತ ಭಾವನೆ ಉಂಟಾಗುವುದಂತೆ.

ಈ ನಿಜ ಏನನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ? ಯಾವ ಜೀವಿಯೂ ತನ್ನಪಕ್ಕೆ ತಾನಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಜೀವಿಗೆ ಆಗುವ ದುಃಖ ದುಮ್ಮಾನ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಉಸಿರಾಡುತ್ತ ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲೂ ಕಂಪನ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೇನೂ. ಈ ಅನುಕಂಪನ ಇಡೀ ಜೀವಸಂಕುಲವನ್ನೇ ಒಂದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

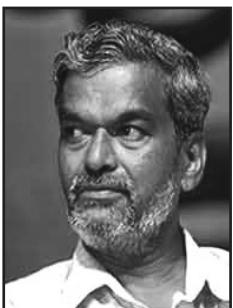
ಬುದ್ಧನ ಕಾರುಣ್ಯ ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ ಮೂಡಿರಬಹುದು.

ಕೊಲೆ ಸುಲಿಗ ದ್ವೇಷ ಅಸೂಯಿಗಳಿಂದ ಕ್ಷೋಭಗೊಂಡು ನರಳುತ್ತಿರುವ ಜಗತ್ತು— ಅದು ಫಾಸಿಗೊಳಿಸುವುದು— ತನ್ನ ಆಳದ ಒಳ ಸಮಷ್ಟಿ ಮನಸ್ಸನ್ನೇ. ಈ ಸಮಷ್ಟಿ ಮನಸ್ಸಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಇರುತ್ತಾರೆ.

ನಾವು ಮನುಷ್ಯರು ನಮ್ಮೊಳಗೆ ಮೂಳ್ಳಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕಾರುಣ್ಯವನ್ನು ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಈ ಎಳೆ ಹಿಡಿದು ಜಾಗತೀಕರಣವನ್ನೂ ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆಗ ಮಾತ್ರವೇ ಅದು ಜಾಗತೀಕರಣ.

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವ (ಶಾ.ಶ. ಇಂಳಿಲ) ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ನಂಜನಗೂಡು ತಾಲೂಕು ದೇವನೂರಿನವರು. ಮೈಸೂರಿನ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷಾಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಇವರು ಬಂಡಾಯ ಮತ್ತು ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಮುಖರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ದ್ವಾರಾವನೂರು, ಒಡಲಾಳ, ಗಾಂಧಿ ಮತ್ತು ಮಾಪ್ಲೋ, ನಂಬಿಕೆಯನೆಂಟ, ನೋಡು ಮತ್ತು ಕೂಡು, ಎಡಗೆ ಬಿಡ್ಡ ಅಕ್ಷರಶ್ರೀಯುತರ ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳು. ಇವರ ಕುಸುಮಬಾಲೆ ಕಾದಂಬರಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಒಡಲಾಳ ಕೃತಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷಾ ಪರಿಪಠ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಲಭಿಸಿವೆ.

ಆಶಯ ಭಾವ

ವಚನಕಾರರ ನಡೆ-ನುಡಿಗಳ ಸಮನ್ವಯವೇ ಅರಿವು. ಅಂತರಂಗದ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಮಾನತೆ, ಸಾಮರಸ್ಯ ಸಾಧ್ಯ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದ ಮಹನೀಯರ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಜಾಗತೀಕರಣವನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕಾರುಣ್ಯ, ಸಮತೆ, ಪ್ರಜ್ಞಾನೀಯ ದೇವರು. ಅವು ಜಾಗೃತವಾಗಬೇಕೆಂಬುದೇ ಆಶಯವಾಗಿದೆ.

ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವ ವಿರಚಿತ ‘ಎಡಗೆ ಬಿಡ್ಡ ಅಕ್ಷರ’ ಎಂಬ ವ್ಯಾಖಾರಿಕ ಬಿಡಿಲೇಖನಗಳ ಸಂಕಲನದಿಂದ ಈ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಆಯ್ದುಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಪದಗಳ ಅಧ್ಯ

- ಆವಾಹಿಸು — ಮೈಮೇಲೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊ
- ಗುಡಿಮನೆ — ಚಿಕ್ಕ ದೇವಸ್ಥಾನ
- ಕ್ಷೋಭ — ತಳಮಳ

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

೧. ಇಂದಲ್ಲ-ನಾಳೆ ಫಲ ಕೊಡುವ ಅಂಶಗಳಾವುವು?
೨. ಮನೆಮಂಚಮೈ ಯಾರು?
೩. ಮನೆ ಮಂಚಮೈನ ಕರೆ ಹೇಳಿದ ಕವಿ ಯಾರು?
೪. ‘ಶಿವಾನುಭವ ಶಬ್ದಕೋಶ’ ಮಸ್ತಕ ಬರೆದವರು ಯಾರು?
೫. ವಚನಕಾರರಿಗೆ ಯಾವುದು ದೇವರಾಗಿತ್ತು?
೬. ಅಶೋಕ ಪೈ ಅವರ ವೃತ್ತಿ ಯಾವುದು?
೭. ದೇವನೂರರ ನನ್ನ ದೇವರು ಯಾರೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ವಷ್ಟಿಕರಿಸಿ.

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

೧. ಅಶೋಕ ಪೈ ಹೇಳಿದ ಸಂಶೋಧನಾ ಸತ್ಯವೇನು?
೨. ವಚನಕಾರರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಎಂದರೆ ಏನು? ವಿವರಿಸಿ.

ಇ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು-ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

೧. ಕವಿ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ ಹೇಳಿದ ಕರೆಯನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಈ) ಸಂದರ್ಭಸಹಿತ ಸಾಫರ್ಸ್‌ಪನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

೧. “ಹಾಗಾದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮನೆ ಆಗುವವರೆಗೆ ನನಗೂ ಮನೆ ಬೇಡ.”
೨. “ಯಾವ ಜೀವಿಯೂ ತನ್ನಪ್ರಕ್ಕ ತಾನಿಲ್ಲ.”
೩. “ಅವರಿಗೆ ಅವರವರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೇ ದೇವರಾಗಿತ್ತು”
೪. “ಈ ಸಮಾಜ ಮನಸ್ಸಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಇರುತ್ತಾರೆ.”

ಭಾಷೆಯ ಸೌಬಗ್ಯ

ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳು ಒಂದೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವಾಗಲೂ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಷಂತೆ ಭಿನ್ನ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಅಂಥ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳು:

ಶಿರ - ಇದನ್ನು ಕೊರಿಕೆಕದ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಒಂದು ಸಿಹಿಭಕ್ಕೆದ ಹೆಸರಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಗ್ರಾಂಥಿಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಶಿರ ಎಂದರೆ ತಲೆ ಎಂದು ಅರ್ಥ.

- (೮) ರಾವಣನು ದಶಶಿರನೆಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವನಿಗೆ ಹತ್ತು ತಲೆಗಳಿವೆ.
- (೯) ನನಗೆ ಶಿರ ಎಂದರೆ ಬಲು ಇಷ್ಟ. ಅದನ್ನು ಎಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟರೂ ತಿನ್ನುತ್ತೇನೆ.
- ಕಟ್ಟೆ - ಎತ್ತರವಾಗಿ ನಿಮಿಸಿದ ವೇದಿಕೆ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಅರ್ಥವಾದರೆ ಇರುವೆಯ ಜಾತಿ ಎಂಬುದು ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಥ.
- (೧೦) ನಡೆದೂ ನಡೆದು ಸುಸ್ತಾಗಿ ಹೊಸೆಗೆ ಕಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಹೊತುಗೊಂಡೆನು.
- (೧೧) ಹಾಗೆ ಕೂತು ದಣಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಒಂದು ಕಟ್ಟಿಯು ನನ್ನ ಕಾಲನ್ನು ಕಚ್ಚಿತು. ಇಂಥ ಇನ್ನೊಷ್ಟು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ, ಅವುಗಳ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಸ್ಯಾಧಾಂತಿಕ ಭಾಷಾಭಾಷೆ

ತದ್ದಿತಾಂತಗಳು

ಈ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.

೧. ಮೋಸವನ್ನು ಮಾಡುವವನು ಇದ್ದಾನೆ.
೨. ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬಲ್ಲವನು ಬಂದನು.

ಮೊದಲ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಮೋಸವನ್ನು ಎಂಬ ಪದದ ಮುಂದೆ ಮಾಡುವವನು ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಗಾರ ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿದ ಸೇರಿಸಿ ಮೋಸಗಾರ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು.

ಅಂದರೆ ಮೋಸವನ್ನು + (ಮಾಡುವವನು) + ಗಾರ = ಮೋಸಗಾರ ಎಂಬ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪದರಚನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಪ್ರಕೃತಿ ಪದಕ್ಕೆ ಏರಡು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿದ ಸೇರಿಸುವ ಕ್ರಮವಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಮೋಸ ಎಂಬ ಪ್ರಕೃತಿ ಪದದ ಜೊತೆಗೆ ಇದ್ದ ಅನ್ನು ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿದ ತೆಗೆದು ಗಾರ ಎಂಬ ತದ್ದಿತ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿದ ಮಾತ್ರ ಉಲ್ಲಿಖಿತವಾಗಿ ಮೋಸಗಾರ ಎಂಬ ತದ್ದಿತಾಂತ ಪದರಚನೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದು.

ಎರಡನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಡೆದು ಕನ್ನಡವನ್ನು (ಪ್ರಕೃತಿಪದ) + ಇಗ (ತದ್ದಿತ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿದ) = ಕನ್ನಡಿಗ ಎಂಬ ತದ್ದಿತಾಂತ ಪದರಚನೆಯಾಗಿದೆ.

ತದ್ದಿತಾಂತ : ನಾಮಪದಗಳ ಮೇಲೆ ಬೇರೆಬೇರೆ ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಗಾರ, ಕಾರ, ಇಗ, ಆಡಿಗ, ವಂತ, ಇಕ, ಗಾರ್ತಿ, ಕಾರ್ತಿ, ಇತಿ, ವಂತ ಮುಂತಾದ ತದ್ದಿತ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿದ ಸೇರಿ ತದ್ದಿತಾಂತಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ಹೀಗೆ ರಚನೆಯಾಗುವ ತದ್ದಿತ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿದ ತದ್ದಿತಾಂತನಾಮ, ತದ್ದಿತಾಂತಭಾಷಾನಾಮ ಮತ್ತು ತದ್ದಿತಾಂತ ಅವ್ಯಯಗಳೆಂದು ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳಿವೆ.

ತದ್ದಿತಾಂತ ನಾಮಗಳು : ನಾಮಪದಗಳಿಗೆ ತದ್ದಿತ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿದ ಸೇರಿ ಆಗುವ ಪದಗಳೇ ತದ್ದಿತಾಂತನಾಮಗಳು.

ಉದಾ:- (ಪ್ರಲೀಂಗರೂಪದಲ್ಲಿ)

ಬಳೆಯನ್ನು	+	ಮಾರುವವನು	=	ಬಳೆಗಾರ
ಕೋಲನ್ನು	+	ಹಿಡಿಯವವನು	=	ಕೋಲುಕಾರ
ಕನ್ನಡವನ್ನು	+	ಬಲ್ಲವನು	=	ಕನ್ನಡಿಗ
ಸಿರಿಯನ್ನು	+	ಉಳ್ಳವನು	=	ಸಿರಿವಂತ
ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು	+	ಉಳ್ಳವನು	=	ಪ್ರಮಾಣಿಕ

(ಸ್ತ್ರೇಲಿಂಗರೂಪದಲ್ಲಿ)

ಬಳೆಯನ್ನು	+	ಮಾರುವವಳು	=	ಬಳೆಗಾರ್ತಿ
ಕೋಲನ್ನು	+	ಹಿಡಿಯವವಳು	=	ಕೋಲುಕಾರ್ತಿ
ಕನ್ನಡವನ್ನು	+	ಬಲ್ಲವಳು	=	ಕನ್ನಡಿತಿ
ಸಿರಿಯನ್ನು	+	ಉಳ್ಳವಳು	=	ಸಿರಿವಂತಿ

ಹೀಗೆ—

ಇತಿ, ಇತ್ತಿ, ಗಿತ್ತಿ, ತಿ, ಎ ಇತ್ಯಾದಿ ಸ್ತ್ರೇಲಿಂಗ ರೂಪದ ತದ್ದಿತ ಪ್ರಶ್ನಯಗಳು ಸೇರಿ ಸ್ತ್ರೇಲಿಂಗದ ತದ್ದಿತಾಂತಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ತದ್ದಿತಾಂತ ಭಾವನಾಮುಗಳು :

ಈ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.

- ಬಡತನ, ಸಿರಿತನಗಳು ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲ.
- ನಮಗೆ ಅದೊಂದು ಹಿರಿಮೆ.

ಈ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಬಡತನ, ಸಿರಿತನ, ಹಿರಿಮೆ ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಬಡವನ ಭಾವ-ಬಡತನ ಸಿರಿವಂತನ ಭಾವ - ಸಿರಿತನ, ಹಿರಿದರ ಭಾವ - ಹಿರಿಮೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿರುವ ತನ, ಮೆ ಎಂಬ ಪದಗಳು ಭಾವಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿವೆ. ಹೀಗೆ...

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಷಟ್ಟೀ ವಿಭಕ್ತೀಂತ ನಾಮಪದಗಳ ಮುಂದೆ ಭಾವಾರ್ಥದಲ್ಲಿ - ತನ,- ಇಕೆ, -ಪ್ರ, - ಮೆ ಇತ್ಯಾದಿ ತದ್ದಿತ ಪ್ರಶ್ನಯಗಳು ಸೇರಿ ತದ್ದಿತಾಂತ ಭಾವನಾಮುಗಳನಿನುವುವು.

ಉದಾ:- ಜಾಣನ (ಭಾವ) ತನ — ಜಾಣತನ

ಚೆಲುವಿನ (ಭಾವ) ಇಕೆ — ಚೆಲುವಿಕೆ

ಕರಿದರ (ಭಾವ) ಪ್ರ — ಕಪ್ಪು

ಹಿರಿದರ (ಭಾವ) ಮೆ — ಹೆಮೆ

ತದ್ವಿತಾಂತಾವ್ಯಯ

ಈ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.

- ಇವನು ಭೀಮನಂತೆ ಬಲಶಾಲಿ.
- ಶಾಲೆಯ ತನಕ ಬನ್ನಿ.
- ಆಕೆಗಿಂತ ಚಿಕ್ಕವಳು.

ಈ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಭೀಮನಂತೆ, ಶಾಲೆಯತನಕ, ಆಕೆಗಿಂತ ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದಾಗ ಭೀಮನ + ಅಂತೆ, ಶಾಲೆಯ + ತನಕ, ಆಕೆಗೆ + ಇಂತ ಎಂದಾಗುವುದು. ಹೀಗೆ....

ನಾಮಪದಗಳ ಮುಂದೆ ಅಂತೆ, ವೋಲ್, ವೋಲು, ತನಕ, ವರೆಗೆ, ಇಂತ, ಆಗಿ, ಓಸುಗ ಮುಂತಾದ ಪ್ರತ್ಯೇಯಗಳು ಸೇರಿ ತದ್ವಿತಾಂತಾವ್ಯಯಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಪ್ರತ್ಯೇಯಗಳು ಬಂದಾಗ ನಾಮಪದದಲ್ಲಿರುವ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯೇಯಗಳು ಲೋಪವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಉದಾ:

ಅಂತೆ	:	ಚಂದ್ರನಂತೆ, ಅವನಂತೆ
ವೋಲ್	:	ಚಂದ್ರನವೋಲ್, ಅವನವೋಲ್
ವೋಲು	:	ನನ್ನವೋಲು, ಅವಳವೋಲು
ವೋಲು	:	ಮನೆಯವೋಲು, ಇದರವೋಲು
ವೋಲ್	:	ಕರಡಿಯವೋಲ್, ನದಿಯವೋಲ್
ತನಕ	:	ಮನೆಯತನಕ, ಹಿಮಾಲಯದತನಕ
ವರೆಗೆ	:	ಶಾಲೆಯವರೆಗೆ, ಪಟ್ಟಣದವರೆಗೆ
ಮಟ್ಟಿಗೆ	:	ಇವಳಮಟ್ಟಿಗೆ, ಸುಂದರನಮಟ್ಟಿಗೆ
ಓಸ್ಕರ್	:	ನನಗೋಸ್ಕರ್, ಬೆಕ್ಕಿಗೋಸ್ಕರ್
ಸಲುವಾಗಿ	:	ಅಜ್ಞಾನನ ಸಲುವಾಗಿ, ಕಟ್ಟಡದ ಸಲುವಾಗಿ
ಇಂತ	:	ರಾಧೆಗಿಂತ, ಅದಕ್ಕಿಂತ
ಆಗಿ	:	ನಿನಗಾಗಿ, ಇದಕ್ಕಾಗಿ
ಓಸುಗ	:	ಮದುವೆಗೋಸುಗ, ಕಾಗೆಗೋಸುಗ

ಭಾಷಾ ಚಟುವಟಿಕೆ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ.

ಇ. ತದ್ದಿತಾಂತಗಳೆಂದರೇನು?

ಈ. ತದ್ದಿತಾಂತ ಭಾವನಾಮಗಳೆಂದರೇನು? ಉದಾಹರಣೆ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ.

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಸ್ವಂತ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿ.

ಕಕ್ಷಾಬಿಕ್ಷೆ, ಆರಂಭಿಸು, ಪ್ರಯತ್ನಿಸು, ಫಾಸಿಗೊಳಿಸು.

ಇ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಕ ಪದ ಬರೆಯಿರಿ.

ಒಳಿತು, ಸಮಷ್ಟಿ, ಪುಣ್ಯ, ಬೆಳಕು, ಧರ್ಮ.

ಈ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಗಾದೆಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಇ. ಕಟ್ಟುವುದು ಕರಿಣಾ; ಕೆಡಹುವುದು ಸುಲಭ.

ಈ. ಹೆತ್ತ ತಾಯಿ; ಹೊತ್ತ ನಾಡು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲು.

ಪತ್ರಿಕಾ ವರದಿ

“ಇಂದಿನ ಮಕ್ಕಳೇ ಮುಂದಿನ ಜನಾಂಗ”

ತುಮಕೂರು: ನ.ಗಳಿಃ:- “ಭಾರತದ ಪ್ರಥಾನಿ ಜವಾಹರಲಾಲರು ತಮ್ಮ ಹುಟ್ಟಿಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ದಿನವನ್ನಾಗಿ ಆಚರಿಸಲು ಕರೆಯಿತ್ತಿರುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಷಯ. ನೇಹರೂರವರ ಜಿಂತನೆಯಂತೆ ಇಂದಿನ ಮಕ್ಕಳೇ ಮುಂದಿನ ಜನಾಂಗ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಅವರ ಆಶಯವಾಗಿತ್ತು. ಇಂದು ನಿಮ್ಮ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳದಿನದ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದಾಗಿ ನೇಹರೂರವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ಲಭಿಸಿದಂತಾಯ್ತು” ಎಂದು ಸ್ಥಳೀಯ ಶಾಸಕರು ಹೇಳಿದರು. ಇಲ್ಲಿನ ಜ್ಞಾನಭಾರತಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ದಿನಾಚರಣೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಮಾರಂಭದ ಅಧ್ಯಕ್ಷಸಾನಾದಿಂದ ಅವರು ಮಾತನಾಡಿದರು.

ಅನಂತರ ವಿವಿಧ ಸ್ವರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜೇತರಾದವರಿಗೆ ಶಾಸಕರು ಬಹುಮಾನ ವಿಶೇಷಿಸಿದರು. ಮಕ್ಕಳಿಂದ ವಿವಿಧ ವಿನೋದಾವಳಿ ನಡೆಯಿತು. ಸಹಾರ್ಥಕ ರಾಮಯ್ಯನವರು ಸಾಗ್ರಹಿಸಿ, ಸಹಾರ್ಥಕಿ ಕುಮುದ ವಂದಿಸಿದರು. ಚಿತ್ರಕಲಾರ್ಥಿಕ್ಕ ರೋಬಿಟ್ ಕಾರ್ಡ್‌ಕ್ರಮ ನಿರೂಪಿಸಿದರು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಮಾರಂಭ ಸಂಪನ್ಮೂಲಿಸಿತು.

.....
(ವರದಿಗಾರರ ಸಹಿ)

ಮೂರಕ ಓದು

- ದೇವನೂರರ ಕಠಿಗಳನ್ನು ಓದಿರಿ.
- ದೇವನೂರರ ‘ಎದೆಗೆ ಬಿದ್ದ ಅಕ್ಕರ’ ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ಹೊರತಂದಿರುವ ‘ಯಾರ ಜಪಿಗೂ ಸಿಗದ ನವಿಲುಗಳು’ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.

* * * * *

2. ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಾರತೀಯ ಚಿಂತನೆಗಳು

ಶತಾವಧಾನಿ ಡಾ. ಆರ್. ಗಣೇಶ -

ಪ್ರಮೇಶ : ಭಾರತದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಜಗತ್ತಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿಂದು. ಇದು ಪ್ರಾಚೀನವೂ ಹೌದು, ನಿತ್ಯನಾಶನವೂ ಹೌದು. ಅದಕ್ಕಿಂದೇ ಹಿರಿಯರು ಇದನ್ನು “ಸನಾತನ” ಎಂದು ಕರೆದರು. ಭಾರತದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪ್ರಮಾಣವು ಬೇರಾವುದೇ ನಾಗರಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದು. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕುರಿತು ನಮಗೆ ಇರುವ ಪರಿಚಯ ಅಷ್ಟಕ್ಕಷ್ಟೇ. ಎಲ್ಲವೂ “ಇವೆ” ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತೇ ಹೊರತು ಅದರಲ್ಲಿ “ವಿನಿದೆ?” ಎಂಬುದರ ಕಡೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಮಂದಿ ಉದಾಸೀನರು. ಹಾಗಾಗಿ ಭಾರತದ ಬಹಳಷ್ಟು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರು ಕಟ್ಟಕೊಟ್ಟ ತಪ್ಪಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನೇ ನಾವು ಸತ್ಯವೆಂದು ನಂಬುವಂತಾಯಿತು. ಭಾರತವು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಖೂಣ, ಧರ್ಮ, ಸತ್ಯ, ಖೂತ ಮುಂತಾದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಅಜ್ಞರು. ಯಜ್ಞ, ದಾನ ಇತ್ಯಾದಿ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಮಹೋನ್ವತ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು ನಾವು ಅವುಗಳಿಗೆ ನೀಚಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಭಾರತವನ್ನು ಹೀಗಳೆಯೂ ಕೆಲಸವನ್ನೇ ಮಾಡಿದ್ದೇವು. ನಮ್ಮ ನೆಲದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಪರಂಪರೆಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯೋಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಸತ್ಯಗಳನ್ನು, ಮೂಲಸೆಲೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯೋಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಆಗಿದೆ.

ಒಂದು ಕವಿತೆಯು ಅರ್ಥವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾದ ಪದಗಳ ಅರ್ಥ ಗೊತ್ತಿರಬೇಕು. ಆ ಪದಗಳ ಮೇಲುಮೇಲಿನ ಅರ್ಥದ ಜೊತೆಗೇ ಅವು ಹೊಳೆಯಿಸುವ ವಿಶೇಷಾರ್ಥಗಳ ಜ್ಞಾನವೂ ಇರಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಕವಿತೆಯ ಲಯ, ಭಂದಸ್ತು, ಗತಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಗೊತ್ತಿರಬೇಕು. ಕಾವ್ಯವು ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಆಸ್ತಾದಿಸುವ ಮನೋಧರ್ಮವಿರಬೇಕು. ಇವಿಲ್ಲವಾದರೆ ಕೋಣನ ಮುಂದೆ ಕಿನ್ನರಿ ಬಾರಿಸಿದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಅಷ್ಟೇ ಲಾಭ! ಹಾಗೆಯೇ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಅರ್ಥವಾಗಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಓದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ ಪದಗಳ ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದ್ದರಷ್ಟೇ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಭಾವವು ಮನದಟ್ಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಅರ್ಥವಾಗದ ಭಾಷೆಯ ಅರ್ಥವಾಗದ ಲಿಪಿಯ ನಿಘಂಟನ್ನು ಆಮೂಲಾಗ್ರ ಮಟ್ಟಿರುಗಿಸಿದಷ್ಟೇ ಪ್ರಯೋಜನವಾದಿತು. ಕೆಲವೊಂದು ಭಾರತೀಯ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನೂ, ಶಬ್ದಗಳನ್ನೂ ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವಿವೇಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಖೂತ, ಸತ್ಯ, ಖೂಣ, ಧರ್ಮ

ಜಗತ್ತಿನ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತೋರುತ್ತದೆ. ಈ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಹಿಂದಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಭೌತಜಗತ್ತಿನ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಹಿಂದಿರುವ ಭೌತವ್ಯವಸ್ಥೆ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಅರಿವಾದರೆ ಭಾವಜಗತ್ತಿನ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಹಿಂದಿರುವ ಭಾವವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಇವೆರಡೂ ಜಗತ್ತುಗಳ ಹಿಂದಿರುವ ತತ್ತ್ವ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ‘ಸತ್ಯ’ ಎನಿಸಿದ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಹಿಂದಿರುವ ‘ಖೂತ’ ಎಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಪ್ರಯುತ್ವದಿಂದ ಮಾತ್ರ ವೇದ್ಯ. ಖೂತದ ಅರಿವಾದ ಕೂಡಲೆ ನಾವು ಸತ್ಯಕ್ಕೆಷ್ಟ ಖೂಣಿಗಳಾಗಿದ್ದೇವೆಂಬ ಪ್ರಜ್ಞ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ನಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿಸಿದೊಡನೆ ನೀರು ಬರುವುದು ಅಸ್ತಿತ್ವವಾದರೆ ಹೀಗೆ ನೀರು ಬರಲು ವಿಜ್ಞಾನ-ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಮಾನವವ್ಯವಸ್ಥೆಯಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇದಕ್ಕೂ ಮೂಲವನಿಸಿದ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಭಾಗವಾದ ಕಡಲಗಳು, ಮುಗಿಲುಗಳು, ಮಳೆ-ಗಾಳಿಗಳು,

ರವಿಕಿರಣಗಳು, ಗಿಡ-ಮರಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಅದೆಪ್ಪ ದೊಡ್ಡ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ದುಡಿಯುತ್ತದೆ; ಹೀಗಾಗಿ ಇಂಥ ಜೀವಮೋಷಕ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಮೋಲು ಮಾಡಬಾರದು ಎಂಬ ಅರಿವೇ ಇತ್ತ. ಈ ಅರಿವು ಯಾರನ್ನೇ ಆದರೂ ಇಡಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡದೆ ಇರದು. ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ಆ ಅರಿವೇ ಹುಸಿಯೆನ್ನಬೇಕು. ಕೃತಜ್ಞತೆಯ ಈ ಭಾವವೇ ‘ಮುಣ್ಣಪ್ರಜ್ಞೆ ಒಮ್ಮೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ಜಗದ್ವವಸ್ಥೆಗೆ ಖರಣಿಗಳಿಂದ ತಿಳಿದ ಬಳಿಕ ಸುಮ್ಮನಿರಲಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಸಾಲದ ಹೊರೆ ಹೊತ್ತ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅದನ್ನು ಶೀರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡದಿರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ! ಇಂಥ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೇ ‘ಧರ್ಮ’ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಪರಂಪರೆ ಒಕ್ಕಣಿಸಿದೆ.

ಯಜ್ಞ ದಾನ, ತಪಸ್ಸು

ಧರ್ಮದ ಆಚರಣೆಗಿರುವ ಪ್ರಥಾನ ಮಾರ್ಗವೇ ‘ಯಜ್ಞ’. ಯಜ್ಞ ಎಂದರೆ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪ ಸುರಿಯುವ, ಆಹಾರವನ್ನು ಮೋಲು ಮಾಡುವ ಕಂದಾಚಾರ ಎಂದು ಹಲವರ ಆಕ್ಷೇಪ. ಅಗ್ನಿಮುಖಿದಲ್ಲಿ ಆಹುತಿ ನೀಡುವುದು ಒಂದು ಸಂಕೇತ ಮಾತ್ರ. ಇದು ಬಟ್ಟೆಯಿಂದಾದ ಬಾವುಟಕ್ಕೆ ರಾಷ್ಟ್ರದ್ವಜವೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಗೌರವ ಸಲ್ಲಿಸುವಂತೆಯೇ ಸರಿ. Struggle for existence ಎಂದು ಚಾಲ್ರ್‌ ಡಾರ್ವಿನ್ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಹೊತ್ತಹೊತ್ತಿನ ತುತ್ತಿಗಾಗಿ, ಅನ್ನ-ಚಿನ್ನಗಳಿಗಾಗಿ, ಹೆಲ್ಲಿ-ಹೆಸರುಗಳಿಗಾಗಿ ಸೌಸಿ ಹೆಣಗುತ್ತಿರುವ ಮಾನವ ಸಹಜವಾಗಿ ಲೋಭಿ. ಪ್ರಕೃತಿ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇ ಇಂಥ ಜಿಮೂತನವನ್ನು. ಇದನ್ನು ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಏರದೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಬಾಳು ಹಸನಾಗದು, ಅರ್ಥಾತ್ ವಂಶ ಆಗಲೇ ಆರದು. ನಿಸರ್ಗಲೋಭಿಯಾದ ಅವನಿಗೆ ಜೀದಾಯದ ಹಾದಿಯನ್ನೂ ಅದು ಕೊಡುವ ನೆಮ್ಮೆದಿಯನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವ ತಾಯಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ‘ಯಜ್ಞ’ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಂದು ಅನುಷ್ಠಾನ. ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಆಹಾರಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಹಾಕಿದರೆ ಅದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಪಡೆದುಹೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ತದ್ದು. ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನೇ ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ - ತನಗೆ ಮರಳಿ ಬರುವುದೆಂಬ ಯಾವುದೇ ನಿಶ್ಚಯ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಜೀವನಪಾಠದ ಕಲಿಕೆ ತಾನೆ!

“ಮನಷ್ಯಾಃ ಅನ್ನಗತಪ್ರಾಣಾಃ” ಎಂದು ವೇದ ಹೇಳಿದೆ. ಚಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಬದುಕಬಹುದು; ಆದರೆ ಅನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಬದುಕಲಾದೀತೇ! ಹೀಗೆ ನಮಗೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾದ ಆಹಾರವನ್ನು ನಾವು ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿಯಾದರೂ ಅಗ್ನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುವುದೆಂದರೆ ಅದು ಪ್ರತಿಫಲದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವುದರ ಲಕ್ಷಣ. ಹೀಗೆ

త్వాగవనొన్నందు పిరియ మౌల్యవాగి సాక్షాత్కారిసికోండ బళిక జగత్తిన సహమానవరోడన బాటువుదు సుఖివాగుత్తదే. ఈ కారణదిందలే యజ్ఞశ్చే ‘దేవతారాధన’ ఎంబ అధ్యవష్టే అల్లదే ‘ఒట్టు సేరువికే’, ‘హంచికోండు బాటువికే’, ‘త్వాగ మాడువికే’ ఎంబెల్ల అధ్యస్తరస్వగ్రామివే. మనసమావ్యాపకవాగి ఒమ్మె కోట్ట బళిక కళవలిసబారదు. ‘కోట్టు కేట్టి’ ఎన్నువుదు సరియల్లపెందే అచ్ఛగన్నడద గాదమాతు. త్వాగవన్ను మాడియూ పశ్చాత్తాప పడదిరువుదు నిజక్షూ మనస్సిన ఒందు లున్నతి.

ప్రతిఫలద అపేక్షియిల్దదె మాడిద త్వగవు ‘దాన’వాదరే హాగె మాడలు బేకాద మనస్సిన పరిపాక ‘తపస్స’. హిగే యజ్ఞ ఎంబ నాణ్యకే దాన మత్తు తపస్సగటేంబ ఎరడు ముఖిగాయే. జీవనదల్లి ఎల్ల కాలక్రూ సల్లువ నాణ్య యజ్ఞపే హోరతు బేరే బేరే దేశ-కాలగళల్లి, బేరే బేరే ప్రభుత్వగళల్లి చలావణేగే బరువ హివల్ల. హిగే ధమాచరణేగే యజ్ఞ ఒందు ప్రముఖ సాధన.

ಮಾನವನು ತನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಳತನ್ನ ಇಬ್ಬಗೆಯಾಗಿ ಸಾಧಿಸಬಹುದೆಂದು ವೇದಗಳು ತಿಳಿಸುವಾಗ ‘ಇಷ್ಟ’ ಮತ್ತು ‘ಪೂರ್ತೆ’ ಎಂಬ ಏರಡು ಬಗೆಯ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಒಕ್ಕಣಿಸುತ್ತವೆ. ಇಷ್ಟ ಎಂಬುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತದೆ. ಪೂರ್ತೆ ಎಂಬುದು ಕರೆ-ಭಾವಿಗಳ ಕಟ್ಟಿಸುವಿಕೆ, ಮರ-ಗಿಡಗಳ ನೆಡುವಿಕೆ, ದೀನ-ದಲ್ಲಿತರಿಗೆ ನೆರಪು, ಮಂಟಪ-ಧರ್ಮಸತ್ರಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ಕವಿ-ಕಲಾವಿದರ ಪೋಷಣ ಮುಂತಾದ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಲೋಕೋಪಕಾರವನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಕೂಡ ತತ್ವತ್ವತ್ವಃ ಸಮಾಜ ಎಂಬ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಜಗದಾರಾಥನೆ ಎಂಬ ಯಜ್ಞವೇ.

ಮರುಪಾಠಗಳು

ನಮ್ಮೆಳ್ಗಿನ ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಪ್ರಾಣಿಯ ಪರಿಯೇ ‘ಮರುಷಾಧ್ರ’. ಅಂದರೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯವಬಗೆಯೇ ಮರುಷಾಧ್ರ ಎಂದಾಯಿತು. ಪರಮಾಧ್ರದಲ್ಲಿ ಇರವಿಗೂ ಅರಿವಿಗೂ ವ್ಯಾತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ. ಇವೆರಡೂ ತಮ್ಮ ಸಾಧಕ್ಯವನ್ನು ನಲವಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಸರ್ತೋ+ಚಿತೋ+ಆನಂದ ಎಂಬ ಇರವು, ಅರಿವು, ನಲವುಗಳ ಅಭಿಜ್ಞಾನವೇ ಮರುಷಾಧ್ರದ ಅಂಶರಂಗ. ಹೀಗಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ‘ಮರುಷ’ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಗಂಡು

ಎಂಬ ಸಂಕುಚಿತವಾದ ಅರ್ಥ ಸಲ್ಲವುದಿಲ್ಲ. ಇದೇನಿಧ್ಯರೂ ಲಿಂಗಾತೀತವಾದ ಆತ್ಮವನ್ನು ಕುರಿತದ್ದು. ಇಂಥ ಆತ್ಮವೇ ಪರಬ್ರಹ್ಮವಸ್ತು.

ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ, ಮೋಕ್ಷಗಳಂಬ ನಾಲ್ಕು ಮರುಷಾರ್ಥಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಬಯಕೆಯೇ ಮೂಲವಾದ ಕಾಮವು ಜೀವಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿದ್ದರೆ ಇಂಥ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಆಯಾ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಈಡೇರಿಸಬಲ್ಲ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಅರ್ಥವು ಜಗತ್ತೇಂದ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಬಯಕೆ-ಈಡೇರಿಕೆಗಳ ಮೊತ್ತವೇನಿಸಿದ ಜೀವ-ಜಗತ್ತಿಗಳ ನಡುವೆ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಮೌಲ್ಯವೇ ಧರ್ಮ. ಧರ್ಮದ ಕೇಂದ್ರ ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿದೆ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ‘ದೇವರು’ ಎಂದು ನಂಬುವ ಪರತತ್ವವನ್ನೇ ಶಾಸಗಳು ‘ಈಶ್ವರ’ ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಿವೆ. ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿರಿಸದ ಜನರೂ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಅಂಥವರ ಪಾಲಿಗೆ ಧರ್ಮ ಎನ್ನುವುದು ಕೇವಲ ಜಗತ್ತು-ಜೀವಗಳ ನಡುವೆ ಇರಬೇಕಾದ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ವ್ಯವಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅರ್ಥ-ಕಾಮಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಇಂಥದ್ದೇ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಈ ಬಗೆಯ ಶಿಸ್ತೇ ಅವರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಧರ್ಮ. ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಇರಿಸಿದವರಿಗೆ ಧರ್ಮವು ಬರಿಯ ವ್ಯವಹಾರವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಆಚಾರವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ‘ವ್ಯವಹಾರ’ವು ಮಾನವರ ನಡುವಳಿ ಶಿಸ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದರೆ ‘ಆಚಾರ’ವು ಮಾನವರ ಒಳಗೊ ಶಿಸ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ.

ಸ್ವಧರ್ಮ

ಮರುಷಾರ್ಥಗಳ ಸಾಧನೆಗೆ ಸ್ವಧರ್ಮಾಚರಣೆ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ. ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ತನ್ನದಾದ ಬದುಕನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ತಾನೂ ತನ್ನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಜಗತ್ತಾತ್ಮಕ ಹೆಚ್ಚಿನ ನೆಮ್ಮೆದಿಯನ್ನು ಗಳಿಸುವ ಪರಿಯೇ ಸ್ವಧರ್ಮ. ಹಿಂದೆ ಸಮಾಜ ತುಂಬ ಸರಳವಾಗಿದ್ದಾಗ, ವಿಜ್ಞಾನ-ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಮೂಲಕ ದೇಶ-ಕಾಲಗಳ ಮಾಪಾಡು ಹೆಚ್ಚಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ, ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಮೃದ್ಧಿ-ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಕಡೆಮೆಯಿದ್ದಾಗ ಹುಟ್ಟು ಮತ್ತು ಪರಿಸರಗಳಿಂದಲೇ ಮಾನವರ ಸ್ವಧರ್ಮಗಳು ಬಲುಮಟ್ಟಿಗೆ ರೂಪಿತವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಇಂಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಪರಿಮೋಣವೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಅದು ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಾಕೆಂದು ತೋರಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಇಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಹುಟ್ಟು ಮತ್ತು ಪರಿಸರಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಅದು ಸಾಧುವೂ ಅಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ತನ್ನೊಳಗಿನ ಒಲವು-ನಿಲವುಗಳಿಂದಲೇ ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಉಂಟು. ದಿಟ್ಟವೇ, ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡ ಹುಟ್ಟು ಮತ್ತು ಪರಿಸರಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರಫಾವವನನ್ನು ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೀರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಎಂದೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇವುಗಳಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾದುದು, ನಾವೆಲ್ಲ ನಷ್ಟಬಹುದಾದುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಒಳಗಿನ ನಿಶ್ಚಯವೇ.

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಶತಾವಧಾನಿ ಡಾ. ಆರ್. ಗಣೇಶ್ ಅವರು ಕೋಲಾರದವರು. ಅವರ ತಾಯಿ-ತಂದೆಯರು ಅಲಮೇಲಮ್ಮೆ ಮತ್ತು ಶರೀರನಾರಾಯಣ ಅಯ್ಯರ್. ಬಿ.ಇ., ಎಂ.ಎಸ್., ಎಂ.ಎ. ಮತ್ತು ಡಿ.ಲಿಟ್. ಪದವೀಧರರಾದ ಗಣೇಶ್ ಅವರು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಕವಿ-ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರು. ಇವರು ಕನಾರಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣರೆಯಾಗಿದ್ದ ‘ಅವಧಾನ’ ಕಲೆಯನ್ನು ಮನರುಜ್ಜೀವನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಇಂಂಂಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿ ಅಷ್ಟಾವಧಾನಗಳನ್ನು, ಏದು ಶತಾವಧಾನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ, ತೆಲುಗು, ಸಂಸ್ಕಾರ, ಪ್ರಾಕೃತ, ಪಾಲಿ ಮೊದಲಾದ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣತಿ ಗಳಿಸಿರುವ ಇವರು ಗ್ರೇಕ್ ಮೊದಲಾದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಭಾಷೆಗಳ ಪರಿಚಯವನ್ನೂ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಾಮಿರಾರು ಫಂಟೆ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಅರವತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆರ್ಥಿಕಾವ್ಯಗಳ ನುಡಿಬೆಡಗು, ಪದ್ದತಿನಿಸಂಗ್ರಹ, ಭಾರತೀಯೋಚನ, ಬ್ರಹ್ಮಪುರಿಯ ಭಿಕ್ಷುಕ, ನಿತ್ಯನೀತಿ, ಭಾರತೀಯ ಕ್ಷಾತ್ರಪರಂಪರೆ, ಕಲಾಕೌಶಲ ಮುಂತಾದವು ಇವರ ಕನ್ನಡ ಕೃತಿಗಳು. ‘ಮಣಿನ ಕನಸು’ ಇವರು ಬರೆದಿರುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾದಂಬರಿ. “ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅವಧಾನಕಲೆ” ಎಂಬ ಅವರ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ ಹಂಪಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ತನ್ನ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಡಿ.ಲೀಟ್. ಪದವಿಯನ್ನು ನೀಡಿತು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಇವರು ಹಲವಾರು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶಾಸೀಯ ನೃತ್ಯ, ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಯಥ್ಕಗಾನಗಳಿಗೆ ಇವರ ಕೊಡುಗೆ ಮೌಲಿಕವಾಗಿದೆ. ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ನೀಡುವ ಬಾದರಾಯಣ ವ್ಯಾಸ ಸಮಾಖ್ಯವೇ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಇವರನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿವೆ.

ಆಶಯ ಭಾವ

ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರವು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಅನೇಕ ಮೌಲಿಕ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದೆ. ಅವುಗಳ ಪೈಕಿ ಕೆಲವು ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಲ್ಲಬಹುದಾದ ಮೌಲ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ಮೆಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ ನಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ಹಸನಾಗಿಸಿ ಆ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನವನ್ನೂ ಸುಂದರಗೊಳಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯ. ಇಂಥ ಕೆಲವು ಮೂಲಭೂತ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ಪರಿಚಯಿಸುವುದು ಈ ಪಾಠದ ಉದ್ದೇಶ.

(೧) ಇತ್ತೀಚೆ ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆಯಾಗದೆ ಇದ್ದರೂ ಇದು ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಒಂದು ಮಹೋನ್ನತ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ. ಮೇಲಕ್ಕೆಸೆದ ಜಿಂಡು ಮತ್ತೆ ಭೂಮಿಯತ್ತ ಬೀಳುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವ “ಸತ್ಯ”. ಹೀಗೆ ವಾಪಸು ಭೂಮಿಯತ್ತ ಬರಲು, ಭೂಮಿಯ ಗುರುತ್ವವು ಜಿಂಡಿನ ಮೇಲೆ ಕಾರ್ಯವೆಸಗುವುದು ಎಂಬುದು “ಇತ್ತೀಚೆ”. ಭೂಮಿಯು ನಮ್ಮೀಲ್ಲರನ್ನೂ ತನ್ನ ಗುರುತ್ವದಿಂದ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿದೆ, ಹಾಗೆಯೇ ನಮ್ಮ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ನಾವು ಭೂಮಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಭಾವವೇ ಇತ್ತೀಚೆ ಮನುಷ್ಯಕುಲಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯಾಗದಂತೆ ನಮ್ಮ ಬಾಳನ್ನು ಬಾಳುವುದು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ. ಹಾಗೆಯೇ ಭೂಮಿಯ ಧರ್ಮ - ಗುರುತ್ವ ಸೂರ್ಯನ ಧರ್ಮ - ಬೆಳಗುವುದು. ಸತ್ಯವು ಮೇಲ್ಮೈಟಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿರಿಗೂ ಕಾಣಿಸಬಲ್ಲದಾದರೂ “ಇತ್ತೀಚೆ”ವನ್ನು ಕಾಣಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಶ್ರಮ, ಸಂಸ್ಕಾರ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

(೨) ಯಾವುದೇ ಪ್ರತಿಫಲದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ನಮ್ಮ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅಧವಾ ಬಾಳಿನ ಯಾವುದೋ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದೇ “ಯಜ್ಞ”. ಆ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿಫಲದ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡದೆ ತಾಯಿಯು ತನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ಮೋಷಿಸುವುದು ಕೂಡ ಯಜ್ಞವೇ. ಪ್ರತಿಫಲದ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದೆ ಮಾಡಿದ ತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ “ದಾನ”ವೆಂದು ಹೆಸರು. ಮತ್ತು ಇಂಥ ತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವುದೇ “ತಪಸ್ಸು”. ಲಾಭದ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದೆ ಏನನ್ನಾದರೂ ಯಾಕೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ “ಇತ್ತೀಚೆ”ದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರವಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಜನರು ಮಾವಿನ ಗಿಡಗಳನ್ನು ನೆಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತಿಂದ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಮರಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟಿವರು ಯಾರೋ ಹಿರಿಯರು. ಮತ್ತು ಈಗ ಇವರು ನೆಡುವ ಗಿಡಗಳ ಹಣ್ಣಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವವರು ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿನವರು. ಹೀಗೆ “ಬೇರೆಯವರ ತ್ಯಾಗದಿಂದ ನಾನು ಬಹಳಪ್ಪು ಲಾಭಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ಉಳಿದವರು ಲಾಭ ಪಡೆಯಲಿ” ಎಂಬ ಮನಸ್ಸಿತಿಯೇ ತಪಸ್ಸು.

(೨) ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುವ ನಾಲ್ಕು ಮರುಷಾಧ್ರಗಳೆಂದರೆ ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕಾಮ, ಅರ್ಥಾತ್ ಬಯಕೆ ಎಂಬುದು ಜೀವಕೇಂದ್ರಿತ. ಮನುಷ್ಯನು ಸುಖವಾಗಿ ಬದುಕುವುದನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನು ಮೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅರ್ಥಸಂಪಾದನೆಯು ಅವಶ್ಯಕ. ಹಾಗಾಗಿ ಅರ್ಥವು ಜಗತ್ತೇಂದ್ರಿತ. ಇವೆರಡನ್ನು ಬೆಸೆಯುವ ಮೌಲ್ಯವೇ ಧರ್ಮ. ಮನುಷ್ಯನು ಇಹದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿ, ನಂತರ ಮೋಕ್ಷದ ದಾರಿಗೆ ಹೋರಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮನುಷ್ಯನು ಎಂದಿಗೂ ತನ್ನ ಸ್ವಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದು ಉಚಿತವಾದದ್ದು. ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆ, ಆಸಕ್ತಿ, ಮನೋಧರ್ಮ, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ಭಾವನೆ - ಇವೆಲ್ಲ ತನಗೊಳ್ಳಬೇಕೀ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದದ್ದು ಎಂಬುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ತಿಳಿದಿದೆ. ನಮ್ಮ ಶೀಲ, ಗುಣ, ಜ್ಞಾನಗಳಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರು ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗಬಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಮಹಡುಕುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಅನನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೇ ಒಟ್ಟಾಗಿ ನಮ್ಮ “ಸ್ವಧರ್ಮ”. ನಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ನಾವು ಅರಿತುಕೊಂಡಾಗ ಮೂರಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯೂ ಶಾರೀರವೂ ಇರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಜೀವನದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲೇ ಅದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಉತ್ತಮ ಸಂಗೀತಗಾರನಾಗಿ ಹೆಸರಾಗಬಹುದು.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಖರ್ತ - ಜಗತ್ತಿನ ಹಿಂದೆ ಇರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ; ಸತ್ಯದ ನೆಲೆ

ಜೀವಮೋಷಕ - ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ನೀಡುವ

ಪರಂಪರೆ - ಕುಲ, ವಂಶ; ಸಂಪ್ರದಾಯ

ಲೋಭ - ಅಶಿಯಾದ ಆಸೆ

ತದ್ಯ - ಸತ್ಯ, ನಿಜ

ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ - ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿಗೆ ಮರುಗುವುದು

ಪರಿಪಾಠ - ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾಗಿರುವುದು

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ಧರ್ಮ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಪರಂಪರೆ ಯಾವುದನ್ನು ಒಕ್ಕಣಿಸಿದೆ?
- ಧರ್ಮದ ಆಚರಣೆಗಿರುವ ಪ್ರಥಾನ ಮಾರ್ಗ ಯಾವುದು?
- ಬಾಳು ಹಸನಾಗಬೇಕಾದರೆ ಯಾವುದನ್ನು ಮೀರಬೇಕು?
- ಯಜ್ಞ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಏನೇನು ಅರ್ಥಸ್ವಾರಸ್ಯಗಳಿವೆ?
- ಅನ್ನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವೇದ ಏನು ಹೇಳಿದೆ?
- ಮರುಷಾಧ್ರ ಎಂದರೆ ಏನೆಂದು ಲೇಖಿಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ?

೬. ಆಚಾರವು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ?
೭. ಯಾವುದು ಸ್ವಧರ್ಮ ಎಂದು ಲೇಖಿಕರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ?
೮. ಸ್ವಧರ್ಮದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು ಯಾವುದು?
೯. ಮನಸ್ಸಿನ ನಿಜವಾದ ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ತೋರುವ ಅಂಶ ಯಾವುದು?
- ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.
- ಇತರ ಎಂದರೇನು?
 - ಇಂತಹ ಧರ್ಮಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವೇನು?
 - ಯಜ್ಞಕ್ಕಿರುವ ಎರಡು ಮುಖಿಗಳು ಯಾವುವು?
 - ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಒಳಿತನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಾಧಿಸಬಹುದು?
 - ಪುರುಷ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕಿರುವ ಅರ್ಥವೇನು?
 - ಸ್ವಧರ್ಮವು ಯಾವುದನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ?
- ಆ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಶಬ್ದಗಳ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಐದಾರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.
೧. ಇತರ	೨. ಇಂತಹ
೩. ಸತ್ಯ	೪. ಧರ್ಮ
೫. ಸ್ವಧರ್ಮ	೬. ಕೂಶಲ
೭. ಪುರುಷಾರ್ಥ	
- ಇ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಶಬ್ದಗಳ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಐದಾರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.
- ಚಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಬದುಕಬಹುದು, ಅನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಬದುಕಲಾದೀತೆ?
 - ಧರ್ಮದ ಆಚರಣೆಗಿರುವ ಪ್ರಧಾನ ಮಾರ್ಗವೇ ಯಜ್ಞ.
 - ಧರ್ಮದ ಕೇಂದ್ರ ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿದೆ.
 - ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳ ಸಾಧನೆಗೆ ಸ್ವಧರ್ಮಾಚರಣೆ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ.
- ಉ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ನಾಲ್ಕು ಉತ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.
- ಇತವು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ _____ ಆಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
 - ಒಡೆಯ
 - ಪ್ರಾರ್ಥಣೆಕ
 - ಕೃತಜ್ಞ
 - ಅಧಿಯಾಳ

೧. ಯಜ್ಞವು ನಮಗೆ ಕಲಿಸುವ ಜೀವನಪಾಠವೆಂದರೆ ಯಾವುದೇ _____ ಇಲ್ಲದೆ ದಾನ
ಮಾಡಬೇಕು.
- ಅ. ಸ್ವಾರ್ಥ
ಆ. ಆಚರಣೆ
ಇ. ಭಕ್ತಿ
ಕ. ಸಂಬಂಧ
೨. ಉರಿನಲ್ಲಿ ಜನೋಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಕರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವುದು _____ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
- ಅ. ಯಜ್ಞ
ಆ. ದಾನ
ಇ. ಮಾರ್ತ
ಕ. ಇಷ್ಟ
೩. ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಇರಿಸಿದವರಿಗೆ ಧರ್ಮವು ಬರಿಯ ವ್ಯವಹಾರವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ _____
ಕೂಡ ಆಗುತ್ತದೆ.
- ಅ. ವಿಚಾರ
ಆ. ಆಚಾರ
ಇ. ಮರುಷಾರ್ಥ
ಕ. ಮೋಕ್ಷ
೪. ಮನಃಮೂರ್ಚಕವಾಗಿ ಒಮ್ಮೆ ಕೊಟ್ಟ ಬಳಿಕ _____ .
- ಅ. ಕಳವಳಿಸಬಾರದು
ಆ. ಮರೆಯಬಾರದು
ಇ. ಕೇಳಬಾರದು
ಕ. ಹಳೆಯಬಾರದು

ಭಾಷೆಯ ಸೌಬಗ್ಯ

ಒಂದೇ ಬಗೆಯ ಶಬ್ದಗಳು ಭಿನ್ನ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದುಂಟು. ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳು:

(೧) ಹಜಾರ - ಮನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗ (ಕನ್ನಡ); ಸಾಮಿರ (ಹಿಂದಿ)

ಹಜಾರ ಮಂದಿ ಬಂದರೂ ನಾನು ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಎದುರಿಸಬಲ್ಲೇ.

ಅವರ ಮನೆಯ ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ಉರಮಂದಿಯೆಲ್ಲ ಸೇರಿದರು.

(೨) ಅವಸರ - ಗಡಿಬಿಡಿ, ತ್ವರೆ (ಕನ್ನಡ); ಸಂದರ್ಭ (ಹಿಂದಿ)

ಅತಿಥಿಗಳು ಇನ್ನೇನುಬಂದೇಬಿಡುತ್ತಾರೆಂದು ಆಯೋಜಕರು ಅವಸರದಿಂದ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇಂಥ ಶುಭಾವಸರದಲ್ಲಿ ಏನೂ ಅಡಚಣೆ ಆಗಬಾರದೆಂದು ಬಯಸುವುದು ಸಹಜವಲ್ಲವೇ?

- ಇಂಥ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಅವುಗಳ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಸ್ವೇಧಾಂತಿಕ ಭಾಷಾಭಾಷೆ

ನಾಮಪದ

ನಾಮ ಪ್ರಕೃತಿಗಳಿಗೆ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಿ ಆಗುವ ಪದವೇ ನಾಮಪದ.

ಉದಾ : 'ಭೀಮ' ಎನ್ನುವುದು ನಾಮ ಪ್ರಕೃತಿ, ಅನ್ನ ಎನ್ನುವುದು ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ

ಭೀಮನನ್ನು ಎನ್ನುವುದು ನಾಮಪದ.

ನಾಮವಾಚಕಗಳನ್ನು ವಸ್ತುವಾಚಕ, ಗುಣವಾಚಕ, ಸಂಶಯವಾಚಕ, ಸಂಖ್ಯೀಯವಾಚಕ, ಭಾವನಾಮ, ಪರಿಮಾಣವಾಚಕ, ದಿಗ್ಂಬರ, ಸರ್ವನಾಮ ಎಂಬ ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು.

ವಸ್ತುವಾಚಕಗಳನ್ನು ರೂಡ್, ಅಂಕಿತ, ಅನ್ವಯ ಎಂಬುದಾಗಿ ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ರೂಡನಾಮು — ನದಿ, ಪರ್ವತ, ಉರು, ಮನುಷ್ಯ, ದೇಶ

ಅಂಕಿತನಾಮು — ಸಹದೇವ, ಧರ್ಮರಾಯ, ರಾಮಲ, ಕಮಲಾಕ್ಷ

ಅನ್ವಯನಾಮು — ವ್ಯಾಪಾರಿ, ವಿದ್ವಾಂಸ, ವಿಜ್ಞಾನಿ, ಪ್ರಾಜಾರಿ

ಗುಣವಾಚಕ — ಒಳ್ಳೆಯ, ಕೆಟ್ಟ, ದೊಡ್ಡದು, ಹಳತು

ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕ — ಹನ್ನೆರಡು, ಐವತ್ತು, ಎಂಬತ್ತು

ಸಂಖ್ಯೀಯವಾಚಕ — ಹನ್ನೆರಡನೆಯ, ಎಂಬತ್ತನೆಯ, ಮೂವರು

ಭಾವನಾಮು — ಕಂಪು, ಹಿರಿಮೆ, ನೋಟ, ಆಟ, ಮಾಟ

ಪರಿಮಾಣವಾಚಕ — ಅಪ್ಪು, ಎಪ್ಪು, ಹಲವು, ಅನಿತು, ಇನಿತು

ದಿಗ್ಭಾಚಕ — ಮೂಡಣ, ತೆಂಕಣ, ಪಡುವಣ, ಈಶಾನ್ಯ, ಆಗ್ನೇಯ

ಸರ್ವನಾಮಗಳು:

ಸರ್ವನಾಮಗಳನ್ನು ಪುರುಷಾರ್ಥಕ, ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ, ಆತ್ಮಾರ್ಥಕಗಳೆಂದು ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪುರುಷಾರ್ಥಕಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮ, ಮಧ್ಯಮ, ಅನ್ಯ(ಪ್ರಥಮ) ಪುರುಷಗಳೆಂದು ವಿಭಾಗಿಸಿದೆ.

ಉತ್ತಮ ಪುರುಷ — ನಾನು, ನಾವು

ಮಧ್ಯಮ ಪುರುಷ — ನೀನು, ನೀವು

ಅನ್ಯಪುರುಷ (ಪ್ರಥಮಪುರುಷ) — ಅವನು, ಇವನು, ಅವರು, ಇವರು

ಅವಳು, ಇವಳು, ಅವರು, ಇವರು

ಅದು, ಇದು, ಅವು, ಇವು

ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ — ಯಾರು?, ಏನು?, ಯಾವುದು?

ಆತ್ಮಾರ್ಥಕ — ತಾನು, ತಾವು, ತನ್ನ, ತಮ್ಮ

ಕೃದಂತ

ನಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ, ಹೋಗುವ, ಬರೆಯುವ ಮುಂತಾದ ಪದಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದಾಗ ಮಾಡು+ದ+ಅ ಹಾಗೆಯೇ ‘ಹೋಗುವ’ ಪದದಲ್ಲಿ ಹೋಗು+ವ+ಅ, ‘ಬರೆಯುವ’ ಪದದಲ್ಲಿ ಬರೆ+ಉವ+ಅ ಎಂಬ ಭಾಗಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು ‘ಧಾತು’ ಎಂತಲೂ ಎರಡನೆಯದು ಮೂರನೆಯದು ಪ್ರತ್ಯೇಕಗಳೆಂತಲೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಧಾತುಗಳಿಗೆ ಈ ಪ್ರತ್ಯೇಕಗಳು

ಸೇರಿದ ರೂಪವನ್ನು ಕೃದಂತನಾಮಪ್ರಕೃತಿಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವುದು. ಈ ಕೃದಂತ ನಾಮಪ್ರಕೃತಿಗಳಿಗೆ ವಿಭಿನ್ನ ಪ್ರತ್ಯೆಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿದಾಗ ಅವುಗಳು ಕೃದಂತನಾಮ ಪದಗಳನಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಉದಾಹರಣೆಗಳ ಹೊನೆಯಲ್ಲಿರುವ ‘ಅ’ ಎಂಬುದೇ ಕೃತ್ಪ್ರತ್ಯೆಯ.

ಸೂತ್ರ : ಧಾತುಗಳಿಗೆ ಕೃತ್ಪ್ರತ್ಯೆಯಗಳು ಸೇರಿ ಕೃದಂತಗಳನಿಸುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕೃನ್ನಾಮಗಳಿಂಬ ಹೆಸರೂ ಇದೆ. ಕೃದಂತಗಳಲ್ಲಿ ಕೃದಂತನಾಮ, ಕೃದಂತಭಾವನಾಮ, ಕೃದಂತಾವ್ಯಯಗಳೆಂದು ಮೂರು ವಿಧಗಳಿವೆ.

ಕೃದಂತನಾಮ	ಕೃದಂತಭಾವನಾಮ	ಕೃದಂತಾವ್ಯಯ
ಒ. ಮಾಡಿದ	ಮಾಟ	ಮಾಡಿ
ಒ. ತಿನ್ನುವ	ತಿನ್ನುವಿಕೆ	ತಿಂದು
ಒ. ನಡೆಯುವ	ನಡೆತ	ನಡೆಯುತ್ತ
ಒ. ಓಡಿದ	ಓಟ	ಓಡಿ

ಕೃದಂತನಾಮಗಳು :- ಧಾತುಗಳಿಗೆ ಕರ್ತೃ ಮೊದಲಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ‘ಅ’ ಎಂಬ ಕೃತ್ಪ್ರತ್ಯೆಯ ಬರುವುದು. ಧಾತುವಿಗೂ ಕೃತ್ ಪ್ರತ್ಯೆಯಕ್ಕೂ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಲಸೂಚಕ ಪ್ರತ್ಯೆಯಗಳು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನೇ ಕೃದಂತನಾಮಗಳಿನ್ನುವರು.

ಉದಾ :

ವರ್ತಮಾನಕೃದಂತಕ್ಕೆ :

$$\begin{aligned} \text{ಓಡು+ವ+ಅ} &= \text{ಓಡುವ} \\ \text{ಬಾಳು+ವ+ಅ} &= \text{ಬಾಳುವ} \\ \text{ಬರೆ+ಉವ+ಅ} &= \text{ಬರೆಯುವ} \end{aligned}$$

ಭೂತಕಾಲಕ್ಕೆ :

$$\begin{aligned} \text{ಓಡು+ದ+ಅ} &= \text{ಓಡಿದ} \\ \text{ಬಾಳು+ದ+ಅ} &= \text{ಬಾಳಿದ} \\ \text{ಬರೆ+ದ+ಅ} &= \text{ಬರೆದ} \end{aligned}$$

ನಿಷೇಧ ಕೃದಂತಕ್ಕೆ:

$$\begin{aligned} \text{ಓಡು+ಅದ+ಅ} &= \text{ಓಡದ} \\ \text{ಬಾಳು+ಅದ+ಅ} &= \text{ಬಾಳದ} \\ \text{ಬರೆ+ಅದ+ಅ} &= \text{ಬರೆಯದ} \end{aligned}$$

ಇಪ್ಪಗಳಿಗೆ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯೆಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿದಾಗ ಲಿಂಗಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಆಗುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.

ಒಡುವ+ಅವನು+ಉ	=	ಒಡುವವನು
ಒಡುವ+ಅವನು+ಇಂದ	=	ಒಡುವವನಿಂದ
ಒಡುವ+ಅವಳು+ಅಲ್ಲಿ	=	ಒಡುವವಳಲ್ಲಿ
ಒಡುವ+ಉದು+ಅನ್ನ	=	ಒಡುವುದನ್ನು

ಕೃದಂತಭಾವನಾಮ :

ಈ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.

- ಆತನ ಓಟ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು
- ಗಡಿಗೆಯ ಮಾಟ ಸೊಗಸಾಗಿದೆ
- ಅದರ ನೆನಪು ಇಲ್ಲ
- ಇದರ ಕೋರೆತ ಹಸನಾಗಿದೆ.

ಈ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಗರೆ ಎಳೆದಿರುವ ಪದಗಳು ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯ ಅಧಿಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.

- ಒಡುವ ರೀತಿಯೇ - ಓಟ - ಒಡು + ಟ
- ಮಾಡಿರುವ ರೀತಿಯೇ - ಮಾಟ - ಮಾಡು + ಟ
- ನೆನೆಯುವ ರೀತಿಯೇ - ನೆನಪು - ನೆನೆ + ಪು
- ಕೊರೆದಿರುವಿಕೆಯೇ - ಕೋರೆತ - ಕೊರೆ + ತೆ

ಇವೆಲ್ಲವೂ ಶ್ರಯೆಯ ಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದರಿಂದ ಇಪ್ಪಗಳನ್ನು ಕೃದಂತ ಭಾವನಾಮ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಪ್ಪಗಳನ್ನು ಭಾವಕೃದಂತಗಳೆಂದೂ ಕರೆಯುವ ರೂಢಿ ಇದೆ.

ಮೂತ್ರ :- ಧಾರುಗಳ ಮೇಲೆ ಭಾವಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕೃತ್ಯಾ ಪ್ರತ್ಯೆಯಗಳು ಸೇರಿದಾಗ ಕೃದಂತ ಭಾವನಾಮಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ಉದಾ :-

ಧಾರು	ಭಾವಾರ್ಥದಲ್ಲಿ	ಕೃದಂತ	ಇತರ
	ಕೃತ್ಯಾಪ್ರತ್ಯೆಯ	ಭಾವನಾಮ	ರೂಪಗಳು
ಒಡು	ಟ	ಓಟ	ನೋಟ
ಬಾಳು	ವಿಕೆ	ಬಾಳುವಿಕೆ	ಬರೆಯುವಿಕೆ
ಅಂಚು	ಇಕೆ	ಅಂಚಿಕೆ	ನಂಬಿಕೆ
ಉಡು	ಗೆ	ಉಡುಗೆ	ತೊಡುಗೆ
ನಗು	ಉದು	ನಗುವುದು	ತಿನ್ನುವುದು

ಹೀಗೆ... ಉದು, ವಿಕೆ, ಇಕೆ, ಇಗೆ, ಅವು, ವು, ತೆ, ಟೆ, ವಳಿ, ಮು, ಅಲು, ಎ, ಅಕೆ, ವಳಿಕೆ, ವಣಿಗೆ ಎಂಬ ಕೃತ್ಯಾರ್ಥಗಳು ಭಾವಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಧಾರುಗಳಿಗೆ ಸೇರುವ ಮೂಲಕ ಕೃದಂತ ಭಾವನಾಮಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ಕೃದಂತಾವ್ಯಯಗಳು

ಧಾರುಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಅವ್ಯಯದ ಗುಣವನ್ನು ಪಡೆದಂತಹ ಪದಗಳನ್ನು ಕೃದಂತಾವ್ಯಯಗಳು ಅಥವಾ ಅವ್ಯಯಕೃದಂತಗಳಿಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ :- ಉಣಿದೆ, ಬರುತ್ತೆ, ಬರೆದು, ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ.

ಸೂತ್ರ :- ಧಾರುಗಳ ಮೇಲೆ ಉತ್ತ, ಅದೆ, ದರೆ, ಅಲು, ಅಲಿಕೆ, ಅ, ಇ, ದು ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಸೇರಿ ಕೃದಂತಾವ್ಯಯಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ಉದಾ :-	ಮಾಡು	+	ಉತ್ತ	=	ಮಾಡುತ್ತ
	ಮಾಡು	+	ಅದೆ	=	ಮಾಡದೆ
	ಮಾಡು	+	ಅಲು	=	ಮಾಡಲು
	ಮಾಡು	+	ಅಲಿಕೆ	=	ಮಾಡಲಿಕೆ
	ಮಾಡು	+	ಅ	=	ಮಾಡ
	ಮಾಡು	+	ಇ	=	ಮಾಡಿ
	ಬರೆ	+	ದು	=	ಬರೆದು

ಭಾಷಾ ಚಟುವಟಿಕೆ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

- ನಾಮಪದ ಎಂದರೇನು? ಉದಾಹರಿಸಿರಿ.
- ನಾಮವಾಚಕಗಳ ವಿಧಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿರಿ.
- ಕೃದಂತ ಎಂದರೇನು? ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
- ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಕೃದಂತನಾಮ, ಕೃದಂತಭಾವನಾಮ, ಕೃದಂತಾವ್ಯಯಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಮಾಟ, ಓದಿದ, ತಿಂದ, ನೋಡಿ, ಆಟ, ನೋಡಿದ.

- ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ನಾಲ್ಕು ಉತ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತವಾದುದನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.**
- ವರ್ಣಮಾನ ಕೃದಂತನಾಮಕ್ಕೆ ಈ ಪದವು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ.
ಆ) ಬರೆಯುವ ಆ) ಬರೆದ ಇ) ಬರೆಯದ ಈ) ಬರೆಹ
 - ‘ನೋಟ’ ಎಂಬುದು ಈ ವ್ಯಾಕರಣಾಂಶವಾಗಿದೆ.
ಆ) ಕೃದಂತನಾಮ ಆ) ಕೃದಂತಭಾವನಾಮ ಇ) ಕೃದಂತಾವ್ಯಯ ಈ) ತದ್ದಿತಾಂತ
 - ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೃದಂತಾವ್ಯಯಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾದ ಪದ.
ಆ) ತೊಡುಗೆ ಆ) ತಿನ್ನುವಿಕೆ ಇ) ನಡೆಯುವ ಈ) ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ
 - ಇ. ‘ತೋಕದೊಳ್ಳ’ ಎಂಬುದು ಈ ವಿಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ.
ಆ) ಪ್ರಥಮಾ ಆ) ತೃತೀಯಾ ಇ) ಪಂಚಮೀ ಈ) ಸಪ್ತಮೀ
- ಇ) ಮೊದಲೆರಡು ಪದಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧದಂತೆ ಮೂರನೆಯ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪದ ಬರೆಯಿರಿ.**
- ನದಿ, ಪರ್ವತ : ರೂಢನಾಮ : : ವ್ಯಾಪಾರಿ, ವಿಜ್ಞಾನಿ : _____
 - ನಾನು, ನೀನು : ಮರುಷುಧಕ ಸರ್ವನಾಮ : : ಯಾರು? ಏನು? : _____
 - ಅಪ್ಪಿ : ಪರಿಮಾಣ ವಾಚಕ : : ಹೆನ್ನೆರಡು : _____
 - ಮೊಟಲ್ : ಪಟ್ಟಣ : : ಕಸವರ : _____
- ಈ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಗಾದೆಗಳ ಅಥವಾವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.**
- ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಮಿಲ್ಲ; ಸುಳಿಗೆ ಸುಖಿಮಿಲ್ಲ.
 - ಆಳಾಗಬಲ್ಲವನು; ಅರಸಾಗಬಲ್ಲನು.

ಮೂರಕ ಓದು

- ಶತಾವಧಾನಿ ಡಾ. ಆರ್. ಗಣೇಶ್ ಅವರ ಇತರ ಮಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಒದಿರಿ.
- ಶತಾವಧಾನಿ ಡಾ. ಆರ್. ಗಣೇಶ್ ಅವರ ಅಷ್ಟಾವಧಾನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಿರಿ.
- ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿ ದಿವಿజೆ ಅವರು ಬರೆದಿರುವ “ಸಂಸ್ಕೃತಿ” ಕೃತಿಯನ್ನು ಒದಿರಿ.

* * * * *

ರ. ವೃಷಣಾಶ್ಚ

ದುರ್ಗಸಿಂಹ -

ಪ್ರಮೇಶ : ಮೌಲಿಕ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿಬಂದು ಇಂದು ಗ್ರಂಥಸ್ಥರೂಪ ಪಡೆದಿರುವ ಕನ್ನಡ ಕಥಾಸಾಹಿತ್ಯ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯ ಪ್ರಕಾರ. ಮನರಂಜನೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳಾದ ಸತ್ಯ, ಪ್ರೇಮ, ಅಹಿಂಸೆ, ತ್ಯಾಗ, ನಿಸ್ತಾರ್ಥಸೇವೆ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತವೆ. ದೇವತೆಗಳು, ಮನುಷ್ಯರು, ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಪಕ್ಷಿಗಳು, ಯಕ್ಷ ಯಕ್ಷಿಗಳಿಂದು, ಅಸುರರು ಮುಂತಾದ ಪಾತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಕಥೆಗಳು ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಕಥಾಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ದುರ್ಗಸಿಂಹನ ಪಂಚತಂತ್ರದ ಕಥೆಗಳು ಆಬಾಲವೃಧಧರಿಗೂ ಶ್ರಿಯವಾಗುತ್ತವೆ. ವಸುಭಾಗಭಟ್ಟನ ಸಂಸ್ಕಾರ ಪಂಚತಂತ್ರ ಕೃತಿಯನ್ನು ದುರ್ಗಸಿಂಹನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸಿ ಚಂಪೂ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಪಂಚತಂತ್ರ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೋಳಿಸಿದ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ್ದು.

ಮಧುರಾ ನಗರದೊಳಗೆ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯುಂ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿಯಮೆಂಬರಿರ್ವರ್ಗ ವರ್ಣಿಸ್ತುತ್ತರೂ ಪುದುವಿನೊಳ್ಳ ಪರದುವೋಗಿ ಹಿರಿದಪ್ಪ ಪೋನ್ನು ಪಡೆದು ಮಗುಣ್ಣ ಬಂದು ನಿಜಜನ್ಮಭಾಮಿಯಪ್ಪ ಮಧುರಾಪುರದ ಬಹಿರುದ್ಯಾನವನವನದೊಳಗೆ ಬೀಡಂ ಬಿಟ್ಟರ್ವರಾತ್ರಿಯೋಳ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯಪ್ಪ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿಯುಂ ಕರೆದು ಪೋನ್ನಂ ಪಚ್ಚಕೊಳ್ಳಮೆನೆ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿ ಪಾಪಬುದ್ಧಿಯಾಗಲ್ಪಗೆದಿಂತೆಂದಂ : ನಾವೀ ಪೋನ್ನಂ ಪಚ್ಚಕೊಂಡು ಮನೆಯೋಳ ಸ್ವೇಚ್ಚೆಯಿಂದಿರ್ವವರಲ್ಲಂ ಮತ್ತಂ ಪರಮಪೋಗಲ್ಪೇಯ್ಯಮದುಕಾರಣದಿಂ ನಿನಗಮೆನಗಂ ಬೀಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಷನಿತು ಪೋನ್ನಂ ಕೊಂಡು ಮಿಕ್ಕ ಪೋನ್ನನೆಲ್ಲಮನಿಲ್ಲಿಯೆ ಮಡಂಗುವಮೆನೆ, ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯಾ ಪಾಪಕರ್ಮನಂ ತನ್ನ ಮನದನ್ನನೆಂದೆ ಬಗೆದುಮದಕೊಡಡಂಬಟೊಂದು ಮಹಾವಟಿಬಟಿಯ ಕೆಲದೊಳ್ಳ ಪೋನ್ನಂ ಪೂರ್ಣ ಮಜುದಿವಸಮಿರ್ವರುಂ ಪೋಟಲಂ ಪೂರ್ಕು ಇಷ್ಟವಿಷಯ ಸುಖಿಂಗಳನನುಭವಿಸುತ್ತಿರ್ವ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯಂ ವಂಚಿಸಿ ಪೋಗಿ ಪೋನ್ನನೆಲ್ಲಮಂ ಕೊಂಡು ಕುಟೆಯಂ ಮುನ್ನಿನಂತೆ ಪೂರ್ಣ ಕೆಲವಾನುಂ ದಿವಸಕ್ಕೆ ತಾನೆ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿಗೆ ವಂದು ಬೀಯಕ್ಕೆ ಪೋನ್ನಿಲ್ಲವಿನ್ನುಂ ಕಿಂದೆ ಪೋನ್ನಂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಂ ಬನ್ನಿಮೆಂದೊಡಂಗೊಂಡು ಪೋಗಿ ಪೂರ್ಣಾಡೆಯೋಳ ಪೋನ್ನಂ ಕಾಣದೆ ಇನ್ನುಸಿರದಿದೊಡೆ ಅನ್ನತಂ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ವರ್ಪುದೆಂದು ಪೋನ್ನನೆಲ್ಲಮಂ ನೀನೆ ಕೊಂಡೆಯೆಂಬುದುಂ

ಅತಿಕುಟಿಲಮನಂ ಧನಲು

ಬ್ಧತೆಯಿಂದಂ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿ ನುಡಿದಂ ಪುಸಿಯಂ

ಮತಿಗೆಟ್ಟು ‘ತಸ್ಮಾರಸ್ಯಾ

ನೃತಂ ಬಲಂ’ ಎನಿಪ ವಾಕ್ಯವಂ ನೆನೆಯುತ್ತಂ

ಅಂತು ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿ ಮುನ್ನಮೆ ಹಾ ! ಹಾ ! ಕೆಟ್ಟೆಂದು ಬಾಯಂ ಬಸಿಂಗಂ ಪೋಯ್ದುಕೊಂಡು ಪುಯ್ಯಿಟ್ಟು ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ ಕಳವನಿಟ್ಟು ಕಾಪಟೆದು ಕಾತರಿಸಿ ನುಡಿಯೆ ತತ್ವಮೇರಿಗಿಡಲ್ಲುಡಿದು

ನೀಂ ಗೆಲೇ ಬಾಯಾದ್ವ ಪೋಗಲ್ಲಡೆಯೆ ವಿಚಾರಂಗೆಯ್ಯಮೆಂದು ಧರ್ಮಾರ್ಥಿಕರಣರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರ್ವರುಂ ತತ್ತ್ವಪಂಚಮೆಲ್ಲಮಂ ಸವಿಸ್ತರಂ ನುಡಿದು ಕಡೆಯೋಳ್ ದುಷ್ಪಬುಧಿಯಿಂತೆಂದಂ : ಪೋನ್ನೆಲ್ಲಮನೀತನೆ ಕಳೆದುಹೊಂಡದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಂಟಿನೆ ಸಭಾಸದರ್ ಸಾಕ್ಷಿಯಂ ಹೇಳಿಸೆ ಪೋನ್ನುಂ ಮಡಗುವಾಗಳೀತನುಮಾನ ಉಮಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯರ್ ಪೆಜರಿಲ್ಲ, ತತ್ತ್ವಿಧಾನಸಿಫಿತಮಪ್ಪ ವಟವೃಕ್ಷಮೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಂಬುದುಂ ಧರ್ಮಾರ್ಥಿಕರಣರ್ ವಿಸ್ತೃಯಂಬಟ್ಟ ಈತನ ಮಾತು ಆಶ್ರುತಪೂರ್ವಮೀ ಜೋಧ್ಯಮುಂ ನೋಡುವಮೆಂದು ಧರ್ಮಬುಧಿಯಂ ಕರೆದು ನೀನೀ ಸಾಕ್ಷಿಯಂ ಕೈಕೊಳ್ಳುದೆಂದೊಡಾತಂ ವ್ಯಕ್ತಂ ಸಾಕ್ಷಿಯಂದು ಮುನ್ನುಂ ಹೇಣ್ಣರುಂ ಕೇಳ್ಳರುಮಿಲ್ಲಮ್.

ವ॥ ಮನುಷ್ಯರ ಸುಕೃತದುಷ್ಟತಂಗಳು ದ್ಯೇವಗಳಜೀಗುವಾದಜೀಂದೀ ಸಾಕ್ಷಿಯುಮುಚಿತಂ. ಮರನಂ ನುಡಿಸುವುದು ಪರಮಗಹನಮೀ ಸಾಕ್ಷಿಯಂ ಕೈಕೊಳ್ಳುದೆನೆ ಧರ್ಮಬುಧಿ ಕರಮೋಳಿತ್ತು ಕೈಕೊಂಡನೆನೆ ಧರ್ಮಾರ್ಥಿಕರಣದವರಂದು ಪೋಟ್ಟಿ ಪೋದುದು, ನಾಳೆ ಪೋಗಿ ಕೇಳ್ಳಮೆನೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನಸೆಗೆಲ್ಲರುಂ ಪೋದರ್, ಅನ್ನೆಗಂ ದುಷ್ಪಬುಧಿಯಂ ತನ್ನ ಮನಸೆಗೆ ಬಂದು ತಮ್ಮಯ್ಯನ ಕಯ್ಯಂ ಪಿಡಿದು ಕಟ್ಟೇಕಾಂತಕ್ಕುಯ್ಯಾ ತದ್ವಾತಾಂತಮೆಲ್ಲಮಂ ತಿಳಿಯೆ ಹೇಣ್ಣ ನಿಮ್ಮೊಂದು ವಚನಮಾತ್ರದಿಂ ನಮ್ಮ ಪರಿಗ್ರಹಮೆಲ್ಲಂ ಪಲವುಕಾಲಂ ಪಸಿಯಿದುಂದು ಬಾಟ್ಟಂತರ್ಥಂ ಸಾದರ್ಪುದು ನೀವಾ ಮರದ ಪೋಟಲೋಳಜಂಗಿದ್ವ ಧರ್ಮಬುಧಿಯೆ ಪೋನ್ನುಂ ಕೊಂಡುಯ್ಯನೆಂದು ನುಡಿಯಿಮೆಂಬುದುಮಾತನಿಂತೆಂದಂ.

ಪರಧನಹರಣಮುಂ ವಿಶ್ವಾಸಫಾತುಕಮುಂ ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹಮುಂ ಇವೆಲ್ಲಮೇಗೆಯ್ಯುಂ ಕಡಿಸುಗುಮಿಂತಪ್ಪುದೆಲ್ಲಮಂ ನೀನಜೀದಿದ್ವನ್ನಮಂ ಸಾಕ್ಷಿ ಮಾಡಿ ನುಡಿಸಿ ಕಡಿಸಲ್ಪಗೆದೆ, ನಿನ್ನ ಪಟುವಗೆ ನಮ್ಮ ಕುಲಮನೆಲ್ಲಮನಟಿವ ಬಗೆ. ಎನಲ್ ದುಷ್ಪ ಬುಧಿ ಕೇಳ್ಳ ನಮ್ಮ ನಿವಾರಿಹಮುಂ ಕಡಿಸದನ್ನೊಂದುದಂ ಗೆಯ್ಯೊಂದು ತನ್ನ ತಂದೆಯನೋಡಂ ಬಡಿಸುತ್ತಿರ್ವಿನಮಾದಿತ್ಯನಪರಗಿರಿಯನೆಯ್ಯುವುದುಂ

ಉ॥ ಮೇದಿನಿಯಂ ಕ್ರಮಕ್ರಮದೆ ಪರ್ವಿದುದಾತ್ನಭೋವಿಭಾಗಮಾ
ಚ್ಯಾದಿತದಿಜ್ಞಾವಿಂ ವ್ಯವಹಿತಾಖಿಲದ್ರಷ್ಟಿಪಥಂ ತಮಾಲ ಭೃಂ
ಗೋದರ ನೀರದಾಗಮು ಘನ ಪ್ರಕರಾಂಜನ ಪುಂಜ ಕೋಕಿಲಾ
ಬ್ರಹ್ಮಾದರಕಾಯಕಾಂತಿ ಶ್ರಿಕಂಠಗಳಪ್ರತಿಮಪ್ರಭಂ ತಮಂ

ಅಂತು ಕವಿದ ಕಟ್ಟಿಲೆಯೋಳ್ ದುಷ್ಪಬುಧಿ ತನ್ನ ತಂದೆಯಂ ಕೊಂಡಲ್ಲದೆ ಮಾಣಸೆಂದುಯ್ಯಂತುಯ್ಯ ಬಳಾರಿಯ ಮನಸೆಯಂ ಪರಕೆಯ ಕುಟೀಯಂ ಪುಗಿಸುವಂತೆ ವಟವಿಟಪಿ ಕೋಟರಕುಟೀರಾಂತರಮಂ ಪುಗಿಸಿ ಬವರಮಂ ಗೆಳ್ಳನೆಂದು ರಾಗಿಸಿ ಮನಸೆಗೆವಂದು ನಿದ್ರಾಂಗನಾಸಕ್ತನಾದಂ.

ಆದಿತ್ಯೋದಯಮಾಗಲೋಡಂ ಧರ್ಮಬುಧಿ ದೇವಗುರು ದ್ವಿಜಪೂಜೆಗಳಂ ಮಾಡುತ್ತುಂ ತಡೆಯೆ ದುಷ್ಪಬುಧಿ ಮುಖಿಮಂ ತೋಳೆಯೆದೆ ಬಂದು ಧರ್ಮಾರ್ಥಿಕರಣಕ್ಕೊಂತೆಂದಂ:

ಪ್ರತ್ಯುಧಿಂ ಬಂದನಿಲ್ಲ ಪಿರಿದುಂ ಪೋಟ್ಟಿ ಪೋದುದು ಎನಗೆ ಕರ್ತವ್ಯಮಾವುದೆಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಿರ್ವನ್ನೆಗಂ, ಧರ್ಮಬುಧಿಯ ಬರವಂ ಕಂಡಾಕ್ಷಣದೋಳ್ ಧರ್ಮಾರ್ಥಿಕರಣರ್ ನಡೆಯಿಂ ನಿಮ್ಮಿರ್ವರ ಬವರಮಂ ತಿರುವಮೆಂದು ವಟವೃಕ್ಷದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ವಂದಪ್ಪವಿಧಾಚನಸೆಯಿಂದಚಿಸಿ ತದನಂತರಮಾಯಿರ್ವರಮಂ ನುಡಿಸಿ ಬಟ್ಟಕ್ಕೆ ಮರನನಿಂತೆಂದರ್:

ನೀನಪ್ಪೊಡೆ ಯಕ್ಷಾದಿ ದಿವ್ಯದೇವತಾವಾಸಮುಂ ಸೇವೆಮುಮೆಪ್ಪ ವೃಕ್ಷಮುದುಕಾರಣದಿಂ ನಿನ್ನಂ ಸಾಕ್ಷಿಮಾಡಿ ಕೇಳ್ಳಬೇವು. ನೀಂ ತಪ್ಪದೆ ನುಡಿಯೆಂದು ಧರ್ಮಾರ್ಥಿಕರಣಂ ಧರ್ಮಶ್ರವಣಂಗೆಯ್ದಸಿರ ದಿಪ್ಪುದುಂ ಪೂಜಲೋಳಡಂಗಿರ್ದ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿಯ ತಂದೆ ಪ್ರೇಮಮತಿ ಮತಿಗಟ್ಟಿ ಧರ್ಮಗತಿಯಂ ಬಿಟ್ಟು, ‘ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೃತಿಯಾದ ಮನುಷ್ಯನಾಯುಷ್ಯಂ ಕುಂದುಗುಂ’ ಎಂದು ನುಡಿವಂತೆ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯೇ ಧನಮುಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನೆಂದು ನುಡಿವುದುಂ ನೆರವಿಯುಂ ಧರ್ಮಾರ್ಥಿಕರಣಮುಂ ಜೋಡ್ಯಂಬಟ್ಟಿರೆ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ, ಜೋಡ್ಯಮಿದು ದೃವಮಲ್ಲಕ್ಷ್ಯಮಂತಪ್ಪೊಡೆ ಸತ್ಯಮನೇಕೆ ನುಡಿಯದು, ಇದೇನಾನುಮೋಂದು ಕೃತ್ಯಿಮವಾಗಲೇವೇಣ್ಣುವೆಂದಾ ವಾರನಂ ಬಲವಂದು ನೋಡಿ ಹಿರಿದಪ್ಪ ಪೂಜಲುಮನಲ್ಲಿಯೆ ಮನುಷ್ಯಸಂಚಾರಮಾಗಿರುದುಮುರಂ ಕಂಡು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ ಧರ್ಮಾರ್ಥಿಕರಣಿಗ್ರಂತೆಂದಂ ಹುಸಿಯದ ಬೇಹಾರಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ನಾಂ ಬೇಹಾರಿಯಪ್ಪದಜೆಂದೆಮ್ಮೆ ವೃತ್ತಿ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ ಯಾಗಿ ಧನಮುಂ ಬಂಚಿಸಿಕೊಂಡೆನ್ನ ಮನೆಗುಯ್ದೆಂಬನ್ನೆಗಂ ನೇಸಮೂರ್ದಿದೊಡುಯ್ದಲಿಂಬಿಲ್ಲದೆ ಮರದ ಪೂಜಲೋಳಗಿಟ್ಟು ಬಂದು ಮಜ್ಜದಿವಸಂ ಪೂರ್ಗಿ ನೋಟನ್ನೆಗಂ ಆ ಪೂರ್ನನೋಂದು ಪನ್ನಗಂ ಸುತ್ತಿಪಟ್ಟಿದೋಡೆ ಕೊಳಲಂಜಿ ಪೂರ್ದೆಂ. ನೀಮಿಲ್ಲಿರ್ದಂತೆ ನೋಡುತ್ತಮಿರಿಂ; ಪೂಜಲೋಳಗೆ ಪೂಗೆಯನಿಕ್ಕ ಪಾವಂ ಪೂಜಮಡಿಸಿ ಕಳ್ಳಕೊಂಡೊಡವೆಯಂ ಕುಡುವನೆಂದು ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ ಪುಲ್ಲಂ ಪುಳ್ಳಿಯಂ ತರಿಸಿಯಾ ಪೂಜಲೋಳಗಡಸಿ ತುಂಬಿ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿಯ ಮನೆಯೋಳ್ಳ ಕಿಚ್ಚನಿಕ್ಕುವಂತೆ ಕಿಚ್ಚನಿಕ್ಕೊಡಂ ಪೂರ್ಗೆ ಸುತ್ತಿಯುರಿಯಟ್ಟೂ ಪ್ರೇಮಮತಿ ಧೃತಿಗೆಟ್ಟು ಪುಯ್ಯಲಿಟ್ಟು ಪೂಜಲೋಳಗಿಂದಂ ಸುರುಳ್ಳರುಣ್ಣ ಕಂಠಗತಪ್ರಾಣನಾಗಿಪ್ರಾದುಂ ಧರ್ಮಾರ್ಥಿಕರಣರ್ ಕಂಡು ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿಯ ತಂದೆಯಪ್ಪದಂ ಸಂದೆಯಮಿಲ್ಲೆಂದಜೆಂದು ಈ ಪಾಪಕರ್ಮನಪ್ಪ ದುಷ್ಪತ್ವನಿಂ ನಿನಗಿಂತಪ್ಪ ದುರ್ಮರಣಂ ಸಮನಿಸಿದುದೆಂದು ನುಡಿವುದುಂ.

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ದುರ್ಗಸಿಂಹ [ಸಾ.ಶ. ೧೦೫೧] ಕಿಸುಕಾಡು ನಾಡಿನ ಸಯ್ಯಡಿಯವನು. (ಈಗಿನ ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ರೋಣ ತಾಲೂಕಿನ ಸವಡಿ) ಒಂದನೆಯ ಜಗದೇಕಮಲ್ಲನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದಂಡನಾಯಕನೂ ಸಂಧಿವಿಗ್ರಹಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಮತಧರ್ಮ ಸಮನ್ವಯಕಾರನಾದ ಈತ ಸಯ್ಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಹರಿಹರಭವನಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನೆಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಇವರೇ ‘ಕಣಾಟಕ ಪಂಚತಂತ್ರ’ ಎಂಬ ಚಂಪೂಕಾವ್ಯದ ಕತ್ಯು. ಪಂಚತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಭೇದ, ಪರೀಕ್ಷಾ, ವಿಶ್ವಾಸ, ವಂಚನಾ ಮತ್ತು ಮಿತ್ರಕಾರ್ಯ ಎಂಬ ಇದು ತಂತ್ರಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿದ ಉಲ ಉಪಕರೆಗಳಿವೆ. ಕಾವ್ಯಪು ಲಿಖಿತ ಪದ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ೨೨೦ ಶ್ಲೋಕಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ‘ವೃಕ್ಷಸಾಕ್ಷಿ’ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಠೆ.

ಆಶಯ ಭಾವ

ಗುಣಾಧ್ಯನಿಂದ ಪೈಶಾಚಿಕ ಭಾವೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಬೃಹತ್ತಾಧೆ ವಸುಭಾಗಭಟ್ಟನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಂಚತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಆಕರ. ತಾನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಕೃತಿಯನ್ನಾಧರಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಪಂಚತಂತ್ರವನ್ನು ಬರೆದಿರುವುದಾಗಿ ದುರ್ಗಸಿಂಹ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಪಂಚತಂತ್ರದ ವೃಕ್ಷಸಾಕ್ಷಿ ಕಥೆಯ ಮೂಲಕ ಹಳೆಗನ್ನಡ ಚಂಪೂಕಾವ್ಯವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಆಶಯದೊಂದಿಗೆ ವೃಕ್ಷಸಾಕ್ಷಿ ಕಥೆಯು “ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾವಿಲ್ಲ ಸುಳಿಗೆ ಸುವಿವಿಲ್ಲ” ಎಂಬ ನೀತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿ ಪಾತ್ರಗಳು ಹೆಸರಿಗೆ ತಕ್ಷಂತೆ ಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯ ಪಾತ್ರವು ಸಹನಶೀಲತೆ, ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದರೆ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿಯ ಪಾತ್ರವು ತನ್ನ ವಂಚನೆ, ಕಪಟತನ, ಮೋಸದಿಂದ ತಾನು ಹಾಳಾಗುವುದಲ್ಲದೆ, ಸಂಪತ್ತಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಬಲಿಕೊಡುವ ಹೃದಯಹಿಣ ಕೃತ್ಯದಿಂದ “ಮಾಡಿದುಹೊಣಿ ಮಾರಾಯ” ನೀತಿಯಂತೆ ಕೆಟ್ಟ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಥೆಯು “ಹಣಕ್ಕಿಂತ ಗುಣ ಮೇಲು” ಎಂಬ ಆಶಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ.

* * *

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ, ಗುಂಡಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಇತಾಳರು ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ ದುರ್ಗಸಿಂಹ ಕವಿಯ ಕಣಾಟಕ ಪಂಚತಂತ್ರ ಎಂಬ ಕೃತಿಯಿಂದ ಈ ಪಾಠವನ್ನು ಆರಿಸಿಲಾಗಿದೆ.

ಪದ ವಿಂಗಡಣೆ

ಮಥುರಾ ನಗರದ + ಒಳಗೆ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯಂ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿಯಂ + ಎಂಬರ್ + ಇರ್ವರ್ ವಣಿಕ + ಪುತ್ರರ್ ಪ್ರದುವಿನೊಳ್ಳ ಪರದು + ಪೋಗಿ ಪಿರಿದು + ಅಪ್ಪ ಪೋನ್ನ ಪಡೆದು ಮಗುಟ್ಟಿ ಬಂದು ನಿಜಜನ್ಮಭೂಮಿ + ಅಪ್ಪ ಮಥುರಾಪುರದ ಬಹಿರ್ + ಉದ್ಯಾನವನದ + ಒಳಗೆ ಬೀಡಂ ಬಿಟ್ಟು + ಅರ್ಥರಾತ್ರಿಯೊಳ್ಳ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ ದುಬುರ್ದಿ + ಅಪ್ಪ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿಯಂ ಕರೆದು ಪೋನ್ನಂ ಪಚ್ಚೆಹೊಳ್ಳಂ + ಎನೆ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿ ಪಾಪಬುದ್ಧಿ + ಆಗಲ್ + ಬಗೆದು + ಇಂತು + ಎಂದಂ; ನಾವು + ಈ ಪೋನ್ನಂ ಪಚ್ಚೆಹೊಂಡು ಮನೆಯೊಳ್ಳ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ

+ ಇರ್ವರ್ವರ್ + ಅಲ್ಲಂ ಮತ್ತಂ ಪರದು + ಪೋಗಲ್ + ಬೇಟ್ಟುಂ + ಅದುಕಾರಣದಿಂ ನಿನಗಮ್ + ಎನಗಂ ಬೀಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕು + ಅನಿತು ಪೋನ್ನಂ ಕೊಂಡು ಮಿಕ್ಕ ಪೋನ್ನನ್ + ಎಲ್ಲಮನ್ + ಇಲ್ಲಿಯೆ ಮಡಂಗುವಮ್ + ಎನೆ, ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ + ಆ ಪಾಪಕರ್ಮನಂ ತನ್ನ ಮನದನ್ನನ್ + ಎಂದೆ ಬಗೆದುಮ್ + ಅದಕ್ಕೆ + ಒಡಂಬಟ್ಟು + ಒಂದು ಮಹಾವಟವಿಟಪಿಯ ಕೆಲದೊಳ್ಳು ಪೋನ್ನಂ ಪೂರ್ಣ ಮಜ್ಜದಿವಸಮ್ + ಇರ್ವರ್ಯಂ ಪೋಟಲಂ ಪೋಕ್ಕು ಇಷ್ಟು ವಿಷಯ ಸುವಿಂಗಳನ್ನನ್ + ಅನುಭವಿಸುತ್ತ + ಇದು ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿಯಂ ವಂಚಿಸಿ ಪೋಗಿ ಪೋನ್ನನ್ + ಎಲ್ಲಮಂ ಕೊಂಡು ಕುಟೀಯಂ ಮುನ್ನಿನರಂತೆ ಪೂರ್ಣ ಕೆಲವಾನುಂ ದಿವಸಕ್ಕೆ ತಾನೆ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿಗೆ + ಬಂದು ಬೀಯಕ್ಕೆ ಪೋನ್ನು + ಇಲ್ಲ + ಇನ್ನುಂ ಕಿಟೆದು ಪೋನ್ನಂ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಂ ಬನ್ನಿಮ್ + ಎಂದು + ಒಡಂಗೂಂಡು ಪೋಗಿ ಪೂರ್ಣ + ಎಡೆಯೊಳ್ಳು ಪೋನ್ನಂಕಾಣದೆ ಇನ್ನು + ಉಸಿರದೆ + ಇದೊಡಿ ಅನೃತಂ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ವಪ್ರದು + ಎಂದು ಪೋನ್ನನ್ + ಎಲ್ಲಮಂ ನೀನೆಕೊಂಡೆ + ಎಂಬುದುಂ

ಕಂದ - ಅತಿಕುಟಿಲಮನಂ ಧನಲುಭ್ರತೆಯಿಂದಂ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿ ನುಡಿದಂ ಪುಸಿಯಂ ಮತಿ + ಕೆಟ್ಟು ತಸ್ಕರಸ್ಯ + ಅನೃತಂ ಬಲಂ ಎನಿಪ ವಾಕ್ಯವಂ ನೆನೆಯುತ್ತಂ

ಅಂತು ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿ ಮುನ್ನಮೆ ಹಾ ! ಹಾ ! ಕೆಟ್ಟಿನೆಂದು ಬಾಯಂ ಬಸಿಜಂ ಪೋಯ್ದುಕೊಂಡು ಪುಯ್ಲು + ಇಟ್ಟು ಧರ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ ಕಳವನ್ + ಇಟ್ಟು ಕಾಪ್ತು + ಅಟೆದು ಕಾತರಿಸಿ ನುಡಿಯೆ ತತ್ತ್ವ + ಕೂಮೇರ್ + ಕಿಡಲ್ + ನುಡಿದು ನೀಂ ಗೆಲೆ ಬಾಯ್ + ಆದು ಪೋಗಲ್ + ಪಡೆಯೆ ವಿಚಾರಂ + ಗೆಯ್ಯಮ್ + ಎಂದು ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು + ಇರ್ವರ್ಯಂ ತತ್ತ್ವ + ಪ್ರಪಂಚಮ್ + ಎಲ್ಲಮಂ ಸವಿಸ್ತರಂ ನುಡಿದು ಕಡೆಯೊಳ್ಳು ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿ + ಇಂತು + ಎಂದರ್ + ಪೋನ್ನು + ಎಲ್ಲಮನ್ + ಈತನೆ ಕಳಿದು ಕೊಂಡತ + ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ + ಉಂಟು + ಎನೆ ಸಭಾಸದರ್ + ಸಾಕ್ಷಿಯಂ ಹೇಳ್ + ಎನೆ ಪೋನ್ನಂ ಮಡಗುವಾಗ್ಲು + ಈತನುಮ್ + ಅನುಮ್ + ಅಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯರ್ ಪೆಟರ್ + ಇಲ್ಲ, ತತ್ತ್ವ + ಸನ್ನಿಧಾನಸ್ಥಿತಮ್ + ಅಪ್ಪ ವಟವ್ಹಕಮೇ ಸಾಕ್ಷಿ + ಎಂಬುದುಂ ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣರ್ ವಿಸ್ತೃಯಂ + ಪಟ್ಟು ಈತನ ಮಾತು ಆಶ್ರುತಪೂರ್ವಮ್ + ಈ ಜೋದ್ಯಮಂ ನೋಡುವಮ್ + ಎಂದು ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯಂ ಕರೆದು ನೀನ್ + ಈ ಸಾಕ್ಷಿಯಂ ಕೈಕೊಳ್ಳುದು + ಎಂದೊಡೆ + ಆತಂ ವೃಕ್ಷಂ ಸಾಕ್ಷಿಯಿಂದು ಮುನ್ನಂ ಪೇಟ್ಟರುಂ ಕೇಳುರುಂ + ಇಲ್ಲಮ್

ವಾ ಮನುಷ್ಯರ ಸುಕೃತದುಷ್ಟತಂಗಳಂ ದ್ಯೇವಗಳ್ + ಅಚೆಗುಮ್ + ಅದಚೆಂದ + ಈ ಸಾಕ್ಷಿಯುಮ್ + ಉಚಿತಂ. ಮರನಂ ನುಡಿಸುವುದು ಪರಮಗಹನಂ + ಈ ಸಾಕ್ಷಿಯಂ ಕೈಕೊಳ್ಳುದು + ಎನೆ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ ಕರಂ + ಒಳ್ಳಿತ್ತು ಕೈಕೊಂಡನ್ + ಎನೆ ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣದವರ್ + ಅಂದು ಪೂರ್ಣತ್ವಪೋದುದು, ನಾಳೆ ಪೋಗಿ ಕೇಳುಮ್ + ಎನೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ + ಎಲ್ಲರುಂ ಪೋದರ್, ಅನ್ನೆಗಂ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿಯಂ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ತಮ್ಮ + ಅಯ್ಯನ ಕಯ್ಯಂ ಪಿಡಿದು ಕಟ್ಟು + ಏಕಾಂತಕ್ಕೆ + ಉಯ್ಯನ್ ತತ್ತ್ವ + ವೃತ್ತಾಂತಮ್ + ಎಲ್ಲಮಂ ತಿಳಿಯೆ ಪೇಟ್ಟು ನಿಮ್ಮ + ಒಂದು ವಚನ ಮಾತ್ರದಿಂ ನಮ್ಮ ಪರಿಗ್ರಹಂ + ಎಲ್ಲಂ ಪಲಪುಕಾಲಂ ಪಸಿಯದೆ + ಉಂಡು ಬಾಟ್ಟಂತ + ಅಥರ್ವಂ ಸಾರ್ವಬ್ರಹ್ಮ ನೀವ್ + ಆ ಮರದ ಪೋಟಲೊಳ್ಳು + ಅಡಂಗಿ + ಇದು ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯೆ ಪೋನ್ನಂ ಕೊಂಡು + ಉಯ್ಯನ್ + ಎಂದು ನುಡಿಯಿಮ್ + ಎಂಬುದುಮ್ + ಆತನ್ + ಇಂತು + ಎಂದರ್

ಪರಧನ ಹರಣಮುಂ ವಿಶ್ವಾಸ ಫಾತುಕಮುಂ ಸ್ವಾಮಿದೇಹಮುಂ ಇವೆಲ್ಲಮ್ + ಏಗೆಯ್ದುಂ ಕಡಿಸುಗುಮ್ + ಇಂತು + ಅಪ್ಪುದ + ಎಲ್ಲಮುಂ ನೀನೋ + ಅಚೆದು + ಇದ್ರು + ಎನ್ನಮುಂ ಸಾಕ್ಷಿಮಾಡಿ ನುಡಿಸಿ ಕಡಿಸಲ್ + ಬಗೆದೆ, ನಿನ್ನ ಪಟ್ಟ + ಬಗೆ ನಮ್ಮ ಕುಲಮನ್ + ಎಲ್ಲಮನ್ + ಅಚೆವ ಬಗೆ, ಎನಲ್

ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿ ಕೇಳ್ಣ ನಮ್ಮ ನಿವಾರಹಮುಂ ಕಡಿಸದೆ + ಎನ್ನ + ಎಂದುದಂ ಗೈಯೆಂದು ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ + ಒಡಂಬಡಿಸುತ್ತ + ಇರ್ಣಿನಮ್ ಆದಿತ್ಯನ್ + ಅಪರಗಿರಿಯನ್ + ಎಯ್ದುವುದಂ.

ಮೇದಿನಿಯಂ ಕ್ರಮಕ್ರಮದೆ ಪರ್ವಿದ + ಉದಾತ್ತ + ನಭೋವಿಭಾಗಮ್ + ಆಚ್ಚಾದಿತ + ದಿಬ್ಬುಖಿಂ ವ್ಯವಹಿತ + ಅಖಿಲದೃಷ್ಟಿಪಥಂ ತಮಾಲ ಭೃಂಗೋದರ ನೀರದಾಗಮ ಘನ ಪ್ರಕರ + ಅಂಜನ ಪುಂಜ ಹೋಕಿಲ + ಅಭೋದರಕಾಯಕಾಂತಿ ಶೀತಿಕಂಠಗಳ + ಅಪ್ರತಿಮಪ್ರಭಂ ತಮಂ ಅಂತು ಕವಿದ ಕಟ್ಟಲೆಯೋಳ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿ ತನ್ನ ತಂದೆಯಂ ಕೊಂದಲ್ಲದೆ ಮಾಣಸೆಂದು + ಉಯ್ಯಂತೆ + ಉಯ್ಯಾ ಬಳಾರಿಯ ಮನೆಯಂ ಪರಕೆಯ ಕುಳಿಯಂ ಪುಗಿಸುವಂತೆ ವಟವಿಟಪಿಕೋಟಿರಕುಟೀರ + ಅಂತರಮಂ ಪುಗಿಸಿ ಬವರಮಂ ಗೆಲ್ಲೆನ್ + ಎಂದು ರಾಗಿಸಿ ಮನೆಗೆ + ಬಂದು ನಿದ್ರಾಂಗನಾ + ಆಸಕ್ತನಾದಂ.

ಆದಿತ್ಯ + ಉದಯಮ್ + ಆಗಲೊಡಂ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ ದೇವಗುರು ದ್ವಿಜಪೂಜಿಗಳಂ ಮಾಡುತ್ತುಂ ತಡೆಯೆ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿ ಮುಖಿಮುಂ ತೋಳಿಯದೆ ಬಂದು ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣಕ್ಕೆ + ಇಂತು + ಎಂದಂ:

ಪ್ರತ್ಯಾರ್ಥಿ ಬಂದನ್ + ಇಲ್ಲ, ಪಿರಿದುಂ ಪೂರ್ಣಿ ಪೂರ್ಣಾದುದು, ಎನಗೆ ಕರ್ತವ್ಯಮ್ + ಆವುದು + ಎಂದು ನುಡಿಯಿತ + ಇವರ್ + ಅನ್ನೆಗಂ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯ ಬರವಂ ಕಂಡು + ಆಕ್ಷಣದೋಳ ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣರ್ + ನಡೆಯಿಂ ನಿಮ್ಮ + ಇವರರ ಬವರಮಂ ತಿದುರವಮ್ + ಎಂದು ವಟವ್ಯಾಕದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ವಂದು + ಅಪ್ಪವಿಧ + ಅರ್ಚನೆಯಿಂದ + ಅಚೆಸಿ + ತತ್ತ್ವ + ಅನಂತರಮ್ + ಆ + ಇವರುಮಂ ನುಡಿಸಿ ಬಟೀಕ್ಕೆ + ಆ ಮರನನ್ + ಇಂತೆಂದರ್.

ನೀನೋ + ಅಪ್ಪೊಡೆ ಯ್ಯಾಕ್ + ಆದಿ ದಿವ್ಯದೇವತಾ + ಆವಾಸಮುಂ ಸೇವ್ಯಮುಂ + ಅಪ್ಪ ವ್ಯಾಕಮ್ + ಅದುಕಾರಣದಿಂ ನಿನ್ನಂ ಸಾಕ್ಷಿಮಾಡಿಕೇಳ್ಣಪೆವು. ನೀಂ ತಪ್ಪದೆ ನುಡಿ + ಎಂದು ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣಂ ಧರ್ಮಶ್ರವಣಂಗೆಯ್ದು + ಉಸಿರದೆ + ಇಪ್ರುದುಂ ಪೂರಿಲ + ಒಳಗೆ + ಅಡಂಗಿ + ಇದ್ರ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿಯ ತಂದೆ ಪ್ರೇಮಮತಿ ಮತಿ + ಕೆಟ್ಟಿ ಧರ್ಮಗತಿಯಂ ಬಿಟ್ಟಿ ‘ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೃತಿ + ಆದ ಮನುಷ್ಯನ + ಆಯುಷ್ಯಂ ಕುಂದುಗುಂ’ ಎಂದು ನುಡಿವಂತೆ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯ ಧನಮಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನ್ + ಎಂದು ನುಡಿವುದುಂ ನೆರವಿಯುಂ ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣಮುಂ ಚೋದ್ಯಂ + ಪಟ್ಟಿ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ ಚೋದ್ಯಂ + ಇದು ದೃವಮ್ + ಅಲ್ಲ + ಅಕ್ಷಮ್ + ಅಂತೆ + ಅಪ್ಪೊಡೆ ಸತ್ಯಮನ್ + ಏಕ ನುಡಿಯದು, ಇದು + ವಿನಾನುಮ್ + ಬಂದು ಕೃತಿಪುಮ್ + ಆಗಲೆವೇಣ್ಣುಮ್ + ಎಂದು + ಆ ಮರನಂ ಬಲ + ಬಂದು ನೋಡಿ ಪಿರಿದು + ಅಪ್ಪ ಪೂರಿಲಮನ್ + ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮನುಷ್ಯ ಸಂಚಾರಮ್ + ಆಗಿ + ಇದ್ರುದುಮಂ ಕಂಡು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣಗ್ರ + ಇಂತು + ಎಂದಂ ಹುಸಿಯದ ಬೇಹಾರಿಯೇ ಇಲ್ಲ, ನಾಂ ಬೇಹಾರಿ + ಅಪ್ಪದು + ಅದಚೆಂದ + ಎಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ + ಅಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ + ಆಗಿ ಧನಮಂ ಬಂಚಿಸಿಕೊಂಡು + ಎನ್ನ ಮನೆಗೆ + ಉಯ್ಯಾನ್ + ಎಂಬ + ಅನ್ನೆಗಂ ನೇಸರ್ + ಮೂಡಿದೋಡೆ + ಉಯ್ಯಲ್ + ಇಂಬು

+ ಇಲ್ಲದೆ ಮರದ ಪೋಟಲ + ಒಳಗೆ + ಇಟ್ಟು ಬಂದು ಮತ್ತು ದಿವಸಂ ಹೋಗಿ ನೋಟ್ಟಿ + ಅನ್ನೆಗಂ ಆ ಪೋನ್ನನ್ + ಬಂದು ಪನ್ನಗಂ ಸುತ್ತಿಪಟ್ಟು + ಇದೊಡಡೆ ಕೊಳ್ಳಲ್ + ಅಂಚಿ ಪೋದೆಂ ನೀಂ + ಇಲ್ಲಿ + ಇದ್ದು + ಅಂತೆ ನೋಡುತ್ತುವ್ವು + ಇರಿಂ ಹೊಟಿಲ + ಒಳಗೆ ಪುಗೆಯನ್ + ಇಕ್ಕೆ ಪಾವಂ ಪೋಜಮಡಿಸಿ ಕಳ್ಳುಕೊಂಡ + ಒಡವೆಯಂ ಕುಡುವೆನ್ + ಎಂದು ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ ಪುಲ್ಲಂ ಪುಳ್ಳಿಯಂ ತರಿಸಿ + ಆ ಪೋಟಲ + ಒಳಗೆ + ಅಡಸಿ ತುಂಬಿ ದುಷ್ಪಭುದ್ಧಿಯ ಮನೆಯೋಳ್ಳ ಕಿಚ್ಚನ್ + ಇಕ್ಕುವಂತೆ ಕಿಚ್ಚನ್ + ಇಕ್ಕುಲ್ + ಒಡಂ ಪೋಗೆ ಸುತ್ತಿ + ಉರಿ + ಅಟ್ಟಲ್ ಪ್ರೇಮಮತಿ ಧೃತಿ + ಕೆಟ್ಟಿ ಪುಯ್ಯಲ್ + ಇಟ್ಟು ಪೋಟಲ + ಒಳಗಿಂದಂ ಸುರುಳ್ಳ + ಉರುಟ್ಟು ಕಂಠಗತ ಪ್ರಾಣನ್ + ಆಗಿಪ್ರಾದುಂ ಧರ್ಮಾರ್ಥಿಕರಣರ್ ಕಂಡು ದುಷ್ಪಭುದ್ಧಿಯ ತಂದೆ + ಅಪ್ಪದಂ ಸಂದೆಯಂ + ಇಲ್ಲಂ + ಎಂದು ಅಣಿದು ಈ ಪಾಪಕರ್ಮನ್ + ಅಪ್ಪ ದುಷ್ಪತ್ತಿನಿಂ ನಿನಗೆ + ಇಂತು + ಅಪ್ಪ ದುರ್ಮಾರಣಂ ಸಮನಿಸಿದುದು + ಎಂದು ನುಡಿವುದುಂ.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಅತಿಕುಟಿಲಮನ	-	ಅತಿಯಾದ ಹೋಸದ ಮನಸ್ಸು		
ಅನೃತ	-	ಅಸತ್ಯ		
ಅಪರಗಿರಿ	-	ಅಸ್ತಮಾನದ ಬೆಟ್ಟ, ವಶಿಮದ ಬೆಟ್ಟ		
ಅಂಜ್ಲೀದರ	-	ವಿಷ್ಣು		
ಕಾಯಕಾಂತಿ	-	ವಿಷ್ಣುವಿನ ದೇಹದ ಕಾಂತಿ	ಕಟ್ಟಿಕಾಂತ ಕರವ್ವು	ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದಂತಹ ತುಂಬಾ
ಅಯ್ಯ	-	ತಂದೆ	ಕಳ್ಳವನಿಡು	ಕಳ್ಳತನ ಆರೋಹಿಸು
ಅಷ್ಟವಿಧ	-	ಎಂಟುಬಗೆಯ	ಕಳೆದುಕೊಂಡುದಕ್ಕೆ	ಕದ್ದುದಕ್ಕೆ
ಅಟಿ	-	ನಾಶ	ಕಾಪು	ರಕ್ಷಣೆ
ಆಜ್ಞಾದಿತ	-	ಆವರಿಸಿದ	ಕೆಡಿಸು	ಕೆಡಿಸು
ಆದಿತ್ಯ	-	ಸೂರ್ಯ	ಕಿಡು	ನಾಶವಾಗು
ಇಂಬು	-	ಅವಕಾಶ	ಕಿಡಿದು	ಸ್ವಲ್ಪ
ಉಯ್	-	ಒಯ್ಯು	ಕುಟೆ	ಹೊಂಡ
ಉಯ್ದು	-	ಒಯ್ದು	ಕೂರ್ಮ	ಸ್ವೇಹ
ಲಾರಿಯಟ್ಟಲ್	-	ಬೆಂಕಿ ಲಾರಿಯಲು	ಕೃತ್ಯಿಮ	ಹೋಸ
ಲಾಸಿರ್	-	ಹೇಳು	ಕೆಲವಾನುಂ	ಕೆಲವು
ಎನ್ನೆಂದುದಂ	-	ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು	ಕೃಕೊಳ್ಳು	ಸಮೃತಿಸು
ಒಡಂಬಡು	-	ಒಪ್ಪು	ಕೋಟಿರಕುಟೀರ	ಮರದ ಪೋಟರೆ

ಕ್ರಮಕ್ರಮದೆ	-	ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ	ಪೋಯ್ದುಕೊಂಡು	-	ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳತ್ತೆ
ಕಟ್ಟಲೆ	-	ಕಟ್ಟಲೆ	ಪೋಯ್ತಪೋಗು	-	ಕಟ್ಟಲಾಗು
ಚೋದ್ಯ	-	ಅದ್ಭುತ	ಪೋಯಲ್	-	ನಗರ
ತತ್ತ್ವಪಂಚಂ	-	ಈವರೆಗೆ ನಡೆದ ಘಟನೆ	ಪೋಯಲ್	-	ಪೋಟರೆ
ತತ್ಸ್ವಿಧಾನಸ್ಥಿತ	-	ಆಲ್ಲಿರುವ	ಪೋಗಲ್ಪಡೆ	-	ಹೋಗಲು ಅನುವಾಗು
ತಮಾಲ	-	ಕತ್ತಲೆ	ಪ್ರಕರಾಂಜನ ಮಂಜ	-	ಕಾಡಿಗೆಯರಾಶಿ
ತಸ್ಕರ	-	ಕಳ್ಳು	(ಕಾಡಿಗೆಯಷ್ಟು ಕಪ್ಪಾದ)		
ದಿಷ್ಟುವಿ	-	ದಿಕ್ಕುಗಳು	ಪ್ರತ್ಯೇಧಿಸ್	-	ಪ್ರತಿವಾದಿ
ದುಷ್ಪತ್ತ	-	ದುಷ್ಪವುತ್ತ	ಪಯಿ	-	ಕೆಟ್ಟ
ನಿವಾರಣ	-	ತಂತ್ರ	ಬಂಚಿಸು	-	ವಂಚಿಸು
ನೀರದ	-	ಮೋಡ	ಬರವಂ	-	ಬರುವಿಕೆಯನ್ನು
ನೆರವಿ	-	ಜನಸಮೂಹ	ಬಲವಂದು	-	ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಬಂದು
ನೇಸರ್	-	ಸೂರ್ಯ	ಬವರ	-	ಜಗತ್
ಪಚ್ಚ	-	ಹಂಚು	ಬಸಿರ್	-	ಹೊಚ್ಚೆ
ಪನ್ನಗ	-	ಹಾವು	ಬಹಿರುದ್ಯಾನವನ	-	ಹೊರವಲಯದ ಮರಗಿಡಗಳ
ಪರದು	-	ವ್ಯಾಪಾರ			ಹೂದೋಟ
ಪರಮ ಗಹನ	-	ನಿಗೂಢ	ಬಳಾರಿ	-	ಮಾರಿ
ಪರಿಗ್ರಹ	-	ಮನೆಯವರು	ಬಾಯ್	-	ಬಾಯಿ
ಪರ್ವಿದ	-	ಹಬ್ಬಿದ	ಬಾಯಾದ್ಯ	-	ಕಾಗಾಡಿ
ಪಸಿಯದುಂಡು	-	ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲದೆ	ಬಾಳ್ಜಂತಧರ್	-	ಬಾಳುವಪ್ಪು ಸಂಪತ್ತು
ಪಿರಿದಪ್ಪ	-	ಬಹಳಪ್ಪು	ಬೀಡಂಬಿಡು	-	ತಂಗು
ಪುಗಿಸು	-	ಹೊಗಿಸು	ಬೀಯ(ಧ್ವ)	-	ವ್ಯಯ(ತ್ಸ), ವಿಚ್ಯು
ಪುಲಿಯಟ್ಟು	-	ಬೊಬ್ಬೆ ಹಾಕಿ	ಬೇಹಾರಿ(ಧ್ವ)	-	ವ್ಯಾಪಾರಿ(ತ್ಸ)
ಪುಲ್ಲಿ	-	ಕಟ್ಟಿಗೆ	ಭೃಂಗೋದರ	-	ಹೊಗೆತುಂಬಿ
ಪೂರ್ಜ್	-	ಹೂಳು	ಮನದನ್ನು	-	ಸ್ನೇಹಿತ
ಪೆಟರ್	-	ಬೇರೆಯವರು	ಮಹಾವಟವಿಟಿ	-	ದೊಡ್ಡದಾದ ಅಶ್ವತ್ಥ
ಪೌನ್ಯ	-	ಸಂಪತ್ತು, ಹಣ	ಮೇದಿನಿ	-	ಮರ
					ಭೂಮಿ

ಲುಭ್ರತೆ	-	ದುರಾಸೆ
ವಂದು	-	ಬಂದು
ವರ್ಣಿಕ್ಕುತ್ತರ್ವ	-	ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಮಕ್ಕಳು
ವಪ್ರದು	-	ಬರುವುದು
ವ್ಯವಹಿತ	-	ಮುಚ್ಚಿದ
ಸಂದೇಹ(ಧ್ವ)	-	ಸಂದೇಹ (ತ್ವ)
ಸಮನಿಸು	-	ಸಂಭವಿಸು
ಹರಣ	-	ಕದಿಯು
ಹುಸಿ	-	ಸುಳ್ಳು
ಕೋಕಿಲಾ(ತ್ವ)	-	ಕೋಗಿಲೆ(ಧ್ವ)

ಟಿಪ್ಪಣಿ

- ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣರ್ :** ನ್ಯಾಯತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವವರ ಸಮಾಹ.
- ಅಶ್ವತ್ ಪ್ರಾವರ್ :** ಅಶ್ವತ್ - ಕೇಳಿದರುವ, ಪ್ರಾವರ್ - ಈ ಹಿಂದೆ = ಈ ಹಿಂದೆ ಕೇಳಿಲ್ಲದ.
- ಅಬ್ಜ್ಞೈದರ** : ಅಪ್ - ನೀರು, ಜ - ಹುಟ್ಟಿದ್ದ, ಅಬ್ಜ್ - ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು - ಕಮಲ, ಉದರ - ಹೊಟ್ಟೆ ಅಬ್ಜ್ಞೈದರ - ಉದರ (ನಾಭಿದಲ್ಲಿ ಕಮಲ ಉಳ್ಳವ - ವಿಷ್ಣು).
- ಶಿತಿಕಂತ** : ಶಿತಿ - ನೀಲ, ಕಂತ - ಕುತ್ತಿಗೆ, ಶಿತಿಕಂತ - ನೀಲಬಣ್ಣಿದ ಕುತ್ತಿಗೆ ಉಳ್ಳವ = ಶಿವ.
- ಶಿತಿಕಂತಗಳಪ್ರತಿಮು ಪ್ರಭಂ ತಮಂ ತಮಂ :** ಶಿತಿಕಂತ - ಶಿವ, ಅಪ್ರತಿಮು ಪ್ರಭಂ - ಹೋಲಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾದ, ತಮಂ - ಕತ್ತಲೆ = ಶಿವನ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾದಮ್ಮೆ ಕಪ್ಪಾದ

ಅಭ್ಯಾಸ

- ಅ) ಹೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.
- ‘ವ್ಯಕ್ತ ಸಾಕ್ಷಿ’ ಕರೆಯನ್ನು ಯಾವ ಕೃತಿಯಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ?
 - ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿಯ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಆರೋಪವನ್ನು ಹೊರಿಸಿದನು?
 - ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣರು ಏಕ ವಿಸ್ತೃಯ ಹೊಂದಿದರು?

- ಉ. ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯ ತನ್ನ ಬೆಳಗಿನ ಹೊತ್ತನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಳಿದನು?
- ಇ. ಧರ್ಮಾರ್ಥಿಕರಣರು ಪಟವ್ಯಕ್ಕದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಬಂದರು?
- ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.
- ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಗೆ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿಯ ಯಾವ ಸಲಹೆಯಿತ್ತನು?
 - ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿಯ ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಏನೆಂದು ಹೇಳಿದನು?
 - ಧರ್ಮಾರ್ಥಿಕರಣರು ಪಟವ್ಯಕ್ಕಕ್ಕೆ ಏನು ಹೇಳಿದರು?
- ಇ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು-ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ:
- ‘ವೈಕ್ ಸಾಕ್’ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ನೀವು ಮೆಚ್ಚಿವ ಪಾತ್ರ ಯಾವುದು? ಏಕೆ?
 - ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿಯ ತಂತ್ರ ಅವನಿಗೆ ತಿರುಗುಬಾಣವಾದ ಬಗೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
- ಈ) ಸಂದರ್ಭ-ಸಹಿತ ಶಾರಸ್ವವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
- “ಪೌನ್ಯನೆಲ್ಲಮಂ ನೀನೆ ಕೊಂಡೆ”
 - “ಈತನ ಮಾತು ಅಶ್ರುತಪೂರ್ವಮಾ”
 - “ನಿನ್ನ ಪರಿವರ್ಗ ನಮ್ಮ ಕುಲಮನೆಲ್ಲಮನಟಿವ ಬಗೆ”
 - “ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೃತಿಯಾದ ಮನುಷ್ಯನಾಯಿಷ್ಯಂ ಕುಂದುಗುಂ”
 - “ಹುಸಿಯದ ಬೇಹಾರಿಯೇ ಇಲ್ಲಿಃ”
- ಉ) ಮೊದಲೆರಡು ಪದಗಳಿರುವ ಸಂಬಂಧದಂತೆ ಮೂರನೆಯ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
- ವದ್ದಾರಾಧನೆ - ಶಿವಕೋಟ್ಯಾಚಾರ್ಯ : : ಪಂಚತಂತ್ರ _____ .
 - ಕಬ್ಬಿ - ಕಾವ್ಯ : : ಬೇಹಾರ _____ .
 - ಅನೃತ - ಸುಳ್ಳಿ : : ಕೃತ್ಯಿಮ _____ .
 - ಬಂದಲ್ಲದೆ - ಲೋಪ : : ಧೃತಿಗೆಟ್ಟಿ _____ .
 - ದೃವಭಕ್ತಿ - ತತ್ವರುಪ : : ಅರ್ಜ್ಞೋದರ _____ .

ಭಾಷೆಯ ಸೊಬಗು

ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಗಳು ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣ ಅಥವಾ ಮಹಾಪ್ರಾಣ ಇದ್ದರೆ ಅರ್ಥವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಬಳಸಬಹುದು. ಅಲ್ಲಾಗೆ ರವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಲುದಾಹರಣೆಗೆ: ಒಂಭತ್ತು, ಎಂಭತ್ತು ಮುಂತಾದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಒಂಬತ್ತು, ಎಂಬತ್ತು ಎಂದು ಬರೆದರೂ ಅರ್ಥವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗದು.

ಹಾಗೆಯೇ ಖುಚೀ, ಕುಚೀ - ಎರಡೂ ರೂಪಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ.

ಧೂಳು ಮತ್ತು ಧೂಳು ಎಂಬ ಎರಡೂ ರೂಪಗಳು ಸಾಧು.

ಇಂಥ ಇನ್ನಷ್ಟು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಸ್ವೇಧಾಂತಿಕ ಭಾಷಾಭಾಷೆ

ಉ(ರ)ಳ-ಕುಳ-ಕೈಳ :

ಕನ್ನಡ ವರ್ಣಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಮೂರು ರೀತಿಯ ‘ಳ’ ಕಾರಗಳಿದ್ದವು. ಅವೇ ಇಳ, ಕುಳ, ಕೈಳ.

‘ಇ’ ಈ ‘ಳ’ ಕಾರವೇ ಇಳ. ಸೂರ್ಯ ಪದಕೈ ಸರದಿ, ಪ್ರಾಣಿ ಎಂಬರ್ಥವಿದೆ.

‘ಳ’ ಅಕ್ಷರವೇ ಕುಳ. ಎಳ- ಚಿಕ್ಕ, ಸಣ್ಣ; ಕಳಿ- ಪಕ್ಕವಾಗಿ, ಮಾಗು ಎಂಬ ಅರ್ಥವ್ಯಳ್ಳ ಪದಗಳಿವು.

ಸಂಸ್ಕೃತದ ‘ಲ’ ಕಾರ ಕನ್ನಡಕೈ ಬರುವಾಗ ‘ಳ’ ಕಾರ ರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಕೈಳ. ಮಂಗಲ-ಮಂಗಳ; ಹಿಂಗಲ- ಹಿಂಗಳ ಇತ್ತಾದಿ.

ಇದೇ ರೀತಿ ‘ರ’ ಕಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಎರಡು ರೀತಿಯ ‘ರ’ ಕಾರಗಳು ಇದ್ದವು. ಅವುಗಳನ್ನು ರೇಫ್, ಮತ್ತು ಶರೆಟರೇಫ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

‘ರ’ ಅಕ್ಷರವೇ ರೇಫ್ ಮತ್ತು ‘ಇ’ ಅಕ್ಷರವೇ ಶರೆಟರೇಫ್. ಈ ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪದಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥವ್ಯತ್ಯಾಸವಿತ್ತು.

ಲುದಾ : ಏರ್- ಹತ್ತು; ಏಜ್ - ಗಾಯ

ನೆರೆ - ಸಮೀಪ, ಅಕ್ಕಪಕ್ಕ ; ನೆಱಿ - ಪ್ರವಾಹ, ಮಹಾಪೂರ

ಮೋರೆ - ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ;

ಮೊಜೆ - ಗೋಳಾಟ, ಗುಂಯ್ ಗುಡು. (ದುಂಬಿ ಮೊಜೆಯುತ್ತದೆ)

ಭಂದಸ್ನ ಮುಂದುವರಿದುದು-

ಕಂದ ಪದ್ಯ

ಲಕ್ಷಣ : ಇದು ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳಿಳ್ಳ ಪದ್ಯ. ಒಂದು ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ಪಾದಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದು, ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಗಳ ಮೂರು ಮೂರು ಗಣಗಳಿಂದ ಕೊಡಿವೆ. ಎರಡು ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಾದಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದು ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಗಳ ಬದ್ದೆದು ಗಣಗಳಿವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಒಂದು ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯ ಪಾದಗಳು ಪ್ರಾಂತ್ಯಾರ್ಥವೆಂತಲೂ ಮೂರು ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಾದಗಳು ಉತ್ತರಾರ್ಥವೆಂತಲೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

ಉದಾ :	ಉ	ಉ	ಉ		
	ಉ ಉ ಉ	- -	ಉ ಉ ಉ	=	೨೨
	ಒಡೆಯಲ	ಜಾಂಡಂ	ಕುಲಗಿರಿ		
	ಉ	ಉ	ಉ	ಉ	ಉ
	ಉ -	ಉ -	- -	ಉ -	ಉ -
	ಕೆಡೆಯಲ್	ನಡುಗ	ಲ್ಕ್ಷಧಾತ್ರಿ	ದಿವಿಜರ್	ಸೆಡೆಯ
	ಉ	ಉ	ಉ		
	ಉ ಉ ಉ	- - -	- ಉ ಉ	=	೨೨
	ಲ್ಕ್ಷಧರಿಸು	ವಿನಂಜ	ಟಾಸುರ		
	ಉ	ಉ	ಉ	ಉ	
	- -	- -	- -	- -	= ೨೦
	ಹಿಡಿಂಬ	ಬಕ್ಕೆ	ರಿಸಿಂಹ	ನಾದರ್	ಗಯ್ಯಂ

ಉತ್ತಲಮಾಲಾಪೃತ್ತ

ಲಕ್ಷಣ : ಇದು ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳಿಳ್ಳ ಪದ್ಯ. ಪ್ರತಿ ಪಾದವೂ ಅಕ್ಷರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದು ತಲ್ಲಿ ಇವು ಅಕ್ಷರಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಭ, ರ, ನ, ಭ, ಭ, ರ, ಗಣಗಳು ಮತ್ತು ಕೆನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಘು ಮತ್ತು ಒಂದು ಗುರು ಇರುತ್ತವೆ.

ಸೂತ್ರ : ಉತ್ತಲಮಾಲೆಯಪ್ಪದು ಭರಂ ನಭಭಂರಲಗಂ ನೆಗಟ್ಟಿರಲ್

ಉದಾ :

ಭ	ರ	ನ	ಭ	ಭ	ರ	ಲ ಗು
- ಉ	- ಉ	ಉ	- ಉ	- ಉ	- ಉ	ಉ -
ಚಾಗದ	ಭೋಗದ	ಕ್ಷರದ	ಗೇಯದ	ಗೊಟ್ಟಿರು	ಲಂಪಿನಿಂ	ಪುಗ
ಕ್ಷಾಗರ.....						

ಶಾರ್ಥಕಲ ವಿಕ್ರೀಡಿತ ವೃತ್ತ

ಅಕ್ಷರ : ಇದು ಅಕ್ಷರಗಳಾದಲ್ಲಿರುವ ಪದ್ಯ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳಿಂದ್ದು ಅಕ್ಷರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನವಾಗಿವೆ. ಪ್ರತಿಪಾದದಲ್ಲಿ ಮ,ಸ,ಜ,ಸ,ತ,ತ ಗಣಗಳು ಮತ್ತು ಒಂದು ಗುರು ಇರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ಅಕ್ಷರಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ಸೂತ್ರ : ಕಣ್ಣೋಪ್ತಲ್ ಮನಜಂ ಸತಂತಗಮುಮಾ ಶಾರ್ಥಕಲವಿಕ್ರೀಡಿತಂ

ಉದಾ :	ಮ	ಸ	ಜ	ಸ	ತ	ತ	ಗು
	- - -						-
ಮಾತಂಗಾ	ಸುರವೈ	ರಿಯಲ್ಲಿ	ಪಡೆದುಂ	ಬಿಲ್ಲಂಧ	ನುರ್ವಿದ್ಯೈ	ಗಂ	

ಭಾಷಾ ಚರ್ಚಿತವಿಧಿ

೧. ಈ ಪದಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿ ಸಂಧಿಯ ಹೆಸರು ಬರೆಯಿರಿ.
ಪೋಗಲ್ ವೇಯ್ಯಂ, ತಕ್ಕನಿತು, ಪೂಣ್ಯಾದೆ
೨. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ವಿಗ್ರಹಿಸಿ ಸಮಾಸವನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.
ಅತಿಕುಟಿಲ, ಕ್ಯೆಕೊಳ್ಳುದು, ಕಟ್ಟೇಕಾಂತ, ಸ್ವಾಮೀದ್ರೋಹ, ಪರಧನ, ಧನಹರಣ,
ಸಾಕ್ಷಿಮಾಡಿ, ಬಲವಂದು.
೩. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದ್ಯಭಾಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕಿ, ಗಣ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಭಂದಸನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.
 - ಆ. ಅತಿಕುಟಿಲಮನಂ ಧನಲು
ಬ್ಧತೆಯಿಂದಂ ದುಷ್ಪಿಣಿ ನುಡಿದಂ ಪುಸಿಯಂ॥
 - ಇ. ಮೇದಿನಿಯಂ ಕ್ರಮಕ್ರಮದೆ ಪರ್ವಿದುದಾತ್ನಭೋ ವಿಭಾಗಮಾ
೪. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬುಂಧ ರಚಿಸಿರಿ.
೫. ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ ಇ. ಅಕ್ಷರ ದಾಸೋಹ ಮತ್ತು ಕ್ಷೀರ ಭಾಗಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಹತ್ವ

ಪೂರಕ ಓದು

- ದುರ್ಗಸಿಂಹ ಕವಿಯ ‘ಕಣಾರಬಕ ಪಂಚತಂತ್ರಂ’ ಕೃತಿಯನ್ನು ಓದಿರಿ.
- ವಿವಿಧ ಲೇಖಕರು ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ ಪಂಚತಂತ್ರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಓದಿರಿ.

* * * * *

ಜಿ. ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ-

ಪ್ರಪೇಶ : “ಹಿಂದೆ ಗುರುವಿದ್ದ, ಮುಂದೆ ಗುರಿಯಿತ್ತು, ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಧೀರರ ದಂಡು” ಎಂಬ ವಾಕ್ಯ ಹಿಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿನ ಯುವಕರಿಗಿದ್ದ ನೆಲೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಹೋಗಬೇಕಾದ ದಾರಿ ತಲುಪಬೇಕಾದ ಗುರಿ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿದ್ದರೆ ಅರ್ಥ ಯಶಸ್ವನ್ನು ಪಡೆದಂತೆ. ‘ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನನ್ನ ಆಜನ್ಸಿದ್ಧ ಹಕ್ಕು’ ಎಂದ ತಿಲಕರು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳಿಸುವುದೇ ಜೀವನದ ಏಕೈಕ ಸಂಕಲ್ಪ ಎಂದುಕೊಂಡ ರಾಷ್ಟ್ರಪಿತ ಗಾಂಧಿಜಿ ಸಾಧಕರೆನಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇತಿಹಾಸ ದಾಖಿಲಿಸುವುದು, ನೆನಪಿಸುವುದು ಇಂತಹ ಸಾಧಕರನ್ನು. ಸಾಧಕನು ತಾನು ಕಂಡ ಕನಸನ್ನು ಅದೆಷ್ಟೇ ತೊಡಕುಗಳು ಬಂದರೂ ಅಡ್ಡಿತ್ತಾತಂಕಗಳು ಎದುರಾದರೂ ನನಸಾಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಸಂಕಲ್ಪದತ್ತ ದೃಢನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ಕಾರ್ಯಶೀಲರಾದರೆ “ಅಸಾಧ್ಯವಾದುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.” ದೃಢ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಏನೇನನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದಂಬುದನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಕೆವಿ ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನವರು ‘ಸಂಕಲ್ಪ’ ಎಂಬ ಭಾವಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಸರಳವಾಗಿ, ಸುಂದರವಾಗಿ ಅಭಿವೃತ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸುತ್ತಲು ಕವಿಯುವ ಕತ್ತಲೆಯೊಳಗೆ
ಪ್ರೀತಿಯ ಹಣತೆಯ ಹಚ್ಚೋಣ.
ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ಹೊಯ್ದಾಡುವ ಹಡಗನು
ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಸೋಣ.

॥ ೧ ॥

ಕಲುಷಿತವಾದೀ ನದೀಜಲಗಳಿಗೆ
ಮುಂಗಾರಿನ ಮಳೆಯಾಗೋಣ.
ಬರಡಾಗಿರುವೀ ಕಾಡುಮೇಡುಗಳ
ವಸಂತವಾಗುತ ಮುಚ್ಚೋಣ

॥ ೨ ॥

ಬಿದ್ದುದನ್ನು ಮೇಲೆಬಿಸಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ
ಹೋಸ ಭರವಸೆಗಳ ಕಟ್ಟೋಣ.
ಮನುಜರ ನಡುವಣ ಅಡ್ಡಗೋಜೆಗಳ
ಕೆಡವುತ ಸೇತುವೆಯಾಗೋಣ.

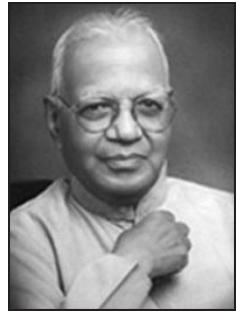
॥ ೩ ॥

ಮತಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪಧಗಳು ಎನ್ನುವ
ಹೋಸ ಎಚ್ಚರದೊಳು ಬದುಕೋಣ
ಭಯ-ಸಂಶಯದೊಳು ಕಂದಿದ ಕಣ್ಣೋಳು
ನಾಳಿನ ಕನಸನು ಬಿತ್ತೋಣ.

॥ ೪ ॥

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಜ.ಎಸ್.ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವ ಗುಗ್ಗಿರಿ ಶಾಂತವೀರಪ್ಪ ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ (ಸಾ.ಶ. ೧೯೨೬) ಇವರು ಶಿವಮೋಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಿಕಾರಿಪುರದವರು. ಮೈಸೂರು, ಉಸ್ಕಾನಿಯಾ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರದ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅಧುನಿಕ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಮುಖ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಅವರು ಸಾಮಗಾನ, ಚೆಲುವು-ಒಲವು, ದೇವತೀಲ್ಪ, ದೀಪದ ಹೆಚ್ಚೆ, ಅನಾವರಣ, ವಿಮರ್ಶೆಯ ಪೂರ್ವಪಟ್ಟಿಮು, ಮಾಸ್ಕೊದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತರಡು ದಿನಗಳು, ಸೌಂದರ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮೊದಲಾದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕಾವ್ಯಾಧಿಕಿಂತನ ಕೃತಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದಿರುವ ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಅವರು ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ನಾಡೋಜ ಪುರಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಭಾಜನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಗೌರವ ಡಿ.ಲಿಟ್. ಪದವಿ, ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಅಭಿಧಾನ ಮತ್ತು ಪಂಪ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಪ್ರಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೭೨ರಲ್ಲಿ ದಾವಣಗರೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾರ್ಥನೆಗೊಂಡ ಐಸೆನ್ಯೆ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು.

ಜ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ವಿರಚಿತ ‘ಎದೆತುಂಬಿ ಹಾಡಿದೆನು’ ಕವನ ಸಂಕಲನದಿಂದ ‘ಸಂಕಲ್ಪಗೀತೆ’ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಆಯ್ದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಆಶಯ ಭಾವ

ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಧನಾತ್ಮಕ ಭಾವನೆಯನ್ನು ದೃಢಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸವಾಲುಗಳು ಎದುರಾದಾಗಲೂ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದ ಸಂಕಲ್ಪ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲರಾದಾಗ ಯಶಸ್ವಿ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಭೇದಭಾವಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಬಕ್ಕದಿಂದ ಪ್ರಯತ್ನಶೀಲರಾದಾಗ ಬಲ ವರ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. ಭಯ ಮತ್ತು ಅನುಮಾನ ಆವರಿಸಿರುವ ಸಮಾಜವನ್ನು ದೃಢನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯದ ನೇಲೆಯಾಗಿಸುವ ಹಣತೆ ಹಚ್ಚಿದಾಗ ಕತ್ತಲೆ ದೂರವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಭಾವಗೀತೆಯ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದೇ ಈ ಕವನದ ಆಶಯವಾಗಿದೆ.

* * * *

ಪದಗಳ ಅಧ್ಯ

ಕಂದಿದ	-	ಮಸುಕಾದ	ವಸಂತ	-	ಸಮೃದ್ಧಿ
ಕಲುಷಿತ	-	ಮಲಿನ	ಹಡಗು	-	ನಾವೆ
ಪಥ	-	ದಾರಿ	ಹಣತೆ	-	ದೀಪ
ಬರಡು	-	ಪೋಳ್ಳು, ಹಾಳುಬಿದ್ದಿರುವ			

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

೧. ಯಾವುದನ್ನು ಎಚ್ಚರದಲಿ ಮನ್ನಡೆಸಬೇಕು?
೨. ನದೀಜಲಗಳು ಏನಾಗಿವೆ?
೩. ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಗಾರಿನ ಮಳೆಯಾಗಬೇಕು?
೪. ಕಾಡುಮೇಡುಗಳ ಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗಿದೆ?
೫. ಯಾವ ಎಚ್ಚರದೊಳು ಬದುಕಬೇಕಿದೆ?

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು-ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

೧. ಹಡಗನ್ನು ಯಾವುದರ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಮನ್ನಡೆಸಬೇಕಿದೆ?
೨. ಹೊಸ ಭರವಸೆಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸಿ ಯಾವುದರ ನಡುವೆ ಸೇತುವೆಯಾಗಬೇಕಿದೆ?
೩. ನಾಳಿನ ಕನಸನ್ನು ಬಿತ್ತಬೇಕಾದರೆ ನಾವು ಹೇಗೆ ಬದುಕಬೇಕು?

ಇ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು-ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

೧. ನಾವು ಯಾವ ಸಂಕಲ್ಪ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದು ಕವಿ ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನವರ ಆಶಯ?
೨. ಸಂಕಲ್ಪ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನದ ಕುರಿತು ಕವಿ ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

ಈ) ಸಂದರ್ಭಸಹಿತ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

೧. “ಪ್ರೀತಿಯ ಹಣತೆಯ ಹಚ್ಚೋಣ.”
೨. “ಮುಂಗಾರಿನ ಮಳೆಯಾಗೋಣ.”
೩. “ಹೊಸ ಭರವಸೆಗಳ ಕಟ್ಟೋಣ.”
೪. “ಹೊಸ ಎಚ್ಚರದೊಳು ಬದುಕೋಣ.”

ಉ) ಬಿಟ್ಟು ಜಾಗಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಪದಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರಿ.

೧. ‘ಸಂಕಲ್ಪ ಗೀತೆ’ ಪದ್ಯವನ್ನು _____ ಕವನ ಸಂಕಲನದಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
೨. ಕತ್ತಲೆಯೋಳಗೆ ಪ್ರೀತಿಯ _____ ಹಚ್ಚೋಣ.
೩. ಜಿ.ಎಸ್.ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನವರು _____ ಯಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶಗೊಂಡ ಅವಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು.

ಭಾಷೆಯ ಸೋಬಗು

ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಪ್ರಾಣ ಅಕ್ಷರದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಮಹಾಪ್ರಾಣ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಬಳಸಿದರೆ (ಅಥವಾ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ) ಅರ್ಥವೇ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಭರಚುಕ್ಕಿ – ಕಾವೇರಿ ನದಿಯಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ಒಂದು ಜಲಪಾತದ ಹೆಸರು. ಈ ಜಲಪಾತದಲ್ಲಿ ನೀರೇ ಇಲ್ಲದ ಹೋದರೆ ಬಹುಶಃ ‘ಭರಚುಕ್ಕಿ’ ಎನ್ನಿಬಹುದೇನೋ!

ಹಾಗೆಯೇ ‘ರುರಿ’ ಎಂದರೆ ನೀರಿನ ಸಣ್ಣದೊಂದು ಪ್ರವಾಹ. ಆದರೆ ‘ಜರಿಗಡ’ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಗಿಡ. ಇದನ್ನು ‘ರುರಿಗಡ’ ಎನ್ನಲಾಗದು – ಅದು ‘ರುರಿಯ’ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದರೂ!

ಇಂಥ ಇನ್ನಷ್ಟು ಪದಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಅವುಗಳ ಅರ್ಥವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಸ್ವೇಧಾಂತಿಕ ಭಾಷಾಭಾಷೆ

ಕ್ರಿಯಾಪದ

ಕ್ರಿಯಾಪದದ ಮೂಲ ರೂಪವನ್ನು ‘ಧಾತು’ (ಕ್ರಿಯಾಪ್ರಕೃತಿ) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ‘ಸಕಮ್ರಾಕ್ತ’ ಮತ್ತು ‘ಅಕಮ್ರಾಕ್ತ’ ಧಾತುಗಳೆಂದು ಏರಡು ವಿಧಗಳಿವೆ.

ಸಕಮ್ರಾಕ್ತ:– ಹೊಡು, ಬಿಡು, ಉಣ್ಣಿ, ಉಜ್ಜು, ತಿದ್ದು, ಮುಚ್ಚು – ಇತ್ಯಾದಿ.

ಅಕಮ್ರಾಕ್ತ:– ಮಲಗು, ಓಡು, ಬಡುಕು, ಹೋಗು, ನಾಚು – ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕರ್ತರಿಪ್ರಯೋಗ:– ಧಾತುಗಳಿಗೆ ಲಿಂಗವಾಚಕ ವಂತ್ತು ವಚನವಾಚಕಗಳು ಸೇರಿ ಒಂದು ಪೂರ್ಣವಾಕ್ಯವಾದಾಗ ಅದು ‘ಕರ್ತರಿ ಪ್ರಯೋಗದ’ ವಾಕ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಉದಾ:– ಭೀಮನು ಅನ್ನವನ್ನು ಉಂಡನು

ಕರ್ಮಣಪ್ರಯೋಗ:– ಸಕಮ್ರಾಕ್ತ ಧಾತುಗಳ ಮೇಲೆ ‘ಅಲ್ಪಡು’ ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿ ಕಾಲಸೂಚಕ ಮತ್ತು ಆಖ್ಯಾತ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಿದಾಗ ‘ಕರ್ಮಣ ಪ್ರಯೋಗದ’ ವಾಕ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ:– ಭೀಮನಿಂದ ಅನ್ನವು ಉಣಿಲ್ಪಟಿತು.

ಅರ್ಥರೂಪ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು

ಅರ್ಥರೂಪ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಲ್ಲಿ ‘ವಿಧ್ಯಾರ್ಥಕ’, ‘ನಿರ್ವೇಧಾರ್ಥಕ’, ‘ಸಂಭಾವನಾರ್ಥಕ’ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳೆಂದು ಮೂರು ವಿಧಗಳಿವೆ.

ವಿಧ್ಯಾರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು :- ಆಶೀರ್ವಾದ, ಅಪ್ರಹ್ಲಾದ, ಆಜ್ಞೆ, ಕೋರಿಕೆ ಇವುಗಳು ತೋರುವಾಗ ಧಾತುಗಳಿಗೆ ಆಖ್ಯಾತಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಿ ವಿಧ್ಯಾರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳನಿನುವುವು.

‘ಮಾಡು’ ಧಾತುವಿನ ವಿಧ್ಯಾರ್ಥಕ ರೂಪಗಳು

ಮರುಪ	ಲಿಂಗ	ಏಕವಚನ	ಬಹುವಚನ
ಪ್ರಥಮ	ಮಲ್ಲಿಂಗ	ಮಾಡಲಿ	ಮಾಡಲಿ
	ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ	ಮಾಡಲಿ	ಮಾಡಲಿ
	ನಮಂಸಕ ಲಿಂಗ	ಮಾಡಲಿ	ಮಾಡಲಿ
ಮಧ್ಯಮ	ಮಂ, ಸ್ತೀ, ನಮಂಸಕ ಲಿಂಗ	ಮಾಡು	ಮಾಡಿ/ಮಾಡಿರಿ
ಉತ್ತಮ	ಮಂ, ಸ್ತೀ, ನಮಂಸಕ ಲಿಂಗ	ಮಾಡುವೆ	ಮಾಡುವಾ/ಮಾಡೋಣ

ನಿರ್ವೇಧಾರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು :- ಕ್ರಿಯೆಯು ನಡೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಬಧ್ರ ತೋರುವಾಗ ಧಾತುಗಳ ಮೇಲೆ ಆಖ್ಯಾತ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳ ಸೇರಿ ನಿರ್ವೇಧಾರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳನಿನುವುವು.

‘ಮಾಡು’ ಧಾತುವಿನ ನಿರ್ವೇಧಾರ್ಥಕ ರೂಪಗಳು

ಮರುಪ	ಲಿಂಗ	ಏಕವಚನ	ಬಹುವಚನ
ಪ್ರಥಮ	ಮಲ್ಲಿಂಗ	ಮಾಡನು	ಮಾಡರು
	ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ	ಮಾಡಣು	ಮಾಡರು
	ನಮಂಸಕ ಲಿಂಗ	ಮಾಡದು	ಮಾಡವು
ಮಧ್ಯಮ	ಮಂ, ಸ್ತೀ, ನಮಂಸಕ ಲಿಂಗ	ಮಾಡೆ	ಮಾಡರಿ
ಉತ್ತಮ	ಮಂ, ಸ್ತೀ, ನಮಂಸಕ ಲಿಂಗ	ಮಾಡೆನು	ಮಾಡೆವು

ಸಂಭಾವನಾರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು :- ಕ್ರಿಯೆಯು ನಡೆಯುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ‘ಸಂಶಯ’ ಅಥವಾ ‘ಉಾಹೆ’ ತೋರುವಲ್ಲಿ ಧಾತುಗಳ ಮೇಲೆ ಆಖ್ಯಾತ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಿ ಸಂಭಾವನಾರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳನಿನುವುವು.

‘ಮಾಡು’ ಧಾತುವಿನ ಸಂಭಾವನಾರ್ಥಕ ರೂಪಗಳು

ಪುರುಷ	ಲಿಂಗ	ಪಕವಚನ	ಬಹುವಚನ
ಪ್ರಧಾನ	ಪುಲ್ಲಿಂಗ	ಮಾಡಿಯಾನು	ಮಾಡಿಯಾರು
	ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ	ಮಾಡಿಯಾಳು	ಮಾಡಿಯಾರು
	ನಮಂಸಕ ಲಿಂಗ	ಮಾಡಿತು	ಮಾಡಿಯಾವು
ಮಧ್ಯಮ	ಮಂ, ಸ್ತ್ರೀ, ನಮಂಸಕ ಲಿಂಗ	ಮಾಡಿಯೆ	ಮಾಡಿರಿ
ಉತ್ತಮ	ಮಂ, ಸ್ತ್ರೀ, ನಮಂಸಕ ಲಿಂಗ	ಮಾಡೇನು	ಮಾಡೇವು

ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯ

ಈ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ:

“ಭೀಮನು ತನ್ನ ಬಲಗಾಲಿನಿಂದ ಚೆಂಡನ್ನು ಒದೆದನು.”

ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಭೀಮ, ತಾನು, ಬಲಗಾಲು, ಚೆಂಡು ಎಂಬ ಪದಗಳು ನಾಮಪ್ರಕೃತಿಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ನಾಮಪ್ರಕೃತಿಗಳನ್ನು ವಾತ್ರ ಹೇಳಿ ‘ಒದೆದನು’ ಎಂಬ ಕ್ರಿಯಾಪದವನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಅರ್ಥ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. (ಭೀಮ ತಾನು ಬಲಗಾಲು ಚೆಂಡು ಒದೆದನು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ) ಈ ಎಲ್ಲಾ ನಾಮ ಪ್ರಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಕಾರಕಾರ್ಥಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿದಾಗ ವಾಕ್ಯವು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತದೆ. ‘ಭೀಮ’ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ‘ಕರ್ತೃರ್ಥ’ದಲ್ಲಿ ‘ಉ’ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯವನ್ನೂ ‘ತಾನು’ ಎಂಬ ಸರ್ವನಾಮಕ್ಕೆ ‘ಸಂಬಂಧಾರ್ಥ’ದಲ್ಲಿ ‘ಅ’ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯವನ್ನೂ ‘ಚೆಂಡು’ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ‘ಕರ್ಮಾರ್ಥ’ದಲ್ಲಿ ‘ಅನ್ನ’ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯವನ್ನೂ ‘ಬಲಗಾಲು’ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ‘ಕರಕಾರ್ಥ’ದಲ್ಲಿ ‘ಇಂದ’ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯವನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ‘ಒದೆದನು’ ಎಂಬ ‘ಕ್ರಿಯಾಪದವನ್ನು ಸೇರಿಸಿದಾಗ – ‘ಭೀಮನು ತನ್ನ ಬಲಗಾಲಿನಿಂದ ಚೆಂಡನ್ನು ಒದೆದನು’ ಎಂಬ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ವಾಕ್ಯದ ರಚನೆಯಾಯಿತು. ಹೀಗೆ....

ಕರ್ತೃ, ಕರ್ಮ, ಕರಣ, ಸಂಪ್ರದಾನ, ಅಪಾದಾನ, ಅಧಿಕರಣಾದಿ ಕಾರಕಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯಗಳೇ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯಗಳು.

ಈ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯಗಳು ಹಳಗನ್ನಡ ಮತ್ತು ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೂಪದಲ್ಲಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡೋಣ.

ವಿಭಕ್ತಿ	ಕಾರಕಾರ್ಥ	ಹೊಸಗನ್ನಡ ಪ್ರಶ್ನೆಯ	ರೂಪ	ಹಳಗನ್ನಡ ಪ್ರಶ್ನೆಯ	ರೂಪ
ಪ್ರಥಮಾ	ಕರ್ತೃಾರ್ಥ	ಉ	ಸಾವಿಶ್ರಿಯ	ಮ್	ಸಾವಿಶ್ರಿಯಮ್
ದ್ವಿತೀಯಾ	ಕರ್ಮಾರ್ಥ	ಅನ್ನ	ಸಾವಿಶ್ರಿಯನ್ನ	ಅಂ	ಸಾವಿಶ್ರಿಯಂ
ತೃತೀಯಾ	ಕರಣಾರ್ಥ	ಇಂದ	ಸಾವಿಶ್ರಿಯಿಂದ	ಇಂ, ಇಂದಂ, ಇಂದ	ಸಾವಿಶ್ರಿಯಿಂ
ಚತುರ್ಥೀ	ಸಂಪ್ರದಾನ	ಗೆ, ಇಗೆ, ಕೈ	ಸಾವಿಶ್ರಿಗೆ	ಗೆ, ಕೆ, ಕೈ	ಸಾವಿಶ್ರಿಂಗೆ
ಪಂಚಮೀ	ಅಪಾದಾನ	ದೆಸೆಯಿಂದ	ಸಾವಿಶ್ರಿಯ ದೆಸೆಯಿಂದ	ಅತ್ತಣಿಂ ಅತ್ತಣಿಂದಂ	ಸಾವಿಶ್ರಿಯತ್ತಣಿಂ
ಷಟ್ತಮೀ	ಸಂಬಂಧ	ಅ	ಸಾವಿಶ್ರಿಯ	ಅ	ಸಾವಿಶ್ರಿಯ
ಸಪ್ತಮೀ	ಅಧಿಕರಣ	ಅಲ್ಲಿ	ಸಾವಿಶ್ರಿಯಲ್ಲಿ	ಒಳ್ಳೋ	ಸಾವಿಶ್ರಿಯೋಳ್ಳೋ

ವಿಭಕ್ತಿ ಪಲ್ಲಟ : ನಾವು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಪ್ರಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಯಾವ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯವನ್ನು ಬಳಸಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಬಳಸದೆ ಬೇರೆ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯವನ್ನು ಬಳಸಿ ಮಾತನಾಡುವುದುಂಟು. ಹೀಗೆ ಒಂದು ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯದ ಬದಲಿಗೆ ಅರ್ಥ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗದರಂತೆ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯವನ್ನು ಬಳಸುವ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ‘ವಿಭಕ್ತಿ ಪಲ್ಲಟ’ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ.

ದ್ವಿತೀಯಾ ಬದಲಿಗೆ ಚತುರ್ಥೀ ವಿಭಕ್ತಿ ಸೇರಿದಾಗ –

- ಉರನ್ನು ಸೇರಿದನು (ದ್ವಿತೀಯಾ) ಉರಿಗೆ ಸೇರಿದನು (ಚತುರ್ಥೀ)
- ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಹತ್ತಿದನು (ದ್ವಿತೀಯಾ) ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದನು. (ಚತುರ್ಥೀ)

ಪಂಚಮೀ ಬದಲಿಗೆ ತೃತೀಯಾ ವಿಭಕ್ತಿ ಸೇರಿದಾಗ –

- ಮರದ ದೆಸೆಯಿಂದ ಹಣ್ಣು ಬಿತ್ತು (ಪಂಚಮೀ)
ಮರದಿಂದ ಹಣ್ಣು ಬಿತ್ತು (ತೃತೀಯಾ)
- ಕೌರವನ ದೆಸೆಯಿಂದ ಕೇಡಾಯ್ತು (ಪಂಚಮೀ)
ಕೌರವನಿಂದ ಕೇಡಾಯ್ತು (ತೃತೀಯಾ)

ಷಟ್ಕೀ ಬದಲಿಗೆ ಚತುರ್ಥೀ ವಿಭಕ್ತಿ ಸೇರಿದಾಗ

- ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ (ಷಟ್ಕೀ) ನಮಗೆ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ (ಚತುರ್ಥೀ)
- ಅಯೋಧ್ಯೇಯ ರಾಜ (ಷಟ್ಕೀ) ಅಯೋಧ್ಯೇಗೆ ರಾಜ (ಚತುರ್ಥೀ)

ಭಾಷಾ ಚರ್ಚೆವಟಿಕೆ

೧. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳ ಧಾತುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ನಿಲ್ಲಿಸು, ನಡೆಸು, ಹಚ್ಚುವುದು, ಮುಟ್ಟೊಣ, ಕಟ್ಟುವುದು, ಆಗೋಣ.

೨. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯೇಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಪ್ರೀತಿಯ, ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ, ಜಲಕ್ಕೆ, ಬಿದ್ದುದನ್ನು, ಭರವಸೆಗಳ.

೩. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಿಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.

ಸಂಶಯದೊಳ್ಳಿ, ಜಲದಿಂ, ಮರದತ್ತಣಿಂ, ರಾಯಂಗೆ.

೪. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಧಾತುಗಳಿಗೆ ವಿಧ್ಯಾರ್ಥಕ, ನಿರ್ವೇಧಾರ್ಥಕ ಮತ್ತು ಸಂಭಾವನಾರ್ಥಕ ರೂಪಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಹಾಡು, ನೋಡು, ಕಟ್ಟಿ, ಕೇಳು, ಓಡು, ಛಿಡು, ಬರೆ.

ಚರ್ಚೆವಟಿಕೆ

೫. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದ್ಯ ಭಾಗವನ್ನು ಮೂರಣಗೊಳಿಸಿ ಕರಿತಪಾಠ ಮಾಡಿರಿ.

೧. ಕಲುಷಿತವಾದೀ

.....

.....

..... ಮುಟ್ಟೊಣ

೨. ಮತಗಳೆಲ್ಲವೂ

.....

.....

..... ಬಿತ್ತೋಣ

ಮೂರಕ ಓದು

- ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನವರ ಭಾವಗೀತೆಗಳನ್ನು ಸಂಗೃಹಿಸಿ ಓದಿ.
- ‘ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ’ ಮರಸ್ಕ್ತತರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಸಂಗೃಹಿಸಿ ಓದಿ.

* * * * *

೧೦. ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ

ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ-

ಪ್ರಮೇಶ : ನವೋದಯ ಕಾಲದ ಜನಸ್ವಿಯ ಕಾವ್ಯಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಭಾವಗೀತೆ ಮೊದಲನೆಯದು. ವ್ಯಕ್ತಿಯೋವ ಯಾವುದಾದರೂಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ, ಕೇಳಿದ, ಅನುಭವಿಸಿದ ನೋವು ನಲಿವುಗಳಿಗೆ ಮೂರ್ಕರೂಪ ನೀಡುವುದು ಸುಲಭದ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಭಾವಂತರಿಂದ ಮಾತ್ರ ಆಗುವಂಧದ್ದು. ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅನುಭವ ಭಾವತೀತ್ಯಾಗಿ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಗೇಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಾಗ ಅದು ಭಾವಗೀತೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಭಾವಗೀತೆ ವ್ಯೇಯಕ್ತಿಕ ಸೆಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದೂ ಸಾರ್ಥಕ ಮನ್ವಣಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತಿದ್ದರೆ ಭಾವಗೀತೆಯ ಸೋಗಸು ಮತ್ತಪ್ಪ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತದೆ. ಭಾವಗೀತೆ ದ್ವಾರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದರೆ ಗೀತೆಯ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತಪ್ಪ ಮೇರಗು ಬರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಭಾವಗೀತೆಯೋಂದನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ.

೧

ಇರುಳಿರುಳಿಳಿದು ದಿನ ದಿನ ಬೆಳಗೆ
ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೂ ಮೇಲಕೆ ಕೆಳಗೆ
ಗಾವುದ ಗಾವುದ ಗಾವುದ ಮುಂದೆ
ಎವೆರೆದಿಕ್ಕುವ ಹೊತ್ತಿನ ಒಳಗೆ
ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ?

೨

ಕರಿನರೆ ಬಣ್ಣಿದ ಮಜ್ಜಗಳುಂಟು
ಬಿಳಿಹೊಳೆ ಬಣ್ಣಿದ ಗರಿ-ಗರಿಯುಂಟು
ಕನ್ನನ ಹೊನ್ನನ ಬಣ್ಣಿ-ಬಣ್ಣಿಗಳ
ರಕ್ಕಿಗಳೆರಡೂ ಪಕ್ಕದಲುಂಟು
ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ?

೩

ನೀಲಮೇಘಮಂಡಲ-ಸಮ ಬಣ್ಣ
ಮುಗಿಲಿಗೆ ರಕ್ಕಿಗಳೊಡೆದವೋ ಅಣ್ಣ
ಚಿಕ್ಕಿಯಮಾಲೆಯ ಸೆಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು
ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರರನು ಮಾಡಿದೆ ಕಣ್ಣ
ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ?

೪

ರಾಜ್ಯದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ತನೆ ಒಕ್ಕೆ
 ಮಂಡಲ-ಗಿಂಡಲಗಳ ಗಡ ಮುಕ್ಕೆ
 ತೇಲಿಸಿ ಮುಳುಗಿಸಿ ಖಂಡ-ಖಂಡಗಳ
 ಸಾರ್ವಭೌಮರಾ ನೆತ್ತಿಯ ಕುಕ್ಕೆ
 ಹಕ್ಕೆ ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ?

ಒ

ಯುಗ-ಯುಗಗಳ ಹಣ ಬರೆಹವ ಒರಸಿ
 ಮನ್ನಂತರಗಳ ಭಾಗ್ಯವ ತರೆಸಿ
 ರೆಕ್ಕಿಯ ಬೀಸುತ ಜೀತನಗೊಳಿಸಿ
 ಹೊಸಗಾಲದ ಹಸುಮಕ್ಕಳ ಹರಸಿ
 ಹಕ್ಕೆ ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ?

೫

ಬೆಳ್ಳಿಯ ಹಳ್ಳಿಯ ಮೇರೆಯ ಹೀರಿ
 ತಿಂಗಳಿನೂರಿನ ನೀರನು ಹೀರಿ
 ಆಡಲು ಹಾಡಲು ತಾ ಹಾರಾಡಲು
 ಮಂಗಳ ಲೋಕದ ಅಂಗಳಕೇರಿ
 ಹಕ್ಕೆ ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ?

೬

ಮುಟ್ಟಿದೆ ದಿಗ್ಗಂಡಲಗಳ ಅಂಚೆ
 ಆಚೆಗೆ ಚಾಚಿದೆ ತನ್ನಯ ಚುಂಚ
 ಬ್ರಹ್ಮಂಡಗಳನು ಒಡೆಯಲು ಎಂದೋ
 ಬಲ್ಲರು ಯಾರಾ ಹಾಕಿದ ಹೊಂಚ!
 ಹಕ್ಕೆ ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ?

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ ಎಂಬ ಕಾವ್ಯನಾಮದಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವ ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ರಾಮಚಂದ್ರ ಬೇಂದ್ರೆ (ಸಾ.ಶ. ೧೮೯೬) ಧಾರವಾಡದವರು. ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ಸೊಲ್ಲಾಪುರದ ರಾಜಾರಾಮ್ ಕಾಲೇಜನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ. ಧಾರವಾಡದ ಬಾಸುಲಿ ಕೇಂದ್ರದ ಸಲಹೆಗಾರರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನವೋದಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ ಅವರು ಗರಿ, ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರಿ, ಉಯ್ಯಾಲೆ, ಸವೀಗೀತ, ನಾದಲೀಲೆ, ಮೇಘದೂತ, ಗಂಗಾವತರಣ, ಸೂರ್ಯಪಾನ, ನಗೆಯ ಹೊಗೆ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿರಾಟ ಸ್ವರೂಪ ಮೊದಲಾದ ಕೃತಿಗಳ ಕೆತ್ತ್ರೆ. ಮುರಾರಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅರಳು-ಮರಳು ಕವನ ಸಂಕಲನಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ನಾಕುತಂತ ಕವನ ಸಂಕಲನಕ್ಕೆ ಜಾಖ್ಯಪಿತೇ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಲಭಿಸಿದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪದ್ಮಶ್ರೀ ಪುರಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಭಾಜನರಾಗಿರುವ ಬೇಂದ್ರೆ ಅವರು ಇಂಜಿನಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವಮೋಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶಗೊಂಡ ಇಲೆನೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು.

ದ.ರಾ.ಬೇಂದ್ರೆ ವಿರಚಿತ ‘ಗರಿ’ ಕವನಸಂಕಲನದಿಂದ ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತ್ತಿದೆ ನೋಡಿದಿರು ಕವಿತೆಯನ್ನು ಆಯ್ದು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಆಶಯ ಭಾವ

ಚಲನಶೀಲತೆ ಜೀವಂತಿಕೆಯ ಗುಣ. ನಿಸರ್ಗದ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಂತೆ ಕಾಲ ಉರುಳುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತದೆ ಎಂಬುದಿಲ್ಲ. ಎಂತಹ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾದರೂ ನಿಸರ್ಗದತ್ತವಾದ ಕಾಲಚಕ್ರದ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ತಲೆಬಾಗಲೇಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಯಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಘಟನೆಯೂ ಕಾಲ ಉರುಳಿದಂತೆ ಇತಿಹಾಸವಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಕವಿ ಬೇಂದ್ರೆ ಅವರು ಕಾಲದ ಗತಿಯನ್ನು ಹಾರುವ ಹಕ್ಕಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಮೀಕರಿಸಿ ನೋಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಕ್ಕಿಯ ಹಾರುವಿಕೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಹజ ಕ್ರಿಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಯುಗಗಳೇ ಉರುಳಿ ಹೊಸತನಕ್ಕೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಕೇತವೂ ಆಗಿದೆ.

ಶುಕ್ರ, ಚಂದ್ರ, ಮಂಗಳ ಲೋಕ ಸಂಚಾರ ಕಾಲದ ಒಂದು ಭೌತಿಕ ಲಕ್ಷಣ. ಬ್ರಿಟೀಷರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಖಿಯಿಂದ ಪಾರಾಗುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಿಂತನದ ಕಲ್ಪನಾ ಪ್ರಕ್ಷಿಯ ಹಾರಾಟವು ಇನ್ನೊಂದು ಲಕ್ಷಣ. ಇದಲ್ಲದೆ ಮಂಗಳ ಲೋಕದ ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಮಾನವನು ಏರುವ ಸೂಕ್ಷನೆಯನ್ನು ಸಾರಿದ ಕವನ ಇಡಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಕಾಲ ಪ್ರಕ್ಷಿಯ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಮಾನವ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಾಗುವ ವೈಚಿತ್ರ್ಯದ ವಿಸ್ತೃಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉದ್ದಾರವಿದು.

ಇಂಥ ಭಾವಗೀತೆಯೊಂದನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲಿನ ಆಶಯವಾಗಿದೆ.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಎವೆ - ಕಣ್ಣರೆಪ್ಪೆ	ತಿಂಗಳೂರು - ಚಂದ್ರಲೋಕ
ಒಕ್ಕು - ತನೆಯಿಂದ ಕಸಕಡ್ಡಿ ಬೇರ್ವಡಿಸಿ	ನರೆ - ಬಿಳಿಬಣ್ಣ
ಕೆನ್ನು - ಕೆಂಪು	ಚೆಳ್ಳಿ - ಶುಕ್ರ
ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ - ಜಗತ್ತು	ಮುಕ್ಕಿ - ಗಬಗಬನೆ ತಿಂದು
ಮನ್ಮಂತರ - ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಕಾಲ	ತಿಂಗಳ - ಚಂದ್ರ
ಗಾವುದ - ದೂರವನ್ನು ಅಳೆಯುವ ಒಂದು ಪ್ರಮಾಣ, ನಾಲ್ಕು ಹರಿದಾರಿ, ಒಟ್ಟ ಮೈಲುಗಳ ಅಂತರ	ಹೊನ್ನು - ಹಳದಿ

ಅಭ್ಯಾಸ

- ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.
- ಹಕ್ಕಿ ಯಾವ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಹಾರುತ್ತಿದೆ?
 - ಹಕ್ಕಿಯ ಗರಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬಣ್ಣಗಳಿವೆ?
 - ಹಕ್ಕಿಯ ಕಣ್ಣಗಳು ಯಾವುವು?
 - ಹಕ್ಕಿಯು ಯಾರ ನೆತ್ತಿಯನ್ನು ಕುಕ್ಕಿದೆ?
 - ಹಕ್ಕಿ ಯಾರನ್ನು ಹರಸಿದೆ?
 - ಹಕ್ಕಿಯು ಯಾವುದರ ಸಂಕೀರ್ತವಾಗಿದೆ?
 - ಹಕ್ಕಿಯ ಚುಂಚಗಳು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಚಾಚಿವೆ?
- ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು-ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.
- ಹಕ್ಕಿಯ ಹಾರಾಟವನ್ನು ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಹೋಲಿಸಿದ್ದಾರೆ?
 - ಹೊಸಗಾಲದ ಹಸುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಕ್ಕಿ ಹೇಗೆ ಹರಸಿದೆ?
 - ಹಕ್ಕಿಯು ಯಾವ ಮೇರೆ ಮೇರಿ, ನೀರನು ಹೀರಿದೆ?

ಇ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಎಂಟು-ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

ಒ. ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ಕಾಲಗತಿಗೆ ಹೋಲಿಸುತ್ತಾ ಕಬಿ ಹೇಳಿರುವ ಮಾತುಗಳಾವುವು?

ಈ) ಸಂದರ್ಭ-ಸಹಿತ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

ಒ. “ರೆಕೆಗಳಿರಡೂ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಂಟು”

ಒ. “ಸಾರ್ವಭಾಮರಾ ನೆತ್ತಿಯ ಕುಕ್ಕೆ”

ಒ. “ಬಲ್ಲರು ಯಾರಾ ಹಾಕಿದ ಹೊಂಚ”

ಒ. “ಹೊಸಗಾಲದ ಹಸುಮಕ್ಕಳ ಹರಸಿ”

ಒ. “ಮಂಗಳ ಲೋಕದ ಅಂಗಳಕೇರಿ”

ಉ) ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಒ. ಹಕ್ಕೆ	ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶ್ನೆ
ಒ. ನಾಕುತಂತಿ	ಪಣ್ಣಿ
ಒ. ನೀಲಮೇಷಮಂಡಲ	ವಿಂಡ-ವಿಂಡಗಳ
ಒ. ರಾಜ್ಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ್ಯದ	ತೆನೆ ಒಕ್ಕೆ
ಒ. ತೇಲಿಸಿ ಮುಳುಗಿಸಿ	ಸಮು ಬಣ್ಣಿ
ಒ. ಮಂಗಳ	ಭಾಗ್ಯವ ತರೆಸಿ ಅಂಗಳಕೇರಿ

ಭಾಷೆಯ ಸೌಭಗ್ಯ

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಹಳಪ್ಪು ಮಂದಿ ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣದ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನಗತ್ಯವಾಗಿ ಮಹಾಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಳಸುವುದುಂಟು. ಅಂಥ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳು:

ಒ. ಉದ್ದೇಶ (ಉದ್ದೇಶ ಸರಿ)

ಒ. ವೈಧೂಯ್ಯ (ಎಷ್ಟೇ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ರತ್ನವಾದರೂ ಅದು ವೈಧೂಯ್ಯವೇ)

ಒ. ಪ್ರಭಲ (ಅದೆಷ್ಟೇ ಬಲಯುತವಾದರೂ ಅದನ್ನು ಪ್ರಭಲ ಎಂದೇ ಬರೆಯಬೇಕು)

ಒ. ಜನಾರ್ಥನ (ಗೋವರ್ಥನ ಎನ್ನವಾಗ ಥ ಅಕ್ಷರವು ಮಹಾಪ್ರಾಣವಾಗಿರಲಿ, ಆದರೆ ಜನಾರ್ಥನ ಎಂದು ಬರೆಯುವಾಗ ಅದು ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣಾಕ್ಷರವಾಗಿರಲಿ)

ಒ. ಉಚ್ಚ (ಉಚ್ಚ ಎಂಬುದೇ ಸರಿಯಾದ ರೂಪ)

ಇಂಥ ಬೇರೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಎಷ್ಟುವೇ? ಅವನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅವ್ಯಯಗಳು

ಈ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ :

- ಅವನು ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದನು.
- ಅವಳು ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದಳು.
- ಅವರು ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದರು.
- ಅದು ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿತು.

ಈ ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ‘ಸುತ್ತಲೂ’ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಅದು ಪುಲ್ಲಿಂಗ, ಸ್ಟೀಲಿಂಗ, ನಪುಂಸಕಲಿಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಏಕವಚನ, ಬಹುವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೊಂದದೆ ಏಕರೂಪದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ‘ಸುತ್ತಲೂ’ ಎಂಬ ಪದದ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕವನ್ನು ಹಚ್ಚಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ನಾಮಪದ, ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳ ಹಾಗೆ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನೂ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ— ಲಿಂಗ, ವಚನ, ವಿಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಯಾವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನೂ ಹೊಂದದದ— ಚೆನ್ನಾಗಿ, ನೆಟ್ಟಗೆ, ಮೆಲ್ಲಗೆ, ಸುಮ್ಮನೆ, ತರುವಾಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳು ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಪದಗಳೇ ಅವ್ಯಯಗಳು ಹಾಗಾಗಿ—

‘ನಾಮಪದ, ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಂತೆ ಲಿಂಗ, ವಚನ, ವಿಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ರೂಪಭೇದವನ್ನು ಹೊಂದದೆ ಏಕರೂಪವಾಗಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಅವ್ಯಯ’ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಅವ್ಯಯಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯಾವ್ಯಯ, ಅನುಕರಣಾವ್ಯಯ, ಭಾವಸೂಚಕಾವ್ಯಯ, ಕ್ರಿಯಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯ, ಸಂಬಂಧಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯ, ಕೃದಂತಾವ್ಯಯ, ತದ್ವಿತಾಂತಾವ್ಯಯ, ಅವಧಾರಣಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು.

ಸಾಮಾನ್ಯಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯ : ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆದ ರೀತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವಂತಹ ಅವ್ಯಯಗಳೇ ಸಾಮಾನ್ಯಾವ್ಯಯಗಳು. ಇವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಿಶೇಷಣಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಉದಾ:- ಬೇಗನೆ, ಮೆಲ್ಲಗೆ, ಸೋಗಸಾಗಿ, ಸುಮ್ಮನೆ, ತಟ್ಟನೆ, ತರುವಾಯ, ಹಾಗೆ, ಅಂತು, ಬೇರೆ, ಬಳಿಕ, ಕೊಡಲೆ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು.

ಅನುಕರಣಾವ್ಯಯಗಳು : ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ದ್ವಿನಿ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ತಾನು ಕಿವಿಯಿಂದ ಕೇಳಿದಂತೆ ಅನುಕರಣೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳುವ ಪದಗಳನ್ನು ‘ಅನುಕರಣಾವ್ಯಯಗಳಿಂದು’ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ: ಚಟುಚಟು, ಕರಕರ, ಚುರುಚುರು, ಧಗಧಗ, ರೊಯ್ಯನೆ, ಸುಯ್ಯನೆ, ಘುಳುಘುಳು, ದಡದಡ ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳು.

ಭಾವಸೂಚಕಾವ್ಯಯಗಳು:- ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಕೋಪ, ಹರ್ಷ, ದುಃಖ, ಮೆಚ್ಚುಗೆ, ಆಕ್ಷೇಪ, ತಿರಸ್ತಾರ -ಇತ್ಯಾದಿ ಭಾವಗಳನ್ನು ವೈಕಾಪಡಿಸುವಾಗ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಕೆಲವು ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತೇವೆ. ಅಂತಹ ಪದಗಳನ್ನು ಭಾವಸೂಚಕ ಅವ್ಯಯಗಳಿಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ:- ಆಹಾ! ಭಜಿರೆ! ಅಯ್ಯೋ! ಓಹೋ! ಹೋ! , ಅಃ! ಆಃ, ಓ - ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳು, ಅಥವಾ ಪದರೂಪದ ಆಕ್ಷರಗಳು.

ಶ್ರೀಯಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯಗಳು: ಶ್ರೀಯಾಪದದ ಸಾಫನದಲ್ಲಿದ್ದ ವಾಕ್ಯದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವ ಅವ್ಯಯಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಯಾರ್ಥಕ ಅವ್ಯಯಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಉದಾ:- ಅಹಮದು, ಸಾಹು, ಅಲ್ಲ, ಹೌದು, ಬೇಡ, ಉಂಟು-ಇತ್ಯಾದಿ.

ಸಂಬಂಧಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯಗಳು: ಎರಡು ಪದಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಹಲವು ಪದ ಸಮುಚ್ಛಯಗಳನ್ನಾಗಲೀ, ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನಾಗಲೀ, ಜೋಡಿಸುವಂತಹ ಅಥವಾ ಸಂಬಂಧಗೊಳಿಸುವಂತಹ ಪದಗಳೇ ಸಂಬಂಧಾರ್ಥಕ ಅವ್ಯಯಗಳು.

ಉದಾ:- ಮತ್ತು, ಅಥವಾ, ಆದ್ದರಿಂದ, ಉ, ಉಂ, ಅಲ್ಲದೆ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಪದಗಳ ಜೋಡಣೆ :- ರಾಮನೂ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೂ ಸಿತೇಯೂ ಕಾಡಿಗೆ ಹೊರಟಿರು.

ಪದಸಮುಚ್ಛಯ ಜೋಡಣೆ:- ಅವನು ಬರುವುದೂ ಬೇಡ; ಆ ಕೆಲಸ ಆಗುವುದೂ ಬೇಡ.

ವಾಕ್ಯಗಳ ಜೋಡಣೆ:- ಅವನು ಬರಲಿಲ್ಲ ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನೂ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಕೃದಂತಾವ್ಯಯ ಮತ್ತು ತದ್ವಿತಾಂತಾವ್ಯಯಗಳ ವಿವರವನ್ನು ಕೃದಂತ ಮತ್ತು ತದ್ವಿತ ಪ್ರಕರಣಗಳ ವಿವರಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯೋಣ.

ಅವಧಾರಣಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯ:- ಒಂದು ನಿಶ್ಚಯಾರ್ಥದಲ್ಲಿರುವ ಅವ್ಯಯವನ್ನು ಅವಧಾರಣಾರ್ಥಕ ಅವ್ಯಯ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಲವು ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಹೇಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಅವ್ಯಯವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ:- ಅವನೇ, ಅದುವೇ, ನೀನೇ, ಅವಳೇ, ಅವರೇ, ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿರುವ ‘ಏ’ ಎಂಬ ಅಕ್ಷರವೇ ಅವಧಾರಣಾರ್ಥಕ ಅವ್ಯಯ.

ಭಾಷಾ ಚಟುವಟಿಕೆ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ.

ಇ. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳಿಗೆ ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ಪದ ಬರೆಯಿರಿ.

ಸೂರ್ಯ, ಮೇಘ, ಗಡ, ಹರಸು, ಒಕ್ಕೆ, ಕೆನ್ನ.

೧. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳಗೆ ತತ್ವಮ-ತದ್ವವ ಬರೆಯಿರಿ.
ಬಣ್ಣ, ಬ್ರಹ್ಮ, ಚಂದ್ರ, ಯುಗ, ಅಂಗಳ.
೨. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ, ಸಂಧಿ ಹೇರಿಸಿ.
ಇರುಳಳಿದು, ತರೆದಿಕ್ಕುವ, ಹೊಸಗಾಲ, ಮನ್ವಂತರ, ತಿಂಗಳಿನೂರು.
೩. ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ದ್ವಿರುತ್ತಿ ಪದಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರಿ.
- ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಅವ್ಯಯ ಪದಗಳು ಯಾವ ಯಾವ ಅವ್ಯಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ.
ಅದುವೇ, ಆದ್ದರಿಂದ, ಅಯ್ಯೋ, ಬೇಗನೆ, ಧಗಧಗ, ಸಾಕು, ಓಹೋ, ಹೌದು, ನೀನೇ,
ರೊಯ್ಯನೆ, ಮೆಲ್ಲಗೆ, ಅಲ್ಲದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ

೧. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಮೂರಣಗೊಳಿಸಿ, ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡಿರಿ.

೧. ನೀಲ ಮೇಷ ಮಂಡಲ

.....
.....
.....

ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ?

೨. ಯುಗ ಯುಗಗಳ

.....
.....
.....

ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ?

ಮೂರಕ ಓದು

- ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೇಯವರ ‘ಗರಿ’ ಕವನ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಓದಿ.
- ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ‘ಜಾಣಪಿಳ’ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿರಿ.

* * * * *

೧೧. ಹಲಗಲಿ ಬೇಡರು

ಜನಪದ-

ಪ್ರವೇಶ : ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯನ ಅನುಭವ ಹಾಗೂ ಕ್ರಿಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಹಜ ಸ್ವಾತ್ಮಿಕ್ಯಾಯಿಂದ ಹೋರಹೋಮ್ಯಾದ ನುಡಿಮುತ್ತು. ಶಿಷ್ಟಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಮೂಲ ಪ್ರೇರಣೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳಿಗೆ ಅಗ್ನಸ್ಥಾನ. ಜನಪದ ಕತೆ, ಗಾದೆ, ಒಗಟು ಮತ್ತು ಲಾವಣಿಗಳೂ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಕಾರಗಳು. ನಾಡು, ನುಡಿಗಾಗಿ ಶೈಮಿಸಿದ ಸಾಧಕರನ್ನು ಕುರಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರಗಳು, ಹಾಗೂ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವಿವರಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಲಾವಣಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನ. ವಾಣಿಜ್ಯ ಮೂಲವನ್ನಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಸಿಪಾಹಿದಂಗೆಯ ಅನಂತರ ನಿಶ್ಚಯಿಕರಣ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪ್ರಾಯರಾಗಿದ್ದ ಹಲಗಲಿಯ ಬೇಡರು ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಹತಾತ್ಮಾದರು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನಕ್ಕರಸ್ತ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿ ದೇಶ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸುವುದು ಇಲ್ಲಿನ ಆಶಯ.

ಹೋತ್ತು ಬಂದಿತು ಮತ್ತು ನೋಡಿರಿ ಕತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವ ಜನಕ
ಸಿಟ್ಟಿನ ಮಂದಿ ಹಲಗಲಿ ಬಂಟರು ಮುಟ್ಟಲೆಲ್ಲ ದಡಕ ॥ ೫ ॥

ವಿಲಾತಿಯಿಂದ ಹುಕುಮು ಕಳಿಸಿತು ಕುಂಪಣಿ ಸರಕಾರ
ಎಲ್ಲ ಜನರಿಗೆ ಜೋರ ಮಾಡಿ ಕಸಿದು ಕೊಳ್ಳಿರಿ ಹತಾರ
ಹಲಗರಹಳ್ಳಿ ಮುಢೋಳ ಹತ್ತರ ಮೆರೆಯಿತೊ ಸುತ್ತಮುತ್ತು
ಮಾಜೇರಿ ಹನುಮಾ ಬ್ಯಾಡರ ಬಾಲ ಜಡಗರಾಮ ಮಸಲತ್ತು
ಕೈಯಾನ ಹತಾರ ಕೊಡಬಾರದೊ, ನಾವು ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಜತ್ತ
ಹತಾರ ಹೋದಿಂದ ಬಾರದು ಜೀವ ಸತ್ತ ಹೋಗುವುದು ಗೊತ್ತ
ಹೋಡಿರಿ ಜಗಳ ಕೂಡಿ ತೀತೇವು ಕುಮಕಿ ನಮ್ಮದ್ಯಾವತ್ತ
ಒಳಗಿಂದೊಳಗ ವಚನ ಕೊಟ್ಟರೊ ಬ್ಯಾಡರೆಲ್ಲ ಕಲ್ಲ.
ಕಾರಕೊನನ ಕಪಾಳಕ ಬಡಿದರ ಸಿಪಾಹಿ ನೆಲಕಬಿತ್ತ
ಆಗಿಂದಾಗ ದು:ಖಿದ ಸುದ್ದಿ ಸಾಹೇಬಗ ಹೋಯ್ತ

॥೧॥

ಸಿಟ್ಟೆಲಿ ಮುಂಗೈ ಕಟ್ಟನೆ ಕಡಕೊಂಡ, ಮುಕುಮ ಹೊಟ್ಟಿ ಸಾಹೇಬಾಗ
 ಕುದರಿ ಮಂದಿ ಕೂಡಿ ಮುಟ್ಟಿತೋ ಹಲಗಲಿ ತಳದ ಮ್ಯಾಗ
 ಒಳಗಿನ ಮಂದಿ ಗುಂಡು ಹೊಡಿದರೋ ಮುಂಗಾರಿ ಸಿಡಿಲ ಸಿಡಿದ್ದಾಂಗ
 ಹೊರಗಿನ ಮಂದಿ ಗುಂಡ ಹತ್ತಿ ಸರಿದು ನಿಂತರೋ ಹಿಡಿದು ದಂಗ
 ಕಾಗದ ಬರೆದು ಕಳುವ್ಯಾರೆ ಬೇಗ, ದಂಡು ಬರಲೆಂತ ಹೀಂಗ
 ದಂಡ ಬಂದಿತೋ ತಯಾರಾಗಿ ಜಲದ ಮಾಡಿ ಹಲಗಲಿಗಿ ||೨||

ಬೆನ್ನುಬೆನ್ನತಿ ತಿರಿತಿವಿಚ ಕಡಿದರೋ ಏನು ಉಳಿಯದ್ದಂಗ
 ನಡುವೆ ಹಾಕ್ಕೊಂಡು ಹೊಡಿದರೋ ಗುಂಡ ಕರುಣ ಇಲ್ಲದ್ದಂಗ
 ಚಟೆಕಾರರು ಚೌಕಿ ಮಾಡುತ್ತ, ನಡಿದರೋ ಹೇಳದೆ ಗುಡದಾಗ
 ಅಗಸಿಗೆ ಬಂದು ‘ಹೆಬಲಕ’ ಸಾಬ ಹೇಳತಾನ ಬುದ್ಧಿಮಾತ
 ಕೊಡುತ್ತಿವಿ ಕಬುಲ ಕೇಳರಿ ಮಾತ, ಹೋಗಬ್ಬಾಡರಿ ಸತ್ತ
 ಅನುವ ಮಾತಿಗೆ ನಂಬಿಗೆ ಸಾಲದೆ ‘ಹನುಮ’ ಬಂದನೊಹುಂದಿತ್ತ ||೩||

ಜಡಗ ಹೇಳುತಾನೋ ಹೊಡೆಯಿರಿ ಇವರ ಪೂರ ಘಾತಕರಾ
 ಇಸವಾಸಫಾತಕ ಮಾಡಿದರಿವರ, ನಂಬಿಗಿಲ್ಲ ನಮಗ ಪಿಶಾರಾ
 ಮೋಸ ಮಾಡಿ ನಮದೇಶ ಗೆದಿತಾರೋ ಮುಂದ ನಮಗ ಫೋರಾ
 ಅಂದು ಹೊಡೆದಾನೋ ಒಂದು ಗುಂಡಿಗೆ ಆದ ಸಾಹೇಬನ ಟಾರಾ
 ‘ಕಾರ’ ಸಾಹೇಬ ಬೆಂಕಿ ಚೂರಾದ ಲೂಟಿ ಮಾಡಂತನೋ ಉರಾ
 ಸಿಟ್ಟೆಲೆ ಹೊಡೆದರು ಸಿಡಿಲಸಿಡಿದ್ದಾಂಗ ಗುಂಡು ಸುರಿದಾವ ಭರಪೂರ
 ಹನುಮ ಹೇಳತಾನ ಗುಂಡು ಹೊಡಿದು ಕೆರ ಕೆಡವು ನಷ್ಟ ಬಾರ
 ಮುನ್ನೂರ ಮಂದಿ ಮೃಮ್ಯಾಗ ಬಂದರ ಆಗ ನೋಡೊ ಜೋರಾ
 ಭೀಮನು ಇದುರಿಗೆ ನಿಂತಾ ಐನೂಮುಂದಿಗೆ ಮತ್ತಾ.
 ಬಾಲನು ಮಾಡಿದ ಕಸರತ್ತಾ, ಕುದುರಿಯ ಕಡಿದು ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತಾ.
 ರಾಮನ ಕಡಿತ ವಿಪರೀತಾ, ಕಾಲುವೆ ಹರಿತೋ ರಕ್ತಾ.
 ಸಾವಿರ ಆಳಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಶಾಗತಾನೋ, ಕಡಿಕಡಿರಿ ಅಂತ ಮತ್ತಾ
 ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಹಿಂಗ ಕಡಿದು ಸತ್ತರೋ ಹಲಗಲಿ ಬಂಟರಣ್ಣ ಜನಕ ||೪||

ಹೊಡಲೆ ಹೋರೆ ಕುಡ ಕಬ್ಬಿಣ ಮೋಸರು ಬೆಣ್ಣೆ ಹಾಲಾ
 ಉಪ್ಪು ಎಣ್ಣೆ ಅರಿಸಿಂ ಜೀರಗಿ ಅಕ್ಕಿಸಕ್ಕಾರಿ ಬೆಲ್ಲಾ
 ಗಂಗಳ ಚರಗಿ ಮಂಗಳ ಸೂತ್ರ ಹೋದವು ಬೀಸುಕಲ್ಲಾ
 ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಯಿತು ಅತ್ತು ವರ್ಣಸಿ ಹೇಳಲಿ ನಾನೆಷ್ಟು
 ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ತಗೊಂಡು ಸರದ ನಿಂತರೊ ಉರಿಗೆ ಹೊಳ್ಳಿ ಹೊಟ್ಟು
 ಬೂದಿ ಮಾಡ್ಯಾರ್ಮೋ ಹಲಗಲಿ ಸುಟ್ಟು ಗುತ್ತುಳಿಯಲ್ಲಿಳ್ಳಷ್ಟು
 ಕಾಣದೆ ಹೋಯಿತೋ ಕೆಟ್ಟು ವರ್ಣಸಿ ಹೇಳಿದೆ ಕಂಡಪ್ಪು
 ಕುರ್ತೆಕೋಟಿ ಕಲ್ಲೇಶನ ದಯದಿಂದ ಹಾಡಿದೆನಷ್ಟು ಜನಕಾ

॥೫॥

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಲಾವಣಿಗಳು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಕಾರ. ಏರತನ, ಸಾಹಸವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದರಿಂದ ಲಾವಣಿ ಎಂದರೆ ‘ಏರಗೀತೆ’ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು ವಾಡಿಕೆ. ಏಕ ಘಟನೆಯನ್ನಾಧರಿಸಿದ್ದ ಕಥನಾತ್ಮಕವಾಗಿರುವ ಲಾವಣಿಗಳು ಹಾಡಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಕತೆ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ರಚಿಸಿರುವ ಲಾವಣಿಗಳು ವಸ್ತುನಿಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಹಿಂದಿನಿಂದ ವಾಕ್ಯರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದು ಬಂದಿದ್ದು, ಇತಿಹಾಸಿಕ ಮಹತ್ವ ಪಡೆದಿವೆ. ಗದ್ದುದ ಹೋಳಹನ್ನು, ಭಾವಗೀತದ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಲಾವಣಿಗಳು ಧ್ವನಿ ರಮ್ಮೆತೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಲಾವಣಿಯನ್ನು ಡಾ. ಬಿ.ಎಸ್. ಗದ್ದಗಿಮುತ ಅವರ ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು ಕೃತಿಯಿಂದ ಆಯ್ದು ಸಂಪಾದಿಸಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಆಶಯ ಭಾವ

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಮೇಲೆ ಪರಗಡಿಗಳಿಂದ ದಾಳಿ-ದಂಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಏರರು ಅವುಗಳನ್ನು ತಡೆದು ಕನ್ನಡಿಗರ ಗೌರವವನ್ನು ಉಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತ್ಯಾಗ, ಬಲಿದಾನಗಳಿಂದ ಅಮರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಏರ ಕಲಿಗಳ ಏರಸಾಹಸ, ಉಜ್ಜಲ ಜೀವನವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಕಥನಾತ್ಮಕ ಕಾವ್ಯಗಳೇ ಲಾವಣಿಗಳು. ಜನತೆಯನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸಲು ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಉರುಗಳನ್ನೇ ಅವರಿಗೆ ಅಂಕಿತಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಲಗಲಿಯ ಬೇಡರ ಲಾವಣಿ ಅದಕ್ಕೊಂದು ನೈಜ ನಿದರ್ಶನ.

ಹಲಗಲಿಯು ಬೇಡರ ಉರು. ಮುಧೋಳ ಸಂಸಾನದಲ್ಲಿದ್ದು, ಇಂದಿನ ಬಾಗಲಕೋಟಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇರಿದೆ. ಅಂದು ಕಲಾದಗಿಯು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸ್ಥಾನ ಹೊಂದಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿಂದ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಐದಾರು ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ದೂರದಲ್ಲಿ ಹಲಗಲಿ ಇದೆ. ‘ಹಲಗಲಿಯ ಬಂಟರ ಹತಾರ ಕದನ’ ಎಂಬ ಏರರಸಯುಕ್ತವಾದ ಹಾಡುಗಳೇ ಹಲಗಲಿ ಬೇಡರ ಲಾವಣಿಗಳು.

ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಆಡಳಿತ ಸೂತ್ರ ಹಿಡಿದರು. ಉತ್ತರ ಪ್ರಥಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಿತ ಅನಂತರ ಭಾರತೀಯರ ಮೇಲೆ ನಿಶ್ಚಯಿತಾರ್ಥಿಕರಣದ ಹುಕುಮನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದರು. ಈ ಶಾಸನದ ಪ್ರಕಾರ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುಮತಿಯಿರದೆ ಭಾರತೀಯರು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವಂತಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಹುಕುಮನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ದಂಗೆಗಳಾದವು. ಹಲಗಲಿಯ ರಾಮ, ಬಾಲ, ಹನುಮ, ಜಡಗ ಮೊದಲಾದ ಏರರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಕೊಡಲೊಪ್ಪದೆ ದಂಗೆ ಎಬ್ಬಿಸಿ ಹೆಬಲಕ್ ಎಂಬ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಕೊಲೆಗೈದರು. ಇದರಿಂದ ಕ್ರೋಧಗೊಂಡ ಕಾರಣಾಹೇಬ ಕಲಾದಗಿಯಿಂದ ದಂಡು ಕಳುಹಿಸಿ ಹಲಗಲಿಯನ್ನು ಮುತ್ತಿ ದಂಗೆ ಎದ್ದವರನ್ನು ಬಗ್ಗುಬಡಿದನು. ಕಂಪನಿ ಸರ್ಕಾರದ ದೋಷನ್ಯವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದ ಕಥಾನಕವೇ ಈ ಲಾಖಣಿ.

* * *

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಅಗಸಿ	-	ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲು	ಕಸರತ್ತು	-	ಚಮತ್ವಾರ
ಕಾರಕೊನ	-	ಗುಮಾಸ್ತ	ಹುಮಕಿ	-	ಸಹಾಯ, ಒತ್ತಾಸೆ
ಕೊಳ್ಳು	-	ಬೆಂಕಿ	ಘಾತಕ	-	ದ್ರೋಹಿ
ಫೋರ	-	ಆಪತ್ತು,	ಚರಿಗೆ	-	ತಂಬಿಗೆ
ಜತ್ತು	-	ಜೊತೆ	ಜಲದ	-	ತೀವ್ರ
ಟಾರಾ	-	ನಾಶ	ದಂಡು	-	ಸ್ವೇಚ್ಛ
ಭಂಟಿ	-	ವೀರ	ಭರಪೂರ	-	ಪ್ರವಾಹ
ಲೂಟಿ	-	ಸುಲಿಗೆ	ವಿಲಾತಿ	-	ವಿಲಾಯಿತಿ
ಹತಾರ	-	ಆಯುಧ	ಮಸಲತ್ತು	-	ಪಿತೂರಿ, ಒಳಸಂಚು
ಹುಕುಂ	-	ಆದೇಶ			

ಟಿಪ್ಪಣಿ

೧. ಚಟೆಕಾರರು - ಆಂಗ್ಲೋ ಇಂಡಿಯನ್
೨. ಹೆಬಲಕ ಸಾರ್ - ಹೆನ್ನಿ ಹ್ಯಾವೋಲಾಕ್ ಎಂಬ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿ.
೩. ಕಾರಣಾಹೇಬ - ಅಲೆಗ್ನಾಂಡರ್ ವಿಲಿಯಂ ಕರ್ಟೆ ಎಂಬ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿ.
೪. ಕುಂಪಣಿ; ಕಂಪನಿ - ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿ ಎಂಬ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ರಚಿಸಿದ್ದ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಸಂಸ್ಥೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ಕುಂಪಣಿ ಸರಕಾರ ಹೊರಡಿಸಿದ ಆದೇಶ ಏನು?
- ಹಲಗಲಿಯ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಮುಖರು ಯಾರು?
- ಹಲಗಲಿ ಗುರುತು ಉಳಿಯದಂತಾದು ಏಕೆ?
- ಯಾವ ಫಳನೆ ಹಲಗಲಿ ಲಾವಣಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ?
- ಹಲಗಲಿ ಗ್ರಾಮ ಎಲ್ಲಿದೆ?

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು-ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ಹಲಗಲಿಯ ಬೇಡರು ದಂಗೆ ಏಳಲು ಕಾರಣವೇನು?
- ಹಲಗಲಿಗೆ ದಂಡು ಬರಲು ಕಾರಣವೇನು?
- ದಂಡು ಹಲಗಲಿಯ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ದಾಳಿ ನಡೆಸಿತು?
- ಲಾವಣಿಗಳನ್ನು ಏಕೆ ವೀರಗಿರೆಗಳು ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ?

ಇ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು-ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ಹಲಗಲಿ ದಂಗೆಗೆ ಕಾರಣವೇನು? ಸರಕಾರ ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸಿತು?
- ಹಲಗಲಿ ದಂಗೆಯ ಪರಿಣಾಮವೇನು?

ಈ) ಸಂದರ್ಭಸಹಿತ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

- “ಎಲ್ಲ ಜನರಿಗೆ ಜೋರ ಮಾಡಿ ಕಸಿದು ಕೊಳ್ಳಿ ಹತಾರ”
- “ಚೀವ ಸತ್ತು ಹೋಗುವುದು ಗೂತ್ತ”
- “ಹೊಡೆದರೋ ಗುಂಡ ಕರುಣ ಇಲ್ಲದ್ದಂಗ”
- “ಕೆಟ್ಟಿ ವಣಿಸಿ ಹೇಳಿದೆ ಕಂಡಪ್ಪ”

ಉ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತವಾದುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

- ಹಲಗಲಿ ಬಂಟರ ಕದನ ವೀರರಸ ಪ್ರಧಾನವಾದ _____
(ಕತೆ, ಗಾದೆ, ಒಗಟು, ಲಾವಣಿ)
- ಹಲಗಲಿಯ ಈಗ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇರಿದೆ _____
(ಬಾಗಲಕೋಟಿ, ಕಲಾಡಗಿ, ಮುಂಬೋಳ, ಹೆಬಲಕ)

೨. ಕುಂಪಣಿ ಸರ್ಕಾರ ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಶಾಸನ _____
 (ಯುದ್ಧಶಾಸನ, ನಿತ್ಯಸ್ಥಿತಿಕರಣ, ಕಬುಲಶಾಸನ, ಕುರ್ತ್‌ಕೋಟಿಶಾಸನ)
೩. ಲಾವಣೀಕಾರ ಅಂಕಿತಗೊಳಿಸಿರುವ ದೈವ _____
 (ಕಲ್ಯಾಂತ, ಹನುಮ, ರಾಮ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ)
೪. 'ವಿಲಾತಿ' ಪದದ ಸರಿಯಾದ ರೂಪ _____
 (ಅಯುಧ, ವಿಹಾರ, ವಿಲಂತಿ, ವಿಲಾಯಿತಿ)

ಭಾಷೆಯ ಸೌಭಗ್ಯ

ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ನಾವು ಮಹಾಪ್ರಾಣ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕಿದ್ದೆಡೆ ಅಲ್ಲಿಪ್ರಾಣ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೆಡಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇವೆ. ಅಂಥ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳು:

೧. ಕನಿಷ್ಠ - ಇದು ತಪ್ಪು ರೂಪ. ಕನಿಷ್ಠ ಎಂದೇ ಬರೆಯಬೇಕು. (ಹಾಗೆಯೇ ಘನಿಷ್ಠ, ಗರಿಷ್ಠ)
೨. ಶ್ರೇಷ್ಠ - ಇದು ತಪ್ಪು. ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸರಿಯಾದ ರೂಪ.
೩. ಶ್ವಚ್ಛ - ಸರಿಯಲ್ಲ. ಶ್ವಚ್ಛ ಎಂದು ಬರೆಯಬೇಕು.
೪. ಉಚ್ಚಾರ್ಯ - ಇದು ಕೂಡ ತಪ್ಪು. ಉಚ್ಚಾರ್ಯ ಎಂಬುದು ಸರಿಯಾದ ರೂಪ.
- ಈ ಬಗೆಯ ಇನ್ನಷ್ಟು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ.

ಸ್ವೇಧಾಧಿಕ ಭಾಷಾಭಾಷೆ

ಪದಗಳು

ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಅರ್ಥವಾತ್ತಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿದಾಗ ಪದರಚನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಒಂದೇ ಅಕ್ಷರವೂ ಪದವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಉದಾ : ಆ ಮನೆ, ಈ ತೋಟ ಇಲ್ಲಿರುವ ಆ, ಈ ಎಂಬ ಅಕ್ಷರಗಳು ಪದಗಳೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ.

ಭಾಷೆಯಿಂಬುದು ನಿಂತ ನೀರಲ್ಲ. ಅದು ತನ್ನ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುವ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಿಂದಲೂ ಪದಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಬಳಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅದರದೇ ಆದ ಮೂಲ ಪದಗಳು ಹಾಗೂ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಬಂದ ಪದಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಮೂಲ ಪದಗಳನ್ನು 'ದೇಶ್ಯಪದ' ಎಂತಲೂ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು 'ಅನ್ಯದೇಶ್ಯ' ಪದ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿರುವ ಮೂಲ ಪದಗಳು ದೇಶ್ಯಪದಗಳನ್ನಿಸಿವೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ, ಪಾಸ್ರ, ಪೋಜುಗೀಸ್, ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಉದ್ರ್ವ - ಇತ್ಯಾದಿ ಭಾಷೆಗಳಿಂದಲೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಪದಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿ ಉಳಿದ ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಅನ್ಯದೇಶ್ಯ ಪದಗಳಿಂದೂ ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ತಢ್ಣವ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯೋಣ.

ದೇಶ್ಯ ಪದಗಳು : ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಅದರದೇ ಆದ ಮೂಲ ಪದಗಳು ಇರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಆ ಪದಗಳೇ ದೇಶ್ಯಪದಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ದೇಹದ ಅಂಗಾಂಗ ಗಳಿಗೆ, ಸಂಬಂಧವಾಚಕಗಳಿಗೆ, ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹೆಸರಿಗೆ, ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ, ಸರ್ವನಾಮಗಳಿಗೆ, ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕಗಳಿಗೆ, ಧಾತುಗಳಿಗೆ ಆಯಾ ಭಾಷೆಯ ಸ್ವಂತ ಪದಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.

ಕನ್ನಡದ ದೇಶ್ಯಪದಗಳು

ಅಂಗಾಂಗಗಳು	:	ಕೈ, ಶರೀರ, ಹೊಟ್ಟೆ, ಕಾಲು, ಬೆನ್ನು ಇತ್ಯಾದಿ.
ಸಂಬಂಧವಾಚಕಗಳು	:	ಅಪ್ಪ, ಅಮ್ಮ, ಅಜ್ಞ, ಅಜ್ಞಿ, ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ, ಮಾವ, ಬಾವ,
		ಅಣ್ಣ, ತಂಗಿ, ತಮ್ಮ ಇತ್ಯಾದಿ.
ಪ್ರಾಣಿಗಳು	:	ಇಲ್ಲಿ, ಹಾವು, ಎತ್ತು, ಎಮ್ಮು, ದನ, ಕೋಳಿ ಇತ್ಯಾದಿ.
ಪದಾರ್ಥಗಳು	:	ಬಾಗಿಲು, ಉಪ್ಪು, ಹಾಲು, ಚೀಲಕ ಇತ್ಯಾದಿ.
ಸರ್ವನಾಮಗಳು	:	ನಾನು, ಅವನು, ನೀನು, ಅವಳು, ಅದು, ಅವು, ಅವರು ಇತ್ಯಾದಿ.
ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕಗಳು	:	ಒಂದರಿಂದ ಒಂಬ್ಯೆನೂರತೊಂಬತ್ತೊಂಬತ್ತರವರೆಗಿನ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು.
ಧಾತುಗಳು	:	ತಿನ್ನು, ಹೋಗು, ಕೇಳು, ಬೀಡು ಇತ್ಯಾದಿ.

ಎರವಲು ಪದಗಳು

ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇತರೆ ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಬಂದಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ‘ಎರವಲು ಪದಗಳು’ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಏವಿಧ ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಎರವಲು ಪದಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.

ಉದಾ: ದಮ್ಮ, ಅಬಕಾರಿ, ರಸ್ತೆ, ದವಾಶಾನೆ, ದಲ್ಲಾಳಿ, ಗಲೀಜು, ತಕರಾರು, ತರಬೇತು, ಅನಾನಸು, ಸಾಬೂನು, ಚೊಂಬು, ಇಸ್ತಿ, ರಸೀದಿ, ತಾರೀಖು, ಇಲಾಖೆ, ದಜ್ರೆ, ಬಂದೂಕು, ಕಟ್ಟೇರಿ, ಕಾಶಾಂನೆ, ಕುಚ್ಚೆ, ಕಾಗದ, ಬಸ್ಸು, ಕಾರು, ಕಾಲೇಜು ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳು ಎರವಲು ಪದಗಳಾಗಿವೆ.

ತತ್ಸ್ವಮ-ತದ್ಭವ

ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪದಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಹೀಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಬಂದ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅಲ್ಲಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಗೊಂಡು ಬಂದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಮೂರ್ತಿ ಬದಲಾವಣೆಗೊಂಡು ಬಂದಿವೆ. ಹೀಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ತತ್ಸ್ವಮ-ತದ್ಭವಗಳೆಂದು ಕರೆಯುವ ರೂಢಿಯಿದೆ.

ತತ್ವಮಗಳು : ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಬರುವಾಗ ವಿಕಾರ ಹೊಂದದೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲ್ಪಡುವ ಪದಗಳನ್ನು ‘ತತ್ವಮ’ಗಳಿಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ‘ತತ್ವ’ ಎಂದರೆ ‘ಅದಕ್ಕೆ’ (ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ) ‘ಸಮ’ ಎಂದರೆ ‘ಸಮಾನ’ ಎಂದರ್ಥ. ಅಂದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದದ್ದು ಎಂದರ್ಥ. ತದ್ವಪಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತ ರೂಪವನ್ನೂ ತತ್ವಮ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ : ರಾಮ, ವಸಂತ, ಸೋಮ, ಚಂದ್ರ, ಗ್ರಹ, ಸ್ತ್ರೀ, ಶ್ರೀ, ಭುವನ, ಶುತ್ತಿ, ಕಾವ್ಯ, ಪಶು – ಇತ್ಯಾದಿ.

ತದ್ವಪಗಳು : ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬರುವಾಗ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ವಿಕಾರವನ್ನಾಗಲೀ, ಪೂರ್ಣ ವಿಕಾರವನ್ನಾಗಲೀ ಹೊಂದಿ ಬಂದಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ‘ತದ್ವಪ’ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ‘ತತ್ವ’ ಎಂದರೆ ಅದರಿಂದ, ಎಂದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ‘ಭವ’ ಎಂದರೆ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಅಂದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಎಂದರ್ಥ.

ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣಣೋಂಡ ತದ್ವಪರೂಪಗಳು : ಶಶಿ-ಸಸಿ, ಶಿರ-ಸಿರ, ಕಲಶ-ಕಳಸ, ಅಂಕುಶ-ಅಂಕುಸ, ವರ್ಷ-ವರುಸ ಇತ್ಯಾದಿ

ಪೂರ್ಣ ವ್ಯಾತಾಸ ಹೊಂದಿದ ತದ್ವಪರೂಪಗಳು : ದೂತ-ಜೂಜು, ವಂಧ್ಯಾ-ಬಂಜೆ, ವಿದ್ಯಾಧರ-ಬಿಜ್ಞೋದರ, ವೈಶಾಖಿ-ಬೇಸಗೆ, ಕುತಾರ-ಕೊಡಲಿ, ಮಾದುಕಾ-ಹಾಪುಗೆ, ಅರ್ಕ-ಎಕ್ಕ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಭಾಷಾ ಜೆಟಪುವಟಿಕೆ

ಗ. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ವಿಗ್ರಹಿಸಿ ಸಮಾಸವನ್ನು ಹೇಸರಿಸಿ.

ಮುಂಗ್ಯ, ನಡುರಾತ್ಮಿ, ಹನುಮಭೀಮರಾಮ, ಮೋಸಮಾದು.

ಗ. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಗ್ರಾಮ್ಯ ಪದಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಂಥಿಕ ರೂಪ ಬರೆಯಿರಿ.

ಹೀಂಗ, ಮ್ಯಾಗ, ಕಳುವ್ಯಾರೆ, ಇಲ್ಲದ್ದಂಗ, ಇಸವಾಸ, ಸಕ್ಕಾರಿ.

ಗ. ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ಹೇಸರಿಸಿ ಸಮನ್ವಯಿಸಿ.

ಅ. “ಒಳಗಿನ ಮಂದಿ ಗುಂಡು ಹೊಡಿದರೂ ಮುಂಗಾರಿ ಸಿಡಿಲ ಸಿಡಿದ್ದಾಂಗ”

ಆ. ಸಿಡಿಲ ಸಿಡಿದ್ದಾಂಗ ಗುಂಡು ಸುರಿದಾವ.

ಳ. ಸ್ವಂತ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿ.

ಒಳಗಿಂದೊಳಗೆ, ಸುದ್ದಿ, ಮಂದಿ, ಕಸರತ್ತು.

ಇ. ದೇಶ್ಯ-ಅನ್ವಯದೇಶ್ಯ ಪದಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಹೊತ್ತು, ಹತಾರ, ಮಸಲತ್ತು, ಬಂಟರು, ಹುಕುಮ, ಮುಂಗೈ, ಸಾಹೇಬ,
ಕಾರಕೊನ, ಸಿಪಾಯಿ, ಮುಂಗಾರು, ಕೆಬುಲ.

ಚಟುವಟಿಕೆ

ಗ. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಪೋರ್ಚುಗೊಳಿಸಿ, ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡಿರಿ.

ಗ. ಕೊಡಲಿ _____

ನಾನೆಷ್ಟು

ಉ. ಸಿಕ್ಕಿದ್ದ _____

ಜನಕಾ ||

ಮೂರಕ ಒದು

- ಡಾ. ರಾಗೇ ಅವರ ‘ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ದೂಪಗಳು’ ಕೃತಿಯನ್ನು ಓದಿ.
- ಡಾ. ಹಾ ಮಾ ನಾಯಕರ ‘ಜಾನಪದ ಶ್ವರೂಪ’ ಕೃತಿಯನ್ನು ಓದಿ.

* * * * *

೧೨. ಕೌರವೇಂದ್ರನ ಕೊಂಡೆ ನೀನು

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ-

ಪ್ರವೇಶ : ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು ಪೂಜನೀಯ ಕೃತಿಗಳು. ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ವೇದವ್ಯಾಸರು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದರು. ಪಂಪ, ರನ್ನ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಮೊದಲಾದವರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ ರಚಿಸಿದರು. ಶ್ರವ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತ ಕಾವ್ಯಗಳು ಉಳಿದು ಬೆಳೆದುಬಂದಿವೆ. ಉತ್ತಮಗುಣ, ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಷ್ಟೇ ಶೌರ್ಯ, ಸಾಹಸ, ಏರತನವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರೂ ಸ್ವತಃ ಅವನಿಗಾಗಲಿ, ಅವನ ಹಿರಿಯರಿಗಾಗಲಿ ಯಾವುದೇ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ. ದಾಯಾದಿಗಳೊಳಗಿನ ದ್ವೇಷಾಸೂಯಿಗಳು ನಮ್ಮ ಮನವನ್ನೂ ಮನೆಯನ್ನೂ ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ “ಮಹಾಭಾರತ” ಒಂದು ನಿದರ್ಶನ. ಕೃಷ್ಣಸಂಧಾನವು ದುರ್ಯೋಧನನ ಹರಡಿದಂತೆ ತಿರಸ್ಕೃತವಾಗುತ್ತದೆ. ಯುದ್ಧ ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂದಾದಾಗ ಧರ್ಮಪಕ್ಷಪಾತಿಯಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಭೇದತಂತ್ರವನ್ನು ಬಳಸಿ ಕರ್ಣನಿಗೆ ಜನ್ಮರ್ಹಿಸುವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸಾಮಾನ್ಯನಿಗೆ ಅತಿಯಾದ ಸಂತೋಷವನ್ನು ನೀಡಬಹುದಾದ ಸಂಗತಿ, ಅಸಾಮಾನ್ಯನೂ ಶೌರ್ಯಕ್ಕೆ, ದಾನಕ್ಕೆ, ಉದಾತ್ಮಕೆಗೆ, ಕರುಣೆಗೆ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದ ಕರ್ಣನಿಗೆ ಎಂತಹ ಸಂಕಟವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿತು; ಅವನ ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಟೇಯ ಮುಂದೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮೊಡಿದ ಪ್ರತೋಭನೆ ಹೇಗೆ ವ್ಯಧಕಗೊಂಡಿತೆಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇನತನೂಜನ ಕೂಡೆ ಮೈಡುನ
ತನದ ಸರಸವನೆಸಿಗಿ ರಥದೊಳು
ದನುಜರಿಪು ಬರಸೆಳೆದು ಕುಳಿರಿಸಿದನು ಹೀತದಲ್ಲಿ
ಎನಗೆ ನಿಮ್ಮಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಸೇ
ವನೆಯೆ ದೇವ ಮುರಾರಿಯಂಜುವೆ
ನನಲು ತೊಡೆಸೋಂಕಿನಲಿ ಸಾರಿದು ಶೌರಿಯಂತೆಂದ || ೧ ||

ಭೇದವಿಲ್ಲೆಲೆ ಕರ್ಣ ನಿಮೊಳು
ಯಾದವರು ಕೌರವರೊಳಗೆ ಸಂ
ವಾದಿಸುವಡನ್ನಯಕೆ ಮೊದಲೆರಡಿಲ್ಲ ನಿನ್ನಾಣೆ
ಮೇರಿನೀಪತಿ ನೀನು ಚಿತ್ತದೊ
ಖಾದುದರಿವಿಲ್ಲೆನುತ ದಾನವ
ಸೂದನನು ರವಿಸುತ್ತನ ಕವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿದನು ಭಯವ || ೨ ||

ಲಲನೆ ಪಡೆದಿಯ್ಯೆದು ಮಂತ್ರಂ
ಗಳಲಿ ಮೊದಲಿಗ ನೀನು ನಿನ್ನಯ
ಬಳಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರದೇವ ಮೂರನೆಯಾತ ಕಲಿಭೀಮ
ಫಲುಗುಣನು ನಾಲ್ಕನೆಯಲ್ಲಿದನೆ
ಯಲೆ ನಕುಲ ಸಹದೇವರಾದರು
ಬಳಿಕ ಮಾದ್ರಿಯಲೊಂದು ಮಂತ್ರದೋಜಿಬ್ಬರುದಿಸಿದರು || ೨ ||

ನಿನಗೆ ಹಸ್ತಿನಪುರದ ರಾಜ್ಯದ
ಫನತೆಯನು ಮಾಡುವೆನು ಪಾಂಡವ
ಜನಪ ಕೌರವ ಜನಪರೋಲ್ಯೈಸುವರು ಗದ್ದಗೆಯ
ನಿನಗೆ ಕಿಂಕರವೆರಡು ಸಂತತಿ
ಯೆನಿಸಲೊಲ್ಲದೆ ನೀನು ದುರಿಯೋ
ಧನನ ಬಾಯ್ದಿಂಬುಲಕೆ ಕೈಯಾನುವರೆ ಹೇಳಿಂದ || ೩ ||

ಎಡದ ಮೈಯಲೆ ಕೌರವೇಂದ್ರರ
ಗಡಣ ಬಿಲದಲಿ ಪಾಂಡು ತನಯರ
ಗಡಣವಿದಿರಲಿ ಮಾದ್ರ ಮಾಗಧ ಯಾದವಾದಿಗಳು
ನಡುವೆ ನೀನೋಲಗದೊಳೊಪ್ಪುವ
ಕಡು ವಿಲಾಸವ ಬಿಸುಟು ಕುರುಪತಿ
ನುಡಿಸೆ ಜೀಯ ಹಸಾದವೆಂಬುದು ಕಷ್ಟ ನಿನಗೆಂದ || ೪ ||

ಕೊರಳ ಸೆರೆ ಹಿಗ್ಗಿದವು ದೃಗುಜಲ
 ಉರವಣಿಸಿ ಕಡು ನೋಂದನಕಟ್ಟಾ
 ಕುರುಪತಿಗೆ ಕೇಡಾದುದೆಂದನು ತನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ
 ಹರಿಯ ಹಗೆ ಹೊಗೆದೋರದುರುಹದೆ
 ಬರಿದೆ ಹೋಹುದೆ ತನ್ನ ವಂಶವ
 ನರುಹಿ ಕೊಂದನು ಹಲವು ಮಾತೇನೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿದ || ೬ ||

ಏನು ಹೇಳ್ಣಿ ಕಣಣ ಚಿತ್ತ
 ಗ್ರಾನಿ ಯಾವುದು ಮನಕೆ ಕುಂತೀ
 ಸೂನುಗಳ ಬೆಸಕ್ಕೆಸಿಕೊಂಬುದು ಸೇರದೇ ನಿನಗೆ
 ಹಾನಿಯಿಲ್ಲೆನ್ನಾಣೆ ನುಡಿ ನುಡಿ
 ಮೌನವೇತಕೆ ಮರುಳುತನ ಬೇ
 ಡಾನು ನಿನ್ನಪದೆಸೆಯ ಬಯಸುವನಲ್ಲ ಕೇಳಿದ || ೭ ||

ಮರುಳು ಮಾಥವ ಮಹಿಯ ರಾಜ್ಯದ
 ಸಿರಿಗೆ ಸೋಲುವನಲ್ಲ ಕೌಂತೇ
 ಯರು ಸುಯೋಧನರೆನಗೆ ಬೆಸಕ್ಕೆವಲ್ಲಿ ಮನವಿಲ್ಲ
 ಹೊರೆದ ದಾತಾರಂಗ ಹಗೆವರ
 ಶಿರವನರಿದೊಪ್ಪಿಸುವನೆಂಬಿ
 ಭರದೋಳಿದೆನು ಕೌರವೇಂದ್ರನ ಕೊಂಡ ನೀನೆಂದ || ೮ ||

ವೀರ ಕೌರವರಾಯನೇ ದಾ
 ತಾರನಾತನ ಹಗೆಯೆ ಹಗೆ ಕೈ
 ವಾರವೇ ಕೈವಾರವಾದಂತಹಿನು ಕುರುನೃಪತಿ
 ಶಾರಿ ಕೇಳ್ಣಿ ನಾಳೆ ಸಮರದ
 ಸಾರದಲಿ ತೋರುವೆನು ನಿಜಭುಜ
 ಶಾರಿಯದ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನು ಪಾಂಡುತನಯರಲಿ || ೯ ||

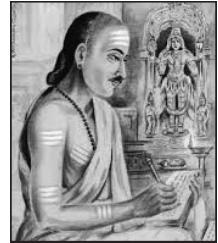
ಮಾರಿಗೊತಣವಾಯ್ತು ನಾಳಿನ
 ಭಾರತವು ಚತುರಂಗ ಬಲದಲಿ
 ಕೌರವನ ಶುಣ ಹಿಂಗೆ ರಣದಲಿ ಸುಭಟಕೋಟಿಯನು
 ತೀರಿಸಿಯೆ ಪತಿಯವಸರಕ್ಕೆ ತ
 ರೀರವನು ನೂಕವೆನು ನಿನ್ನಾಯ
 ವೀರರ್ಯೇವರ ನೋಯಿಸೆನು ರಾಜೀವಸವಿನಾಳೆ

॥೧೦॥

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ (ಸಾ.ಶ. ೧೪೨೦) ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವ ಗದುಗಿನ ನಾರಾಣಪ್ಪ ಗದಗ ಪ್ರಾಂತದ ಕೋಳಿವಾಡದವನು. ಆದಿಕವಿ ಪಂಪನ ಅನಂತರ ವ್ಯಾಸರ ಮಹಾಭಾರತದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೊದಲ ಹತ್ತು ಪರವರ್ತನ್ನು ರಚಿಸಿ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ, ಪಾಮರಿಗೂ ಕಾಮಧೇನು ಎಂಬ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾದ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ. ಕನ್ನಡ ಭಾರತ, ಗದುಗಿನ ಭಾರತ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕಣಾಕಟ ಭಾರತ ಕಥಾಮಂಜರಿ ಎಂಬ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆದು ಖ್ಯಾತನಾದ ಈತ ಐರಾವತ ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನೂ ರಚಿಸಿದ್ದನೇಂದು ಶಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ರೂಪಕಾಲಂಕಾರವನ್ನು ನಿರಗಳವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ “ರೂಪಕಾಮಾಞ್ಜ್ಞ ಚಕ್ರವರ್ತಿ” ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ. ವೀರನಾರಾಯಣನ ಪರಮಭಕ್ತನಾದ ಈತ ಭಾಗವತ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಸರಳ, ಸುಂದರ ಹಾಗೂ ರಂಜನೀಯವಾಗಿ ಪರಿಚಯಿಸಿ ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ನಡುಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಗದುಗಿನ ಭಾರತ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಮಹಾಕಾವ್ಯ.

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ವಿರಚಿತ ಕಣಾಕಟ ಭಾರತ ಕಥಾಮಂಜರಿ ಕಾವ್ಯದ ಉದ್ಘೋಗಪರವರ್ತಿ ಕೌರವೇಂದ್ರನ ಕೊಂಡ ನೀನು’ ಕಾವ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಆಯ್ದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಆಶಯ ಭಾವ

ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಮರಸ್ಯದ ಬದುಕು ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯ. ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಮತ್ತರ, ಭಲ ಪ್ರಧಾನವಾದರೆ ಸಂಘರ್ಷ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ನಾಶಮಾಡುವವರೆಗೂ ಅದು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಹೋರವಾದುದು ಎಂಬ ಅರಿವಿರುವುದಾದರೂ ಪ್ರತಿಷ್ಠೇಯಿಂದ ಹರ ಸಾಧಿಸಿದಾಗ ಗೆಲ್ಲಲು, ಉಳಿಯಲು ವಿವಿಧ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಸಹజ. ಶತ್ರುವಿನೊಂದಿಗೆ ಸಮರಕ್ಕಿಳಿದು ಕಾದಾಡುವ ಮುನ್ನ ಶತ್ರುಭಿಲದ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸಿದಾಗ ಗೆಲವು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದು ಒಂದು ರಾಜತಂತ್ರ. ಅದರಂತೆ ಧರ್ಮ ಪಾಂಡವರ ಪರವಿದ್ವದರಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಕೌರವರ ಪಕ್ಷದ ವೀರಕರ್ನಾನ ಜನ್ಮರಹಸ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿ, ತನ್ನವರಿಗೆ ಆತನಿಂದ ಅಪಾಯವಾಗದಂತೆ ಮಾಡುವ ಹೃದಯವಿದ್ರಾವಕ ಸನ್ನಿವೇಶ ಕೌರವೇಂದ್ರನ ಕೊಂಡ ನೀನು ಎಂಬ ಈ ಪದ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಪಾಂಡವರ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ನಿಂತ ಕೃಷ್ಣ ಒಂದು ಕಡೆ, ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಟೆಗೆ ಬದ್ಧನಾದ ಕರ್ಣ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ. ಪ್ರತೀಂಭನೆಗೆ ಒಳಗಾಗದೆ ಅಸಹಾಯಕನಾದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನೋವು, ಸಂಕಟದಿಂದ ಬಳಲುವ ಕರ್ಣನ ವೃಕ್ಷಿತದ ಹಿರಿಮೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತರಗೊಂಡಿದೆ.

ಪೂರ್ವಕಢೆ

ಧರ್ಮರಾಯನ ಮಯನಿರ್ಮಿತ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವಮಾನಿತನಾದ ಕೌರವನು ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು ದ್ಯುತಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಜೂಜಾಟದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ದ್ಯುತದ ಪಣದಂತೆ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ವನವಾಸ ಒಂದು ವರ್ಷ ಅಜಾತವಾಸವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮುಗಿಸಿಬಂದ ಪಾಂಡವರು ತಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಜಾತವಾಸವು ಪೂರ್ವಾಧಾರಿಲ್ಲ ಎಂಬ ನೆಪವನ್ನೊಡ್ಡಿ ಕೌರವನು ರಾಜ್ಯ ನೀಡಲು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸಂಧಾನದ ಮುಖೇನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಯ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸಂಧಿಗಾಗಿ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಕಪಟನಾಟಕ ಸೂತ್ರಧಾರಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಸಂಧಿಯ ನೆಪದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ಬಲವನ್ನು ಕುಗಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮೊದಲು ವಿದುರನಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಕುಪಿತನಾದ ಕೌರವ ವಿದುರನನ್ನು ತುಂಬಿದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೀಗಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡ ವಿದುರ ಅಪ್ರತಿಮವಾದ ತನ್ನ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಮುರಿದು ಯುದ್ಧದಿಂದ ವಿಮುಖನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸಂಧಿ ವಿಫಲಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಯುದ್ಧವೇ ಸಿದ್ಧ ಎಂಬ ತೀವ್ರಾನಕ್ಕೆ ಬರಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೌರವನ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಹೊಲ್ಲಬಲ್ಲ ಇನ್ನೊಂದು ಬಲಶಾಲಿ ಕರ್ಣನಿಂದ ಪಾಂಡವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ ಕೃಷ್ಣ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ವೇದಿಕೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭವೇ ಪ್ರಕೃತ ಪಾಠಭಾಗ.

ಪದ ವಿಂಗಡಣೆ

೧. ಇನ+ತನೂಜನ ಹೂಡೆ ಮೈದುನತನದ ಸರ್ಪವನೆಸಗಿ ರಥದೊಳು ದನುಜರಿಪು ಬರಸೆಳೆದು ಕುಳಿರಿಸಿದನು ಹೀತದಲ್ಲಿ, ಎನಗೆ ನಿಮ್ಮ+ಅಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಸೇವನಯೆ ದೇವ ಮುರಾರಿ+ಅಂಜವೆನು+ಎನಲು ತೂಡೆ ಸೋಂಕಿನಲ್ಲಿ ಸಾರಿದು ತೌರಿ+ಇಂತು+ಎಂದ.

೨. ಭೇದ+ಇಲ್ಲ ಎಲೆ ಕರ್ಣ ನಮೋಳು ಯಾದವರು ಕೌರವರೊಳಗೆ ಸಂವಾದಿಸುವಚೆ+ಅನ್ವಯಕೆ ಮೊದಲು+ಎರಡು+ಇಲ್ಲ ನಿನ್ನ+ಆಣೆ ಮೇದಿನೀಪತಿ ನೀನು ಚಿತ್ತದೊಳ್ಳ+ಆದುದು+ ಅರಿವಿಲ್ಲ+ಎನುತ ದಾನವಸೂದನನು ರವಿಸುತ್ತನ ಕಿವಿಯಲೆ ಬಿತ್ತಿದನು ಭಯವ.

೩. ಲಲನೆ ಪಡೆದ+ಕು+ಬದು ಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ನೀನು ನಿನ್ನಯ ಬಳಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರದೇವ ಮೂರನೆಯಾತ ಕಲಿಭಿಮ ಘಲುಗುಣನು ನಾಲ್ಕನೆಯಲ್ಲಿ ಬದನೆಯಲ್ಲಿ ನಕುಲಸಹದೇವರಾದರು ಬಳಿಕ ಮಾರ್ದಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಿಕ ಒಂದು ಮಂತ್ರದೊಳ್ಳ+ಇಬ್ಬರು ಉದಿಸಿದರು.

೪. ನಿನಗೆ ಹಸ್ತಿನಪುರದ ರಾಜ್ಯದ ಘನತೆಯನು ಮಾಡುವೆನು, ಪಾಂಡವ ಕೌರವಜನಪರು+ಂಲ್ಯೆಸುವರು ಗದ್ದಗೆಯ ನಿನಗೆ ಕಿಂಕರ+ಎರಡು ಸಂತತಿ+ಎನಿಸಲು+ಬಲ್ಲದೆ ನೀನು ದುರಿಯೋಧನನ ಬಾಯ್+ತಂಬುಲಕೆ ಕ್ಷೇತ್ರ+ಆನುವರೆ ಹೇಳು+ಎಂದ

೫. ಎಡದ ಮೈಯಲೆ ಕೌರವ+ಇಂದ್ರರ ಗಡಣ ಬಲದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡು ತನಯರ ಗಡಣವು +ಇದಿರಲಿ ಮಾಡು ಮಾಗಧ ಯಾದವ + ಆದಿಗಳು ನಡುವೆ ನೀನು + ಂಲಗದೊಳು + ಒಮ್ಮುವ ಕಡು ವಿಲಾಸವ ಬಿಸುಟು ಕುರುಪತಿ ನುಡಿಸೆ ಜೀಯ ಹಸಾದ + ಎಂಬುದು ಕಷ್ಟ ನಿನಗೆ + ಎಂದ.

೬. ಕೊರಳೆ ಸರೆ ಹಿಗ್ಗಿದವು ದೃಗುಜಲ ಉರವಣಿಸಿ ಕಡು + ನೋಂದನು + ಅಕಟ್ಟಾ ಕುರುಪತಿಗೆ ಕೇಡು + ಆದುದು + ಎಂದನು ಮನದ + ಒಳಗೆ ಹರಿಯ ಹಗೆ ಹೊಗೆ + ತೋರದೆ + ಉರುಹದೆ ಬರಿದೆ ಹೊಮುದೆ ತನ್ನ ವಂಶವನು + ಅರುಹಿ ಕೊಂದನು ಹಲವು ಮಾತು + ಏನು + ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿದ.

೭. ಏನು ಹೇಳ್ಣಿ ಕರ್ಣ ಚಿತ್ತಗ್ಗಾನಿ ಯಾವುದು ಮನಕೆ ಕುಂತಿಸುನಗಳ ಬೆಸಕ್ಕೆಸಿಕೊಂಬುದು ಸೇರದೇ ನಿನಗೆ ಹಾನಿ + ಇಲ್ಲ + ಎನ್ನ + ಆಣೆ ನುಡಿ ನುಡಿ ಮೌನವು + ಏತಕೆ ಮರುಳುತನ ಬೇಡ + ಆನು ನಿನ್ನ + ಅಪದೆಸೆಯ ಬಯಸುವನು + ಅಲ್ಲ ಕೇಳು + ಎಂದ

೮. ಮರುಳು ಮಾಧವ ಮಹಿಯ ರಾಜ್ಯದ ಸಿರಿಗೆ ಸೋಲುವನು + ಅಲ್ಲ ಕೊಂತೇಯರು ಸುಯೋಧನರು + ಎನಗೆ ಬೆಸಕ್ಕೆವಲ್ಲಿ ಮನವು + ಇಲ್ಲ ಹೊರದ ದಾತಾರಂಗೆ ಹಗೆವರ ಶಿರವನು + ಅರಿದು + ಒಪ್ಪಿಸುವೆನು + ಎಂಬ + ಈ ಭರದೊಳು + ಇದೆನು ಕೌರವ + ಇಂದ್ರನ ಕೊಂದೆ ನೀನು + ಎಂದ

೯. ವೀರ ಕೌರವರಾಯನೇ ದಾತಾರನ್ + ಆತನ ಹಗೆಯೆ ಹಗೆ ಕೈವಾರವೇ ಕೈವಾರ + ಆದಂತೆ + ಅಹೆನು ಕುರುನ್ಯಪತಿ ಶೌರಿ ಕೇಳ್ಣಿ ನಾಳೆ ಸಮುರದ ಸಾರದಲಿ ತೋರುವೆನು ನಿಜಭುಜ ಶೌರಿಯದ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನು ಪಾಂಡುತನಯರಲಿ.

೧೦. ಮಾರಿಗೆ + ಜೀತಣವು + ಆಯ್ತು ನಾಳಿನ ಭಾರತವು ಚತುರಂಗ ಬಲದ ಕೌರವನ ಯಣ ಹಿಂಗೆ ರಣದಲ್ಲಿ ಸುಭಟ ಕೋಟಿಯನು ತೀರಿಸಿಯೆ ಪತಿಯ + ಅವಸರಕ್ಕೆ ಶರೀರವನು ನೂಕುವೆನು ನಿನ್ನಯ ವೀರರು + ಬವರ ನೋಯಿಸೆನು ರಾಜೀವ ಸವಿನ + ಆಣೆ

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಅಡಿ-ಪಾದ	ಕೈಯಾನು-ಕೈಚಾಚು	ಬಾಯ್ದುಂಬುಲಕೆ-ಎಂಜಲಿಗೆ
ಅನ್ವಯ-ವಂಶ	ಕೈವಾರ-ಹೊಗಳಿಕೆ	ಭೇದ-ವ್ಯತ್ಯಾಸ
ಅರುಹು-ಹೇಳು	ಗಡಣ-ಸಮೂಹ	ಮುರಾರಿ-ಕೃಷ್ಣ
ಅವಸರ-ಅಗತ್ಯದ	ಗದ್ದಗೆ-ಪೀಠ	(ಮುರ+ಅರಿ)
ಇನ-ಸೂರ್ಯ	ಗ್ಲಾನಿ-ತಲ್ಲಣ	ಮೇದಿನಿ-ಭೂಮಿ
ಉರವಣಿಸು-ಹೆಚ್ಚಾಗು	ಚಿತ್ತ-ಮನಸ್ಸು	ರಣ-ಯುದ್ಧ
ಯಣ-ಹಂಗು	ತನೂಜ-ಮಗ	ರವಿ-ಸೂರ್ಯ
ಎನಿಸಲೊಲ್ಲದ-ಇಷ್ಟಪಡದ	ದನುಜ-ರಾಕ್ಷಸ	ರವಿಸುತ್ತ-ಕರ್ಣ
ಕಡು-ಅತಿ	ದೃಗುಜಲ-ಕಣ್ಣನೀರು	ರಾಜೀವಸವಿ-ಸೂರ್ಯ.
ಕಿಂಕರ-ಸೇವಕ	ಬಳಿ-ಅನಂತರ	ರಿಪು-ಶತ್ರು

ಲಲನೆ-ತರುಣೆ;	ಸುತ-ಮಗ
ಶೌರಿ-ಕೃಷ್ಣ;	ಸೂನುಗಳು-ಮಕ್ಕಳು
ಶೌರಿಯ-ಶೌರ್ಯ	ಹಗೆ-ಶತ್ರು
ಸಂತತಿ-ವಂಶ	ಹಸಾದ(ಧ್ವ)-ಪ್ರಸಾದ(ತ್ವ)

ಟಿಪ್ಪಣಿ

- ಮುರಾರಿ** - ಮುರ+ಅರಿ; ಮುರ ಎಂಬ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ವಧಿಸಿದವನು ಮುರಾರಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ.
- ಯಾದವರು** - ಯಾದುವಿನ ವಂಶಸ್ಥರು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಯಾದುವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ನಿಜಯಾನುಸಾರ ಯಾದವರು ಕುರುಕ್ಕೇಶ್ವರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ಪರವಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದರು.
- ಮಾಡಿ** - ಪಾಂಡುರಾಜನ ಎರಡನೆಯ ಹೆಡಡಿ. ಮದ್ರದೇಶದ ರಾಜಕುಮಾರಿ. ಕುಂತಿಯಿಂದ ಪಡೆದ ಮಂತ್ರದ ಬಲದಿಂದ ಅಶ್ವಿನಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಧಿಕಸಿನಕುಲ ಸಹದೇವರೆಂಬ ಅವಳ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದವಳು.
- ಚತುರಂಗಬಲ** - ಈನೆ, ಕುದುರೆ, ರಥ, ಕಾಲಾಳುಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸೈನ್ಯ ಸಮೂಹ.
- ರಾಜೀವ ಸಂಖಿ** - ರಾಜೀವ-ಕಮಲ (ತಾವರೆ); ಸಂಖಿ-ಗಳಿಯ - ತಾವರೆಯ ಗಳಿಯ - ಸೂರ್ಯ
- ಮಾಧವ** - ಮಾ-ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಧವ-ಪತಿ, ಒಡೆಯ, ಧರಿಸಿದವ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಯನ್ನು ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದವ-ವಿಷ್ಣು-ಇಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ (ಕೃಷ್ಣನು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅವತಾರ)

ಅಭ್ಯಾಸ

- ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.**
- ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕರ್ನನನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡನು?
 - ಹುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಆರಾಧ್ಯದ್ಯೇವ ಯಾರು?
 - ಅಶ್ವಿನಿ ದೇವತೆಗಳ ವರಬಲದಿಂದ ಜನಿಸಿದವರು ಯಾರು?
 - ಹುಮಾರವ್ಯಾಸನಿಗಿರುವ ಬಿರುದು ಯಾವುದು?
 - ನಾರಣಪ್ಪನಿಗೆ ಹುಮಾರವ್ಯಾಸನೆಂಬ ಹೆಸರು ಏಕೆ ಬಂತು?
- ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.**
- ಕೃಷ್ಣನು ಕರ್ನನ ಮನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭಯವನ್ನು ಬಿಡ್ಡಿದನು?
 - ಹುಂತಿ, ಮಾಡಿಯರು ಯಾರ್ಥಾರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದರು?

- ಇ. ಕೃಷ್ಣನು ಆಮಿಷಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡಿದಾಗ ಕರ್ಣನ ಮನದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಭಾವನೆಗಳೇನು?
- ಉ. ಕೃಷ್ಣನು ಕಾರವೇಂದ್ರನನ್ನು ಕೊಂದನು ಎಂದು ಕರ್ಣ ಹೇಳಲು ಕಾರಣವೇನು?
- ಇ. ಯಥ್ಥದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನ ತೀಮಾನವೇನು?
- ಇ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು-ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.
- ಉ. ಕರ್ಣನಿಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಒಡ್ಡಿದ ಆಮಿಷಗಳೇನು?
- ಅ. ಪಾಂಡವರು ಸೋದರರೆಂದು ತಿಳಿದಾಗ ಕರ್ಣನ ಮನಸ್ಸಿತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
- ಆ. ಕರ್ಣನ ನಿಧಾರ ಸರಿ ಎನ್ನುವಿರಾ? ಏಕೆ?
- ಆ) ಸಂದರ್ಭಸಹಿತ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
- ಉ. “ರವಿಸುತ್ತನ ಕೆವಿಯಲಿ ಬಿತ್ತಿದನು ಭಯವ.”
- ಅ. “ಬಾಯ್ದಂಬುಲಕೆ ಕೈಯಾನುವರೆ.”
- ಆ. “ಜೀಯ ಹಸಾದವೆಂಬುದು ಕಪ್ಪು”
- ಉ. “ನಿನ್ನಪದೆಸೆಯ ಬಯಸುವನಲ್ಲ”
- ಅ. “ಮಾರಿಗೌತಣವಾಯ್ತು ನಾಳಿನ ಭಾರತವು.”
- ಉ) ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಪಡಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ.
- ಉ. ‘ರಾಜೀವಸಲಿ’ ಎಂದರೆ _____ ಎಂದು ಅರ್ಥ.
- ಅ. ಗದುಗಿನ ಭಾರತವು _____ ಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿದೆ.
- ಆ. ಅಶ್ವಿನಿ ದೇವತೆಗಳ ವರಬಲದಿಂದ _____ ಜನಿಸಿದರು.
- ಉ. ಕರ್ಣನು _____ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಜನಿಸಿದನು.
- ಅ. ಗದುಗಿನ ಸಮೀಪದ _____ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ಹುಟ್ಟಿದಸ್ಥಳ.

ಭಾಷೆಯ ಸೌಖಗ್ಯ

ಭಾಷೆಗೆ ಎರಡು ರೂಪಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಆದುವ ಮಾತು, ಬರೆಯುವ ಭಾಷೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾತಿಗಳಿದಾಗ ನಾವು ಅದರ “ಸ್ಪೆಲ್ಲಿಂಗ್” ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವಾಗ ಸ್ಪೆಲ್ಲಿಂಗ್ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸರಿಯಾದ ಸ್ಪೆಲ್ಲಿಂಗ್ ಹೇಳುವ ಬಗ್ಗೆ “ಸ್ಪೆಲ್ಲಿಂಗ್ ಬೀ”ಯಂಥ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸ್ಪಂಡಗಳೇ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ನೇಮ್ ಎಂಬುದನ್ನು “nem” ಎಂದು ಬರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ name ಎಂದು ಬರೆದುದನ್ನು ನಾಮೆ ಎಂದು ಓದುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾತಿನ ನಿಯಮಗಳೇ ಬೇರೆ, ಬರವಣಿಗೆಯ ನಿಯಮಗಳೇ ಬೇರೆ.

ಹಾಗೆಯೇ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಆಡುವ ಮಾತು ಮತ್ತು ಬರವಣಿಗೆ ಎಂದು ಎರಡು ಬಗೆ. ಬರವಣಿಗೆಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಗ್ರಾಂಥಿಕ ಕನ್ನಡ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಭಾಷೆಯ ಕಾಗುಣಿತದ ಕಡೆ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬರವಣಿಗೆ ಅದರದ್ದೇ ಆದ ಇತಿಹಾಸ, ಶಾಸ್ತ್ರ, ನಿಯಮಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೇಸ್ರೋ, ಹೆಸ್ನು ಎಂದು ಆಡಿದರೂ ಬರೆವಾಗ ಹೆಸರು ಎಂದೇ ಬರೆಯುತ್ತೇವಲ್ಲವೇ? ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ “ದಾರವಾಡ” ಎಂಬ ಪದಬಳಕೆಯಾದರೂ ಅದನ್ನು ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ಪಡಿಮೂಡಿಸುವಾಗ “ಧಾರವಾಡ” ಎಂದೇ ಬರೆಯಬೇಕು. ಆಡುಮಾತಿನಲ್ಲಿ “ದುಕ್ಕು” ಎಂದರೂ ಬರೆಯುವಾಗ ದುಃಖ ಎಂಬುದು ಸಾಧುರೂಪ.

ಆಡುಮಾತಿನ ಶಬ್ದಗಳು ಬರಹಕ್ಕಿಂದಾಗ ಹೇಗೆ ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಐದಾರು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ.

ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

ಭಂದಸ್ಸು

ಶುದ್ಧ ಹಾಗೂ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲು, ಬರೆಯಲು ವ್ಯಾಕರಣ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಹೇಗೆ ಅಗತ್ಯಪೋ ಹಾಗೆಯೇ ಪದ್ಯರಚನೆ ಮಾಡಲೂ ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಪದ್ಯರಚನಾ ನಿಯಮವನ್ನು ಭಂದಸ್ಸು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಎಂಂರಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಒಂದನೆಯ ನಾಗವರ್ಮ ಎಂಬವನು ಭಂದೋಂಬುದಿ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದ ಮೂಲಕ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾನೆ. ಹಳಗನ್ನಡದ ಮತ್ತು ನಡುಗನ್ನಡದ ಪದ್ಯಕಾವ್ಯಗಳು ಈ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಯೇ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟವೆ.

ಭಂದಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಸ, ಯತ್ತಿ, ಗಣಗಳಿಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾಸ : ಪದ್ಯದ ಪ್ರತಿ ಸಾಲಿನ ಒಂದು ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯ ಸ್ವರಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಜಾತಿಯ ವ್ಯಂಜನವಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಆದಿಪ್ರಾಸ ವೆಂತಲೂ ಪ್ರತಿ ಪಾದದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಜಾತಿಯ ವ್ಯಂಜನವಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸವೆಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಸಾಲಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸಾಕ್ಷರಗಳು ಬರುವುದುಂಟು ಅದನ್ನು ಒಳಪ್ರಾಸ ಅಥವಾ ಮಧ್ಯಪ್ರಾಸ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾಸಾಕ್ಷರದ ಹಿಂದಿನ ಸ್ವರವು ಹೈಸ್ವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಸಿಂಹಪ್ರಾಸ ಎಂತಲೂ ಹಿಂದಿನ ಸ್ವರವು ದೀಪ್ರಾಸವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಗಜಪ್ರಾಸ ಎಂತಲೂ ಹಿಂದೆ ಅನುಸ್ವಾರವಿದ್ದರೆ ವೃಷಭಪ್ರಾಸ ಎಂತಲೂ ಹಿಂದೆ ವಿಸಗ್ರಾವಿದ್ದರೆ ಅಜಪ್ರಾಸ ಎಂತಲೂ ಬೇರೆಬೇರೆ ಜಾತಿಯ ಎರಡು ಮೂರು ವ್ಯಂಜನಗಳು ಪ್ರಾಸಾಕ್ಷರಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಶರಭಪ್ರಾಸ ಎಂತಲೂ ಒಂದೇಜಾತಿಯ ಎರಡು ವ್ಯಂಜನಗಳು ಪ್ರಾಸಾಕ್ಷರಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಹಯಪ್ರಾಸ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಆರು ವಿಧದ ಪ್ರಾಸಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಯತಿ : ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಓದುವಾಗ ಉಸಿರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಯತಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಇಷ್ಟ ಬಂದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಓದುವಾಗ ಅಥವಾ ಹಾಡುವಾಗ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಲೋಪ ಬಾರದಂತೆ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯಿದೆ. ಹೀಗೆ—

ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಓದುವಾಗ ಅಥವಾ ಹಾಡುವಾಗ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಲೋಪಬಾರದಂತೆ ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ‘ಯತಿ’ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಕವಿಗಳು ಯತಿಯ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಕೆಲವು ಸಂಕೇತಗಳೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿದ್ದ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಯತಿಯ ಬಳಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದು ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಇರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಗಣ : ‘ಗಣ’ ಎಂದರೆ ‘ಗುಂಪು’ ಅಥವಾ ‘ಸಮಾಹ’ ಎಂದರ್ಥ. ಭಂದಶ್ಯಾಸ್ತದಲ್ಲಿ ‘ಗಣ’ ಎಂದರೆ ಪದ್ಯದ ಪ್ರತಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲೂ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಡುವ ಮಾತ್ರೆ ಅಥವಾ ಅಕ್ಷರ ಅಥವಾ ಅಂಶಗಳ ಗುಂಪು ಎಂದರ್ಥ.

ಮಾತ್ರೇಗಳ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದೊಂದಿಗೆ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಡುವ ಗಣವನ್ನು ಮಾತ್ರಾಗಣ ಎಂತಲೂ ಅಕ್ಷರಗಳ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಡುವ ಗಣವನ್ನು ಅಕ್ಷರಗಣ ಎಂತಲೂ ಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಡುವ ಗಣವನ್ನು ಅಂಶಗಣ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಅಂಶಗಣದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು ಮತ್ತು ರುದ್ರ ಎಂಬ ಮೂರು ವಿಧಿಗಳಿವೆ. (ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರವನ್ನು ಮುಂದಿನ ಶರೀರಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.)

ಮಾತ್ರಾಗಣ

ಒಂದು ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಉಚ್ಛರಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಕಾಲವನ್ನು ‘ಮಾತ್ರೆ’ ಎಂಬ ಮಾನದಿಂದ ಅಳೆಯಲಾಗುವುದು. ಈ ಮಾತ್ರೇಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ‘ಗಣ’ ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿದರೆ ಅದನ್ನು ‘ಮಾತ್ರಾಗಣ’ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಗಣಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸುವಾಗ ಮೂರು, ನಾಲ್ಕು ಅಥವಾ ಷಂ ಮಾತ್ರೇಗಳ ಗಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುವುದು, ಪದ್ಯದ ಪ್ರತಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಅಕ್ಷರಗಳ ಮಾತ್ರೇಗಳನ್ನು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಗಣಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಯಾವ ಸಾಲಿನಲ್ಲೂ ಗಣ ವಿಂಗಡಣ ಆದ ಬಳಿಕ ಮಾತ್ರೆ ಉಳಿಯಬಾರದು. (ಷಟ್ಪದಿಯ ಮೂರು ಮತ್ತು ಆರನೆಯ ಪಾದಗಳ ಕೊನೆಯ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು).

ಮಾತ್ರೇಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ‘ಗುರು’, ‘ಲಘು’ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಮಾತ್ರಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಛರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ‘ಲಘು’ ಎಂತಲೂ ಎರಡು ಅಥವಾ ಎರಡಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತ್ರಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಛರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ‘ಗುರು’ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯಲಾಗುವುದು. ಲಘುವನ್ನು ‘ಪ’ ಜಿಹ್ವೆಯಿಂದಲೂ ಗುರುವನ್ನು ‘-’ ಜಿಹ್ವೆಯಿಂದಲೂ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗುರು, ಲಘುಗಳನ್ನು ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ‘ಪ್ರಸ್ತಾರಹಾಕುವುದು’ ಎನ್ನುವರು.

ಅಕ್ಷರವು ಗುರುವನಿಸುವ ಲಕ್ಷಣಗಳು :

- ದೀಫಾಂಕ್ಕರ
- ಒತ್ತಕರದ ಹಿಂದಿನ ಅಕ್ಷರ
- ಅನುಸ್ತಾರ ಅಥವಾ ವಿಸರ್ಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಅಕ್ಷರ
- ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಅಕ್ಷರ
- ಷಟ್ಪದಿಯ ಮೂರು ಮತ್ತು ಆರನೆಯ ಸಾಲಿನ (ಪಾದದ) ಕೊನೆಯ ಅಕ್ಷರ

— — — — —
 ಏಕೋ ರಾಜೂ ಈ ಕೈ ಸೌಣ್ಯ
 — ಉಂ
 ಅಕ್ಷರ
 — ಉ ಉ —
 ಶಂಖ, ಪುನಃ
 ಉ ಉ —
 ಬಯಲೋಳ್
 ಇದು ಗುರು ಎನಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದದಿದ್ದರೂ ಗುರುವಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದು.
 (ಷಟ್ಪದಿಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು)

ಇದುವರೆಗೆ ಹೇಳಿದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಇಲ್ಲದ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ‘ಲಘು’ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದು. ಕಂದ, ಷಟ್ಪದಿ ಮತ್ತು ರಗಳೇ ಭಂದಸ್ಸಗಳು ಮಾತ್ರಾಧಾರಿತ ಭಂದಸ್ಸಗಳು.

ಷಟ್ಪದಿಗಳು

ಆರು ಪಾದಗಳುಳ್ಳ ಪದ್ಯವನ್ನು ‘ಷಟ್ಪದಿ’ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಒಂದು, ಎರಡು, ನಾಲ್ಕು ಮತ್ತು ಐದನೆಯ ಪಾದಗಳು ಮಾತ್ರಾ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೂಂದು ಸಮಾನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಮೂರು ಮತ್ತು ಆರನೆಯ ಪಾದಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಮವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದನೆಯ ಪಾದದಲ್ಲಿರುವ ಮಾತ್ರೆಗಳ ಒಂದೂವರೆಯಷ್ಟು ಮತ್ತು ಒಂದು ಗುರು ಮೂರನೆಯ ಮತ್ತು ಆರನೆಯ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ದ್ವಿತೀಯಾಕ್ಷರವು ಪ್ರಾಸಾಕ್ಷರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಷಟ್ಪದಿಗಳಲ್ಲಿ ಶರ, ಕುಸುಮ, ಭೋಗ, ಭಾಮಿನಿ, ಪರಿವರ್ಥನಿ ಮತ್ತು ವಾಧ್ರಾ ಎಂಬ ಆರು ವಿಧಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ಭಾಮಿನಿ ಷಟ್ಪದಿ

ಲಕ್ಷಣ : ಒಂದು, ಎರಡು, ನಾಲ್ಕು ಮತ್ತು ಐದನೆಯ ಪಾದಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದು ಪ್ರತಿಪಾದದಲ್ಲಿ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಮತ್ತು ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಗಳ ಎರಡೆರಡು ಗಣಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಮೂರು ಮತ್ತು ಆರನೆಯ ಪಾದಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಮವಾಗಿದ್ದು ಮೂರು ಮಾತ್ರೆಗಳ ಅನಂತರ ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಗಳ ಮೂರು ಮೂರು ಗಣಗಳು ಮತ್ತು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುರು ಇರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಒಂದು, ಎರಡು ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ಪಾದಗಳು ಮೂವಾರ್ಥವೆಂತಲೂ ನಾಲ್ಕು, ಐದು, ಮತ್ತು ಆರನೆಯ ಪಾದಗಳು ಉತ್ತರಾರ್ಥವೆಂತಲೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

ಉದಾ :

ಇ ಲ ಇ ಲ
 - ಉ | - ಉ ಉ | - ಉ | ಉ ಉ ಉ
 ಮಕ್ಕು ಶೈವರೋ ಖಾನು ಹಿರಿಯನು
 ಇ ಲ ಇ ಲ
 - ಉ | - ಉ ಉ | - ಉ | - -
 ತಕ್ಕು ಮಾತೆಯ ಮಾತು ಸಂದೇ
 ಇ ಲ ಇ ಲ ಇ ಲ ಗು
 - ಉ | ಉ ಉ | ಉ ಉ | ಉ ಉ | ಉ ಉ | ಉ ಉ | -
 ಹಕ್ಕು ನೆಲೆಯಿ ಲ್ಲದುನಿ ಲಲಿಥಾ ರುಣಿಯ ಬಯಸುವ | ರೆ |
 ಇ ಲ ಇ ಲ
 - ಉ | - - | - ಉ | ಉ ಉ ಉ
 ತಕ್ಕು ದೇದಾ ತಾರ ನರಸಿಯೋ
 ಇ ಲ ಇ ಲ
 - ಉ | ಉ ಉ ಉ | - ಉ | - ಉ ಉ
 ಜೊಕ್ಕು ತನವಿರ ಲಾರು ಮೆಚ್ಚುವ
 ಇ ಲ ಇ ಲ ಇ ಲ ಗು
 - ಉ | - - | - ಉ | - ಉ ಉ | - ಉ | ಉ ಉ | -
 ರಕ್ಕು ಹೇಳೋ ಹೇಸ ಶೇಜಯ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ತನಗೆಂ | ದ ||

ಭಾಷಾ ಚರ್ಚಾವಟಿಕೆ

ಗ. ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ಹೇಸರಿಸಿ ಸಮನ್ವಯಿಸಿ.

“ಮಾರಿಗೈತಣಿವಾಯ್ತು ನಾಳಿನ ಭಾರತವು”

ಉ. ವಿಗ್ರಹಿಸಿ ಸಮಾಸವನ್ನು ಹೇಸರಿಸಿ.

ಇನತನೊಜ, ದನುಜರಿಪು, ಮುರಾರಿ, ಮೇದಿನೀಪತಿ, ಕೈಯಾನು, ಮಾದ್ರಮಾಗಧಯಾದವರು, ಹೊಗೆದೋರು, ರಾಜೀವಸವಿ.

ಈ. ಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕಿ, ಗಣವಿಭಾಗ ಮಾಡಿ, ಭಂದಸ್ಸನ್ನು ಹೇಸರಿಸಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಏನು ಹೇಳ್ಣಿ ಕಣಂ ಚಿತ್ತ

ಗ್ಲಾನಿ ಯಾವುದು ಮನಕೆ ಕುಂತೀ

ಸೂನುಗಳ ಬೆಸಕ್ಕೆಸಿಕೊಂಬುದು ಸೇರದೇ ನಿನಗೆ ||

೪. ಮೌದಲೆರಡು ಪದಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಮೂರನೇ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಾಲ್ಕನೇಯ ಪದ ಬರೆಯಿರಿ.
೧. ತನುಜ : ಮಗ :: ಸವಿ :
 ೨. ಯುದ್ಧ : ಚುದ್ದ :: ಪ್ರಸಾದ :
 ೩. ಭೇದವಿಲ್ಲ : ಆಗಮ ಸಂಧಿ :: ನಿಮ್ಮಡಿಗಳಲ್ಲಿ :
 ೪. ಕಂದ : ನಾಲ್ಕು ಸಾಲು :: ಷಟ್ಪದಿ :

ಚರ್ಚೆ ವಣಿಕೆ

- ಅ. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಮೂರಾಗೋಳಿಸಿ, ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡಿರಿ.

ಕೊರಳೆ ಸೇರೆ ಹಿಗ್ಗಿದವು ದೃಗುಜಲ

ನರುಹಿ ಕೊಂದನು ಹಲವು ಮಾತೇನೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿದ
ಮಾರಿಗೊತ್ತಣವಾಯ್ತು ನಾಳಿನ

ಎರೆರ್ಯವರ ನೋಯಿಸೆನು ರಾಜೀವಸವಿನಾಂ ||

ಮೂರಕ ಓದು

- ಶ್ರೀ ಎ.ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರು ಬರೆದಿರುವ ‘ವಚನ ಭಾರತ’ ಕೃತಿಯನ್ನು ಓದಿರಿ.

* * * * *

ಕುವೆಂಪು-

ಪ್ರವೇಶ : ಬಹುತೇಕ ವಿಮರ್ಶಕರು ಕುವೆಂಪುರವರ ‘ಪಕ್ಷಿಕಾಶಿ’ಯನ್ನು ಅವರ ಪ್ರಕೃತಿಗೀತೆಗಳ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಸಂಕಲನವೆಂದೇ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕವಿಪ್ರಜ್ಞರೆ ‘ಪ್ರಕೃತಿ ಒಬ್ಬಮೇಯೇ ಮುಕ್ತಿಯಾನಂದ ಸಾಧನೆಯಾಗುತ್ತದೆ’. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಈ ಚಿಂತನೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿವೆ ‘ಪಕ್ಷಿಕಾಶಿ’ಯ ಪದ್ಯಗಳು. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ‘ಹಸುರು’ ಎಂಬ ಈ ಕವಿತೆಯು ಕುವೆಂಪು ಅವರ ‘ಪ್ರಕೃತಿ ತನ್ನಯಿತೆಗೂ’, ‘ಕವಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿ ಒಂದಾಗುವ ಅವರ ಕಾವ್ಯದ ಅಧ್ಯೇತ ಸ್ಥಿತಿಗೂ’ ಸಮಧಿ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ.

ನವರಾತ್ರಿಯ ನವಧಾತ್ರಿಯ
ಈ ಶ್ಯಾಮಲ ವನಧಿಯಲಿ
ಹಸುರಾದುದೊ ಕವಿಯಾತ್ಮಂ
ರಸಪಾನ ಸಾನದಲಿ!

ಹಸುರಾಗಸ; ಹಸುರು ಮುಗಿಲು;
ಹಸುರು ಗದ್ದೆಯಾ ಬಯಲು;
ಹಸುರಿನ ಮಲೆ; ಹಸುರು ಕಣೆವೆ;
ಹಸುರು ಸಂಜೆಯೇ ಬಿಸಿಲೂ!

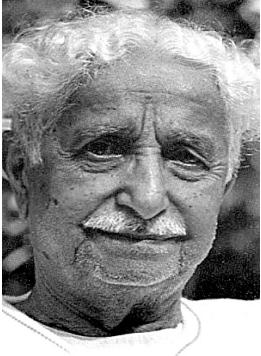
ಅಪ್ರೀಜದ ಶಾಲಿವನದ
ಗಿಳಿಯೆಡ ಬಣ್ಣದ ನೋಟ;
ಅದರೆಡೆಯಲಿ ಬನದಂಚಲಿ
ಕೊನೆವೆತ್ತಡಕೆಯ ತೋಟ!

ಅದೊ ಮಲ್ಲಿನ ಮಕಮಲ್ಲಿನ
ಮೊಸಪಚ್ಚೆಯ ಜಮುಖಿನ
ಪಸರಿಸಿ ತಿರೆ ಮೈ ಮುಚ್ಚರೆ
ಬೇರೆ ಬಣ್ಣವನೆ ಕಾಣೆ!

ಹೊಸ ಹೊವಿನ ಕಂಪು ಹಸುರು,
ಎಲರಿನ ತಂಪೂ ಹಸುರು!
ಹಕ್ಕಿಯ ಕೊರಲಿಂಪು ಹಸುರು!
ಹಸುರು ಹಸುರಿಳೆಯುಸಿರೂ!

ಹಸುರತ್ತಲ್! ಹಸುರತ್ತಲ್!
ಹಸುರತ್ತಲ್ ಕಡಲಿನಲಿ
ಹಸುರಗಟ್ಟಿತೋ ಕವಿಯಾತ್ಮಂ
ಹಸುರನೆತ್ತರ್ ಒಡಲಿನಲಿ!

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಕವೆಂಪು ಕಾವ್ಯನಾಮದಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಕುಪ್ಪಳಿ ವೆಂಕಟಪ್ಪ ಮಟ್ಟಪ್ಪ ಅವರು ಮಲೆನಾಡ ಮಡಿಲಾದ ತಿವಮೋಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ಸಮೀಪದ ಕುಪ್ಪಳಿಯವರು. ಜನನ ೧೯೦೪ ಇಸೆಂಬರ್ ೨೫. ಮಹಾರಾಜಾ ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರಾಗಿ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳಾಗಿ ನಿವೃತ್ತರಾದರು. ಅಧ್ಯನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯರಾದ ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೃತಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶೋಳಲು, ಪಾಂಚಜನ್ಯ, ಪ್ರೇಮಕಾಶೀರ, ಪಕ್ಷಿಕಾಶಿ - ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳು. ನನ್ನ ದೇವರು ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥಿಗಳು, ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥಿಗಳು - ಕಥಾಸಂಕಲನಗಳು. ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ, ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು - ಕಾದಂಬರಿಗಳು. ತಪೋನಂದನ, ರಸೋವೈಸ: - ವಿಮಾನ ಸಂಕಲನಗಳು. ಅಮಲನ ಕಥೆ, ಮೋಡಣ್ಣನ ತಮ್ಮ, ಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಯ ಕಿಂದವಿಚೋಗಿ - ಮಕ್ಕಳ ಮಸ್ತಕಗಳು. ಜಲಗಾರ, ಯಮನ ಸೋಲು, ಬೆರಳ್ಳಿ ಶೋರಳ್ಳು - ನಾಟಕಗಳು. ನೆನಪಿನ ದೋಷೀಯಲ್ಲಿ - ಆತ್ಮಕಥನ ಮುಂತಾದ ಸುಮಾರು ಎಪ್ಪತ್ತು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಸಮೃದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ ಮಹಾಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮತ್ತು ೧೯೬೭ರಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ದೊರಕಿದೆ. ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ೧೯೫೬ ರ ಮೂವತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಇವರಿಗೆ ೧೯೭೪ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ, ೧೯೭೮ರಲ್ಲಿ ಪಂಪ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ೧೯೮೧ರಲ್ಲಿ ಪದ್ಮವಿಭೂಷಣ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ದೊರೆತಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮೈಸೂರು, ಕನ್ನಡಿಕ, ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಗುಲ್ಬರ್ಗ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಿಂದ ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಸಂದಿದೆ. ೧೯೭೨ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಕ ರಥ್ವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಲಭಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಪದ್ಮಭಾಗವನ್ನು ಕವೆಂಪು ಅವರ 'ಪಕ್ಷಿಕಾಶಿ' ಕವನ ಸಂಕಲನದಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಆಶಯ ಭಾವ

'ಹಸುರು' ಕವನವು ಆಶ್ಚರ್ಯಯುಜ ಮಾಸದ ನವರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿದ ಹಜ್ಜ ಹಸುರನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರೇರಿತವಾದ ಕವನವಾಗಿದೆ. ಇದು ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಸ್ಥಳವಾದ ಮಲೆನಾಡಿನ ಕುಪ್ಪಳಿಯ 'ಕವಿಶ್ವೇಲ್'ದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗುಂಟಾದ ಸೌಂದರ್ಯಾನಭವ. ಪ್ರಕೃತಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ಹಸುರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಕುವೆಂಪು ಹೊಂದಿದ್ದ ಸಮೀಪ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಸಸ್ಯ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಹಸುರೇ ಆಗಸ, ಮುಗಿಲು, ಗದ್ದೆ, ಬಯಲು, ಸಂಜೆ, ಹೂಗಂಪು, ಹಕ್ಕಿಯ ದನಿ, ಕಡಲಿನವರೆಗೂ ವ್ಯಾಪಿಸುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕವಿ ಹಸುರಿನಲ್ಲಿ ತಲ್ಲಿನರಾಗಿರುವುದನ್ನು ಈ ಕವನದ ಮುಖಾಂತರ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಆಶ್ವೀಜ - ಚೈತ್ಯದಿಂದ ಏಳನೆಯ ಮಾಸ (ಆಶ್ವಯುಜ)

ಇಳಿ - ಭೂಮಿ

ಎಲರ್ - ಗಾಳಿ

ಕೊನೆ - ಗೊನೆ

ತಿರೆ - ಭೂಮಿ

ನವಥಾತ್ರಿ - ಹೊಸದಾಗಿ ಕಾಣುವ ಭೂಮಿ

ಮಹಮಲ್ಲು - ನಯವಾದ ಬಟ್ಟಿ (ಹುಲ್ಲಿನ ಮಹಮಲ್ಲು-ಹುಲ್ಲುಹಾಸು)

ವನಧಿ - ಸಮುದ್ರ (ಹಸುರಿನ ಸಮುದ್ರ)

ಶ್ಯಾಮಲ - ಕಮ್ಮ, ನೀಲ

ಶಾಲಿವನ - ಬತ್ತದ ಗದ್ದೆ

ಹೊಸಪಚ್ಚಿ - ಹೊಸ ಹಸುರು, ಎಳೆಯ ಜಿಗುರು

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

೧. ಆಶ್ವಯುಜದ ಬತ್ತದ ಗದ್ದೆಯ ಬಣ್ಣ ಯಾವ ಹಸುರಿನಂತಿದೆ?
೨. ಕವಿಯು ನೋಡಿದ ಅಡಕೆಯ ತೋಟ ಎಲ್ಲಿದೆ?
೩. ‘ಹಸುರು’ ಎಂಬುದು ಯಾವುದನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರೇರಿತವಾದ ಕವನವಾಗಿದೆ?
೪. ಕವಿಗೆ ಹುಲ್ಲಿನ ಹಾಸು ಯಾವ ರೀತಿ ಕಂಡಿದೆ?

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

೧. ಕವಿಗೆ ಯಾವ್ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ಆಗಸದಿಂದ ಬಿಸಿಲವರೆಗೂ ಹಸುರು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ?
೨. ಹಸುರು ಸಕಲೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕವಿಯು ಹೇಗೆ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ?
೩. ಕವಿಯಾತ್ಮವು ಹಸುರುಗಟ್ಟಲು ಕಾರಣವಾದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಅಂಶಗಳೇನು?

- ಇ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು-ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

 - ‘ಹಸುರು’ ಕವನದ ರೀತೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಹಸುರು ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
 - ಪ್ರಕೃತಿಯ ‘ಹಸುರು’ ಜೀವ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಈ) ಸಂದರ್ಭಸಹಿತ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

 - “ಹಸುರಾದುದು ಕವಿಯಾತ್ಮಂ”
 - “ಬೇರೆ ಬಣ್ಣವನೆ ಕಾಣೆ”
 - “ಹಸುರು ಹಸುರಿಳೆಯುಸಿರೂ”
 - “ಹಸುರತ್ತೆಲ್, ಹಸುರಿತ್ತೆಲ್, ಹಸುರೆತ್ತೆಲ್”

ಭಾಷೆಯ ಸೌಬಗ್ಯ

ನಮ್ಮ ದೇಶವನ್ನು ಆಳಿದ ಮುಸ್ಲಿಂ ದೊರೆಗಳು ಹಾಗೂ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರ ಇಲ್ಲಿನ ಬಹಳವುಂಬಾಗಿ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸಿದರು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ,

ದೇವಗಿರಿ - ದೌಲತಾಬಾದ್

ಪ್ರಯಾಗ – ಅಲಹಾಬಾದ್

ಮಂಗಳೂರು - ಮಂಡರಾಬಾದ್

ಮೈಸೂರು - ಮೈಸೋರ್

ಲವಪುರ - ಲಾಹೋರ್

ಗುರುಗಾಮ - ಗುಗಾಂವ್

ಉದಕಮಂಡಲ - ಉಟ್ಟಿ

ತೀರುವನಂತಪುರ – ಟಿವೇಂಡ್‌ಮ್ಯಾ

బెంగళూరు - బ్యాంగలోర్

ವಿಜಯಪುರ – ಬಿಜಾಪುರ್

೧೦೮

ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಉರುಗಳಿಗೆ ಹಳೆಯ ಹೆಸರುಗಳನ್ನೇ ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯಾವೆಲ್ಲ ಉರುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬದಲಾಗಿವೆ? ಅಥವಾ ಬದಲಾಗಬೇಕಿದೆ? ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ.

ಸ್ವೇದಾಂತಿಕ ಭಾಷಾಭಾಷೆ

ಅಲಂಕಾರಗಳು

‘ಅಲಂಕಾರ’ ಎಂದರೆ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಸಾಧನ. ಮಾನವ ತನ್ನ ದೇಹದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ತಾನು ಆಡುವ ಮಾತಿಗೂ, ರಚಿಸುವ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಉದಾ : ‘ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ಮೂಡಿದನು’ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಬದಲಿಗೆ ‘ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಸೂರ್ಯನು ಮುತ್ತೆದೆಯ ಹಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕುಂಕುಮದಂತೆ ಕಂಡನು’, ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಮಾತಿನ ಸೌಂದರ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತದೆ.

ಅಲಂಕಾರದಲ್ಲಿ ‘ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ’, ಮತ್ತು ‘ಅಧಾರಲಂಕಾರ’ ಎಂದು ಎರಡು ವಿಭಾಗಗಳಿವೆ. ಶಬ್ದ ಅಥವಾ ಪದಗಳ ಜೋಡಣೆಯ ಮೂಲಕ ಕಾವ್ಯ ಅಥವಾ ಮಾತಿನ ಸೌಂದರ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರೆ ಅದನ್ನು ‘ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ’ ಎಂತಲೂ ಪದಗಳ ಅಥವಾ ಜೆಮತ್ತಾರದಿಂದ ಕಾವ್ಯದ ಅಥವಾ ಅಥವಾದ ಸೌಂದರ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರೆ ಅದನ್ನು ‘ಅಧಾರಲಂಕಾರ’ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ :- ಇದರಲ್ಲಿ ಅನುಪ್ರಾಸ, ಯಾಮಕ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಕವಿತ್ತ ಎಂದು ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳಿವೆ. ಅನುಪ್ರಾಸವನ್ನು ವೃತ್ತಾನುಪ್ರಾಸ ಮತ್ತು ಫೇಕಾನುಪ್ರಾಸ ಎಂಬುದಾಗಿ ಮತ್ತೆ ವಿಭಾಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವೃತ್ತಾನುಪ್ರಾಸ :- ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳು ಪದ್ಯದ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಒಂದರೆ ಅಂದರೆ ಪುನರಾವರ್ತನೆಗೊಂಡರೆ ಅದನ್ನು ವೃತ್ತಾನುಪ್ರಾಸ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ :- “ಎಳಗಿಳಿಗಳ ಬಳಗಗಳು ನಳನಳಿಸಿ ಬೆಳೆದ ಕಳವೆಯ ಎಳೆಯ ಕಾಳಿಗೆ ಎಳಿಸಿ ಬಂದವು”

ಫೇಕಾನುಪ್ರಾಸ :- ಎರಡೆರಡು ವ್ಯಂಜನಗಳು ಪುನರಾವರ್ತನೆಗೊಂಡರೆ ಅದನ್ನು ಫೇಕಾನುಪ್ರಾಸ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ:- ಕೆಲದೊಳ್ಳ ಪ್ರಳಿಂದಿಯಿರೆ ಪೇ |

ಬುರ್ಗಲಿ ಬಂದೊಡಮಂಜನಳ್ಳ ನೋಡಂನೋಡಂ ||

ಚಲದಿಂ ಕಾಡಂಕಾಡಂ |

ಸಲೆ ಪಸಿವಂ ಮರೆದು ತಣಿದು ಬೇಡಂಬೇಡಂ ||

ಯಾಮಕ :- ಮೂರು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅಕ್ಷರಗಳುಳ್ಳ ಪದವಾಗಲಿ, ಪದಭಾಗವಾಗಲಿ ಒಂದು ಪದ್ಯದ ಆದಿ, ಮಧ್ಯ, ಅಥವಾ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಯತವಾಗಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ಬಂದರೆ ಅದು ಯಾಮಕಾಲಂಕಾರವನಿಸುವುದು.

ಅಮಳ್ಳ್ಳ್ ನಯವಿಕ್ರಮಗುಣ ।

ದಮಳ್ಳ್ಳ್ ಸೃಪಶಾಸ್ತ್ರ ಪರಿಣಾತರವರಂ ॥

ಸಮರದೊಳಗಗ್ರ ಶಾರ್ಯಂ ।

ಸಮರಸ ಸಂಪನ್ಮೂಲಾವನುದಾರನಪ್ಪನ್ ॥

ಚಿತ್ತಕವಿಶ್ವ :— ಪ್ರೌಢಪಂಡಿತ ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಕೌಶಲದಿಂದ ವೈಚಿತ್ರ್ಯಪೂರ್ವಾವಾಗಿ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನೂ ಪದಗಳನ್ನೂ ಜೋಡಿಸಿ ಪದ್ಯರಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಚಿತ್ತಕವಿಶ್ವ ಅಥವಾ ಬಂಧ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಇದರಲ್ಲಿ ನಿರೋಹಿತ್ವ, ತಾಲವ್ಯ, ಏಕಾಕ್ಷರ, ದ್ವಾಕ್ಷರ, ತ್ರಿಕ್ಷರ, ಹಾರಬಂಧ, ಮುರಜಬಂಧ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಕಾರಗಳಿವೆ.

ಅಧಾರಲಂಕಾರ

ಅಧಾರಲಂಕಾರದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ನೂರಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕಿದ ಅಲಂಕಾರಗಳಿವೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಆರು ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರೌಢಶಿಕ್ಷಣ ಹಂತದಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೆ ಸಾಕು. ಈಗಾಗಲೇ ಎಂಟು ಮತ್ತು ಒಂಬತ್ತನೇಯ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಮಾ, ರೂಪಕ ಮತ್ತು ದೃಷ್ಟಿಯಾಲಂಕಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯೊಂದಿಗೆ ಉಳಿದ ಮೂರು ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನು ಈ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೋಣ.

ಉಪಮಾಲಂಕಾರ

ಈ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ :

‘ನೀಚರಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರವು ಹಾವಿಗೆ ಹಾಲೆರೆದಂತೆ’

ನೀಚರಿಗೆ ಉಪಕಾರ ವಾಡುವುದರಿಂದ ಹೇಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಹಾವಿಗೆ ಹಾಲೆರೆಯುವುದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಈ ವಾಕ್ಯದ ಅರ್ಥ.

ಇಲ್ಲಿ ‘ನೀಚರಿಗೆ ವಾಡುವ ಉಪಕಾರ’ ಎಂಬುದು ‘ವಣ್ಣ’. (ವರ್ಣಸಲ್ಪಡುವ ವಾಕ್ಯ) ಇದನ್ನು ‘ಉಪಮೇಯ’ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ‘ಹಾವಿಗೆ ಎರೆದ ಹಾಲು’ ‘ಅವಣ್ಣ’. (ವರ್ಣಸಲು ಆಧಾರವಾಗಿರುವ ವಾಕ್ಯ) ಇದನ್ನು ‘ಉಪಮಾನ’ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ‘ಅಂತ’ ಎಂಬುದು ‘ವಾಚಕ’ ಪದ ಅಂದರೆ ಉಪಮೇಯಕ್ಕೂ ಉಪಮಾನಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಅಂದರೆ ಹೋಲಿಕೆಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪದ. ಹೀಗೆ—

ಎರಡು ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಇರುವ ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನು ಹೇಳುವುದೇ ಉಪಮಾಲಂಕಾರವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಉದಾ:- “ಭೀಮ ದುರ್ಯೋಧನರು ಮದಗಜಗಳಂತೆ ಹೋರಾಡಿದರು.”

ಇಲ್ಲಿ ಭೀಮ ದುರ್ಯೋಧನರ ಹೋರಾಟವು ಮದಗಜಗಳ ಹೋರಾಟದಂತೆ ಇತ್ತು ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಉಪಮೇಯ (ವಣ್ಣ) : ಭೀಮ ದುರ್ಯೋಧನರು

ಉಪಮಾನ (ಅವಣ್ಣ) : ಮದಗಜಗಳು

ಉಪಮಾವಾಚಕ	: ಅಂತೆ
ಸಮಾನಧರ್ಮ	: ಹೋರಾಟ
ಅಲಂಕಾರ	: ಉಪಮಾಲಂಕಾರ
ಸಮನ್ವಯ	: 'ಉಪಮೇಯ'ವಾದ ಭೀಮದುರ್ಮೋಧನರನ್ನ ‘ಉಪಮಾನ’ವಾದ ಮದಗಜಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ‘ಅಂತೆ’ ಎಂಬ ‘ವಾಚಕ’ ಪದವಿದ್ದು ‘ಹೋರಾಟ’ ಎಂಬ ‘ಸಮಾನಧರ್ಮ’ ಇರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ‘ಪೂಜೋಪಮಾಲಂಕಾರ’ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಉಪಮಾಲಂಕಾರವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಉಪಮೇಯ, ಉಪಮಾನ, ಸಮಾನ ಧರ್ಮಗಳು ಯಾವುದಾದರೂ ಅದನ್ನು ಲುಪ್ತೋಪಮಾಲಂಕಾರ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ.

ಉದಾಹರಣೆ : ಮರವೇರಿದ ಮರಕಟನಂತೆ

ಉಪಮೇಯ : (ಮನಸ್ಸು) ಲುಪ್ತವಾಗಿದೆ

ಉಪಮಾನ : ಮರವೇರಿದ ಮರಕಟ

ಉಪಮಾವಾಚಕ : ಅಂತೆ

ಸಮಾನ ಧರ್ಮ : ಚಂಚಲತೆ

ಸಮನ್ವಯ : ಉಪಮೇಯ ಲುಪ್ತವಾಗಿದೆ ಇದನ್ನು ಲುಪ್ತೋಪಮಾಲಂಕಾರ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ.

* * * * *

ರೂಪಕಾಲಂಕಾರ

ಅಶಿ ಸಾಮ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಉಪಮೇಯ ಉಪಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅಭೇದವನ್ನು ಹೇಳಿ ವರ್ಣಿಸಿದಾಗ ಅದು ‘ರೂಪಕಾಲಂಕಾರ’ ವಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ : ಅಳ್ಳಿರಿಯುತ್ತಿಪ್ಪ ಎಮ್ಮೆ ಒಡಲಬೇಗೆಯ ಬೆಂಕಿಯುರಿ ನಿನ್ನನಿರಿಯದೆ ಪೇಳು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಿ ಇಲ್ಲಿ -

ಉಪಮೇಯ - ಒಡಲಬೇಗೆ

ಉಪಮಾನ - ಬೆಂಕಿಯುರಿ

ಅಲಂಕಾರ - ರೂಪಕಾಲಂಕಾರ

ಸಮನ್ವಯ - ಉಪಮೇಯವಾದ ಅಯೋಧ್ಯೇಯ ಪ್ರಜಂಗಳ ಒಡಲ ಬೇಗೆಯನ್ನು ಉಪಮಾನವಾದ ಬೆಂಕಿಯ ಉರಿಗೆ ಅಭೇದವಾಗಿ ರೂಪಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ರೂಪಕಾಲಂಕಾರವಾಗಿದೆ.

ಭಾಷಾ ಚಟುವಟಿಕೆ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಮೊಣಾಗೋಳಿಸಿ ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡಿ.

೧. ಹಸುರಾಗಸ _____

ಬಿಸಿಲು

೨. ಹೊಸ ಹೊವಿನ _____

ಯುಸಿರೂ!

ಮೂರಕೆ ಒದು

- ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ಪ್ರಕೃತಿ ವರ್ಣನೆಯ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರಿ.

೧೪. ಭಲಮನೆ ಮೆಣಡಿವೆಂ

ರನ್ನ -

ಪ್ರಷ್ಟೇ : ಪಂಪ ಕವಿಯ ನಂತರ ಕಾಣಬರುವ ‘ಶಕ್ತಿಕವಿ’ ಎಂದರೆ ರನ್ನ. ಈತನ ಸಾಹಸ ಭೀಮ ವಿಜಯ’ ಕಾವ್ಯವು ಸಿಂಹಾವಲೋಕನ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀಷ್ವಕಾವ್ಯ. ಯುದ್ಧದ ಪರಿಣಾಮ ಯಾವಾಗಲೂ ಸರ್ವನಾಶವೇ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ಯಾರೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಅದರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ರನ್ನ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ದುರ್ಯೋಧನ ಭಲವನ್ನೇ ಮುಖ್ಯಗುಣವಾಗುಳ್ಳವನು. ಭೀಷ್ಮರ ಎದುರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಧಿಗೆ ಒಪ್ಪದ, ಯುದ್ಧಮಾಡಿಯೇ ತೀರಬೇಕೆಂಬ ಅವನ ‘ಭಲ’ ಅವನ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ತಕ್ಷನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮನಗಾಣಬಹುದು.

ವಚನ : ಇಂಬುಕೆಯ್ದೀರುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಂಡವರನೊಡಂಬಡಿಸಿ ಸಂಧಿಯಂ ಮಾಡಿ ಮಾರ್ಕತ್ರಂಕಮದೊಳ್ಳ ನಡೆವಂತು ಮಾಟ್ಟಿಂ ಇನ್ನುಮಿವರೆಮೃಂದುದಂ ಇಂಬುಕೆಯ್ದಿದರೂ ಮೀಜುವರಲ್ಲಿ ನೀನುಮೆಮ್ಮೆ ಪೇಟ್ಟಿದಂ ಮೀಜದೆ ನೆಗಟ್ಲೇಟ್ಟುಮೆನೆ ಸುರ್ಯೋಧನಂ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಕ್ಕೆ-

ಕೆಂ॥ ನಿಮಗೆ ಹೊಡೆಮುಟ್ಟು ಹೊಱಿಂ

ಸಮಕಟ್ಟಿಂ ಬಂದೆನಹಿತರೊಳ್ಳ ಸಂಧಿಯನೇಂ॥

ಸಮಕೊಳಿಸಲೆಂದು ಬಂದೆನೆ

ಸಮರದೊಳಿನಗಜ್ಞ ಪೇಟಿಮಾಪುದು ಕಜ್ಞಂ॥

॥೧॥

ಕಂ॥ ನೆಲಕಿಟಿವೆನೆಂದು ಬಗದಿರೆ|

ಚಲಕಿಟಿವೆಂ ಪಾಂಡಸತರೋಳಿನೆಲನಿದು ಪಾ|

ಟ್ಯೂಲನೆನಗ ದಿನಪಸುತನಂ|

ಕೊಲಿಸಿದ ನೆಲನೋಡನೆ ಮತ್ತೆ ಪುದುವಾಟ್ಟಪೇನೇ||

||೨||

ಉ॥ ಎನ್ನಾಲುಗಾಳನೆನ್ನಾಲುಗದಮ್ಮನಿಕ್ಕಿದ ಪಾಥಜಿಮರು|

ಭ್ರಾಸ್ಸೆಗಮೊಲ್ಲಿನೆನ್ನೊಡಲೊಳ್ಳನ್ನಸುಪುಳಿನಮ್ಮಜ್ಞ ಸಂಧಿಯಂ|

ಮುನ್ನಮವಂದಿರಿಬರುಮನಿಕ್ಕುವೆನಿಕ್ಕಿ ಬಟ್ಟಿಕ್ಕೆ ಸಂಧಿಗೆ|

ಯೋಸ್ಸೆಗಟ್ಟಂತಕಾತ್ಮಜನೋಳೆನ್ನಾಟಲಾಟಿದೊಡಾಗದೆಂಬೆನೇ||

||೩||

ಕಂ॥ ಮಟ್ಟಿದ ನೂವರುಮೆನ್ನೂಡಾ|

ವುಟ್ಟಿದ ನೂವರುಮಿದಿಚ್ಚ ಸತ್ತೋಡೆ ಕೋಪಂ||

ಮಟ್ಟಿ ಮೊದಟ್ಟಿದು ಸತ್ತರ್

ಮಟ್ಟರೆ ಪಾಂಡವರೋಳಿಟೆದು ಭಲಮನೆ ಮೆಜ್ಜಪೆಂ ||

||೪||

ಕಂ॥ ಕಾದದಿರೆನಜ್ಞ ಪಾಂಡವ|

ರಾದರ್ ಮೇಣಿಂದಿನೊಂದೆ ಸಮರದೊಳಾಂ ಮೇ||

ಣಾದೆನದಟ್ಟಿಂದೆ ಪಾಂಡವ

ಗಾರುದು ಮೇಣಾಯ್ಯ ಕೌರವಂಗವನಿತಳಂ||

||೫||

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ರನ್ನ ಶಾ. ಶ. ಸುಮಾರು ಇಂಡ್ ರಲ್ಲಿ (ಹತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ) ಬಾಗಲಕೋಟಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುದುಪೋಳಲು (ಈಗಿನ ಮುಧೋಳ) ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು. ಇವನ ತಂದೆ ಜಿನವಲ್ಲಭ, ತಾಯಿ ಅಬ್ಜಲಭ್ರಿ. ಈತನು ಚಾಲುಕ್ಯ ದೋರೆಯಾದ ತೈಲಪನು ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದನು. ಇವನು ‘ಸಾಹಸ ಭೀಮ ವಿಜಯಂ (ಗದಾಯುಧ)’, ‘ಅಜಿತತೀರ್ಥಂಕರ ಪುರಾಣತಿಲಕಂ’, ‘ಪರಶುರಾಮಚರಿತಂ’, ‘ಚಕ್ರೇಶ್ವರಚರಿತಂ’ ಎಂಬ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ‘ರನ್ನಕಂದ’ ಎಂಬ ನಿಷಂಟನ್ನು ಬರೆದಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಇವನಿಗೆ ತೈಲಪನು ‘ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿ’ ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿನು. ಈತನು ಕನ್ನಡದ ರತ್ನತ್ರಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು.

ಆಶಯ ಭಾವ

ದುರೋಧನನು ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಶರಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದ ತಾತ ಭೀಷ್ಠರ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಭೀಷ್ಠರು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡದೆ ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಧಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬದುಕಬೇಕೆಂಬ ಸಲಹೆಯನ್ನು ದುರೋಧನವಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ದುರೋಧನ ಅದಕ್ಕೂಪ್ಪದೆ, ತಾನು ಯುದ್ಧವನ್ನೇ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುವ ದುರೋಧನನ ಫಲದ ಗುಣ, ಅವನ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ತಕ್ಷದಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ.

‘ಭಲಮನೆ ಮೆಜಿವೆಂ’ ಎಂಬ ಪದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಮೈಲ್. ಹಂಪ ನಾಗರಾಜಯ್ಯ ಅವರು ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ ‘ರನ್ನ ಸಂಮಟ’ದ (ಮಟ ಸಂಖ್ಯೆ-೨೩೨೪೦) ಮಹಾಕವಿ ರನ್ನನ ಶಾಹಸ ಭೀಮ ವಿಜಯಂ ಎಂಬ ಮಹಾಕಾವ್ಯಭಾಗದ ಏದನೆಯ ಆಶ್ವಾಸದಿಂದ (ಪಂಚಮಾಶ್ವಸಂ-ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆ-೪೫,೪೬,೫೧,೫೨,೫೩) ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಪದ ವಿಂಗಡಣೆ

ವಚನ : ಇಂಬುಕೆಯ್ಯೆ + ಅಮ್ಮೊಡೆ ಪಾಂಡವರನ್ + ಒಡಂಬಡಿಸಿ ಸಂಧಿಯಂ + ಮಾಡಿ ಪೂರ್ವಕ್ತಮದೊಳ್ಳಿನಡೆ + ಅಂತು + ಮಾಟ್ಟಿಂ ಇನ್ನುಮಂ + ಅವರ್ + ಎಮ್ಮು + ಅಂದುದಂ ಇಂಬುಕೆಯ್ಯೆದೆ + ಅವರ್ ಮೀಜುವರಲ್ಲಿ ನೀನುಮ್ + ಎಮ್ಮು + ಪೇಟ್ಟುದರ್ + ಮೀಜದೆ ನೆಗಳ್ಲೊ + ವೇಳ್ಳುಂ + ಎನೆ ಸುಯೋಧನಂ ಮುಗುಳ್ಳಿಗೆ ನಕ್ಕೆ -

ಪದ್ಯ ೧ : ನಿಮಗೆ ಮೊಡೆಮಟ್ಟು ಮೋಪ + ಈ ಸಮಕಟ್ಟಿಂ ಬಂದೆನ್ + ಅಹಿತರೊಳ್ಳಿ ಸಂಧಿಯನ್ + ಏಂ ಸಮಕೊಳಿಸಲ್ + ಎಂದು + ಬಂದನೆ ಸಮರದೊಳ್ಳಿ + ಎನಗೆ + ಅಜ್ಞ ಪೇಟೆಮ್ + ಆಪುದು + ಕಜ್ಞಂ.

ಪದ್ಯ ೨ : ನೆಲಕೆ + ಇಟೆವೆನ್ + ಎಂದು ಬಗೆದಿರೆ ಚಲಕೆ + ಇಟೆವೆಂ ಪಾಂಡಸುತೆರೊಳ್ಳಿ + ಈ + ನೆಲನ್ + ಇದು ಪಾಟ್ + ನೆಲನ್ + ಎನಗೆ ದಿನಪಸುತನಂ ಕೊಲಿಸಿದ ನೆಲನೊಡನೆ ; ಮತ್ತೆ ಮದುವಾಳ್ಳಪನೇ?

ಪದ್ಯ ೩ : ಎನ್ನ + ಅಣುಗಾಳನ್ + ಎನ್ನ + ಅಣುಗ + ತಮ್ಮನನ್ + ಇಕ್ಕಿದ ಪಾಢಭೀಮರ್ ಉಳ್ಳ + ಅನ್ನೆಗಂ + ಒಲ್ಲೆನ್ + ಎನ್ನ + ಒಡಲೆಂದೊಳ್ಳಿ + ಎನ್ನ + ಅಸು + ಉಳ್ಳಿನಮ್ + ಅಜ್ಞ ಸಂಧಿಯಂ + ಮುನ್ನುಮ್ + ಅವಂದಿರ್ + ಇಬರುಮನ್ + ಇಕ್ಕುವೆನ್ + ಇಕ್ಕಿ ಬಳಿಕ್ಕೆ ಸಂಧಿ + ಗೆಯ್ಲೊನ್ + ನೆಗಳ್ಡ ಅಂತಕಾತ್ಜಂನೊಳ್ಳಿ + ಎನ್ನ + ಅಟಲ್ + ಆಟದೊಡೆ + ಆಗದು + ಎಂಬನೇ?

ಪದ್ಯ ೪ : ಮಟ್ಟಿದ + ನೂರ್ವರುಂ + ಒಡವುಟ್ಟಿದ ನೂರ್ವರುಮ್ + ಇದಿಚ್ ಸತ್ತೋಡೆ ಕೋಪಂ ಮಟ್ಟಿ
ಮೋದಯ್ಯಾದು ಸತ್ತರ್ಮಮಟ್ಟರೆ ಪಾಂಡವರೊಳ್ಳ + ಇರಿದು ಭಲಮನೆ ಮೆರೆವೆಂ.

ಪದ್ಯ ೫ : ಕಾದದೆ + ಇರೆನ್ + ಅಜ್ಞ ಪಾಂಡವರ್ + ಆದರ್ ಮೇಣ್ + ಇಂದಿನ + ಒಂದೆ
ಸಮರದೊಳ್ಳ + ಆಂ ಮೇಣ್ + ಆದನ್ + ಅರಜಿಂದ ಪಾಂಡವಗ್ರೆ + ಆದುದು
ಮೇಣ್ + ಆಯ್ತು ಕೌರವಂಗೆ + ಅವನಿತಳಂ.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ವಚನ : ಇಂಬುಕೆಯ್ಯೆ-ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು, ಸಮೃತಿ ಸೂಚಿಸಲು; ಒಡಂಬಡಿಸಿ-ಒಪ್ಪಿಸಿ; ಸಂಧಿ - ಒಪ್ಪಂದ;
ನೂರ್ವಕ್ರಮದೊಳ್ಳ - ಹಿಂದಿನಂತೆಯೇ, ಮೋದಲಿನಂತೆಯೇ ; ನಡೆವಂತೆ - ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ
ಹಾಗೆ ; ಮಾಟ್ಟಿಂ - ಮಾಡುವೆನು ; ಎಮ್ಮಂದುದ - ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ; ನೆಗೆಲಲ್ಲೇಜ್ಜುಂ -
ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ; ಸುಯೋಧನ - ದುರ್ಯೋಧನ.

೧. ಮೋಡೆಮಟ್ಟಿ - ನಮಸ್ಕಾರಿಸಿ ; ಅಹಿತರೊಳ್ಳ - ಶತ್ರುಗಳಲ್ಲಿ, ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ; ಸಮಕೊಳಿಸು -
ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸು ; ಸಮರದೊಳ್ಳ - ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ; ಪೇಟೆ - ಹೇಳಿ ; ಕಜ್ಞಂ -
ಕಾರ್ಯ, ಕೆಲಸ.
೨. ಇಜ್ಜತೆ - ಹೋರಾಡುವೆ ; ಪಾಂಡಸುತರೊಳ್ಳ - ಪಾಂಡುವಿನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ; ಪಾಳ್ಳೆಲ - ಪಾಳು
ಬಿದ್ದಿರುವ ನೆಲ ; ದಿನಪಸುತ - ಕರ್ಣ ; ಮದುವಾಳ್ಳಪೆನೆ? - ಬಾಳುವುದುಂಟೆ?
೩. ಅಣಿಗಾಳ್ಳ - ಪ್ರಿಯ ಗಳಿಯ, (ಕರ್ಣ) ಅಣಿಗದಮ್ಮು - ಪ್ರಿಯತಮ್ಮು, (ದುಶ್ಯಾಸನ); ಪಾಧ್ರ -
ಅಜುನ ; ಅಸು - ಪ್ರಾಣ ; ಇಬ್ರಹಿಮ್ - ಇಬ್ರಹಿಮ್ ; ಇಕ್ಕೆ - ಹೊಂದು; ಬಟೀಕ್ಕೆ - ಆಮೇಲೆ;
ಅಂತಕಾಶ್ಚಜ - ಅಂತಕ+ಅಶ್ಚಜ- ಯಾವನ ಮಗ (ಯುಧಿಷ್ಠಿರ) ; ಅಟಲ್ - ದುಃಖ.
೪. ಮಟ್ಟಿದ - ಹುಟ್ಟಿದ ; ಒಡವುಟ್ಟಿದ - ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ; ನೂರ್ವರು - ನೂರು ಜನರು ;
ಇದಿಚ್ - ಹೋರಾಡಿ ; ಸತ್ತರ್ಮ ಮಟ್ಟರೆ - ಸತ್ತರೆ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲವೆ ? ಭಲಮನೆ ಮೆರೆವೆಂ -
ಚಲವನ್ನೇ ಮೆರೆಯುವೆ, ಸಾಧಿಸುವೆ.
೫. ಕಾದು - ಹೋರಾಡು ; ಸಮರ - ಯುದ್ಧ ; ಕೌರವಂಗೆ - ದುಯೋಧನನಿಗೆ; ಅವನಿ - ಭೂಮಿ

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

೧. ನಿಮಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಿಸಿ ಹೋಗಲು ಬಂದೆನಷ್ಟೇ ಎಂದು ದುಯೋಧನ ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳುವನು?
೨. ದಿನಪಸುತ ಎಂದರೆ ಯಾರು?

೩. ಯಾರಿಬ್ಬಿರನ್ನು ಕೊಂದ ಬಳಿಕ ಸಂಧಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ದುಯೋಧನ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ?
೪. ಭಲವನ್ನೇ ಮೇರೆಯುವುದಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿದವನು ಯಾರು?
೫. ಅಂತಕಾರ್ತ್ಯ ಎಂದರೆ ಯಾರು?
- ಆ. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು-ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.**
೧. ತಾನು ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವುದು ನೆಲಕ್ಕಳ್ಳ ಭಲಕ್ಕೆ ಎಂಬುದನ್ನು ದುಯೋಧನ ಹೇಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ?
೨. ಈ ನೆಲದೊಡನೆ ತಾನು ಸಹಭಾಜ್ಞ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ದುಯೋಧನ ಹೇಳುವುದೇಕೆ?
೩. ಪಾರ್ಥ-ಭೀಮರ ಬಗೆಗೆ ದುಯೋಧನನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು?
- ಇ. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಎಂಟು-ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.**
೧. ಭೀಷ್ಯ ಮತ್ತು ದುಯೋಧನರ ನಡುವಿನ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
೨. ದುಯೋಧನನ ಭಲದ ಗುಣ ಅವನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
- ಈ. ಸಂದರ್ಭಸಹಿತ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.**
೧. “ನೆಲಕಿಟೆವೆನೆಂದು ಬಗೆದಿರೆ ಚಲಕಿಟೆವೆಂ”
೨. “ಸಮರದೊಳೆನಗಜ್ಜ ಪೇಟೆಮಾವುದು ಕಜ್ಜಂ.”
೩. “ಪಾಂಡವರೊಳಿಟೆದು ಭಲಮನೆ ಮೇರೆವೆಂ.”
೪. “ಮೇಣಾಯ್ತು ಕೌರವಂಗವನಿತಳಂ.”

ಭಾಷೆಯ ಸೊಬಗು

ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳು ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಎರವಲು ಬಂದರೂ ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯವೇ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಇಂಥವನ್ನು ನಾವು ತತ್ತ್ವಮ, ತದ್ಘವ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದ ಇಂಥ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪದಗಳಿವೆ. ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳು:

ಜಾವ (ಯಾಮ)

ಸಂಚೆ (ಸಂಧ್ಯಾ)

ದಡ (ತಟ, ತಟೀ)

ಅಯ್ಯ (ಅಯ್ರ)

ಸಕ್ಕರೆ (ಶಕ್ರರ)

ಪಾಯಸ (ಪಯಸ = ಹಾಲು)

ಈ ರೀತಿ, ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ್ದೇ ಆದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ.

ಸ್ವೇಧಾಂತಿಕ ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

ಅಕ್ಷರಗಣ

ಇದರ ಹೆಸರೇ ಹೇಳುವಂತೆ ಈ ಗಣದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ಪ್ರಥಾನವಾಗಿದೆ. ಮಾತ್ರೆಗಳು ಇಂತಿಷ್ಟೇ ಇರಬೇಕು ಎಂಬ ನಿಯಮವಿಲ್ಲ. ಮೂರು ಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳಿಗೆ ಒಂದರಂತೆ ಗಣ ವಿಭಾಗ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮವೇ ಅಕ್ಷರಗಣದ ಪದ್ಧತಿ. ಹೀಗೆ ಪದ್ಯದ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳಿಗೆ ಒಂದರಂತೆ ಗಣವನ್ನು ವಿಭಾಗಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಆ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ಅಕ್ಷರಗಳು ಉಳಿಯಬಹುದು. ಅಂತಹ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ‘ಲ’, ‘ಗು’ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉಳಿದಂತೆ ಗಣಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಕ್ಷರಗಳ ಮಾತ್ರ ಕ್ರಮಕ್ಕೂನುಗುಣವಾಗಿ ಆ ಗಣಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರುಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಗಣಗಳನ್ನು ಒಂದು ಸೂತ್ರವಾಕ್ಯದಿಂದ ಹೀಗೆ ಹೇಳಬಹುದು.

ಯಮಾತಾರಾಜಭಾನಸಲಗಂ ಎಂಬುದೇ ಆ ಸೂತ್ರವಾಕ್ಯ.

ಈ ಸೂತ್ರವಾಕ್ಯದ ಎಂಟು ಅಕ್ಷರಗಳು ಗಣಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಅವು ಇಂತಿವೆ—

ಗಣಗಳು	ಅಕ್ಷರಗಳು	ಮಾತಾವಿನಾಮ
ಯಗಣ	ಯಮಾತಾ	೦೦೦
ಮಗಣ	ಮಾತಾರಾ	೦೦೦
ತಗಣ	ತಾರಾಜ	೦೦೦
ರಗಣ	ರಾಜಭಾ	೦೦೦
ಜಗಣ	ಜಭಾನ	೦೦೦
ಭಗಣ	ಭಾನಸ	೦೦೦
ನಗಣ	ನಸಲ	೦೦೦
ಸಗಣ	ಸಲಗಂ	೦೦೦

ಈ ಎಂಟು ಗಣಗಳನ್ನು ಈ ಪದ್ಯದ ಆಧಾರದಿಂದಲೂ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

ಗುರು ಲಫು ಮೂರಿರೆ ಮ - ನ - ಗಣ |

ಗುರು ಲಫು ಮೋದಲಲ್ಲಿ ಬರಲು ಭ - ಯ - ಗಣಮೆಂಬರ್ ||

ಗುರು ಲಫು ನಡುವಿರೆ ಜ - ರ - ಗಣ |

ಗುರು ಲಫು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬರಲು ಸ - ತ - ಗಣ ಮಕ್ಕುಂ ||

ಹೀಗೆ ಅಕ್ಷರಗಣಗಳಲ್ಲಿ ಎಂಟು ವಿಧದ ಗಣಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ವೃತ್ತಗಳು

ಅಕ್ಷರಗಳಾಗಳ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕನುಗೊಂಡಿದ್ದರೂ ರಚಿಸಲಟ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ವೃತ್ತಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ವೃತ್ತಗಳು ಬಳಕೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಾಚೀನ ಕವಿಗಳು ಬಹಳವಾಗಿ ಬಳಸಿರುವುದು ಆರು ವೃತ್ತಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅವುಗಳನ್ನು ಖ್ಯಾತಕಣಾಂಟಕಂ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಅವು ಇಂತಿವೆ—

ಗುರುಪೋಂದಾದಿಯೋಳುತ್ತಲಂ ಗುರುಮೋದಲ್ ಮೂರಾಗೆ ಶಾದೂಲಮಾ |

ಗುರುನಾಲ್ಕಾಗಿರಲಂತು ಸ್ರಗ್ರಧರೆ ಲಘು ದ್ವಂದ್ವಂ ಗುರುದ್ವಂದ್ವಮಾ |

ಗಿರೆ ಮತ್ತೇಭ ಲಘುದ್ವಯ ತ್ರಿಗುರುವಿಂದಕ್ಕುಂ ಮಹಾಸ್ರಗ್ರಧಾ |

ಹರಿಣಾಕ್ಷೀ, ಲಘು ನಾಲ್ಕು ಚಂಪಕಮಿವಾಜುಂ ಖ್ಯಾತಕಣಾಂಟಕಂ ||

ವೃತ್ತದ ಲಕ್ಷಣ : ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅಕ್ಷರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಗಣಗಳ ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದವೂ ಸಮಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದಿಪ್ರಾಸದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವೃತ್ತಕ್ಕೂ ಗಣಾಧಾರಿತ ನಿಯಮ ಬೇರೆಬೇರೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಆಯಾವೃತ್ತಗಳ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ತಿಳಿಯುವಾಗ ಗಮನಿಸೋಣ.

ಮತ್ತೇಭವಿಕ್ಷೇಡಿತ ವೃತ್ತ

ಉದಾ :

ಸ	ಭ	ರ	ನ	ಮ	ಯ	ಲಗು
೦೦-	-೦೦	-೦-	೦೦೦	---	೦--	೦-
ಕರೆಯಂ	ಕಟ್ಟಸು	ಬಾವಿಯಂ	ಸವೆಸು	ದೇವಾಗಾ	ರಮಂ ಮಾ	ಡಿಸು

ಜ್ಞರೆಯೋಳ್.....

ಲಕ್ಷಣ : ಪ್ರತಿ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ಅಕ್ಷರಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿ ಪಾದವೂ ಸ,ಭ,ರ,ನ,ಮ,ಯ ಎಂಬ ಗಣಗಳಿಂದಲೂ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಘು ಮತ್ತು ಒಂದು ಗುರುವಿನಿಂದಲೂ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಆದಿಪ್ರಾಸದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಸೂತ್ರ : ಸಭರಂನಂಮಯಲಂಗಮುಂ ಬಗೆಗೊಳಲ್ ಮತ್ತೇಭವಿಕ್ಷೇಡಿತಂ

ತಾಳಿ ನೋಡುವುದು : ಈ ಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕಿ ಗಣ ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿದಾಗಲೂ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಗಣ ವಿನ್ಯಾಸ ಬರಬೇಕು.

ಸ	ಭ	ರ	ನ	ಮ	ಯ	ಲಗು
೦೦-	-೦೦	-೦-	೦೦೦	---	೦--	೦-
ಸಭರಂ	ನಂಮಯ	ಲಂಗಮುಂ	ಬಗೆಗೊ	ಳೊಮತ್ತೇ	ಭವಿಕ್ಷೀ	ಡಿತಂ

ಚಂಪಕಮಾಲಾ ವೃತ್ತ

ಲಕ್ಷಣ :- ಪ್ರತಿಪಾದಿದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಅಕ್ಷರಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿಪಾದವೂ ನ, ಜ, ಭ, ಜ, ಜ, ಜ, ರ ಎಂಬ ಗಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಆದಿ ಪ್ರಾಸದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಸೂತ್ರ :- ನಜಭಜಜಂಜರಂ ಬಗೆಗೊಳ್ಳತ್ತಿರೆ ಚಂಪಕ ಮಾಲೆಯೆಂದಪರ್

ಉದಾ :

ನ	ಜ	ಭ	ಜ	ಜ	ಜ	ಜ	ರ
॥೦೦	೦-೦	-೦೦	೦-೦	೦-೦	೦-೦	೦-೦	-೦-
ಎನೆನೆ	ಸುನಕ್ಕು	ಮಾರರಿ	ಪ್ರವಾತ	ನ ಧ್ಯರ್ಯ	ಮನಾತ	ನೇಳೆವೆ	
ತ್ತನುಗತ.....							

ಅಲಂಕಾರಗಳು (ಮುಂದುವರೆದುದು)

ದೃಷ್ಟಾಂತಾಲಂಕಾರ : ಎರಡು ಬೇರೆಬೇರೆ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸಾದ್ಯಶೈಲಿಯಿಂದ ಬಿಂಬ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಭಾವವು ತೋರಿಬಂದರೆ ಅದನ್ನು ದೃಷ್ಟಾಂತಾಲಂಕಾರ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಉದಾ : ಮಾತು ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ಜಗಳವಿಲ್ಲ; ಉಟಬಲ್ಲವನಿಗೆ ರೋಗವಿಲ್ಲ.

ಉತ್ತೇಷ್ಠಾಲಂಕಾರ : ಉಪಮೇಯವಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಅಥವಾ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಉಪಮಾನವಾದ ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ ಅಥವಾ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸುವುದೇ ಉತ್ತೇಷ್ಠಾಲಂಕಾರ.

ಉದಾ : ಅಚ್ಚೋದ ಸರೋವರವು ತ್ಯೋಕ್ಕೃಲಪ್ಪಕ್ಕಿಯು ತನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಲು ಮಾಡಿಟ್ಟ ರನ್ನಗನ್ನಡಿಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಶೋಭಿಸಿತು.

ಉಪಮೇಯ : ಅಚ್ಚೋದ ಸರೋವರ

ಉಪಮಾನ : ರನ್ನಗನ್ನಡಿ

ಅಲಂಕಾರ : ಉತ್ತೇಷ್ಠಾಲಂಕಾರ

ಸಮನ್ವಯ : ಉಪಮೇಯವಾದ ಅಚ್ಚೋದ ಸರೋವರವನ್ನು

ಉಪಮಾನವಾದ ರನ್ನಗನ್ನಡಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ಉತ್ತೇಷ್ಠಾಲಂಕಾರವಾಗಿದೆ.

ಭಾಷಾ ಚಟುವಟಿಕೆ

ಅ. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದ್ಯದ ಸಾಲುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕಿ, ಗಣ ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿ, ಭಂದಸ್ಸಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಇ. ಮುಟ್ಟಿದ ನೂರ್ವರುಮೆನ್ನೊಂದು

ವುಟ್ಟಿದ ನೂರ್ವರುಮಿದಿಚ್ಚಿ ಸತ್ಯೋಡೆ ಕೋಪಂ

ಉ. ಎನ್ನಾಲುಗಾಳನೆನ್ನಾಲುಗದಮ್ಮನನಿಕ್ಕಿದ ಪಾಠ್ಯಭಿಜೀವು

ಶ್ಲಾಂಕಾರಿ

ಆ. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳಿಗೆ ತತ್ವಮ- ತದ್ಧವಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಕಜ್ಜ, ಅಜ್ಜ,

ಇ. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ವಿಗ್ರಹವಾಕ್ಯ ಮಾಡಿ ಸಮಾಸದ ಹೆಸರನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.

ಪಾಠ್ಯಭಿಜೀವು, ಅಂತಕಾಶ್ಚಿ, ದಿನಪೆಸುತ್ತ

ಚಟುವಟಿಕೆ

ಅ. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಮೂರಿಸಿದ್ದಾಗಿ, ಕಂತಪಾಠ ಮಾಡಿ.

ಇ. ನೆಲಕಿಂಜಿವೆನೆಂದು ಬಗೆದಿರೆ

_____ ಮುದುವಾಟ್ಟಿಪೆನೇ

ಆ. ಮುಟ್ಟಿದ ನೂರ್ವರುಮೆನ್ನೊಂದು

_____ ಭಲಮನೆ ಮೆಜೆವೆಂ

ಮೂರಕ ಓದು

- ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿರುವ ಕವಿ ರನ್ನನ್ ಶಾಹಸಭೀಮ ವಿಜಯಂ (ಗದಾಯುಧ) ಕೃತಿಯನ್ನು ಓದಿರಿ.

* * * * *

ರಿಂ. ವೀರಲವ

ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ-

ಪ್ರಾರ್ಥಣೆ : ಆದಿಕವಿ ವಾಲ್ಯೇಕಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ರಚಿಸಿದರು. ವ್ಯಾಸರು ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಈ ಎರಡು ಕಾವ್ಯಗಳು ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ವಿಷ್ಣುವು “ದುಷ್ಪ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ, ಶಿಷ್ಟರಕ್ಕಣಗಾಗಿ” ಮಾನವ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಕೃಷ್ಣಕೆರ್ಯಾಗಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇವರಂತೂ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅನೇಕ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರ ಶೈಯ್ಯ, ಧ್ಯೈಯ್ಯ, ಸಾಹಸ, ಗುಣಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ಸಹೃದಯರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವ ಆಶಯದಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ಕವಿಯು “ಜ್ಯೋಮಿನಿ ಭಾರತ”ವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕುಶಲವರ ಕತೆ ಸರಳವೂ ಸುಂದರವೂ ಆಗಿದೆ. ಶ್ರೀರಾಮನು ಕೇಗೊಂಡ ಅಶ್ವಮೇಧದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಬಾಲಸಹಜ ಕುಶಾಹಲದಿಂದ ಲವನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಆ ಸುಂದರಭಾಷಣ ಕಾವ್ಯಸೋಬಗನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವುದು ಇಲ್ಲಿನ ಆಶಯ.

ಬಲ್ಲಿಯ್ಯ ನೃಪರಂಜಿ ತಡೆಯದೆ ರಘೂದ್ವಾಹನ |
ಸೂಲ್ಯೇಜಿ ನಮಿಸಲಿಳೆಯೋಳ ಚರಿಸುತ್ತಧ್ವರದ |
ನಲ್ಲಿದುರೆ ಬಂದು ವಾಲ್ಯೇಕಿಯ ನಿಜಾಶ್ರಮದ ವಿನಿಯೋಗದುಪವನದೋಳಿ |
ಮುಲ್ಲಿ ಪಸುಗ್ರೇಳಸಿ ಹೊಕ್ಕೊಡಾ ತೋಟಗಾ |
ವಲ್ಲಿ ತನ್ನೊಡನಾಡಿಗಳ ಕೂಡಿ ಲೀಲೆ ಮಿಗೆ |
ಬಿಲ್ಲೊಂಡು ನಡೆತಂದವಂ ಕಂಡನಚಿತ ಸುವಾಚಿಯಂ ವೀರಲವನು || ೧ ||

ಎತ್ತಣ ತುರಂಗಮಿದು ಪೋಕ್ಕು ಪೂರ್ದೋಣಮಂ |
ತೊತ್ತೆಳಿದುಳಿದು ವಾಲ್ಯೇಕಿ ಮುನಿನಾಧನೇ |
ಹೊತ್ತುಮಾರ್ಪುದೆಂದನಗೆ ನೇಮಿಸಿ ಹೋದನಿಖಿಪಂ ಕರೆಸಲಾಗಿ |
ಮತ್ತೆ ವರುಣನ ಲೋಕದಿಂ ಬಂದು ಮುಳಿದಪನೆ
ನುತ್ತೆ ಹಯದೆಡಿಗೆ ನಡೆತಂದು ನೋಡಲ್ಪುದರ |
ನೆತ್ತಿಯೋಳ ಮರೆವ ಪಟ್ಟದ ಲಿಖಿತಮಂ ಕಂಡು ಲವನೋದಿಕೊಳುತ್ತಿದ್ದನು || ೨ ||

ಉರ್ವಿಯೋಳ ಕೌಸಲ್ಯೇ ಪಡೆದ ಕುವರಂ ರಾಮ |
ಸೋರ್ವನೇ ವೀರನಾತನ ಯಜ್ಞತುರಗಮಿದು |
ನಿರ್ವಹಿಸಲಾರ್ವರಾರಾದೊಡಂ ತಡೆಯಲೆಂದಿರ್ವ ಲೇಖಿನವನೋದಿ |
ಗರ್ವಮಂ ಬಿಡಸದಿರೋಡಿ ತನ್ನ ಮಾತೆಯಂ |
ಸರ್ವಜನಮುಂ ಬಂಜೆಯೆನ್ನದಿರ್ವಮದೆ ತನ |
ಗುರ್ವತೋಳ್ಳಿವೇತಕೆಂದು ಸಲೆ ವಾಸಿಯಂ ತೊಟ್ಟಿ ಲವನುರಿದೆಢನು || ೩ ||

ತೆಗೆದುತ್ತರೀಯಮಂ ಮುರಿದು ಕುದುರೆಯ ಗಳಕೆ ।
ಬಿಗಿದು ಕದಲೀದ್ದುಮಂಕೆ ಕಟ್ಟಲ್ಪೇ ಮುನಿಸುತ್ತರ್ಹು ।
ಮಿಗೆ ನಡುಗಿ ಬೇಡಬೇಡರಸುಗಳ ವಾಜಿಯಂ ಬಿಡು ಬಡಿವರೆಮ್ಮನೆನಲು ॥
ನಗುತೆ ಪಾರ್ವತ ಮಕ್ಕಳಂಜಿದೊಡೆ ಜಾನಕಿಯ ।
ಮಗನಿದಕೆ ಬೆದರುವನೆ ಹೋಗಿ ನೀವೆಂದು ಲವ ।
ನಗಡುತನದಿಂದೆ ಬಿಲ್ಲಿರುವನೇರಿಸಿ ತೀಡಿ ಜೇಗೈದು ನಿಂತಿದ್ದನು

॥ ೪ ॥

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ [ಸಾ.ಶ. ೧೫೫೦] ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಡೂರು ತಾಲೂಕಿನ ದೇವಸೂರಿನವನು. ಈತನಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳೂ ಇವೆ. ಜ್ಯೇಷ್ಠಿನಿ ಭಾರತವೆಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಾವ್ಯದ ಕರ್ತೃ. ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ಕವಿಗೆ ಉಪಮಾಲೋಲ, ಕಣಾಂಟಕವಿಚೂತವನ ಚೈತ್ಯ ಎಂಬ ಬಿರುದುಗಳಿವೆ.

ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ವಿರಚಿತ ಜ್ಯೇಷ್ಠಿನಿಭಾರತ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ದೇವಪುಡು ನರಸಿಂಹ ಶಾಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ಬಿ. ಶಿವಮೂರ್ತಿಶಾಸ್ತ್ರೀ ಇವರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದು ಅದರ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿಯಿಂದ ಈ ಭಾಗವನ್ನು ಆಯ್ದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಆಶಯ ಭಾವ

ನಮ್ಮ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಂದೆ-ಮಕ್ಕಳು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು, ಯಾವುದೋ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗುವ ಸನ್ನಿಹಿತಗಳು ಇವೆ. ಪರಸ್ಪರರ ಸಂಬಂಧದ ಅರಿವಿರದೆ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳಿವೆ. ಅನಂತರ ಯಾರಿಂದಲಾದರೂ ಸಂಬಂಧ ತಿಳಿದಾಗ ಸಂಘರ್ಷ ಮರೆಯಾಗಿ ಹೊಂದಾರೆಕೆ ರೂಪದ ಸುಖಾಂತರವಾಗುವ ಸಂದರ್ಭಗಳೇ ಹಚ್ಚು. ಭೀಮ-ಫಾಟೋತ್ತಳೆ, ಅಚುನ-ಬಬ್ರುವಾಹನ. ಲವಕುಶ-ಶ್ರೀರಾಮ ಇವರ ಭೇಟಿ ಇಂತಹ ಪ್ರಸಂಗಗಳಿಗೆ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು.

ಲವಕುಶರು ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಏಷಾಶ್ವಮದಲ್ಲಾದರೂ ಸಹಜ ಕ್ಷಾತ್ರಗುಣ, ವೀರತೆಯಿಂದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಕಷ್ಟ-ಸವಾಲುಗಳು ಬಂದಾಗ ಚಿಕ್ಕವರು, ಅಸಮರ್ಥರು ಎಂದು ಕೂರದೆ ರಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಎದುರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಬಾಲ್ಯಸಹಜ ಸಾಹಸ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಪೂರ್ವಕಢಿ

ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ, ಭಾಗವತಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಾಹಸಿಗಳಾದ ಬಾಲಕರ ಕಥೆಗಳು ಇವೆ. ಅಂತಹವುಗಳಲ್ಲಿ ಲವನ ಕರೆಯೂ ಒಂದು. ರಾವಣನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಸೀತಾಸಮೇತನಾಗಿ ಬಂದ ರಾಮ ಪ್ರಜಾನುರಾಗಿಯಾಗಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಗಭಿರಣೆಯಾದ ಸೀತೆ ಒಂದು ದಿನ ವಾಲ್ಯೀಕಿ ಮಹಷ್ಯಗಳ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಕಾಕತಾಳೀಯವಾಗಿ ಅದೇ ರಾತ್ರಿ ಪ್ರಜೆಯೊಬ್ಬ ಸೀತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವಮಾನದ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದ ರಾಮನು ತಮ್ಮನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಕರೆದು ತುಂಬುಗಭಿರಣೆಯಾದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಬರುವಂತೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಜೆಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಸರ್ವಸ್ವವೆಂದು ತಿಳಿದ ರಾಮನ ಈ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ವಾಲ್ಯೀಕಿ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ನೆಪಡೋಂದಿಗೆ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಾಡಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದುತ್ತಾನೆ.

ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿದ್ದ ಸೀತೆ ದು:ಖಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದ ವಾಲ್ಯೇಕ ಮಹಷ್ರಿಗಳು ಸೀತೆಯನ್ನು ತಮ್ಮಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದುತ್ತಾರೆ. ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕೆಲವೇ ದಿನಕ್ಕೆ ಸೀತೆ ಅವಳಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಡೆಯುತ್ತಾಳೆ. ವಾಲ್ಯೇಕ ಮಹಷ್ರಿಗಳು ಈ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕುಶ, ಲವರೆಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿ ಸಕಲ ವಿದ್ಯಾಪಾರಂಗತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಇತ್ತು ಸೀತೆಯ ಅಗಲುವಿಕೆಯಿಂದ ರಾಮ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ದು:ಖಕ್ಕೆಡಾಗುತ್ತಾನೆ. ರಾವಣನ ವಥೆಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದೋಷ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಷ್ರಿಗಳ ಆದೇಶದಂತೆ ರಾಮ ಅಶ್ವಮೇಧವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು, ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ ಕುದುರೆಯ ಜೆಂಗಾವಲಿಗೆ ಶತ್ರುಘ್ನನನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ದೇಶದೇಶಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಾಡಿದ ಅಶ್ವಮೇಧದ ಕುದುರೆ ಒಂದು ದಿನ ವಾಲ್ಯೇಕ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀರಾಮನೇ ತನ್ನ ತಂಡ ಎಂದು ತಿಳಿಯದ ಲವ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಸನ್ನವೇಶವೇ ಈ ಪಾಠ ಭಾಗ.

ಪದ ವಿಂಗಡಣೆ

१. ಬಲ್ಯಯ್ಯ ನೃಪರ್+ಅಂಜಿ ತಡೆಯದೆ ರಫು+ಉದ್ದಹನ ಸೋಲ್+ಕೇಳಿ ನಮಿಸಲ್+ಇಳಿಯೋಳ್ ಚರಿಸುತ್ತ+ಅಧ್ಯರದ ನಲ್+ಕುದುರೆ ಒಂದು ವಾಲ್ಯೇಕಿಯ ನಿಜ+ಆಶ್ರಮದ ವಿನಿಯೋಗದ+ ಉಪವನದೊಳು ಮಲ್ಲಳ ಪಸುಗೆ+ಎಳಸಿ ಮೊಕ್ಕೆಳ್ಳಡೆ+ಆ ತೋಟ+ಕಾವಲ್ಲಿ ತನ್ನ+ಒಡನಾಡಿಗಳ ಕೂಡಿ ಲೀಲೆಮಿಗೆ ಬಿಲ್+ಕೊಂಡು ನಡೆತಂದ+ಅವಂ ಕಂಡನು+ಅಚ್ಯತ ಸುವಾಜಿಯಂ ವೀರಲವನು.
२. ಎತ್ತಣ ತುರಂಗಮ್+ಇದು ಮೊಕ್ಕು ಮೊದೋಟಮುಂ ತೊತ್ತಳ+ತುಳಿದುದು ವಾಲ್ಯೇಕಮುನಿನಾಥನ್+ವಿಮೊತ್ತಮ್+ಆರ್ಯವುದು+ಎಂದು+ವನಗೆ ನೇಮಿಸಿ ಮೋದನ್+ಅಭಿಪಂ ಕರೆಸಲಾಗಿ, ಮತ್ತೆ ವರುಣನ ತೋಕದಿಂ ಬಂದು ಮುಳಿದಪನ್+ಎನುತ್ತ ಹೆಯದ+ಎಡೆಗೆ ನಡೆತಂದು ನೋಡಲ್ಲೆ+ಅದರ ನೆತ್ತಿಯೋಳ್ ಮೆರವ ಪಟ್ಟದ ಲಿಖಿತಮಂ ಕಂಡು ಲವನ್+ ಓದಿಕೊಳುತ್ತ+ಇದ್ವನು.
३. ಉವ್ಯಯೋಳ್ ಕೌಸಲ್ಯೆ ಪಡೆದ ಕುವರಂ ರಾಮನ್+ಒವರ್ನೇ ವೀರನ್+ಆತನ ಯಜ್ಞತುರಗಮ್+ಇದ ನಿವರ್ಹಿಸಲ್+ಆವರ್+ಆರ್+ಆದೊಡಂ ತಡೆಯುಲಿ+ಎಂದು+ಇದ್ವ ಲೇಖನವನ್+ಓದಿ ಗವರ್ಮಂ ಜಿಡಿಸದೆ+ಇದೋಡದೆ ತನ್ನ ಮಾತೆಯಂ ಸರ್ವ ಜನಮುಂ ಬಂಚೆ+ಎನ್ನದೆ+ಇದ್ವಪುದೆ ತನಗೆ+ಉವರ್+ತೋಳ್ಳಳ್+ಇವು+ಎತಕೆ+ಎಂದು ಸಲೆ ವಾಸಿಯಂ ತೊಟ್ಟು ಲವನ್+ಉರಿದು+ಎದ್ವನು.
४. ತೆಗೆದು+ಉತ್ತರೀಯಮಂ ಮುರಿದು ಕುದುರೆಯ ಗಳಕೆ ಬಿಗಿದು ಕದಳೀದ್ರುಮಕೆ ಕಟ್ಟಲ್ಯಿ ಮುನಿಸುತ್ತರ್ ಮಿಗೆ ನಡುಗಿ ಬೇಡ ಬೇಡ ಅರಸುಗಳ ವಾಜಿಯಂ ಬಿಡು ಬಡಿವರ್+ಎಮ್ಮನ್+ಎನಲು ನಗುತೆ ಪಾವರ ಮಕ್ಕಳ್+ಅಂಜಿದೊಡೆ ಜಾನಕಿಯ ಮಗನ್+ಇದಕೆ ಬೆದರುವನೆ ಮೋಗಿ ನೀವ್+ಎಂದು ಲವನ್+ಅಗಡುತನದಿಂದೆ ಬಿಲ್+ತಿರುವನ್+ಪರಿಸಿ ತೀಡಿ ಜೇಗ್ಗೆದು ನಿಂತು+ಇದ್ವನು.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಅಂಚಿ-ಹೆದರಿ	ಅಗಡು-ಶೌಯ್ಯ
ಅಭಿಪ್ರ-ವರುಣ	ಆರ್ಪರ್-ಸಮಧರು
ಉಪವನ-ಉದ್ಯಾನವನ	ಉವ್ರೀ-ಭೂಮಿ
ಕದಲಿ-ಬಾಳೆ	ಚರಿಸು-ಸಂಚರಿಸು
ತುರಂಗ-ಕುದುರೆ	ನೃಪ-ದೊರೆ
ನೇತ್ತಿ-ಹಣೆ	ಪಸುರು-ಹಸುರು
ಬಂಚೆ(ಧ್ವ)-ವಂಧ್ಯಾ (ತ್ವ)	ಸಂತಾನವಿಲ್ಲದವಳು
ಬಡಿ-ಹೊಡೆ, ಚಚ್ಚು	ಮುಳಿ-ಕೋಪ
ಲಿಶಿತ-ಬರೆಹ	ವಾಜಿ-ಕುದುರೆ
ವಾಸಿ-ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ	ಹಯ-ಕುದುರೆ

ಟಿಪ್ಪಣಿ

- ರಘು :** ಸೂರ್ಯ ವಂಶದ ಅರಸ. ತನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ಗೆದ್ದು ‘ವಿಶ್ವಜಿತ್’ ಎಂಬ ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಸರ್ವಸ್ವತವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ. ಸೂರ್ಯವಂಶದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅರಸನಾದ ಕಾರಣ ಈತನ ಕಾಲಾನಂತರ ಸೂರ್ಯವಂಶಕ್ಕೆ ರಘುವಂಶ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂತು.
- ವಾಲ್ಯೇಕ :** ಒಬ್ಬ ಬ್ರಿಹತ್ತಾರ್ಥಿ. ದಾರಿಗಳ್ಳನಾಗಿದ್ದ ಬೇಡ. ನಾರದ ಮಹಣಿಗಳ ಬೋಧನೆಯಿಂದ ರಾಮನಾಮ ಜಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಈತನ ಮೈಮೇಲೆ ಹುತ್ತ (ವಲ್ಯೇಕ) ಬೆಳೆಯಿತು. ನಾರದ ಮಹಣಿಗಳಿಂದಾಗಿ ವಲ್ಯೇಕದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದ ಈತನು ವಾಲ್ಯೇಕ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದನು. ಆದಿಕಾವ್ಯ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಕೇರಿಕವಂತನಾದ.
- ವರುಣ :** ಅಷ್ಟದಿಕ್ಕಾಲಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ಈತ ಪಶ್ಚಿಮದಿಕ್ಕಿಗೆ ಒಡೆಯ. ಜಲಾಧಿಪತಿ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದವ.
- ಲವ :** ಶ್ರೀರಾಮನಿಂದ ಸೀತೆಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಅವಳಿ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕವ. ಶ್ರೀರಾಮನಿಂದ ಪರಿಶ್ರೇಕಳಾದ ತುಂಬುಗಭಿಣಿ ಸೀತೆ ವಾಲ್ಯೇಕ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವ. ವಾಲ್ಯೇಕಯಿಂದ ರಚಿತವಾದ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಅಣ್ಣಿ ಕುಶನ ಜೊತೆ ಸೇರಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದ.

ಅಭಿಪ್ರಾಯ : ಅಭಿ - ಸಮುದ್ರ, ಪ - ಒಡೆಯ, ಅಭಿಪ್ರಾಯ - ಸಮುದ್ರದ ಒಡೆಯ - ವರುಣ
ಜೀಗೆಯ್ : ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿವ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಹೆಡೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹೆಡೆಯನ್ನು ಬೇಕಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಬಿಗಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉಳಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ಲಿನ ಒಂದು ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸನ್ನಿಧನಾದಾಗ ಬಿಲ್ಲುಗಾರ ತನ್ನ ಬಿಲ್ಲಿನ ಹೆಡೆಯನ್ನು ಅದರ ಇನ್ನೊಂದು ತುದಿಗೆ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಈ ಹೆಡೆಯ ಬಿಗಿತ ಸರಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಬಾಣ ಗುರಿ ಮುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬಿಲ್ಲುಗಾರ ಬಿಲ್ಲಿನ ಹೆಡೆಯನ್ನು ಆಕಣಾಂತ (ಕೆವಿಯವರೆಗೆ) ಎಳೆದು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಆ ಹೆಡೆ ಮೊದಲಿದ್ದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ‘ರ್ಹೀಂ’ ಎಂಬ ದ್ವಾನಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ದ್ವಾನಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಬಿಲ್ಲುಗಾರ ಹೆಡೆಯ ಬಿಗಿತ ಸರಿಯಾಗಿದೆಯೇ ಎಂದು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ಕ್ಷಯೆಗೆ ‘ಜೀಗೆಯ್’ವುದು ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ‘ಜ್ಯೇಮಿನಿ ಭಾರತ’ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆದ ಕವಿ ಯಾರು?
- ಯಜಾತ್ವಾವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದವರು ಯಾರು?
- ಹುದುರೆಯನ್ನು ಲವನು ಯಾವುದರಿಂದ ಕಟ್ಟಿದನು?
- ಮುನಿಸುತ್ತರು ಹೆದರಲು ಕಾರಣವೇನು?

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ವಾಲ್ಯೇರಿ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಯಜಾತ್ವಾವು ಬಂದ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
- ಯಜಾತ್ವಾ ಹಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಏನೆಂದು ಬರೆಯಲಾಗಿತ್ತು?
- ಹುದುರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮುನಿಸುತ್ತರಿಗೂ ಲವನಿಗೂ ನಡೆದ ಸಂವಾದವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಇ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು-ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ಲವನು ಯಜಾತ್ವಾವನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಕಾರಣವೇನು?
- ಲವನ ನಡೆವಳಿಕೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಾಯಿತೇ? ಏಕೆ?

ಈ) ಸಂದರ್ಭಸಹಿತ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

- “ರಘೂಧ್ವಹನ ಸೋಲೀಣಿ ನಮಿಸಲ್”
- “ತನ್ನ ಮಾತೆಯಂ ಸರ್ವಜನಮುಂ ಬಂಜೆಯೆನ್ನದಿರ್ವಪುದೆ”
- “ಅರಸುಗಳ ವಾಚಿಯಂ ಬಿಡು”
- “ಚಾನಕಿಯ ಮಗನಿದಕೆ ಬೆದರುವನೆ”

ಉ) ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅ	ಬಿ
ಇ. ದೇವನೂರು -	ರಾಮ
ಇ. ಕೌಸಲ್ಯೆ -	ಲಕ್ಷ್ಮಿ
ಇ. ವರುಣ -	ಅಶ್ವ
ಇ. ವಾಲ್ಯುಂತಿ -	ಅಭಿಪ್ರ
ಇ. ತುರಂಗ -	ಮುನಿ
	- ಮಳೆ
	- ಶತ್ರುಘ್ನ

ಭಾಷೆಯ ಸೌಬಗ್ಯ

ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳು ಭಾಷೆಯಿಂದ ಭಾಷೆಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳು ಇಂಥ ಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಲಿಸ್ಟಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತವೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳು ಅಂಥ ಮಹತ್ವರ ಬದಲಾವಣೆ ಏನೂ ಆಗದೆ ಮೂಲಸ್ವರೂಪದಲ್ಲೇ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಆ ಭಾಷೆಯ ಶಬ್ದಗಳೇ ಆಗಿಬಿಡುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡವು ಇಂಥ ನೂರಾರು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಪಡೆದಿದೆ. ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳು:

ಅನ್ನ - ಅನ್ನಮಾ

ನೀರು - ನೀರಮಾ

ಶಬ್ದ - ಶಬ್ದಃ

ಪದ - ಪದಮಾ

ವಾಕ್ಯ - ವಾಕ್ಯಮಾ

ಶಾಲೆ - ಶಾಲಾ

ಮಸ್ತಕ - ಮಸ್ತಕಮಾ

ಇಂಥ ಇನ್ನಷ್ಟು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ.

ಸ್ವೇಧಾಂತಿಕ ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

ವಾರ್ಥಕ ಪಟ್ಟದಿ

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಒಂದು, ಎರಡು, ನಾಲ್ಕು ಮತ್ತು ಐದನೆಯ ಪಾದಗಳು ಮಾತ್ರಾಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದು ಐದು ಮಾತ್ರೆಗಳ ನಾಲ್ಕು ಗಣಗಳು ಪ್ರತಿಪಾದದಲ್ಲೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಮೂರು ಮತ್ತು ಆರನೆಯ ಪಾದಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದು ಐದು ಮಾತ್ರೆಗಳ ಆರಾರು ಗಣಗಳು ಪ್ರತಿಪಾದದಲ್ಲೂ ಇದ್ದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಗುರು ಇರುತ್ತದೆ. ಆದಿ ಪ್ರಾಸ್ವಿರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ :

ಇ ಇ ಇ ಇ
 ಒಬ್ಬುಬ್ಬ | - ಒಬ್ಬು | ಒಬ್ಬು- | ಒಬ್ಬುಬ್ಬ |
 ಸತಿಮಣಿಸಿ | ನೀಡುವೆಲೆ | ವಿಡಿದಕ್ಕೆ | ಬಸವಳಿದು |

ಇ ಇ ಇ ಇ
 ಒ- ಉ | ಉ ಉ ಉ | ಉ- ಉ | ಉ ಉ- |
 ದತ್ತಿಚಿಂತೆ | ಯೋಳುಮಣಿದೆ | ತನುಜೊಮ್ಮೆ | ವಿಡಿದಪ್ಪೆ |

ಇ ಇ ಇ ಇ ಇ ಗು
 ಒ ಒ- ಉ | - ಉ- | - ಉ- | ಉ ಉ ಉ | - - ಉ | - ಉ ಉ | - |
 ಒರ್ವತಿಭಾರ | ವಾಗಿಕ | ಇಂಜಿನೋಳ್ | ತೊಡೆಮಿಡುಕೆ | ಸುಯೋಸೂನೆ | ನಿದ್ದೆ ಕವಿ | ಮು |

ಇ ಇ ಇ ಇ
 ಒಬ್ಬು ಉ | - ಉ ಉ | - ಉ | - - ಉ |
 ವಿತತಸುಖ | ದಿಂದಿರುತ್ತಿ | ರಲ್ಹಿನಾ | ನಾದುಃಖಿ |

ಇ ಇ ಇ ಇ
 ಉ ಉ- ಉ | - ಉ ಉ | - - ಉ | - ಉ- |
 ಯುತವಪ್ಪು | ದೊಂದುಕನ | ಸಂಕಂಡು | ನೊಂದುಭೂ |

ಇ ಇ ಇ ಇ ಇ ಗು
 ಒಬ್ಬು ಉ | - ಉ- | ಉ- ಉ | - ಉ ಉ | - ಉ | - |
 ಪತಿಬೆದ್ದಜೆ | ದಂತೆಭೋಂ | ಕೆನಲೆದ್ದು | ಬೆಬ್ಬಿಳಿಸಿ | ನಾಲ್ಕೆಸೆಯ | ನಾರಯ್ಯ | ನು |

ರಗಳೆ

ಲಕ್ಷಣ : ಇದು ಒಂದು ಪಾದಗಳುಳ್ಳ ಪದ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಎಲ್ಲಾ ಪಾದಗಳು ಮಾತ್ರಾ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಎರಡೆರಡು ಪಾದಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಸಾಕ್ಷರವಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತೆಪ್ರಾಸ್ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದ್ದು ಆದಿಪ್ರಾಸವೂ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ **ಉತ್ಸಾಹ**, ಮಂದಾನಿಲ ಮತ್ತು ಲಲಿತ ಎಂಬ ಮೂರು ವಿಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿವೆ.

ಉತ್ಸಾಹರಗಳೆ : ಇದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧಗಳಿವೆ. ಒಂದನೆಯ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮಾತ್ರೆಗಳ ನಾಲ್ಕು ಗಣಗಳು ಇದ್ದರೆ ಎರಡನೆಯ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮಾತ್ರೆಯ ಮೂರು ಗಣಗಳು ಮತ್ತು ಒಂದು ಗುರುವು ಪ್ರತಿ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ.

ಉದಾ ರ :

ಇ ಇ ಇ ಇ
 ಒ ಒ | - ಉ | - ಉ | - ಉ |
 ಕುಳಿವರ | ಮೊನೊ | ಇಂಗ | ಇಲ್ಲಿ |

ಇ ಇ ಇ ಇ
 ಒ ಒ | - ಉ | - ಉ | - ಉ |
 ತಳರ | ಕಾವ | ಇಂಗ | ಇಲ್ಲಿ |

ಇಲ್ಲಿರುವ ಮೂರಲ ಪಾದದ ಮೂರನೆಯ ಅಕ್ಷರ ‘ಫ’ ಎಂಬುದು ದ್ವಿತ್ಯಾಕ್ಷರ (ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರ)ವಾಗಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿನ ದ್ವಿತ್ಯವು ಶಿಥಿಲವಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ಇದರ ಹಿಂದಿನ ಅಕ್ಷರವಾದ ‘ಳ’ ಎಂಬುದು ಗುರುವನೆನದೆ ಲಘುವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಇದನ್ನೇ ‘ಶಿಥಿಲದ್ವಿತ್ಯ’ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು.

ಉದಾ ೨ :

ಇ	ಇ	ಇ	ನು
- ಉ	ಉಉ	- ಉ	-
ಮಾವಿ	ನೆಚೆಯೊ	ಖಾಡು	ತುಂ
ಇ	ಇ	ಇ	ನು
- ಉ	- ಉ	- ಉ	-
ಪಾಡ	ನೆಯ್ಯಿ	ಕೇಳು	ತಂ

ಮಂದಾನಿಲರಗಳೆ : ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ಎರಡು ಬಗೆಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಗಳ ನಾಲ್ಕು ಗಣಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಎರಡನೆಯದರಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮಾತ್ರೆಗಳ ಅನಂತರ ಇದು ಮಾತ್ರೆಗಳ ಎರಡೆರಡು ಗಣಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ಉದಾ - ೧ :

ಇ	ಇ	ಇ	ಇ
- ಉ	- ಉ	- ಉ	ಉ ಉ -
ಪಂಕಜ	ದಂತಿರೆ	ಪುಟ್ಟಿದ್	ಜೊಲವಿಂ
ಇ	ಇ	ಇ	ಇ
- ಉ	- -	- ಉ	ಉ -
ಪಂಕವ	ನೆಂದುಂ	ಮೊದರ್ದೆ	ನಲವಿಂ

ಉದಾ - ೨ :

ಇ	ಜಿ	ಇ	ಜಿ
- ಉ	- ಉ	ಉ	- ಉ -
ಸುತ್ತು	ಲುಂ	ಪರಿವ	ಜರಿಪ್ಪೊ
ಇ	ಜಿ	ಇ	ಜಿ
- ಉ	- ಉ	ಉ	- ಉ -
ಎತ್ತು	ಲುಂ	ನಲಿವ	ಮೊಸನ
			ವಿಲ್ಲಿಂ

ಲಲಿತರಗಳೆ : ಪ್ರತಿಪಾದದಲ್ಲಿಯೂ ಇದು ಮಾತ್ರೆಗಳ ನಾಲ್ಕು ಗಣಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.

ಉದಾ :

ಜಿ	ಜಿ	ಜಿ	ಜಿ
- ಉ -	- ಉ ಉ	- ಉ ಉ	- - ಉ
ಸೊಂಪಿನಿಂ	ಕಂಪಿದುವ	ಸಂಪಗೆಗ	ಳಂಕೊಂಡು
ಜಿ	ಜಿ	ಜಿ	ಜಿ
- ಉ	- - ಉ	ಉ	- - ಉ
ಹೊಂಪೆಸೆವ	ಹೊಂಗೇದ	ಗೆಯಹೂಗ	ಳಂಕೊಂಡು

ಶ್ಲೇಷಾಲಂಕಾರ

ಲಕ್ಷ್ಣ : ಒಂದು ಪದವು ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅಥವಾಕೊಡುವಂತಿದ್ದರೆ ಅಂತಹ ಪದಕ್ಕೆ 'ಶ್ಲೇಷಪದ' ಎಂದು ಹೆಸರು, ಇಂತಹ ಶ್ಲೇಷಾಧಾರಗಳನ್ನು ನೀಡಬಲ್ಲ ಪದಗಳಿರುವ ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ಶ್ಲೇಷಾಲಂಕಾರ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ : ಅತಿಶಯ ಪದಾರ್ಥ ನಿಕರ |
 ಪ್ರತೀತಿಯಂ ಪಡೆವ ಪಾದವಿನ್ಯಾಸಂ ಭೂ |
 ನುತಮಾಗದಲ್ಲಿನಿದೋರ |
 ಷತಯಿಂದಲ್ಲಿದೆ ಸಮಂತು ಕವಿಗಂ ರವಿಗಂ ||

ಇಲ್ಲಿ ಕವಿ ಮತ್ತು ರವಿ ಬಂದೇ ಬಗೆಯ ಪದಗಳಿಂದ ವರ್ಣಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ಪದಾರ್ಥ, ಪಾದ, ನಿದೋ-ಪತೆ ಎಂಬ ಪದಗಳು ಶೈಮಾರ್ಥದಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಅವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸೋಣ.

ಪದ	ಕವಿಯ ಪರವಾಗಿ	ರವಿಯ ಪರವಾಗಿ
೧. ಪದಾರ್ಥ	- ಪದದ ಅರ್ಥ (ಶಬ್ದಾರ್ಥ) - ವಸ್ತು	
೨. ಪಾದ	- ಪದ್ಯದ ಸಾಲು	- ಕಿರಣ
೩. ನಿದೋಷತೆ	- ದೋಷವಿಲ್ಲದರುವಿಕೆ	- ಕತ್ತಲಿಲ್ಲದರುವಿಕೆ (ಹಗಲು)

ಬಾಷ್ಪಾ ಚರ್ಚುವಟಿಕೆ

೧. ವಿಗ್ರಹಿಸಿ ಸಮಾಸವನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.

ಸೊಲ್ಲೇಳಿ, ನಲ್ಲುದುರೆ, ಬಿಲ್ಲೊಂಡು, ಬಿಲ್ಲಿರುವನೇರಿಸಿ, ಮೂದೋಟ.

೨. ತತ್ವಮ-ತದ್ವಪ ಬರೆಯಿರಿ.

ವೀರ, ಯಜ್ಞ, ಬಂಜೆ

೩. ವಿಂಗಡಿಸಿ ಸಂಧಿಯ ಹೆಸರು ಬರೆಯಿರಿ.

ಚರಿಸುತ್ತದ್ವರದ, ನಿಜಾಶ್ರಮ, ಲೇಖನವನೋದಿ, ತೆಗೆದುತ್ತರೀಯಮಂ, ಬೇಡಬೇಡರಸುಗಳ, ನಿಂತಿದ್ವನು.

೪. ಪ್ರಸ್ತಾರಹಾಕ ಗಣ ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿ ಭಂದಸ್ಸನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ ಲಕ್ಷಣ ಬರೆಯಿರಿ.

ಲುರ್ವಿಯೊಳ್ಳ ಕೌಸಲ್ಯೆ ಪಡೆದ ಕುವರಂ ರಾಮ |

ನೊವ್ರನೇ ವೀರನಾತನ ಯಜ್ಞ ತುರಗಮಿದು |

ನಿವ್ರಹಿಸಲಾಪ್ರರಾರಾದೋಡಂ ತಡೆಯಲೆಂದಿದ್ವ ಲೇಖನವನೋದಿ ||

ಚಟುವಟಿಕೆ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಮಾರ್ಗಗೋಳಿಸಿ, ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡಿರಿ.

ಇ. ಉರ್ವಿಯೋಳ ಕೌಸಲ್ಯ ಪದೆದ ಕುವರಂ ರಾಮ

ಗುರ್ವತೋಳಿವೇತಕೆಂದು ಸಲೆ ವಾಸಿಯಂ ತೊಟ್ಟು ಲವನುರಿದ್ದ್ವನು.

ಉ. ತೆಗೆದುತ್ತರೀಯಮಂ ಮುರಿದು ಕುದುರೆಯ ಗಳಕೆ

ನಗಡುತನದಿಂದ ಬಿಲ್ಲಿರುವನೇರಿಸಿ ತೀಡಿ ಜೀಗ್ಯೆದು ನಿಂತಿರುವು.

ಮೂರಕ ಓದು

- ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಜ್ಯೇಮಿನಿ ಭಾರತದ ಹೋಸಗನ್ನಡ ಗದ್ಯಾನುವಾದವನ್ನು ಸಂಗೃಹಿಸಿ ಓದಿರಿ.

* * * * *

೧೬. ಕೆಮ್ಮನೆ ಮೀಸೆವೋತ್ತೇನೇ

ಪಂಪ-

ಪ್ರವೇಶ : ಸಾ. ಶ. ೧೦ ನೆಯ ಶತಮಾನವೂ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ‘ಸುವರ್ಚಾಯುಗ’ ಎಂದು ಶಾಫನೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕವಿಗಳಾದ ಪಂಪ, ಹೊನ್ನ, ರನ್ನ ಎಂಬ ರತ್ನತ್ರಯರು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯ ರಸಗಂಗೆಯನ್ನು ಹರಿಸಿ ಹಳಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದಿಕವಿ ಎನಿಸಿದ ಪಂಪನು ತನ್ನ ‘ವಿಕ್ರಮಾಜುನ ವಿಜಯಂ’ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಥಾನಾಯಕ ಅಜುನನನ್ನೇ ಅಲ್ಲದೇ ಇತರ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಜೃಂಭಿಸುವಂತೆ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ದ್ರುಪದ ರಾಜನ ಬಳಿ ಸಹಾಯ ಅರಸಿ ಬಂದ ದ್ರೋಣನನ್ನು ರಾಜನು ಮದೋನ್ನತನಾಗಿ ಅವಮಾನಗೊಳಿಸಿ ಹೊರಗಟ್ಟಲು ತನ್ನ ಸೇವಕರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ದ್ರೋಣನು ಶಪಥಗ್ರೇಯವ ಸನ್ನಿವೇಶವು ಈ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ.

ವ ॥ ದ್ರೋಣ ತನಗೆ ಬಡತನಮಡಸೆ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನನೋಡಗೊಂಡು ನಾಡಂನಾಡಂ ತೊಟಲ್ಲು ಪರಶುರಾಮನಲ್ಲಿಗೆ ವಂದಂ ಅಂತು ವಲ್ಲಾಲಾವೃತಕಟಿತಟನುಮಾಗಿರ್ಬ ಜಟಾಕಲಾಪನುಮಾಗಿ ತಮೋವನಕ್ಕೆ ಹೊಪ ಭಾಗವಂ ದ್ರವ್ಯಾಧಿರ್ಯಾಗಿ ಬಂದ ಕುಂಭಸಂಭವನಂ ಕಂಡು ಕನಕಪಾತ್ರಕ್ಷಪಾಯಮಿಲ್ಲಪ್ಪದಜೆಂ ಮೃತ್ತಾತ್ಮದೋಳಷ್ಟ್ರಮೆತ್ತಿ ಮೊಜಿಸಿ—

ಚ೦|| ಒಡವೆಯನಧಿಗಿತ್ತೇನವನೀತಳಮರ ಗುರುಗಿತ್ತೇನೀಗಳೊಂ
ದಡಕೆಯಮುಲ್ಲ ಕೃಯೋಳಿರೆದಂಶ್ರಾತಪಾರಗನೆಂತು ಸಂತಸಂ
ಬಡಿಸುವೆನಿನ್ನದೊಂದು ಧನುವಿದುದು ದಿವ್ಯಶರಾಳಿಯಿದುದಿ
ಲ್ಲೊಡಮೆ ಸಮಂತು ಪೇಟವರೊಳಾವುದನೀವುದೊ ಕುಂಭಸಂಭವ ॥೧॥

ವ ॥ ಎಂಬುದುಂ ದ್ರೋಣನೆನಗೆ ವಿದ್ಯಾಧನಮೆ ಧನಮಪ್ಪದಜೆಂ ದಿವಾಸ್ತಂಗಳಂ ದಯೆಗೆಯ್ಯದನೆ ವಾರಣವಾಯವ್ಯಾಗ್ನೇಯಪೌರಂದರಾದಿಪ್ರಥಾನಾಸ್ತಂಗಳಂ ಕುಡ ಕೊಂಡು ಪರಶುರಾಮನಂ ಬೀಳಿಕ್ಕೊಂಡು ತನ್ಮೋಡನಾಡಿಯಪ್ಪ ಕೆಳೆಯಂ ದ್ರುಪದಂ ಭತ್ರಾವತಿಯೋಳರಸುಗೆಯ್ಯಪನೆಂದು ಕೇಳ್ಣ ಹೊಟಲ್ಲಿವಂದು ದ್ರುಪದನರಮನೆಯ ಬಾಗಿಲೋಳ ನಿಂದು ಪಡಿಯಣನಂ ಕರೆದು ನಿಮೋಡನಾಡಿದ ಕೆಳೆಯಂ ದ್ರೋಣನೆಂಬ ಪಾವ ಬಂದನೆಂದು ನಿಮ್ಮರಸಂಗಡಿಯೆ ಪೇಟಿಂಬುದುಮಾತನಾ ಮಾಟ್ಟೆಯೋಳ ಬಂದಜೆಮವುದುಂ ದ್ರುಪದಂ ರಾಜ್ಯಮದಿರಾಮದೋನ್ನತನುಂ ಗರ್ವಗ್ರಹವ್ಯಗ್ರಹಿತನುಮಾಗಿ ಮೇಗಿಲ್ಲದೆ—

ಕಂ || ಅಂತೆಂಬನಾಗೆ ಪಿರಿದುಂ

ಭ್ರಾಂತು ದಲೇಂ ದ್ರೋಣನೆಂಬನೇಂ ಪಾರ್ವತಿ ಪೇ

ಉಂತೆನಗೆ ಕೆಳೆಯನೇ ನೂಂ

ಕಂತಪ್ಪನನಜೀಯೆನೆಂದು ಸಭೆಯೊಳ್ಳ ನುಡಿದಂ ॥೨॥

ವ || ಅಂತು ನುಡಿದುದಂ ಪಡಿಯಣಂ ಬಂದಾಮಾಟ್ಟೆಯೊಳಜೀಪೆ ದ್ರೋಣನೊತ್ತಂಬರದಿಂದೊಳಗಂ ಮೊಕ್ಕು
ದ್ರುಪದನಂ ಕಂಡು-

ಚಂ || ಅಚೆಯಿರೆ ನೀಮುಮಾಮುಮೊಜನೋದಿದೆಂಬುದನ್ನಿ ನಿನ್ನ ನಾ

ನಜೀಯೆನದೆಲ್ಲಿ ಕಂಡೆಯೋ ಮಹಿಷತಿಗಂ ದ್ವಿಜವಂಶಜಂಗಮೇ

ತಣ ಕೆಳೆಯಿಂತು ನಾಣಿಲಿಗರಪ್ಪರೆ ಮಾನಸರೆಂಬ ಮಾತುಗಳ್ಳ

ನೆಱಿಗೊಳೆ ಕುಂಭಸಂಭವನನಾ ದ್ರುಪದಂ ಕಡುಸಿಗ್ಗು ಮಾಡಿದರ ॥೩॥

ವ || ಅಂತು ಮಾಡಿದುದುಮಲ್ಲದೀ ನಾಣಿಲಿ ಪಾರ್ವತಿನಾಟಿದು ಕೆಳೆಯಿಮೆಂಬುದುಂ ದ್ರೋಣನಿಂತೆಂದಂ-

ಚಂ || ನುಡಿ ತಡವಪ್ಪದೊಂದು ಮೋಗದೊಳ್ಳ ಮಜ್ಜಕಂ ದೊರಕೊಳ್ಳುದೊಂದು ನಾ

ಣ್ಣಡೆಗುಡದಿಪುರದೊಂದು ನುಡಿಗಳ್ಳ ಮೋಟೆಯಂ ಮಜ್ಜೆಯಿಪ್ಪದೊಂದು ಕ

ಣ್ಣಡಿದವರಂದಮೀಂತು ಸಿರಿ ಸಾತರೆ ಸಾವೃದದಕ್ಕ ಸಂದೆಯಂ

ಬಡದೆ ಜಲಕ್ಷಣೀಗಳಟೆದೆಂ ಸಿರಿ ಕಳ್ಳುಡವುಟ್ಟೆಂಬುದಂ ॥೪॥

ವ || ಎಂದು ಸ್ಯೇರಿಸದೆ-

ಚಂ || ವಿಳನೊಳವಿಂಗೆ ಕುಪ್ಪೆ ವರಮೆಂಬವೋಲಾಂಬರಮುಂಟೆ ನಿನ್ನದೊಂ

ದಳವೋಡನೋದಿದೊಂದು ಬೆಜಗಿಂಗೆ ಹೊಲಲ್ಲೆನಗಾಗದೀ ಸಭಾ

ವಳಯದೊಳೆನ್ನನೇಟೆಸಿದ ನಿನ್ನನನಾಕುಳಮೆನ್ನ ಜಟ್ಟರಿಂ

ತಳವೆಳಗಾಗೆ ಕಟ್ಟಿಸದೆ ಮಾಣ್ಣೊಡೆ ಕೆಮ್ಮನೆ ಮೀಸೆವೋತ್ತನೇ ॥೫॥

ಪದ ವಿಂಗಡಣೆ

ವ ॥ ದ್ರೋಣಂ ತನಗೆ ಬಡತನಮ್ + ಅಡಸೆ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನನ್ + ಒಡಗೊಂಡು ನಾಡಂನಾಡಂ ಶೊಱಲ್ಲು ಪರಶುರಾಮನ್ + ಅಲ್ಲಿಗೆ ವಂದಂ. ಅಂತು ವಲ್ಕಲ+ಅವೃತ+ಕಟಿತಟನುಮ್ + ಆಗಿದ್ರ ಜಟಾಕಲಾಪನುಮಾಗಿ ತಮೋವನಕ್ಕೆ ಮೋಪ ಭಾಗ್ರವಂ ದ್ರಾವ್ಯಾಧಿಯಾಗಿ ಬಂದ ಕುಂಭಸಂಭವನಂ ಕಂಡು ಕನಕಪಾತ್ರಕ್ಕೆ + ಉಪಾಯಮ್ + ಇಲ್ಲ + ಅಪ್ಪದಚೆಂ ಮೃತ್ವಾತ್ಮದೋಳ್ + ಅಷ್ಟ್ರಮ್ + ಎತ್ತಿ ಪೂಜಿಸಿ-

ಚಂ ॥ ಒಡವೆಯನ್ + ಅಧಿಗೆ + ಇತ್ತೈನ್+ಅವನೀತಳಮಂ ಗುರುಗೆ+ಇತ್ತೈನ್+ ಈಗಳ್ ಒಂದು + ಅಡಕೆಯಮ್ + ಇಲ್ಲ ಕೃಯೋಳ್ + ಎರೆದಂ ಶ್ರುತ + ಪಾರಗನ್+ ಎಂತು ಸಂತಸಂ ಒಡಿಸುವೆನ್ + ಇನ್ನು + ಇದೊಂದು ಧನು + ಇದುದು ದಿವ್ಯಶರಾಳ್+ ಇದುದು + ಇಲ್ಲ ಒಡಮೆ ಸಮಂತು ಪೇಟ್ + ಅವರೋಳ್ + ಆವುದನ್ + ಈವುದೋ ಕುಂಭಸಂಭವಂ ॥೮॥

ವ ॥ ಎಂಬುದುಂ ದ್ರೋಣನ್ + ಎನಗೆ ವಿದ್ಯಾಧನಮೆ ಧನಮ್ + ಅಪ್ಪದಚೆಂ ದಿವ್ಯಾಸ್ತಂಗಳಂ ದಯೆಗೆಯ್ಯದು + ಎನೆ ವಾರಣ + ವಾಯವ್ಯ + ಆಗ್ನೇಯ ಪೌರಂದರ + ಆದಿ + ಪ್ರಥಾನ + ಅಸ್ತಂಗಳಂ ಕುಡೆ ಕೊಂಡು ಪರಶುರಾಮನನ್ + ಬೀಳಕ್ಕೊಂಡು ತನ್ನ + ಒಡನಾಡಿಯಪ್ಪ ಕೆಳೆಯೆಂ ದ್ರುಪದಂ ಭತ್ರಾವತಿಯೋಳ್ + ಅರಸು + ಗೆಯ್ಯಪನ್ + ಎಂದು ಕೇಳ್ಣ + ಆ ಮೊಉಲ್ + ಒಂದು ದ್ರುಪದನ + ಅರಮನೆಯ ಬಾಗಿಲೋಳ್ + ನಿಂದು ಪಡಿಯಜನಂ ಕರೆದು ನಿಮೋಡನೆ + ಆಡಿದ ಕೆಳೆಯೆಂ ದ್ರೋಣನ್ + ಎಂಬ ಪಾವಂ ಬಂದನ್ + ಎಂದು ನಿಮ್ಮು + ಅರಸಂಗೆ + ಅಜೆಯೆ ಪೇಟ್ + ಎಂಬುದುಮ್ + ಆತನ್ + ಮಾಟ್ಕೆಯೋಳೆ ಬಂದು + ಅಜೆಮುವುದುಂ ದ್ರುಪದಂ ರಾಜ್ಯ ಮುದ್ರಿರಾಮದೋನ್ತತ್ತನುಂ ಗರ್ವಗ್ರಹವ್ಯಾಗ್ರಜಿತ್ತನುಮ್ + ಆಗಿ ಮೇಗಿಲ್ಲದೆ-

ಕಂ ॥ ಅಂತು + ಎಂಬನ್ + ಆಗ್ನೇ ಪಿರಿದುಂ ಭೂತುಂ ದಲೇಂ ದ್ರೋಣನ್ + ಎಂಬನ್ + ಏಂ ಪಾವನೆ ಪೇಟ್ + ಎಂತು + ಎನಗೆ ಕೆಳೆಯನೇ + ನೂಂಕು + ಅಂತಪ್ಪನ್ + ಅಜೆಯೆನ್ + ಎಂದು ಸಭೆಯೋಳ್ ನುಡಿದಂ ॥೯॥

ವ ॥ ಅಂತು ನುಡಿದುದಂ ಪಡಿಯಜಂ ಬಂದು + ಆಮಾಟ್ಕೆಯೋಳ್ + ಅಜೆಪೆ ದ್ರೋಣನ್ + ಒತ್ತಂಬರದಿಂದ + ಒಳಗೆ ಮೊಕ್ಕೆ ದ್ರುಪದನಂ ಕಂಡು-

ಚಂ॥ ಅಜೆಯಿರೆ ನೀಮುಮ್ + ಆಮುಮ್ + ಒಡನೆ + ಓದಿದೆವು + ಎಂಬುದನ್ + ಅಣ್ಣಿ ನಿನ್ನನ್ + ಆನ್ + ಅಜೆಯೆನ್ + ಅದೆಲ್ಲಿ ಕಂಡೆಯೋ ಮಹಿಂಪತಿಗಂ ದ್ವಿಜವಂಶಜಂಗಮ್ + ಏತಜ ಕೆಳೆ + ಇಂತು ನಾಣೀಲಿಗರ್ + ಅಪ್ಪರೆ ಮಾನಸರ್ + ಎಂಬ ಮಾತುಗಳ್ + ನೆಜೆಗೊಳೆ ಕುಂಭಸಂಭವನನ್ + ಆ ದ್ರುಪದಂ ಕಡುಸಿಗ್ಗು ಮಾಡಿದಂ ॥೧೦॥

ವ ॥ ಅಂತು ಮಾಡಿದುದುಮ್ರ + ಅಲ್ಲದೆ + ಈ ನಾಣಿಲಿ ಪಾರ್ವನನ್ + ಎಚ್ಚೆದು ಕಳೆಯಿಮ್ರ + ಎಂಬುದುಂ ದ್ರೋಣನ್ + ಇಂತೆಂದಂ-

ಚಂ ॥ ನುಡಿ ತದವಪ್ಪುದು + ಒಂದು ಮೊಗದೊಳ್ಳ ಮುಱಕಂ ದೊರೆಕೊಳ್ಳುದು + ಒಂದು ನಾಣೀ + ಎಡೆಗುಡದೆ + ಇಪುರುದು + ಒಂದು ನುಡಿಗಳ್ಳ ಮೊಜೆಯಂ ಮಜ್ಜೆಯಿಪ್ಪುದು + ಒಂದು ಕಳ್ಳ + ಕುಡಿದವರ್ + ಅಂದಮ್ರ + ಇಂತು ಸಿರಿ ಸಾರ್ತರೆ ಸಾರ್ವರು + ಅದಕ್ಕೆ ಸಂದೆಯಂ ಬಡದೆ ಜಲಕ್ಕನೆ + ಈಗಳ್ಳ + ಅಜೆದೆಂ ಸಿರಿ ಕಳೆಹ್ಲಾಡವಟ್ಟಿತೆಂಬುದಂ

॥೫॥

ವ ॥ ಎಂದು ಸೈರಿಸದೆ-

ಚಂ ॥ ಖಿಳನೊಳೆವಿಂಗೆ ಕುಪ್ಪೆವರಮ್ರ + ಎಂಬವೋಲ್ + ಅಂಬರಮ್ರ + ಉಂಟೆ ನಿನ್ನದೊಂದು + ಅಳವು + ಒಡನೆ + ಓದಿದ + ಒಂದು ಬೆಜಗಿಂಗೆ ಕೊಲಲ್ಕೆ + ಎನಗೆ + ಆಗದೆ + ಈ ಸಭಾವಳಯದೊಳ್ಳ + ಎನ್ನನ್ + ಏಟೆಸಿದ ನಿನ್ನನ್ + ಅನಾಹುಳಮ್ರ + ಎನ್ನ ಚಟ್ಟರಿಂ ತಳವೆಳಗಾಗೆ ಕಟ್ಟಿಸದೆ ಮಾಹೋಡೆ ಕೆಮ್ಮನೆ ಮೀಸೆವೋತ್ತನೇ

॥೬॥

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಪಂಪ ಮಹಾಕವಿ (ಸಾ.ಶ. ೯೦೨) ವೆಂಗಿ ಮಂಡಲದ ವೆಂಗಿಪಳ್ಳ ಎಂಬ ಆಗ್ರಹಾರದವನು. ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಗೋದಾವರಿ ನದಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸ್ಥಳವಾದ ವೆಂಗಿಪಳ್ಳ ನಿಸರ್ಗಸೌಂದರ್ಯದ ತಾಣ. ಚಾಲುಕ್ಯರ ಅರಿಕೇಸರಿಯ ಆಸ್ಥಾನಕವಿಯಾಗಿದ್ದ ಪಂಪ ಆದಿಪುರಾಣ ಮತ್ತು ವಿಕ್ರಮಾಜುರ್ವನ ವಿಜಯಂ ಎಂಬ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳ ಕಲ್ಯಾಂ. ವಿಕ್ರಮಾಜುರ್ವನ ವಿಜಯ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಪಂಪಭಾರತ ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಸರಿದೆ. ಕಲಿಯೂ ಕವಿಯೂ ಆಗಿದ್ದ ಪಂಪ ರತ್ನತ್ಯಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ, ಸರಸ್ವತೀ ಮಣಿಘಾರ, ಸಂಶಾರ ಶಾರೋದಯ, ಕವಿತಾಗುಣಾರ್ವವ ಎಂಬ ಬಿರುದುಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ ಕವಿ.

ವೇದವ್ಯಾಸರ ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಆದರಿಸಿ ವಿಕ್ರಮಾಜುರ್ವನ ವಿಜಯ ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆದ ಪಂಪ ಮಹಾಕವಿ ಅರಿಕೇಸರಿಯನ್ನು ಅಜುರ್ವನವಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇದೊಂದು ಲೋಕಕ ಕಾವ್ಯವೆಂದು ಘೋಷಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಪಂಪಮಹಾಕವಿ ವಿರಚಿತ ವಿಕ್ರಮಾಜುರ್ವನ ವಿಜಯಂ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಡಿ.ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದ ಅದರ ದ್ವಿತೀಯಾಶ್ವಸದಿಂದ ‘ಕೆಮ್ಮನೆ ಮೀಸೆವೋತ್ತನೇ’ ಪದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಆಯ್ದು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಆಶಯ ಭಾವ

ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ದ್ರುಪದರಿಬ್ಬರೂ ಸಹಪಾತಿಗಳು. ಯಜ್ಞಸೇನನೆಂಬ ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರು. ದ್ರುಪದನು ತಾನು ದೊರೆಯಾದಾಗ ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರೆ ಸಹಾಯಮಾಡುವುದಾಗಿ ದ್ರೋಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ದ್ರೋಣನಿಗೆ ಬಡತನ ದೊರೆಕೊಂಡಿತು. ಈ ವೇಳೆಗೆ ದ್ರುಪದನು ರಾಜನಾಗಿದ್ದನು. ದ್ರುಪದನು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಡಿದ್ದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಸಹಾಯವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ದ್ರುಪದನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಆದರೆ ದ್ರುಪದನಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಮದ ಆವರಿಸಿತ್ತು. ದ್ರೋಣ ತನ್ನ ಸಹಪಾತಿ ಎಂದು ಗುರುತಿಸದಾದನು. ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ನಡೆದ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಅಡಸು - ಉಂಟಾಗು	ಅನಾಕುಳಂ - ನಿರಾಯಾಸವಾಗಿ
ಅರ್ಥ - ಮೊಜ್ಞರಿಗೆ ಕೈ ತೋಳೆಯಲು ನೀಡುವ ನೀರು	ಅವನೀತಳ - ಭೂಮಂಡಲ
ಅಧಿ - ಬೇಡುವವನು	ಅಂಬರಂ - ನನ್ನವರೆಗೂ
ಅಳವು - ಪರಾಕ್ರಮ	ಎಣಿಂದು ಕಳೆಯಿಂ - ಹೊರಕ್ಕೆ ತೆಣ್ಣಿರಿ
ಎರೆದಂ - ಬೇಡುವವನು	ಒಡಗೊಂಡು - ಜೊತೆಗೊಡಿ
ಎಳಿಸಿದ - ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ	ಒತ್ತಂಬದಿಂದ - ಒತ್ತಾಯದಿಂದ
ಒಡವೆ - ಇಶ್ವರ್ಯ, ಆಸ್ತಿ	ಕನಕಪಾತ್ರ - ಚಿನ್ನದ ಪಾತ್ರ
ಕಡುಸಿಗ್ನ್ - ತೀವ್ರ ನಾಚಿಕೆ	ಕೊಲಳ್ಳು - ಕೊಲ್ಲಲುವುದಕ್ಕೆ
ಕಳ್ಳುಡಿದವರಂದಮ್ - ಮದ್ದಕುಡಿದವರೀಕಿ	ಚಟ್ಟರಿಂ - ಶಿಷ್ಯರಿಂದ
ಹುಪ್ಪೆ - ಕಸದತ್ತಿಪ್ಪೆ	ತಡವಮ್ಮುದು - ತೊಡಲುವುದು
ಖಿಳ - ದುಷ್ಪ	ದಿವ್ಯಶರಾಳ - ಶ್ರೇಷ್ಠ ಬಾಣಗಳ ಸಮೂಹ
ಜಟಾಕಲಾಪ - ಜಡೆಯ ಸಮೂಹ	ನಾಣಿಲಿ - ನಾಚಿಕೆಯಲ್ಲಿದವನು
ಜಲಕ್ಕನೆ - ವಿಶದವಾಗಿ	ನೊಳವಿಂಗೆ - ನೊಣಕ್ಕೆ
ತಳವೆಳಗಾಗೆ - ಗಾಬರಿಯಾಗುವಂತೆ	ಪಡಿಯಣ - ದಾಢರಾಲಕ, ಸೇವಕ {ಪ್ರತೀಹಾರಿ (ತ್ವ) > ಪಡಿಯಣ (ಧ್ವ)}
ತೊಟಲ್ಲು - ಅಲೆದಾಡಿ	ಪೌರಂದರ - ಇಂದ್ರ
ದ್ವಿಜವಂಶಜಂ - ಬಾಹ್ಯಣಿ	ಭಾಗ್ವತ - ಪರಶುರಾಮ
ನೂಂಕು - ನೂಕು	ಮಹಿಂಪತಿ - ರಾಜ
ಪಡಿಯಣ - ದಾಢರಾಲಕ, ಸೇವಕ {ಪ್ರತೀಹಾರಿ (ತ್ವ) > ಪಡಿಯಣ (ಧ್ವ)}	ಮೃತಾತ್ಮ - ಮಣಿನ ಪಾತ್ರ
ಪೊಟಲ್ - ಪಟ್ಟಣ	ಮೊಜಿಯಂ - ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು
ಬೆಂಗಿಂಗೆ - ಉತ್ತಾಹಕ್ಕೆ	ವರಂ - ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಮದಿರಾ - ಸುರಾಪಾನ	ಸಂದೆಯ (ಧ್ವ) < ಸಂದೇಹ (ತ್ನ)
ಮಾಟ್ಕೆಯೊಳ್ಳ - ರೀತಿಯಲ್ಲಿ	ಸಾತರೆ - ಒದಗಿ ಬರಲು
ಮೇಗಿಲ್ಲದೆ - ಉತ್ತಮತನವಿಲ್ಲದೆ	
ಮಜುಕಂ - ವಕ್ರಚೇಷ್ಟೆಯು	
ಶ್ರುತಪಾರಗ - ಶಾಸ್ತ್ರಪಾರಂಗತ	
ಸಮಂತು - ಚೆನ್ನಾಗಿ	
ಸಾವ್ರದು - ಬರುವುದು	

ಟಿಪ್ಪಣಿ

ವಲ್ಲಾವೃತಕಟಿತಟನು- ನಾರುಮಡಿಯಿಂದ ಸುತ್ತಿದ ಸೊಂಟವುಳ್ಳವನು.

ಗರ್ವಗ್ರಹವೃಚಿತನು-ಗರ್ವವೆಂಬ ಗ್ರಹದಿಂದ ಹೀಡಿತವಾದ ಮನವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ದ್ರೋಣನು ಪರಶುರಾಮರಲ್ಲಿಗೆ ಏಕೆ ಬಂದನು ?
- ದ್ರೋಣನು ಯಾರೊಡನೆ ಪರಶುರಾಮನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು?
- ಪರಶುರಾಮನು ದ್ರೋಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಥಾನ ಅಸ್ತಗಳು ಯಾವುವು?
- ದ್ವಿಪದನು ಪಡಿಯಜನಿಗೆ ಏನೆಂದು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು?

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ:

- ಪರಶುರಾಮನು ಮಣಿನ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅಫ್ಝ್ರವನ್ನು ಹೊಡಲು ಕಾರಣವೇನು?
- ದ್ವಿಪದನು ದ್ರೋಣರಿಗೆ ಗರ್ವದಿಂದ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು ಯಾವುವು?
- ದ್ರೋಣನು ಶಪಥ ಮಾಡುವಾಗ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳಾವುವು?

ಇ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು-ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ:

- ದ್ವಿಪದನಿಗೂ ದ್ರೋಣನಿಗೂ ನಡೆದ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ?
- ದ್ರೋಣನೂ ದ್ವಿಪದನ ವಿರುದ್ಧ ಶಪಥ ಮಾಡಲು ಕಾರಣವಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ?

ಈ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಹೇಳಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಂದರ್ಭದೊಡನೆ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಬರೆಯಿರಿ:

- ‘ಶಾಗಳೊಂದಡಕೆಯುಮಿಲ್ಲ ಕೈಯೊಳ್ಳ’
- ‘ವಿದ್ಯಾರ್ಥನಮೇ ಧನಮಪ್ಪದು’
- ‘ಎಂತು ನಾಣಿಲಿಗರಪ್ಪರೆ ಮಾನಸರ್’
- ‘ಜಲಕ್ಕನೀಗಳರಜೀದೆಂ ಸಿರಿ ಕಳ್ಳೂಡವುಟ್ಟತೆಂಬುದಂ’
- ‘ನೊಳವಿಂಗೆ ಕುಪ್ಪೆ ವರಂ’

ಭಾಷೆಯ ಸೌಬಗ್ಯ

ಖುಕಾರವು ಕನ್ನಡ ವರ್ಣಮಾಲೆಯ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಅಕ್ಷರ. ಇದು ಸ್ವರಾಕ್ಷರಗಳ ಜೊತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಒತ್ತುಕ್ಕರವಾಗಿಯೂ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ (ಬೇರಾವ ಸ್ವರಾಕ್ಷರವೂ ಒತ್ತುಕ್ಕರವಾಗಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ). ಆದರೆ ಈ ಮತ್ತು ರ ಎಂಬ ಎರಡು ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ ನಾವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅನೇಕ ತಪ್ಪಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಅಂಥ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸೋಣ:

ಗೃಹ - ಇಲ್ಲಿ ಖುಕಾರವು ಒತ್ತುಕ್ಕರವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. **ಗೃಹ** ಎಂಬಲ್ಲಿ ರಕಾರವು ಒತ್ತುಕ್ಕರವಾಗಿದೆ. **ಗೃಹ** ಎಂದರೆ ಮನೆ ಎಂದರ್ಥ. **ಗೃಹ** ಎಂದರೆ ಚಲಿಸುವ ಆಕಾಶಕಾಯ ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಮಂಗಳಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ, ಅಲ್ಲಿ ನಮ್ಮದೇ ಒಂದು **ಗೃಹವನ್ನು** ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ!

ಶ್ರುತಿ ಎಂಬುದು ಸರಿಯಾದ ರೂಪ. ಆದರೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಮಂದಿ **ಶ್ರುತಿ** ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಕ್ಷುತಿ ಎಂಬುದು ಸರಿಯಾದ ರೂಪ. ಇದನ್ನು **ಕ್ಷುತಿ** ಅಥವಾ **ಕ್ಷುತಿ** ಎಂದು ಬರೆಯಬಾರದು.

ಹೃಸ್ವ ಎಂಬುದು ಸರಿ ರೂಪ. **ಹೃಸ್ವ** ಎಂಬುದು ತಪ್ಪು.

ಅಪ್ಯತ ಎಂಬುದು ಸರಿ. ಅಪ್ಯತ ಅಥವಾ ಅಪ್ಯತ ಎಂದು ಬರೆದರೆ ರೂಪವೂ ಅರ್ಥವೂ ಕೆಡುತ್ತದೆ. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರೆಯೂ ಕೆಡುತ್ತದೆ.

ಇಂಥ ಇನ್ನಷ್ಟು ಪದಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಅವುಗಳ ಸರಿ ಮತ್ತು ತಪ್ಪು ರೂಪಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

ಸ್ವರಾವೃತ್ತ

ಲಕ್ಷಣ : ಇದು ಕೂಡಾ ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳುಳ್ಳ ಪದ್ದ. ಪ್ರತಿ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಅಕ್ಷರಗಳಿದ್ದು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮ,ರ,ಭ,ನ,ಯ,ಯ,ಯ ಗಣಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ಸೂತ್ರ : ಹೋರಲ್ಲಿ ಮಂರಂ ಭನಂ ಮೂಯಗಣಮುಮದೆ ತಾಂ ಸ್ವರಾವೃತ್ತಮಹಕ್ಕಂ

ಉದಾ :

ಮ	ರ	ಭ	ನ	ಯ	ಯ	ಯ
— — — — ಉ — — ಉಉ ಉ ಉ ಉ — — ಉ — — ಉ — —						
ಸೂಟ್ಯೈಸೆ	ಚೆಚ್ಚೆಬಿ	ಲ್ಲಂರಧ	ದಕುದು	ರೆಯಂಸೂ	ತನಂಬಿಂ	ಡಿಸುತ್ತಾ

ಮಹಾಸ್ವರಾಪೃತ್ತ

ಲಕ್ಷಣ : ಇದು ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳುಳ್ಳ ಅಕ್ಷರಗಳಾಧಾರಿತ ಪದ್ಯ. ಇದರ ಪ್ರತಿಪಾದದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದ್ದು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸ,ತ,ತ,ನ,ಸ,ರ,ರ, ಗಣಗಳು ಮತ್ತು ಒಂದು ಗುರು ಇರುತ್ತವೆ.

ಸೂತ್ರ : ಸತತಂನಂಸಂರರಂಗಂ ಸೆಜಂಚೆಸೆಯೆ ಮಹಾಸ್ವರಾಪೃತ್ತಮಸ್ಕಂ

ಉದಾ :

ಸ	ತ	ತ	ನ	ಸ	ರ	ರ	ಗು
೦೦ -	— — ೦	- - ೦	೦೦ ೦	೦೦ -	- ೦ -	- ೦ -	-
ಇದುಚ ಕ್ರವ್ಯಾಹ ಮೀವ್ಯಾಹ ಮನೋಡಿ ವದಟಂ ಪಾಥನಂ ತಾತನುಂ ಗೆಂ							

ಅಧಾರಂತರನ್ಯಾಸಾಲಂಕಾರ

ಈ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ -

ಆತನು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮಸ್ಥಾನ ಪಡೆದು ಉತ್ತೀರ್ಣನಾದನು. ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯೊಂದು ಲೆಕ್ಕವೇ?

ಇಲ್ಲಿ ‘ಆತನು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮಸ್ಥಾನ ಪಡೆದು ಉತ್ತೀರ್ಣನಾದನು’ ಎಂಬ ವಿಶೇಷವಾಕ್ಯವನ್ನು (ಉಪಮೇಯ) ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತಹ ‘ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯೊಂದು ಲೆಕ್ಕವೇ? ಎಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯದಿಂದ (ಉಪಮಾನ) ಸಮರ್ಥಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ - ಒಂದು ವಿಶೇಷ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಅಥವಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ವಿಶೇಷ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡುವುದೇ ಅಧಾರಂತರನ್ಯಾಸಾಲಂಕಾರವನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಉದಾ : ಜಲನಿಧಿಜಲಮಂ ಜಲಭ್ರ |

ತ್ವಾಲಕ್ಷೆ ನಲಿದಿತ್ತದತ್ತಮಿತನದೀನಿ |

ಮೂಲ ಸಲೀಲಂ ದೊರೆದುದು ಗಡ |

ನಲದೊಳ್ಳ ಕೊಟ್ಟಂಗೆ ಬಡತನಂ ಬಂದಮುದೇ ||

- ಉಪಮೇಯ :** ಜಲನಿಧಿ ಜಲಮಂ ಜಲಭ್ಯತ್ವಲಕ್ಷೆ ನಲಿದಿತ್ತದು ; ಇತ್ತು ನದಿನಿರ್ಮಲ ಸಲಿಲಂದೊರೆದುದು.' (ಸಮುದ್ರವು ನೀರನ್ನ ಮೋಡಗಳಿಗೆ ನೀಡಿತು; ಮೋಡದಿಂದ ಮಳೆ ಸುರಿದು ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಪುನಃ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು.) (ವಿಶೇಷವಾಕ್ಯ)
- ಉಪಮಾನ :** 'ನೆಲದೊಳ್ಳ ಕೊಟ್ಟಂಗೆ ಬಡತನಂ ಬಂದಪುದೇ' (ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟವನಿಗೆ ಬಡತನ ಬರುವುದಿಲ್ಲ) (ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಕ್ಯ)
- ಸಮನ್ವಯ :** 'ಇಲ್ಲಿಜಲನಿಧಿಜಲಮಂ ಜಲಭ್ಯತ್ವಲಕ್ಷೆ ನಲಿದಿತ್ತದು; ಇತ್ತು ನದಿ ನಿರ್ಮಲ ಸಲಿಲಂ ದೊರೆದುದು' ಎಂಬ ಉಪಮೇಯ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ನೆಲದೊಳ್ಳ ಕೊಟ್ಟಂಗೆ ಬಡತನಂ ಬಂದಪುದೇ' ಎಂಬ ಉಪಮಾನ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಅಥಾಂತರನ್ನಾಸಾಲಂಕಾರ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಭಾಷಾ ಚರ್ಚೆವಟಿಕೆ

೧. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ, ಸಂಧಿ ಹೆಸರಿಸಿ.
ವಲ್ಲಾವೃತ, ದ್ರವ್ಯಾರ್ಥ, ನಿಮ್ಮರಸ, ಮದೋನ್ತತ್ತ, ಕಳ್ಳದಿ.
೨. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ವಿಗ್ರಹ ವಾಕ್ಯ ಮಾಡಿ, ಸಮಾಸ ಹೆಸರಿಸಿ
ನಾಣೀಲಿ, ದಿವ್ಯಶರಾಳಿ, ಮಹೀಪತಿ, ಕಳ್ಳದಿದ
೩. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ. ಲಕ್ಷಣದೊಂದಿಗೆ ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಿ.
ನೊಳವಿಂಗೆ ಕುಪ್ಪೆ ವರಮೆಂಬವೋಲಾಂಬರಮುಂಟೆ ನಿನ್ನದೊಂದಳವು?
೪. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಭಾಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕಿ, ಗಣವಿಭಾಗ ಮಾಡಿ, ಭಂದಸ್ಸಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
- ಅ. ಅಂತೆಂಬನಾಗೆ ಹಿರಿದುಂ
ಭೂಂತು ದಲೇಂ ದ್ರೋಣನೆಂಬನೇಂ ಪಾರ್ವತಿ ಹೇ
- ಆ. ವಿಳನೊಳವಿಂಗೆ ಕುಪ್ಪೆ ವರಮೆಂಬವೋಲಾಂಬರಮುಂಟೆ ನಿನ್ನದೊಂ

ಧಿ. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಮೂಲಕಗೊಳಿಸಿ, ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡಿರಿ.

೧. ಅಂತೆಂಬನಾಗೇ—

ನುಡಿದಂ

೨. ಒಡವೆಯನಧಿಗಿತ್ತೆ—

ಕುಂಭಸಂಭವ

ಮೂರಕೆ ಓದು

- ಪಂಪ ಭಾರತದ ಹೋಸಗನ್ನಡ ಗಡ್ಡಾನುಖಾದವನ್ನು ಸಂಗೃಹಿಸಿ ಓದಿರಿ.

* * * * *

ಗ. ಉದಾತ್ತ ಚಿಂತನೆಗಳು

ಸಂಗ್ರಹ -

ಗ. ಅಂಬೇಢರ್

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಎಂದರೇನು? ಮುಕ್ತಸಮಾಜದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅದು ಏಕೆ ಅಗತ್ಯ?

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಎರಡು ಬಗೆಯಾಗುತ್ತದೆ; ಪೌರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ. ಪೌರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. (ಗ) ಚಲವಲನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ-ಸೂಕ್ತ ನಾಜ್ಯಯಾಂಗ ಕ್ರಮವಿಲ್ಲದೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಂಧಿಸುವಂತಿಲ್ಲದ್ದು, (ಅ) ವಾಕ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ (ಅಲೋಚನೆ, ಓದು, ಬರಹ, ಚಚ್ಚೆ ಇವುಗಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇದರಲ್ಲೇ ಸೇರುತ್ತದೆ); ಮತ್ತು (ಒ) ಕ್ರಿಯಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ.

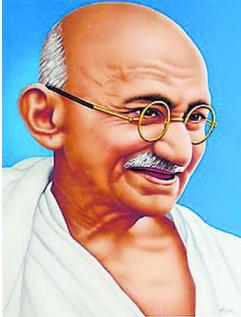
ಮೊದಲನೆಯ ಬಗೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮೂಲಭೂತವಾದದ್ದು. ಮೂಲ ಸ್ವರೂಪ ಮಾತ್ರದಲ್ಲ. ಅದು ಅತ್ಯಂತ ಅಗತ್ಯವಾದದಲ್ಲ ಹೌದು. ಅದರ ಮೌಲ್ಯದ ಬಗೆಯಾವುದೇ ಸಂದೇಹಕ್ಕೆ ಎಡೆಯಿಲ್ಲ. ಎರಡನೆಯ ಬಗೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಎಂದೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಅದು ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಮಹತ್ವದಾಗುತ್ತದೆ. ಬೌದ್ಧಿಕ, ಸ್ನೇಹಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಅದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ಅದು ಇಲ್ಲದ ಕಡೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏಕತಾನದ್ದಾಗಿ, ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಚಲನಶೀಲತೆ ಕುಂಡುತ್ತದೆ.

ಕ್ರಿಯಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆಂದರೆ, ತನಗೆ ಇಷ್ಟ ಬಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುವುದು. ಅದು ಜೀವಚಾರಿಕವಾಗಿದ್ದರೆ ಸಾಲದು, ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಕೂಡ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತೇಕು. ಅದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಇರುವ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕಡೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಶೋಷಣೆ ಎಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆಯೋ ಒಂದು ವರ್ಗವು ಇನ್ನೊಂದು ವರ್ಗವನ್ನು ತುಳಿಯುತ್ತಿಲ್ಲವೋ, ಎಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗವಿಲ್ಲವೋ, ಬಡತನವಿಲ್ಲವೋ. ಎಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೆಲಸದ ಫಲವಾಗಿ ತನ್ನ ಕೆಲಸ, ಮನೆ, ಆಹಾರಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬಿಡುವ ಭೀತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಕ್ರಿಯಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇರುವುದು ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದರಲ್ಲಿ, ಸರಕಾರಗಳ ಸಾಪನೆ, ವಿಸರ್ವಾಂಗಿಕಾಲ್‌ಲ್ಯಾ ಪಾಲು ಇರುವ ಹಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ. ಸರಕಾರ ಇರುವುದಾದರೂ ಜನರಿಗೆ ಜೀವನ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಂತೋಷಾನ್ವೇಷಣೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡುವ ಸಲುವಾಗಿ. ಅಧ್ಯರಿಂದ ಸರಕಾರವು ಯಾರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆಯೋ, ಆ ಜನರಿಂದಲೇ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನೂ ಬಲವನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಳಿಲ್ಲದುವವರ ಸಮೃದ್ಧಿಯಿಂದಲೇ ಸರಕಾರದ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಇರುವ ಅರ್ಥ ಇದೇ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಎನ್ನುವುದು ಮಾನವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆಗಳ ತತ್ವದಿಂದ ಅನುಗಮನ ಮಾಡಿದ ತತ್ವವೇ ಸರಿ. ಏಕೆಂದರೆ ರಾಜಕೀಯವಾದ ಸಮಸ್ತ ಅಧಿಕಾರವೂ ಜನತೆಯಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾದ ಹಾಗೂ ಖಾಸಗಿಯಾದ ಜೀವನವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವ, ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅವರು ತಾವೇ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆಯೇ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ಇದರ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮುಕ್ತಸಮಾಜ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಈ ಎರಡು ಮೂಲ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳೂ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧಿಸಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಬೇರೆಪಡಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮೊದಲನೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೊಡನೆ ಎರಡನೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ತನಗೆ ತಾನೇ ಅನುಸರಿಸಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಮಾನವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಪಾವಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಸೋದರತ್ವಗಳ ಅಗತ್ಯವನ್ನೂ, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ತಕ್ಷ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

೨. ಗಾಂಧೀರೆ

ಅಂದವಾದ ಅಷ್ಟರೆ, ಒಳ್ಳೆಯ ಬರೆವಣಿಗೆ, ಶಿಕ್ಷಣದ ಆವಶ್ಯಕ ಅಂಶವಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವನೆ ನನಗೆ ಹೇಗೆ ಬಂತೋ ಕಾಣೆ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ಗೆ ಹೋಗುವವರಿಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇದೇ ಭಾವನೆ ಇತ್ತು, ಅನಂತರ ದಢಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾಕ್ಕೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ, ಅಲ್ಲಿ ಸುಶಿಕ್ಷಣ ಯುವಕರ ಮತ್ತು ವಚೀಲರ ಮುತ್ತು ಪೋಣಿಸಿದಂತಿದ್ದ ಸುಂದರ ಬರೆವಣಿಗೆ ನೋಡಿ, ನನಗೆ ನಾಚಿಕೆಯೂ ಪಶ್ಚಾತ್ತಪವೂ ಉಂಟಾಯಿತು. ಕೆಟ್ಟ ಅಷ್ಟರದ ಬರೆವಣಿಗೆ ಅಪಕ್ಷ ಮತ್ತು ಅಪೂರ್ಣ ಶಿಕ್ಷಣದ ಚಿಹ್ನೆ ಎಂದು ನಾನು-ಅರಿತೆನು. ಈಚೆಗೆ ನನ್ನ ಬರಹವನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ. ಸುಟ್ಟಮುಡಕೆಗೆ ಹಸಿಮಣಿನ್ನು ಮೆತ್ತಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಆ ವೇಳೆಗೆ ಕಾಲ ಮೇರಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಸಂಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದುದನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಉದಾಹರಣೆಯಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ಬರೆವಣಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣದ ಆವಶ್ಯವಾದ ಅಂಶವೆಂಬುದನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಯುವಕನೂ, ಯುವತಿಯೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿ.

ರಸ್ತಿನೊನ “ಅನಾಟು ದಿಸ್ ಲಾಸ್ಟ್” ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದುದೇ ತಡ, ಅದನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸರೆಹಿಡಿಯಿತು. ಆ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದ ಧ್ಯೇಯಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ನನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಾನು ನಿಣಾಯಿಸಿಕೊಂಡೆ. ನನ್ನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮಕಗಳ ಹೊರತು ಮತ್ತೇನನ್ನೂ ಓದಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ನಾನು ಜೀವನದ ಕರ್ಮರಂಗವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಮೇಲೆ, ಏನನ್ನೂ ಓದಲು ನನಗೆ ಸಮಯವೇ ದೂರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚಾದ ಪುಸ್ತಕ ಜ್ಞಾನವಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಲಾರೆ. ನನ್ನ ಮಿತವಾದ ವ್ಯಾಸಂಗ ನಾನು ಓದಿದುದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾರಥ್ಯಮಾಡಿದೆ. ಇವುಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ, ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ತತ್ತ್ವಾಕ್ಷರಣ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದು ‘ಅನಾಟು ದಿಸ್ ಲಾಸ್ಟ್’ ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕ. ಅನಂತರ ನಾನು ಆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಸರ್ವೋದಯವೆಂಬ ಹೆಸರಿಸಿದ ಗುಜರಾತಿ (ಭಾಷೆ)ಗೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದೆ.

“ಅನಾಟು ದಿಸ್ ಲಾಸ್ಟ್” ಗ್ರಂಥದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ನಾನು ಹೀಗೆ ತಿಳಿದೆ.

೧. ಎಲ್ಲರ ಒಳ್ಳೆಯದರಲ್ಲಿಯೇ ನಮ್ಮ ಒಳ್ಳೆಯದು ಅಡಗಿದೆ.
೨. ವಚೀಲನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಇರುವ ಬೆಲೆಯೇ ಕೌರಿಕನ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಇದೆ. ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದಿಂದ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾನವಾದ ಹಕ್ಕಿದೆ.
೩. ಶ್ರಮ ಜೀವಿಯ ಜೀವನ, ಉಳುವವನ ಅಥವ ಕೃಕುಂಬಗಾರನ ಜೀವನವೇ ಯೋಗ್ಯ ಜೀವನ.

೩. ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ

ದೇಶದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿ. ಅವರು ವಿಷಯಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳವರು. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಅದು ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ನೀವು ಅವರಿಗೆ ಇದನ್ನು ಕೊಡುವ ತನಕ ಅವರ ಪ್ರಗತಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಲಾರದು. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮಾತ್ರ ಆಫಾತವನ್ನು ಸಹಿಸಬಲ್ಲದು. ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನರಾಶಿಗೆ ಅದನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ. ಜಗತ್ತಿಗೆ ಜ್ಞಾನರಾಶಿಯನ್ನೇ ಕೊಡುವಹುದು. ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ಹರಿಯಬೇಕು. ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಜ್ಞಾನಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪಡೆದ ದೇಶಗಳನ್ನು ನೋಡಿರುವೆವು.

ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಅವರು ಕಾಡುಜನರಂತೆ ಇರುವರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ಶಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿರುವ, ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಕೆಲವೇ ವೃಕ್ಷಗಳ ಸ್ವತಾಗಿರುವ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕರತ್ವಗಳನ್ನು ದೇಶ ಭಾಷೆಗಳ ಮೂಲಕ ಜನರಿಗೆ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು.

ವೇದವೇದಾಂತಗಳ ಮುಖ್ಯ ಪಲ್ಲವಿಯೇ ಶ್ರದ್ಧೆ. ಯಾವ ಶ್ರದ್ಧೆಯ ಮೂಲಕ ನಚಿಕೇತನು ಯಮರಾಜನನ್ನು ಕೂಡ ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಪ್ರಶ್ನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಧ್ಯೇಯ ಹೊಂದಿದನೋ, ಯಾವ ಶ್ರದ್ಧೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಪಂಚ ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವುದೋ- ಅಂತಹ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ನಾಶವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮೊದಲು ಆತ್ಮಜ್ಞಾನ ಪ್ರಚಾರವಾಗಬೇಕು.

ಯಾರೂ ದುರ್ಬಲರಲ್ಲ. ಆತ್ಮ ಸರ್ವಶಕ್ತಿ, ಸರ್ವಜ್ಞ, ಏಳಿ, ಯಾರಿಗೂ ಮಣಿಯಬೇಡಿ. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಭಗವಂತನನ್ನು ವೃಕ್ಷಗೊಳಿಸಿ. ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳಿಯಬೇಡಿ. ಏಳಿ, ದುರ್ಬಲತೆಯ ಪರವಶತೆಯಿಂದ ಪಾರಾಗಿ. ಪಾರಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮಾಗ್ರ ನಿಮ್ಮ ಶಾಸಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ. ನಿಜವಾದ ಆತ್ಮನ ವಿಷಯವನ್ನು ನೀವು ಕೇಳಿ, ಇತರರಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿ, ನಿದ್ರಿಸುವವರನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ. ಅವರು ಹೇಗೆ ಜಾಗೃತರಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿ. ಆಗ ಶಕ್ತಿ ಬರುವುದು. ಮಹಿಮೆ ಬರುವುದು, ಶ್ರೀಯಸ್ತು ಬರುವುದು, ಪಾವಿತ್ರ್ಯ ಬರುವುದು. ಈಗ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿರುವ ಜೀವ ಜಾಗೃತವಾಗಿ ಕಾಯೋಽನ್ಮುಖಿನಾಗುವಾಗ ಅವನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಲ್ಯಾಣ ಗುಣಗಳೂ ಬರುವುವು.

ನಿಮ್ಮ ದೇಶದ ಮತ್ತು ಇಡಿಯ ಜಗತ್ತಿನ ಕಲ್ಯಾಣ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಕಾಯೋಽನ್ಮುಖಿರಾಗಿ, ವೇದಾಂತದ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಪ್ರತಿ ಮನಸ್ಸೂ ಸಾರಿ, ಪ್ರತಿಯೋಂದು ಆತ್ಮದಲ್ಲಿರುವ ಸುಪ್ತ ಪಾವಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಿ. ಅನಂತರ ನೀವು ಎಷ್ಟೇ ಅಲ್ಪವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದರೂ ನೀವು ಒಂದು ಮಹಾ ಆದರ್ಶಕ್ಕಾಗಿ ಬಾಳಿ ದುಡಿದು ಮಡಿದಿರಿ ಎಂಬ ತೃಪ್ತಿಯಾದರೂ ಇರುತ್ತದೆ.

ಈ ಆತ್ಮದ ಅನಂತ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಭೌತಿಕ ಪ್ರಪಂಚದ ಮೇಲೆ ಬೀರಿದರೆ ಹಲವು ಭೌತಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳಾಗುವುವು. ಆಲೋಚನಾ ಪ್ರಪಂಚದ ಮೇಲೆ ಬೀರಿದರೆ ಬುದ್ಧಿ ತನ್ನ ಪರಾಕಾಷ್ಟೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದು, ತನ್ನ ಮೇಲೆಯೇ ಅದನ್ನು ಬೀರಿಕೊಂಡರೆ ಮಾನವನನ್ನು ದೇವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು. ಮೊದಲು ನಾವು ದೇವರಾಗೋಣ. ಅನಂತರ ಇತರರು ದೇವರಾಗಲು ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡೋಣ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಯುಮಾತೆಯ ಮತ್ತರಿರಾ ಎಚ್ಚರಗೊಳಿ, ಎದ್ದೇಳಿ; ಸೋಮಾರಿಗಳಾಗಬೇಡಿ; ಗುರಿಯು ದೊರಕುವವರೆಗೂ ನಿಲ್ಲಬೇಡಿ.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು-ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

೧. ಕ್ರಿಯಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಎಂದರೇನು?
೨. ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮಹತ್ವವೇನು?
೩. ಅಂದವಾದ ಬರೆವಣಿಗೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಗಾಂಥಿಜಿಯವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು?
೪. ‘ಅನ್ನಾಟು ದಿಸ್‘ ಲಾಸ್ಸು’ ಕೃತಿ ಗಾಂಥಿಜಿಯವರ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿತು?
೫. ವಿವೇಕಾನಂದರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಪ್ರಗತಿ ಸ್ಥಿರವಾಗುವುದು ಯಾವಾಗ?
೬. ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿ ದೊರಕಬೇಕಾದರೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ವಿವೇಕಾನಂದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ?

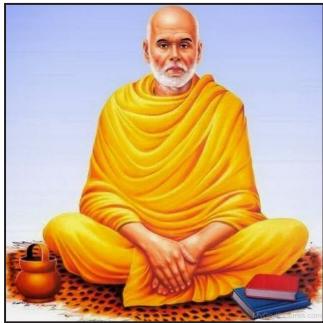
* * * * *

೭. ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸುಧಾರಕರು

ಸಂಗ್ರಹ -

ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣಗುರು -

ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣಗುರು ಅವರು ೧೯೦೫ರಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಪರಿಪಾಲನಾ ಯೋಜನೆಯ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಇವರು ಕೇರಳದ ಈಳವು ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಈ ಸಂಘಟನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವೆಂದರೆ ಹಿಂದುಜಿದ ಮತ್ತು ಶೋಷಣೆಗೊಳಗಾದ ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಬಲೀಕರಣ. ನಾರಾಯಣಗುರು (೧೯೫೫-೧೯೭೫) ಹಾಗೂ ಅವರ ಒಡನಾಡಿಗಳಾದ ಡಾ॥ ಪಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕುಮಾರನ್ ಆಸ್ನೋರವರು ಈ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಮುನ್ನಡಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣಗುರು

ಕೇರಳದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅತೀ ಜಾತಿ ಅಂತರಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಏಷಪಕವಾಗಿದ್ದು, ಅನೇಕ ಹಿಂದುಜಿದ ಮತ್ತು ದಲಿತ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಹೇರಲಾಗಿತ್ತು. ಆ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಈ ಸಮುದಾಯಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಬಳಸಲು ಇದ್ದ ಕೆರೆ ಬಾವಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ರಸೆಗಳ ಮೂಲಕ ಓಡಾಡಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಜೆಪ್ಪಲಿಗಳನ್ನು ಹಾಕುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಹಿಳೆಯರ ಉದುಪುಗಳ ಮೇಲೂ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಹೇರಲಾಗಿತ್ತು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಶಾಲೆಗಳಿಗೂ ಇವರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ಕನಿಷ್ಠ ಪ್ರಮಾಣದ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಿದ ಈ ಸಮುದಾಯಗಳು ಉಸಿರುಗಟ್ಟಿ ಬದುಕೆಚೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇತ್ತು. ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣಗುರು ಅವರು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮ ಪರಿಪಾಲನಾ ಯೋಜನೆ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರತಿರೋಧದ ಚಳವಳಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಮನುಷ್ಯ ಘನತೆಯಿಂದ ಬದುಕುವ ಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಣವೇ ಈ ಸಂಘಟನೆಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ನಾರಾಯಣಗುರು ಅವರ ಪ್ರಮುಖ ಆಶಯ ಮಾನವ ಹುಲಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಜಾತಿ, ಒಂದೇ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬನೇ ದೇವರು (One Caste, One Religion and One God for Man) ಎಂಬುದು. ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ಸಾರಿದರು. ಕೆಳಸಮುದಾಯಗಳ ಪ್ರವೇಶ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ಪರಿಯಾಯ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು.

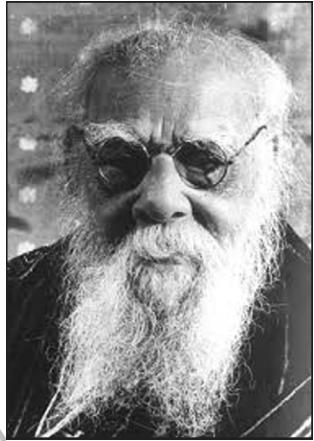
ನಾರಾಯಣಗುರು ಮತ್ತು ಅವರ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ೧೯೭೫ರಲ್ಲಿ ವೈಕಂ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವೆಂಬ ಶಿವ ದೇವಾಲಯ ಪ್ರವೇಶ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿಜಿಯವರು ಹಾಗೂ ಆತ್ಮಗೌರವ ಚಳವಳಿಯ ರೂವಾರಿಗಳಾದ ಪೆರಿಯಾರ್‌ರೂ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಗುರುವಾಯೂರು ದೇವಾಲಯ ಪ್ರವೇಶ ಚಳವಳಿಯ ಮತ್ತೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಘಟನೆ.

ಪೆರಿಯಾರ್

ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ಚಳವಳಿಯೆಂಬ ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಚಳವಳಿ ದಳಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರು ಸಕಾರಿ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಅವಕಾಶಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ತಮಗೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಿಗಬೇಕೆಂದು ಹೋರಾಟವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಕನಾಕರ್ಕವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ವಿವಿಧ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಚಳವಳಿಯಾಯಿತು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ಸಮುದಾಯಗಳು ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಹೇರಲಾಗಿದ್ದ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು

ಎರೋಧಿಸತ್ತೊಡಗಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವಾದದ್ದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ವಿಸ್ತರಣೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು ೧೮೮೦ರ ನಂತರ ತಂದ ಜನಗಣತಿ ವರದಿಗಳು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಅರಿವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟವು. ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ರೈರಿಟಲ್ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ 'ಜಸ್ಟಿಸ್' ಪಾಟ್‌ಎಂದು ಈ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಮನ್ನಡಿಸಿತು.

ಇದು ಹೆಚ್ಚು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕವಾದ ಹೆಚ್ಚೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆ ಹೊಸರೂಪವೇ ಇ.ವಿ. ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ನಾಯ್ಯರ್ ಅವರ ನೇತ್ಯತ್ವದಲ್ಲಿ ಆರಂಭಗೊಂಡ 'ಆತ್ಮಗೌರವ ಚಳವಳಿ' (Self Respect Movement). ರೈಲಿಫರಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದಿಂದ ಹೊರಬಂದ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯವರು ರೈಲಿರಲ್ಲಿ ಸೆಲ್ಫ್ ರೆಸ್ಪೆಕ್ಟ್ ಲೀಗ್ ಅನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಇವರನ್ನು ಜನರು ಶ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪರಿಯಾರ್ (ಹಿರಿಯರು) ಎಂದು ಕರೆದರು. ಪರಿಯಾರ್ ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಈರೋಡಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತ ಕುಟುಂಬವ್ರೋಂದರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ವಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮದ ಪರವಾಗಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಇದೆ ಎಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾದ ದ್ರಾವಿಡ ಚಳವಳಿಯೆಂಬ ಜನಾಂಗೀಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಕೇಂದ್ರಿತ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸತ್ತೊಡಗಿದರು. ತಮಿಳು ಭಾಷೆಯನ್ನು ದ್ರಾವಿಡರ ಭಾಷೆಯೆಂದರು. ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯಗಳನ್ನು ಎರೋಧಿಸಿ ಸಮಾನತೆಯ ಆಶಯವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದರು. ರೈಲಿರಲ್ಲಿ ಕೇರಳದ ವೈಕಂನಲ್ಲಿ ಅಸ್ತ್ರಾರಿಗೆ ದೇವಾಲಯದ ಪ್ರವೇಶದ ಹಕ್ಕನ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ರೈಲಿರಲ್ಲಿ ಜಸ್ಟಿಸ್ ಪಕ್ಷದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದರು. "ದ್ರಾವಿಡ ಕಳಗಂ" ಎಂಬ ಸಂಘಟನೆಯನ್ನು ಮಟ್ಟಿಹಾಕಿದರು. 'ರಿವೋಲ್ವೋ' ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಮಟ್ಟಿಹಾಕಿದರು.

ಪರಿಯಾರ್

ಇಂದಿಗೂ ತಮಿಳುನಾಡಿನ ರಾಜಕೀಯ ಕೇತುಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಯಾರ್ ರು ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಉಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿನ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು 'ದ್ರಾವಿಡ' ಎನ್ನುವ ಹೆಸರನ್ನು ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಸಾಕ್ಷಿ. ಸಿ. ಅಯೋಧಿದಾಸ್ ಪಂಡಿತ್, ಟಿ.ಎಂ.ನಾಯರ್ ಮುಂತಾದವರು ಆರಂಭಿಸಿ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕವಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಪರಿಯಾರ್ ರು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಳವಳಿಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದರು. ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಶೋಷಣೆಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿ, ಜಾತಿ, ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಗಳಿಂದ ಹೊರಬಂದು 'ಸರ್ವಧರ್ಮಸಹಿಷ್ಣತೆಯ' ಸಮಾಜ ರೂಪಗೊಳಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವುದೇ ಅವರ ಬದುಕಿನ ಧ್ಯೇಯವಾಗಿತ್ತು.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ:

೧. ನಾರಾಯಣಗುರು ಧರ್ಮಪರಿಪಾಲನಾ ಯೋಗಂ ಸಂಘಟನೆಯ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
೨. ನಾರಾಯಣಗುರು ಅವರ ಪ್ರಮುಖ ಆಶಯ ಏನಾಗಿತ್ತು.
೩. ಪರಿಯಾರ್ ಚಳವಳಿಯ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ.
೪. ಪರಿಯಾರ್ ರವರು ಮಟ್ಟಿ ಹಾಕಿದ ಸಂಘಟನೆಯ ಹೆಸರೇನು?

* * * * *

ಃ. ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್

- ಡಾ. ಚಿ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ

ಪ್ರವೇಶ: ಭಾರತ ಸ್ವತಂತ್ರಗೊಂಡು ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯದ ಸವಿಯನ್ನು ನಾವಿಂದು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಆ ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೂಸ್ಥರ ಹೋರಾಡಿ ಮದಿದವರು ಅಸಂಖ್ಯಾತ ದೇಶಭಕ್ತರು. ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯ ತ್ಯಾಗ ಬಲಿದಾನದ ಫಲ. ಏರ ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯಯೋಧರ ಬಲಿದಾನವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು ಭಾರತೀಯರಲ್ಲರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ.

ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷದ ಒಬ್ಬ ಬಾಲಕ ಅಮೃತಸರದ ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾಬಾಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಮೂಕನಂತೆ ಅತ್ಯಂದಿತ್ತ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಆ ಬಾಲಕ ಅಂದು ತನ್ನ ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಅಮೃತಸರದಲ್ಲಿ ಬಂದಿಳಿದ್ದ. ಒಂದರೆಡು ಮಸ್ತಕಗಳು ಹಾಗೂ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಡಬ್ಬಿಯಿದ್ದ ಕೈಚೀಲ ಅವನ ಬಳಿಯೇ ಇತ್ತು. ತನು ಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ ಹುಡುಗ ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾಬಾಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಂದರೆ ಅಂತಮುಖಿಯಾಗಿ ಬಹುಕಾಲ ನಿಂತ. ನಂತರ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಣಿನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹಣೆಗಟ್ಟಿಕೊಂಡ. ಇನ್ನಷ್ಟನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಖರಿಸಿಕೊಂಡು ಹಿಂತಿರುಗಿದ. ರಾತ್ರಿ ಮನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದಾಗ ಅವನ ಸಹೋದರಿ ಎಂದಿನಂತೆ ಅವನನ್ನು ಉಟಕ್ಕೆಬ್ಬಿಸಿದರೆ ಒಲ್ಲೆನೆಂದು ವಯಬಿ ತಿರುಗಿಸಿದ. ಅವನಿಗೆ ಶ್ರಿಯವಾದ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣೆಂದನ್ನು ಕೂಡ ನಿರಾಕರಿಸಿ, ಅವಳನ್ನು ಮನೆಯ ಹಿಂಭಾಗಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದ, ತನ್ನ ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಣಿನ್ನು ತೋರಿಸಿದ. ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ಕಲೆಸಿದಂತಿದ್ದ ಆ ಮಣಿ ಎಲ್ಲಿ ಹುದ್ದೆಂದು ತಿಳಿದಾಗ ಅವನ ಉಪವಾಸಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅವಳಿಗೆ ಗೂತ್ತಾಯಿತು. ‘ತ್ಯಾಗದ ಪ್ರತೀಕ ಆ ಮಣಿ’ ಎಂದವಳಿಗೆ ತಿಳಿಯ ಹೇಳಿದ.

ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್

ಎಪ್ರಿಲ್ ಇಂದಿನ್ ರಂದು ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾಬಾಗ್ ಹತ್ಯಾಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದವರಿಗೆ ನಮನ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಹೋಗಿದ್ದ ಆ ಬಾಲಕ ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್. ಇಂದು ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾಬಾಗ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಒಕ್ಕಣೆ ಹೀಗಿದೆ: “ಎಪ್ರಿಲ್ - ಇಂದಿನ್ ರಂದು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಗುಂಡುಗಳಿಗೆ ಆಹುತಿಯಾದ ಸುಮಾರು ೨೦೧೦ ಮುಗ್ಗೆ ಹಿಂದೂ, ಸಿಹಿ ಮತ್ತು ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಸಮುಳ್ಳತ ರಕ್ತದಿಂದ ಈ ಪ್ರದೇಶ ಪಾವನವಾಗಿದೆ.” ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಂತಮುಖಿಯಾಗಿ ನಿಂತಾಗ ಈ ಭಾವನೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಾಯುತ್ತಿರಬೇಕು.

ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾಬಾಗ್‌ನಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಜನಕ್ಕೆ ತಾವೋಂದು ರಾಜಕೀಯ ಆಂದೋಳನದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಗಳಾಗಬೇಕೆಂಬ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯಾಗಲಿ ಹುತಾತ್ಮಾಗಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಲಾಷೆಯಾಗಲಿ ಇದ್ದಿರಲಾರದು. ಜನರಲ್ ದಯರ್ ಸಹ ತನ್ನ ಪ್ರಶಾಚಿಕ ಘಾತಕತೆಯನ್ನುಳಿದ ಬೇರಾವ ಭಾವನೆಯಿಂದಲೂ ಪ್ರೇರಿತನಾಗಿದ್ದ ಎಂದು ನಂಬುವುದು ಕಷ್ಟ ಕೂರ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಭಾರತೀಯರನ್ನೂ ಬಗ್ಗು ಬಡಿಯಬಹುದೆಂದು ಅವನ

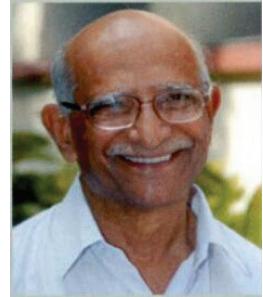
ಎಂಕೆ. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅನವರತ ಏಳಗೆಗೆ ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸುಲಭವಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಚಿಂತಿಸಲು ಅವನು ಅಶಕ್ತನಾಗಿದ್ದ. ಒಟ್ಟು ೧೯೫೦ ಸುತ್ತುಗಳಷ್ಟು ಗುಂಡಿನ ಮಳೆ ಕರೆಯಿಸಿದ್ದ ಅವನು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಂಡದ್ದು ಇದು “ಒಂದೇ ಒಂದು ಗುಂಡು ಸಹ ದಂಡವಾಗಲಿಲ್ಲ”. ಅಂದು ಪ್ರಾಣ ಕಳೆದುಕೊಂಡವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಇದನ್ನು ಖಚಿತಗೊಳಿಸಿತ್ತು.

ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾಭಾಗಿನ ರಕ್ತಸಿಕ್ತವಾಗಿದ್ದ ಮೆಣಸ್ಟು ನಿಧಿಯಂತೆ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ಬಾಲಕ ಭಗತ್ಸಿಂಗ್ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಗುಂಪಿನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ ತನ್ನ ಸೇಡನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇದರ ಫಲವಾಗಿ ಮರಣ ದಂಡನೆಗೆ ಈಡಾಗಿ ತನ್ನ ಸಹಚರರಾದ ಸುಶೋದೇವ್ , ರಾಜ್‌ಗುರು, ಭಟ್ಕೆಶ್ವರ ದತ್ತರೋಂದಿಗೆ ಹಸನ್ನುಖಿಯಾಗಿ ತಾಯಿ ಭಾರತಾಂಬಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹಣತೆಗೆ ಶೈಲವೆಂಬಂತೆ ವೀರಯೋಧನಾಗಿ ಅಮರನಾದನು.

ಇಂಕ್ಷಿಲಾಬ್ ಜಿಂದಾಬಾದ್.. ..!

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಡಾ. ಜಿ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ : ಗಂಪಲಹಳ್ಳಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರವರು ಸಾ.ಶ. ಇಂಜಿನಿಯರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಮಾಗಡಿ ಬಳಿಯ ಕೆಂಪಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಂಬೇಜ್ರ್‌ರ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪ್ರೊफೆಸರಾಗಿ, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಬಸವನಗುಡಿ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ಹಂಪಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಂದರ್ಶಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದೇವಿಪ್ರಸಾದ್ ಮತ್ತು ಲೋಕಾಯತ ದರ್ಶನ, ಭಗತ್ಸಿಂಗ್, ಭೂಪೇಶಗುಪ್ತ, ಜಿಗೆವಾರ, ಲೆನಿನ, ಅನುವಾದ - ಬಾ ನೊಣವೇ, ವಾನರನಿಂದ ಮಾನವ ದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಹಲವಾರು ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಾಠವನ್ನು ಜಿ. ರಾಮಕೃಷ್ಣರ್ ‘ಭಗತ್ಸಿಂಗ್’ ಎಂಬ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ:

೧. ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾಭಾಗ್ ಹತ್ಯಾಕಾಂಡ ಎಂದು ನಡೆಯಿತು?
೨. ಭಗತ್ಸಿಂಗ್ ತನ್ನ ಸಮೋದರಿಗೆ ಮಣ್ಣ ಯಾವುದರ ಪ್ರತೀಕ ಎಂದು ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ?
೩. ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾಭಾಗ್ ನಲ್ಲಿರುವ ಒಕ್ಕಣೆ ಏನು?
೪. ಭಗತ್ಸಿಂಗ್‌ನ ಸಹಚರರು ಯಾರು?

* * * * *

ಳಿ. ವಸಂತ ಮುಖ ಶೋರಲ್ಲಿ

ಡಾ. ವಿಜಯಶ್ರೀ ಸಬರದ-

ಪ್ರವೇಶ: ಮಹಿಳಾ ಶೋಷಣೆಯೆಂಬುದು ಭೂಣಿದಿಂದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು. ಅದು ಅವಳ ಬಾಲ್ಯ, ಯೌವನ, ಮುಪ್ಪ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಬಡವರ, ಶ್ರಮಿಕರ ಬದುಕು ಇನ್ನೂ ಹಸನಾಗಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ದೋರೆತು, ಶೋಷಣೆ ಮುಕ್ತ ಸಮಾಜವಾದರೆ ಮಾತ್ರ ಸರ್ವರ ಏಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯ.

ಒಡೆಯನ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ
ಮೈ ತುಂಬಿ ನಿಂತ ಮಾವಿನ ಮರಗಳು
ರೆಕ್ಕೆ ಬಿಜ್ಜೆ ಹಾರುವ ಹಕ್ಕಿಗಳು
ಮನದುಂಬಿ ಹಾಡುವ ಕೋಗಿಲೆಗಳು
ಕಡಲುಕ್ಕಿ ಹರಿಯುವ ಸಂಭ್ರಮ ಇಳಿಗೆ
ಇದಕೇನಾಗಿದೆ ಈ ಮಟ್ಟ ಮೋರಿಗೆ

ಒಳ-ಹೊರಗಿನ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ
ಬಟ್ಟೆ ಮೇಲೆ ಬಣ್ಣದ ಜಿಟ್ಟೆ
ಚಿತ್ತಾರಬಿಡಿಸಿದ ನವಿಲು
ಹೊರಗೆ ಇವಳು
ಹಾಲುಗಲ್ಲದ ಹಸುಳೆ
ಮುಸುರೆ ತಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ

ಬಾಗಿಲಲಿ ಬಳುಕುವ
ಮಾವಿನೆಲೆಯ ಶೋರಣ
ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹಾವಲಿ
ಬೀರುವ ಮುಗುಳು ನಗೆ!
ಹೊಳೆವ ರಂಗೋಲಿಯಲಿ
ಥಳಥಳಿಸುವ ಬಾಲ ರವಿಯ

ಕಂಡು ಮೂಕವಿಸ್ತಿತಳಾದ ಮಟ್ಟ

ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

ಗುಡಿಸಲಿನಲಿ ಗೂರುತ್ತ ಅಮ್ಮ ಮಲಗಿದ್ದಾಳೆ

ತೂತು ಬಿದ್ದ ಸೀರೆಯಲಿ ಬಾಲ ರವಿ ಸೊರಗಿದ್ದಾನೆ

ಸುಣ್ಣ ಕಾಣದ ಗೋಡೆಗಳು ಮುಖ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿವೆ

ಕತ್ತಲೆ ಗವ್ನೆನ್ನುವ ಗುಡಿಸಲೊಳಗೆ

ಬರಲು ವಸಂತನಿಗೂ ಹೆದರಿಕೆ!

ಕಮ್ಮಾರನ ಕುಲಮೆ ಉರಿಯಲೀಲ್ಲ

ಕುಂಬಾರನ ತಿಗುರಿ ತಿರುಗಲೀಲ್ಲ

ನೇಕಾರನ ಮಗ್ಗ ಉಸಿರಾಡಲೀಲ್ಲ

ಕೇರಿಯ ಮಾರನ ಒಲೆ ಹೊತ್ತಲೀಲ್ಲ

ಇವರಾರಿಗೂ ವಸಂತ ಮುಖ ತೋರಲೀಲ್ಲ!

ಗುಡಿಸಲೊಳಗೆ ಬರಲು

ವಸಂತ ಹೆದರಿದನೆ?

ಹರಿದ ಚಿಂದಿ ಬಣಿಪ್ಪಿಗೆ ಕಂಡು

ಅವನು ಮರುಗಿದನೆ?

ಪ್ರಶ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ ಮಟ್ಟ

ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನೆಲವ ತಟ್ಟಿ!

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಡಾ. ವಿಜಯಶ್ರೀ ಸಬರದ ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂದರ್ಭದ ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಕವಯಿತ್ರಿ. ಇಂಡಿಯನ್ ಬೈದರ್ ನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಉರಿಲಿಂಗ, ಹೊವಿನ ತೇರನೇರಿ ನಾಟಕಗಳು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆ, ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆ ಮುಂತಾದ ವಿಮರ್ಶಾ ಸಂಕಲನಗಳು. ಜ್ಞಾಲಂತ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ ರೇಖೆ ದಾಟಿದವರು, ಮುಗಿಲ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರತ್ನಮ್ಮ ಹೆಗ್ಡೆ ಬಹುಮಾನ, ಮೈಸೂರಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಶ್ರೀ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಅತಿಮಬ್ಜೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಪುರಸ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಗುಳ್ಳಗಾರ ವಿ.ವಿ. ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ವಿ.ವಿ.ಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ, ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ, ಧಾರವಾಡದ ಕಲಾ ನಿರ್ಕಾರದ ಡೀನ್ ಆಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಮಹಿಳಾ ವಿ.ವಿ. ವಿಸ್ತರಣಾ ಕೇಂದ್ರ ಮಂಡಳಿ ಇಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಕವನವನ್ನು ‘ಮುಗಿಲ ಮಲ್ಲಿಗೆ’ ಕವನ ಸಂಕಲನದಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ:

೧. ಮಟ್ಟ ಹೋರಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ?
೨. ಮಟ್ಟ ಹೋರಿಯ ಅಷ್ಟು ಎಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದಾಳೆ?
೩. ಯಾರಿಗೆ ವಸಂತಮುಖ ತೋರಲಿಲ್ಲ?
೪. ಮಟ್ಟಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೇನು?
೫. ಈ ಕವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಂಭವ ಹೇಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ?

* * * *

ಜಿ. ಸ್ವದೇಶಿ ಸೂತ್ರದ ಸರಳಹಬ್ಬ

ಶಿವಾನಂದ ಕಳಪೆ-

ಪ್ರಮೇಶ: ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಹರಿದಿನಗಳು ಹೇಗಿದ್ದವು? ತೊಡಕಲು ಕುಡಿಯಿಂದ ದೇವರಿಗೆ ದೀಪ ಬೆಳಗಿದ ಹಳೆಯ ಹಬ್ಬದ ಹೊಸ ಪಾಠಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ.

ಹಬ್ಬದ ಒಂದು ಹಳೆಯ ಲೆಕ್ಕೆ ಹೀಗಿದೆ: ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ದಿನದ ಉತ್ಸನ್ನ ಸರಾಸರಿ ಒಂದು ಆಣ ಮೂರು ಪೈಸೆಗಳು ಮಾತ್ರ! ಇಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೆ ಕೋಟಿ ಜನರ ಸರಾಸರಿ ವರ್ಷದ ಉತ್ಸನ್ನ ಇಂಜಿಂ ಕೋಟಿಯಿದೆ. ದೇಶದ ಸಾಲವು ಗೆಂಟಿಗಳ ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಇಲ್ಲಿ ಕೋಟಿ ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗಿರುವಾಗ ಹಬ್ಬ, ಮಣಿಮೆಗಳು ಸಮೀಕ್ಷಿಸಿದ ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪರದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಬಣ್ಣದ ಕಾಗದ, ಗಾಜಿನ ಮಣಿಗಳು, ಬೇಗಡಿ, ಇಮಿಟೇಶನ್ ಮುತ್ತು, ತುರಾಯಿಗಳು ನಮ್ಮೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಂತಹ ಬಡದೇಶಕ್ಕೆ ಅನವಶ್ಯಕ. ಪಟಾಕಿ, ಧಡಾಕಿ, ನೆಲಗುಮ್ಮೆ ಮುಂತಾದ ವಸ್ತುಗಳು, ಏದೇಶಿ ಎಂದು ಮಾರಲ್ಪಡುವ ಕರ್ಮಾರ, ಪರದೇಶಿ ಅತ್ಯರುಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ ದೇಶಕ್ಕೆ ಒದಗಿರುವ ಸಂಕಟ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಯಾರೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಬಾರದು! ದೇವರ ಮೊಜಾದಿಗಳನ್ನು ಶುದ್ಧ ಶುಭ್ರ ದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳಿಂದಲೇ ಮಾಡಿರಿ, ಪರದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ದೇವರ ಮೂರಿಗಳನ್ನು ಭ್ರಷ್ಟ ಮಾಡಬೇಡಿರಿ! - ನಮ್ಮ ದೇಶದ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ, ಗಿರಾಕಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರು ಕ್ರಿ. ರೆಜಿಬ್ಲಿ ವಿನಂತಿಸಿದ್ದ ಪತ್ರದ ಸಾಲುಗಳಿವು. ಅಂದು ಪ್ರಕಟವಾದ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಕರವತ್ತ ಪತ್ರಿಕೆಯ ದೀಪಾವಳಿ ವಿಶೇಷಾಂಕ ಖರೀದಿಗೆ ತಡೆ ಒಡ್ಡುವ, ದೇಶ ಕಟ್ಟುವ ಸಂದೇಶಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಿತ್ತು.

ದೀಪದ ಕುಡಿ/ತೊಡತ್ತಿ *Calycarpa tomentosa*

ಪಟಾಕಿ, ಕರ್ಮಾರಗಳಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಹಾಕಬೇಕು! ಕರ್ಮಾರ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಗುವುದಲ್ಲ. ಎಂದೇಶದ ಕರ್ಮಾರದ ಬದಲು ನಮ್ಮ ಅರಳೆಯ ಬತ್ತಿಗಳನ್ನು ದೀಪಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಬತ್ತಿಯ ಆರತಿ ಮಾಡಿದರೆ ದೇವರು ಸಿಟ್ಟಿಗೇಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ, ಪಟಾಕಿ ಹೊಡಯಿದ್ದರೆ ಅವನು ಕೋಟಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಮಣಿಮುತ್ತಗಳ ಹಾರ ಹಾಕದಿದ್ದರೆ ಮುನಿಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಹಬ್ಬಕ್ಕೆಂದು ಹಣ ಖಚು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಮನಸ್ಸಿದ್ದರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಪುಣ್ಯ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಮಾಡಿರಿ. ಬಡವರಿಗೆ ಕರೆದು ಅನ್ನದಾನ ಮಾಡಿರಿ ಹೊರತೂ ಸುಮ್ಮನೆ ಇಂಥ ನಿರುಪಯೋಗಿ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಮೇಲೆ ಹಣವನ್ನು ಕಳಕೊಳ್ಳಬೇಡಿರಿ ಎಂದು ಮಾರ್ವಿಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಬರೋಬ್ಬರಿ ಲಂ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರ ಹಬ್ಬದ ಮಾತುಗಳಿವು.

ಆಗ ದೇವರಿಗೆ ಕರ್ಮಾರ ಬಳಸಬಾರದೆಂದು ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಲು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕರಪತ್ರಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದವು. ಹಬ್ಬದ ಮಾಜಾ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದವರು ದುಂದು ವೆಚ್ಚಿಗಳಿಗೆ ಕಡಿವಾಣ ಹಾಕಲು ಮನೆ ಮನೆಯ ದೇವರ ಪೀಠಗಳಿಂದ ಜಾಗೃತಿಯ ಕಾರ್ಯ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ನಾವು ಖಿರೀದಿಸುವ ವಸ್ತು ಹೇಗೆ ದೇಶದ ವಿದೇಶಿ ಸಾಲ ಏರಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆಂದು ವಿವರಿಸಿ ದಾಸ್ಯದ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾರ್ಚಿಕವಾಗಿ ಬಿಂಬಿಸಿದ್ದರು.

ನಮ್ಮ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟದ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ತೋಡಕಲುಕುಡಿ ಎಂಬ ಗಿಡವಿದೆ. ಬೂದು ಬಣ್ಣಿದ ಗಿಡದ ಎಳೆ ಚಿಗುರು ಮಾಜಾರತಿಗೆ ಬಳಕೆ! ಎಳೆಯ ಕುಡಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಒಣಗಿಸಿ ಡಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಶೇಖರಿಸಿಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒಣಗಿದ ಕುಡಿಯನ್ನು ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಅದ್ದಿ ನಿತ್ಯ ಆರತಿಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಯಂತೆ ಹೀರಿಕೊಂಡು ದೀಪ ಉರಿಯಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಿತ್ತು. ಅಂದರೆ ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆಯುದ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಾಡುಗಿಡದ ಎಳೆಚಿಗುರು ದೀಪದ ಕುಡಿಯಾಗಿತ್ತು. ಇದಲ್ಲದೇ ಅಡಿಕೆ, ತೆಂಗಿನ ತೋಟ, ಹಳ್ಳದಂಜುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಗಸಂಪಿಗೆ ಮರಗಳಿದ್ದವು, ಅವುಗಳ ಬೀಜ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ದೀಪಕ್ಕೆ ಬಳಕೆ. ಇದರ ಹಸಿಬೀಜಗಳಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆಯ ಅಂಶ ಜಾಸ್ತಿಯಿರುವುದರಿಂದ ಚಿನ್ನಾಗಿ ಉರಿಯುತ್ತದೆ. ದೀಪಾವಳಿ, ಕಾತೀಕಮಾಸದಲ್ಲಿ ನಾಗಸಂಪಿಗೆ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಕುಟ್ಟಿ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಉಂಡೆಗಳನ್ನು ಕೆಟ್ಟಿ ಉರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದಲ್ಲದೆ ಅಡಿಕೆ ತೋಟಗಳಂಜಿನಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಜವಾರಿ ಹತ್ತಿ ಗಿಡಗಳಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವು ಹಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಹೂವರಳಿಸುತ್ತ ಹತ್ತಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ಹತ್ತಿಯನ್ನು ದೀಪಕ್ಕೆ ಬಳಸುವ ಪರಿಪಾಠವಿತ್ತು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪೇಟೆ ಖಿರೀದಿಯ ಯಾವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲದೇ ಹಬ್ಬದ ದೀಪ ಬೆಳಗುವ ಸುಲಭ ಅವಕಾಶಗಳಿದ್ದವು.

ಈಗ ಹಬ್ಬ ಅಂದರೆ ಖಿರೀದಿ, ಬಣ್ಣಿಗಳು ಬೇಕು, ಮನೆಗೆ ಪ್ರೀಜ್, ಹೊಸ ಟಿಪಿ, ವಾಹನ ಹಿಗೆ ಒಂದಿಲ್ಲಿಂದು ವಸ್ತುಗಳು ಬೇಕು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬ ಅಂದರೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಜನಸಂಧನೆ, ಹಬ್ಬ ಅಂದರೆ ಹಣ ಖಿರು. ಬಣ್ಣಿ, ಪಟಾಕಿ, ಅಲಂಕಾರಿಕ ವಸ್ತು ಹಿಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಸೆಳೆಯುವ ಸಂಗತಿಗಳು ಒಂದೆರಡಲ್ಲಿ. ‘ಹಬ್ಬದ ವಿಶೇಷ ರಿಯಾಯತಿ, ಹಬ್ಬದ ಡಬ್ಬಲ್ ಧರ್ಮಕಾ’ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಮಾಧ್ಯಮ ಜಾಹಿರಾತು ತಂತ್ರಗಳು ಕೊಳ್ಳಬಾಕರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿವೆ, ದೇಶ ಕಟ್ಟುವ ಸಂದೇಶ ಮರೆತು ಜಾಹಿರಾತು ಲಾಭ, ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಗಿಮಿಕ್‌ಗಳ ಮೌರೆ ಹೋಗಿವೆ. ಈಸೆ ಖಾಲಿಮಾಡಿಸಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಗನನ್ನಾಗಿಸುವ ಸೂತ್ರಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ನರ್ತನ ನಡೆದಿದೆ. ಹಬ್ಬದ ಹೊಸ ಸಾಲ ಹನುಮಂತನ ಬಾಲವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಸರಳ ಬದುಕು ಆದರ್ಶವಾಗಿದ್ದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಆಡಂಬರ, ರಂಗನು, ನಾಟಕೀಯತೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಬದುಕು ಲಾಗಾಮಿಲ್ಲದ ಓಟ ಕೆತ್ತಿದೆ. ಸಂಪ್ರದಾಯ, ದೇವರ ನಂಬಿಕೆಗಳಿಗಿಂತ ಹಬ್ಬಗಳು ಖಿರೀದಿಯ ಸವಾಲು ಒಡ್ಡಿ ಮನೆ ಮನಗಳನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿವೆ. ಆಚರಣೆಯ ಶ್ರದ್ಧೆ ಮರೆಯಾಗಿ ಖಿರೀದಿ ವಿಜೃಂಭಿಸಿದೆ! ಅಪ್ಪೇಕೆ, ರಾತ್ರಿ ಹಗಲಾಗಿಸುವ ವಿದ್ಯುತ್ ದೀಪಾಲಂಕಾರದಲ್ಲಿ ಪರದೇಶಿ ಚೈನಾ ಬಲ್ಲೊ ಮರೆದಿದೆ! ಆಗ ಕರ್ಮಾರಕ್ಕೆ ಕಾದಾಡಿದ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಮರುಗಿವೆ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಮರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಖಾದಿ ಪ್ರಸಾರ ಜೋರಾಗಿತ್ತು, ಹೋರಾಟಗಾರರು ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆಯುವವರಾಗಿದ್ದರು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಜರಿ ಟೋಟಿ ತೋಡಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಬೆಳ್ಳಿ, ಬಂಗಾರದ ಜರಿಗಳಿದ್ದ ಈ ಟೋಟಿಗಳು ವಿದೇಶದಿಂದ ಆಮದಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಮಕ್ಕಳ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿದೇಶಿ ಟೋಟಿ ಏಕೆ? ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಶುರುವಾಯಿತು. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದ ಸಿದ್ದಾಮರದಲ್ಲಿ ಟೋಟಿಗಳನ್ನು ರಾಶಿ ಹಾಕಿ ಸುಡಲಾಯಿತು. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೯೫೧ರ ಒಂದು ದಿನ ಸುಟ್ಟ ಇಂತಹ ಜರಿ ಟೋಟಿಗಳಿಂದ ಮೂವತ್ತು ತೋಲೆ ಬೆಳ್ಳಿ ದೊರಕಿತ್ತಂತೆ! ಆದರೆ ಈಗ ನಾವು ಬಹಳ ಬದಲಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಹಬ್ಬಗಳ ಆಡಂಬರದ ಪ್ರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ, ವಿದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದು ಗುಡ್ಡಬೀಳುವ ಅಗ್ಗದ ಸರಕುಗಳಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟದೇಶಿ, ಸ್ವಾವಲಂಬನ ಸೂತ್ರಗಳು ಕರ್ಮಾರದಂತೆ ಕರಗಿವೆ.

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಶಿವಾನಂದ ಕಳವೆಯವರು ಶಿರಸಿಯ ಕಳವೆಯವರು. ಕಾಲೇಜು ದಿನಗಳಿದ್ದಾಗಲೇ ಬರವಣಿಗೆಯತ್ತ ಹೊರಳಿಕೊಂಡರು. ಪರಿಸರ ಕುರಿತು ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿ ಬೆಳಿಸಿಕೊಂಡರು. ತಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣ ಮೂರ್ಯವಿನಿಂದ ನಂತರ ಪತ್ರಕರ್ತರಾಗಿ ವೃತ್ತಿಜೀವನ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಕಳವೆಯವರು ಘ್ರಾನ್ಸ್‌ ಬುಕಾನನ್‌ ಸಂಚರಿಸಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿಕೊಟ್ಟು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದರು. ಶಿರಸಿ ಸಮೀಪದ ನೀನೆಣಿಳಿಯಲ್ಲಿರುವ “ಮಲೆನಾಡ ಮಳೆಕೇಂದ್ರ”ದ ರೂಪಾರ್ಥಿಗಳು. ಕಾನ್ ಗೌರಿ, ಗೌರಿ ಜಿಂಕೆಯ ಆತ್ಮಕಥೆ, ಅರಣ್ಯ, ಮಳೆ ಮನೆಯ ಮಾತುಕತೆ, ಕಾನ್ ಬಾಗಿಲು, ಮಣ್ಣಿನ ಓದು, ಒಂದು ಪುತ್ತಿನ ಕಥೆ, ಕಾಮ ಡಂಗುರ, ಜಲ ವರ್ತಮಾನ, ಕಾನ್ನನೆಯ ಕಥೆಗಳು ಮುಂತಾದ ಹಲವು ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಮಧ್ಯಘಟ್ಟ ಇವರ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾದಂಬರಿ.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ:

೧. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಮೂರ್ಚಿದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಟಗಾರರು ಗಿರಾಕಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಗಡಿಯವರನ್ನು ಏನೆಂದು ವಿನಂತಿಸಿಕೊಂಡರು?
೨. ಯಾವ ಯಾವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಸಬೇಡಿರೆಂದು ಜನಾಂದೋಲನ ಮಾಡಲಾಯಿತು?
೩. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ದೀಪದ ಬತ್ತಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು?
೪. ಆಗ ಕರ್ಮಾರಕ್ಕೆ ಕಾದಾಡಿದ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಮರುಗಿವೆ – ಏಕೆ?
೫. ಸ್ವದೇಶೀ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಬಲಪಡಿಸಲು ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವದೇಶೀ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೇ ಬಳಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು – ಈ ಕುರಿತು ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು?

* * * * *

೬. ನಾನು ಪ್ರಾಸ್ ಬಿಟ್ಟು ಕತೆ

ಎಂ. ಗೋವಿಂದ ಶ್ಯೇ -

ಪ್ರಮೇಶ : ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲವಿತ್ತು. ಆಗ ಕವಿಗಳು ಒಂದೇ ಒಂದು ಮಾತ್ರೆಯ ವ್ಯಾತ್ಯಾಸವಾಗದಂತೆ ತಮ್ಮ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಭಂಡೋಬದ್ದವಾಗಿ ಬರೆಯಬೇಕಿತ್ತು. ಆಗಿನ ಕಾಲದ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಭಂದಸ್ಸಿಲಾಸ್ತದ ಆಳವಾದ ಪರಿಜ್ಞಾನವಿತ್ತು. ಹಳೆಗನ್ನಡ, ನಡುಗನ್ನಡದ ಶೆಬ್ಬಗಳನ್ನೂ ಅವುಗಳ ಅರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಅವರು ಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಕಾವ್ಯಲಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಯನ್ನೂ ಅವರು ಓದಿಕೊಂಡಿರಬೇಕಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದ ಯಾವ ಭಾವವೇ ಇರಲಿ, ಅದನ್ನು ಅವರು ಅಶ್ವಿಂತ ಶಿಸುಬಧವಾದ ಶಾಸ್ಸಿದ್ದವಾದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲೇ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಅಂಥ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕವಿಯೊಬ್ಬ ತಾನು ಪ್ರಾಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬರೆಯುವೆ ಎಂದರೆ ಅದೊಂದು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಘೋಷಣೆಯೇ ಹೌದು!

ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪೈಗಳು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬರೆಯುವ ದ್ಯುಹರ್ಷ ಹೋರಿದರು. ಅವರು ಹಾಗೆ ಬಿಟ್ಟದ್ದು ಅಂಶ್ವಪ್ರಾಸವನ್ನೇನೂ ಅಲ್ಲ; ಕೇವಲ ಆದಿಪ್ರಾಸವನ್ನಷ್ಟೇ. ಆದರೆ ಅದೊಂದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ತುಚ್ಛವಾಗಿ ನೋಡಿದ ಪಂಡಿತರೂ ಇಡ್ಡರು! ಪ್ರಾಸವಿಟ್ಟು ಬರೆಯುವುದು ಕಾವ್ಯವೇ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ನಿಷಾಯ ಹೊರಡಿಸಿ, ಗೋವಿಂದ ಪೈಗಳನ್ನು ಕವಿಗಳಾದಿಂದ ಹೊರಗಿಟ್ಟದ್ದೂ ಉಂಟು. ಅನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿಗಳು ಪ್ರಾಸವನ್ನು ಗಟ್ಟಿದ್ದೆಯದಿಂದ ಬಿಟ್ಟು ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯತೋಡಿದರು. ನವ್ಯಕಾವ್ಯವರೆಂಬ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಮೇಲೆ ಅಂಶ್ವಪ್ರಾಸವನ್ನೂ ಕೈಬಿಡಲಾಯಿತು. ಸ್ವಜ್ಞಂದ ಲಯ ಎಂಬ ಹೊಸ ಅಂಶವು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಿರುವುದು ಪ್ರಾಸವಾಗಲೇ ಶಬ್ದಿಚಮ್ಮತ್ಕಾರವಾಗಲೇ ಭಂದಸಾಗಲೇ ಅಲ್ಲ; ಅಲ್ಲಿ ಭಾವವೇ ಮುಖ್ಯ ಎಂಬ ತಕ್ಷ ಮುಂದೆ ಬಂತು. ಕವಿತೆ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತಿರಬೇಕು ಎಂದು ಬಂದು ಬಣ ವಾದಿಸಿದರೆ ಕವಿತೆ ಅರ್ಥವಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಇನ್ನೊಂದು ಬಣವು ವಾದಿಸಿತು. ಕಳೆದ ನೂರ್ತೆವರ್ತು ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿತೆಯು ಬಗೆ ಬಗೆಯ ರೂಪ, ವಿನ್ಯಾಸ, ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ತಳೆದೆದ್ದನ್ನು ನಾವು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈಗಳು ತಾವು ಪ್ರಾಸ ಬಿಟ್ಟು ಕವಿತೆಯನ್ನು ಬರೆದ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತೇಲೇ ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯದ ಕುರಿತು ಆಸಕ್ತಿ ಬೇಳೆದ ಬಗೆಯನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಜಯ ಸಂಪತ್ತರದ ಮಾಪಮಾಸದ ಕೊನೆಯ ವಾರ, ಱೆರ್ಜಿನೆಯ ಇಸವಿಯ ಫೆಬ್ರವರಿ ತಿಂಗಳಿನದೂ ಕೊನೆಯ ವಾರ, ಮಂಗಳಾರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ ನೂಲುಮುದುಬೆಗೆ ಸಮೀಪಿಸಿದೆ. ಚಪ್ಪರ ಹಾಕಿದೆ. ಫೆಬ್ರವರಿಯಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಇಲ್ಲದ ಮಳೆ ಜಿನುಗುತ್ತಿದೆ. ಅಂದು ಶನಿವಾರವೇ, ರವಿವಾರವೇ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಯಶಃ ಶಿವರಾತ್ರಿಯೋ, ಹೇಗೂ ಸಾಲೆ ಇಲ್ಲದ ದಿನ. ಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಲಡ್ಡುಗೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಮಂಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಮಡುಚುತ್ತಾರೆ, ಬೇರೊಂದು ಕಡೆ ಸೇವಿಗೆಯನ್ನು ಒತ್ತುತ್ತಾರೆ. ಜೋಳದ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಗಿಳಿಗಳ ಕೋಲಾಹಲದಂತೆ ಚಪ್ಪರವೆಲ್ಲಾ ಗದ್ದಲ. ಆ ನಡುವೆ ಕುಗಿದ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ಹಾಡು ಕೇಳಿಸಿತು:

ಅಡವಿಗೆ ಹೋಪರನೆ | ಕರಿದಯ್ಯಾ ||ಪಲ್ಲ||

ಅಡವಿಯೊಳಗೆ ಬಲು | ಕಡುಖೊಳ ಮೃಗಗಳು
ಬಿಡದೆ ಬಾಧಿಪವ್ಯೋ ನಿನ್ನ ||ಅನು||

ಆಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಏನಾಯಿತೊ, ಏನು ತೋಚಿತೊ ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಚಪ್ಪರದ ಗವುಜು ನನಗೆ ಕೇಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ನೆಟ್ಟಗೆ ಹೋದೆ, ಅಭ್ಯಾಸದ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಹಿಡಿದೆ, ಬರೆಯತೊಡಗಿದೆ. ಇಂದಿನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಏಕಾಂಕ ನಾಟಕ ಎನ್ನಬಹುದಾದ ಒಂದು ನಾಟಕವನ್ನು ಇಳಿಹೊತ್ತಿನೊಳಗೆ ಬರೆದು ಮುಗಿಸಿದೆ. ಅದಾದ ೨-೩ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತಹದೇ ಮತ್ತೊಂದು ನಾಟಕವನ್ನು ಬರೆಯ ಹತ್ತಿದೆ, ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಕೊನೆಗೂ ಮುಗಿಸಿಲ್ಲ. ಆ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಬರೇ ಮಾತು, ಹಾಡುಗಳಲ್ಲದೆ ವೃತ್ತ - ಕಂದಗಳೂ ಇಲ್ಲ, ಒಂದೊ ಅಥವಾ ಎರಡೊ ನೋಟಗಳಲ್ಲದೆ ಹಚ್ಚಿಗೆ ನೋಟಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ಅವಕ್ಕೆ ಹೆಸರಿಕ್ಕುಲೂ ಇಲ್ಲ. ಮುಗಿಸಿದ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ತಾಯಿ-ತಂದೆಯರ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗನು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ, ಹೋಗಬಾರದೆಂದು ಅವರು ಅಂಗಲಾಚಿ ಬೇಡುತ್ತಾರೆ.

ಅಮೇಲಣ ಕಥೆ ಮರೆತು ಹೋಗಿದೆ. ಕೇಳಿದ ಹಾಡಿಗೂ ಬರೆದ ನಾಟಕಕ್ಕೂ ಭೇದವಿಷ್ಯೇ, ಅದು ತತ್ತ್ವಮ, ಇದು ತದ್ವಾವ. ಮುಗಿಸಿದ ನಾಟಕದ ಕಥೆ ಇಳಿಯಷ್ಟಾದರೂ ನೆನಪಿಗೆ ಬಾರದು. ಹೀಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯಮಂದಿರದ ಹೊಸ್ತಿಲಲ್ಲಿ ಅಕಾಂಡವಾಗಿ ಎಡವಿದೆ, ಮುಚ್ಚುಕದಕ್ಕೆ ಡಿಕ್ಕಿ ಹೋಡಿದೆ, ಅಗುಳಿ ಇಲ್ಲದ ಬಾಗಿಲು ಹಾರಿತು, ಒಳಹೊಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿ ಅದೊಂದು ಅಮಗ. ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಹಚ್ಚಿ ಚುಚ್ಚಿದಂತಿರುವ ಆ ದಿನವನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ಅಂದಿಗೆ ಒಂದು - ಒಂದೂವರೆ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಱಲೆಜಿರಲ್ಲಿ ಸಾಂಗಲಿಯದೊಂದು ಮರಾಟಿ ನಾಟಕ ಮಂಡಳಿ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಅವರು ಆಡಿದ ಹಲವಾರು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದ ನನಗೆ ಅಂಥವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸು ತುಯ್ಯಿತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಕೆಲಕೆಲವು ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಜೋಡಿಸುತ್ತಲೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಜಾಡಿಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದೆ. ಕೊನೆಗೆ ಆ ನಾಟಕಗಳಂತೆ ಈ ಅಂಕಗಳ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೇಲೆ ಹೆಣೆಯಲಾರದೆ ಏಕಾಂಕವನ್ನು ಬರೆದೆ. ಆದರೆ ಱಲೆಜಿರ ಫೆಬ್ರವರಿಯನಕಾ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಉರಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ಮನೆತನ ಮಂಗಳೂರಿನದಾದರೂ, ತಂದೆಯ ಮನೆ ಮಂಗಳೂರಲ್ಲೇ ಇದ್ದರೂ, ನಾವು ಹುಟ್ಟಿದುದೂ ಬೆಳೆದುದೂ ಮಂಜೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ತವರುಮನೆಯಲ್ಲಿ. ಮಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಲಿಯತ್ತಿದ್ದಾಗಲೂ ಸಾಲೆಯ ಬಿಡುಗಾಲದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಉಳಿಯತ್ತಿದ್ದುದು ಮಂಜೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ. ಅಲ್ಲಿ ಕಾರ್ತಿಕಕದಿಂದ ವೃತ್ತಾವಿದವರೆಗೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಆಯಾ ದಶಾವತಾರದ ಆಟದ ಮೇಳದವರು ಒಂದು ಯಕ್ಷಗಾನದ ಆಟವಾಡತ್ತಿದ್ದರು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೂ ವರ್ಷೇ ವರ್ಷೇ ಹಲವು ಆಟಗಳನ್ನು ಆಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಜಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೇ ಅವನ್ನು ಸೋಡಿ ವಿಸ್ತಿತನಾದ ನಾನು ಗೆಲ್ಲಾನೆಯ ಮೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಯಕ್ಷಗಾನವನ್ನು ಬರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ನಿಲುಕಿದೆ. ಹೆಸರು ಮಕರಾಕ್ಷನ ಕಾಳಗ. ಕಥೆ ಗೆಲನೆಯ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿಯದು. ಮಕರಾಕ್ಷನಾರೋ ಆತನೇ ಬಲ್ಲ. ಶ್ರೀರಾಮನೇನೋ ಅವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮೂರನೆಯ ಒಂದು ಪಾಲು ಬರೆದಾಯಿತು. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಗ್ಗಲಿಲ್ಲ, ಹರಿದುಬಿಟ್ಟೆ.

ಆಮೇಲೆ ಮಂಗಳೂರಿನ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್‌ನವರು ಶಬ್ದಮಣಿದಪ್ರಜಾದಿಂದಲೂ ಭಂದೊಂಬುಧಿಯಿಂದಲೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ (ಗೆಲ್ಲೆ) ‘ಹಳಗನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ ಸೂತ್ರಗಳು’ ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು, ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯತಃ ಭಂದೊಲಕ್ಷಣ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಓದಿ ವೃತ್ತ - ಕಂದ - ಷಟ್ಪದಿಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡೆ. ಜತೆಗೆ ಅರ್ಥಯುಕ್ತವಾದ ಕನ್ನಡ ಜ್ಯೈಮಿನಿಭಾರತ, ಗದುಗಿನ ಭಾರತ, ಶರ್ವರಶಂಕರವಿಲಾಸವೇ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಓದಿ, ಗೆಲ್ಲೆರವರೆಗೆ ಆ ವಿವಿಧ ಭಂದಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದೆ, ಬರೆದಂತೆಯೇ ಹರಿದುಬಿಟ್ಟೆ.

ಈ ನಡುವೆ ಗೆಲ್ಲೆರಲ್ಲೇನೋ ಹೀಗಾಯಿತು. ಆ ಜಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸೋದರರೋಳಗೆ ಜಗಟ ಹತ್ತಿದಾಗ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದ ನನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರು ನಾನು ಕವನಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯೋಂದಿಗೆ ದೂರಿತ್ತರು. ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ತೀರ ಹಳಬಳಕೆಯ ನೇಮವಂತೆ. ತುಳುನಾಡಿನ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕವಿಯಾದ ಮೂಲ್ಯಾಯ ವಾಸುದೇವ ಪ್ರಭು ಎಂಬವರು ‘ಬಿಲ್ಲ ಹಬ್ಬಿ’ವನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಲೇ ಅವರಿಗೆ ಹುಟ್ಟು ಹಿಡಿಯಿತು, ಅನಂತರ ‘ಸಮುದ್ರ ಮಥನ’ವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಅವರ ಹುಟ್ಟು ಇಳಿಯಿತು, ಅತೆವಿವ ಕವನಿಸಿದರೆ ಹುಟ್ಟು ಹತ್ತುತ್ತದೆಂದು ಮನಸಾರೆ ನಂಬಿದ್ದ ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಅದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇ ನನ್ನಲ್ಲಿ ರೇಗಿ ಕವನಿಸುವ ಮುಚ್ಚನ್ನು ಬಿಡಿಸಲೆಂದು ನನ್ನನ್ನು ದಂಡಿಸಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಕೆಲಕಾಲ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕವನಿಸಲಾರದೆ, ಮರಮರಕ್ಕೆ ತೊಟ್ಟಲು ಕಟ್ಟತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ತಿರುಕಿಯಂತೆ ನಡೆದಾಡುವಾಗ ಬೀದಿಯಲ್ಲಾ ಬಿಡುವಾದಾಗ ಸಾಲೆಯಲ್ಲೂ ಕವನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಗೆಲ್ಲೆರವರೆಗೆ ನಡೆಯಿತು.

ಗೆಲ್ಲೆರಲ್ಲಿ ಶೇಕ್ಕಾಸ್ಟೀಯರ್ “ಟ್ರೈಲ್ ಸ್ಟೇಟ್” ಎಂಬ ನಾಟಕದ ಮೊದನೆಯ ಅಂಕದಿಂದ ಕೆಲವು ಸೋಟಗಳನ್ನು ವೃತ್ತ - ಕಂದಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಸಿ, ಅವನ್ನು ಶ್ರೀ ನಂದಾಳಿಕೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿನಾರಣಪ್ಪ (ಮುದ್ದಣ) ನವರಿಗೆ ಉಡುಪಿಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟೆ. ಮುಂದರಿಸು ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಮುಂದರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಗೆಲ್ಲೆ-ಗೆಲ್ಲೆಂದಿಲ್ಲ ಶ್ರೀ ಪಂಚ ಮಂಗೇಶರಾಯರು ನನ್ನ ಕನ್ನಡ ಅರ್ಥಾಪಕರಾದರು. ಆ ನಡುವೆ ಪ್ರಾಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬರೆಯಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಪದೇ ಪದೇ ಸ್ವಾರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಜೇಳಿನ ಮಂತ್ರ ಬಾರದೆ ಹಾವಿನ ಗುದ್ದಿನಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇಹಾಕಲಾರದೆ, ಆ ಬಗ್ಗೆ ಬಲ್ಲವರು ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿದಲ್ಲದೆ ಹಾಗೆ ಬರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಅಳುಕುತ್ತಿತ್ತು. ಕ್ಷೇತೋರಿಸಿ ಅವಲಕ್ಷಣ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸುಮ್ಮಿನಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು ಎನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ನನ್ನ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಯಾರೋಂದಿಗೂ ಕೇಳಬಾರದು, ಯಾರು ಏನೆಂದರೂ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಡಬಾರದು, ಉತ್ತ ಮೇಲಲ್ಲವೆ ಬಿತ್ತುವ ಯೋಚನೆ? ತಕ್ಕಷ್ಟು ಬರೆದ ಮೇಲಲ್ಲವೇ ಪ್ರಾಸದ ಗೋಚ? ಆ ತನಕ ತಣ್ಣಿಗಿರುವುದೇ ಲೇಸೆಂದು ಪ್ರಾಸ ಇಟ್ಟೇ ಬರೆಯತ್ತ ಹೋದೆ.

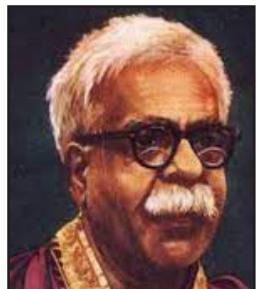
೧೯೦೦ನೇಯ ಜುಲಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ‘ಸುವಾಸಿನಿ’ ಎಂಬ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ ಹೊರಟಿತು. ಅದೇ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ‘ಸುವಾಸಿನಿ’ಯನ್ನು ಕುರಿತು ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದವರಿಗೆ ಜಿ ರೂಪಾಯಿ ಬಹುಮಾನ ಹೊಡುವರೆಂದು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರಾಸುಳ್ಳ ಇ ಕಂದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿಹೊಟ್ಟೆ. ಆ ಉದುಗೋರೆ ನನಗೆ ದಕ್ಷಿತು. ಆ ಪದ್ಯಗಳು ಮರು ತಿಂಗಳಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದವು. ನನ್ನ ಕವಿತೆ ಅಚ್ಚಾದುದು ಅದೇ ಹೊದಲ ಬಾರಿ. ಆಮೇಲೆ ಇಂಂಬಿಂಬಿ ಇಂಂಬಿಂಬಿ ನನ್ನ ಪ್ರಾಸಬದ್ವಾದ ‘ಸುಭದ್ರಾ ವಿಲಾಪ’ ಎಂಬ ಕಂದಪಟ್ಟವೂ ‘ಕಾಲಿಯ ಮರ್ಫನ’ ಎಂಬ ಕಂದಪಟ್ಟವೂ ಸುವಾಸಿನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದುವು.

೧೯೦೩ ರಿಂದ ಇಂದಿನ ವರೆಗೆ ನಾನು ಪ್ರಾಸವನ್ನು ಇಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಪ್ರಾಸವಿಲ್ಲದುವನ್ನು ಹರಿದುಹಾಕಿದೆ. ಪ್ರಾಸವಿದ್ವವಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಳಿಸಿದೆ. ಇವು ಮಂಗಳೂರಿನ ‘ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ’ ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಂದಂದು ಪ್ರಕಟವಾದವು, ಆಮೇಲೆ ನನ್ನ ‘ಗಿಳಿವಿಂಡ’ನಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಾಗಿವೆ.

ಇಗಿನನೇಯ ಏಪ್ರಿಲ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಸುಮಾರು ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಬಡೋದಾ ರಾಜ್ಯದ ನವಸಾರಿ ಎಂಬಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಆಗ್ಗೆ ಒಂದು ಮುಂಜಾನೆ ಮಾಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಶತಪದಗೆಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಹತಾತ್ತಾಗಿ, ಆಗೋದು ಹೋಗೋದು ದೇವರ ಇಚ್ಛೆ, ಹೂಡೋದು ಬಿತ್ತೋದು ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆ, ಇನ್ನು ಮೀನಮೇಷ ನೋಡದೆ ‘ಪ್ರಾಸವನೀಗಲೆ ತೋರೆದುಬಿಡುವುದೇ ನಿಶ್ಚಯಂ’ ಎಂದಾಯಿತು. ಮರದ ಹಣ್ಣು ಮರದ ಬುಡದಾಗೆ ಬಂತು. ಹೊಡಲೆ ರವೀಂದ್ರನಾಥ ತಾಹೂರರ ‘ಅಯಿ ಭುವನ ಮನೋಹರೇಹಿನೀ’ ಎಂದು ಹೊದಲಾಗುವ ‘ಭಾರತ ಲಕ್ಷ್ಮಿ’ ಎಂಬ ಬಂಗಾಳಿ ಗೀತವನ್ನು ಕನ್ನಡಿಸಿದೆ. ಆಮೇಲೆ ಅವರದೇ ‘ಶಿಶು’ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯ ‘ವಿದಾಯ’ ಎಂಬ ಕವಿತೆಯನ್ನೂ, ಅನಂತರ ಶೈಶ್ವ ಮುಹಂದು ಇಕ್ಕಾಲರ ‘ಹಿಂದೂಸ್ತಾನ ಹಮಾರಾ’ ಎಂಬ ಉದ್ದೂ ಗೀತವನ್ನೂ ಕನ್ನಡಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮಾರನೆಯ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಉರಿಗೆ ಮರಳಿದವನೇ ಅವನ್ನು ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಪ್ರಾಸರಹಿತವಾದ ನನ್ನ ಕವಿತೆಗಳು ಅಚ್ಚಾದುದು ಅದೇ ಹೊದಲ ಬಾರಿ.

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪ್ರೇ (ಗುರುಜಿ ಮಾಚ್‌ ಅಂ - ಇಂಡಿ ಸೆಪ್ಪೆಂಬರ್ ಟೆ) - ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿಗಳು. ಇವರು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಆಗ ಮದರಾಸು ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದ ಕಾಸರಗೋಡು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಂಜೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ. ರಾಜ್ಯಗಳ ಮನರಾವಿಂಗಡಣೆಯಾದಾಗ ತನ್ನಾರು ಕೇರಳಕ್ಕೆ ಹೋದುದನ್ನು ಕಂಡು ಹಳಹಳಿಸಿದ್ದ ಅಪ್ಪಣಿ ಕನ್ನಡಪ್ರೇಮಿ ಇವರು. ಶ್ರೀಮಂತ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಮಟ್ಟಿ, ಪ್ರಾಧಿಮಿಕ-ಪ್ರೌಢ ಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ ಪದವಿಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಮದರಾಸಿಗೆ ಹೋದರು. ಡಾ. ಸರ್ವಪಲ್ಲಿ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣನ್, ಗೋವಿಂದ ಪ್ರೇಗಳ ಸಹಪಾತಿಗಳು. ಪದವಿಯ ಹೊನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ತಂದೆಯವರು ತೀರಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ಪ್ರೇಗಳು ಉರಿಗೆ ವಾಪಸಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ಅಂತಿಮ ವರ್ಷದ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯೊಂದು ಮುಗಿದಿತ್ತು ಅಪ್ಪೆ - ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಧಿಕ ಅಂಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದವರೆಂದು ಗೋವಿಂದ ಪ್ರೇಗಳಿಗೆ ಚಿನ್ನದ ಪದಕದ ಬಹುಮಾನ ಸಿಕ್ಕಿತು.

ಪದವಿಯ ಓದೇನೋ ನಿಂತಿತು, ಆದರೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ಮಲೆಯಾಳಂ, ತಮಿಳು, ಕನ್ನಡ, ಮರಾಠಿ, ಕೊಂಕಣಿ, ಬಂಗಾಳಿ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಮುಂತಾದ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿದೆ ಲ್ಯಾಟಿನ್, ಗ್ರೋಮುಂತಾದ ಅಭಿಜಾತ ಭಾಷೆಗಳನ್ನೂ ಜರ್ಮನ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಇಂಗ್ಲೀಷ್, ಇಟಾಲಿಯನ್ ಮೌದಲಾದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಭಾಷೆಗಳನ್ನೂ ಕಲಿತರು. ಒಟ್ಟು ೨೫ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿತ್ಯವಿತ್ತು. ನಿರಂತರವಾಗಿ ಇತಿಹಾಸ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಕಾವ್ಯ, ಖಂಡಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದರು. ದೇಶವಿದೇಶದ ಭಾಷೆಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಗಿಳಿವಿಂಡು, ನಂದಾದೀಪ ಅವರ ಕಾವ್ಯಸಂಕಲನಗಳು. ವೈಶಾಖಿ ಮತ್ತು ಗೋಲ್ಬೂಧಾ ಅವರು ಬರೆದ ಖಂಡಕಾವ್ಯಗಳು. ಹೆಬ್ಬೆರಳು ಎಂಬುದು ಪದ್ಯಗಳನ್ನೂ ಗೊಂಡ ಏಕಾಂಕ ನಾಟಕ. ಅವರ ಗದ್ಯ “ಕನ್ನಡದ ಮೌರೆ” ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಇಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಮದರಾಸು ಸರಕಾರವು ಅವರಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಕೆವಿ ಎಂಬ ಗೌರವ ತೊಡಿಸಿತು. ಇಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂಬ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಇಳಿನೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಪ್ರೇಗಳು ಅಧಿಕರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ನೂರಾರು ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಉಡುಪಿಯ ರಾಷ್ಟ್ರಕೆ ಗೋವಿಂದ ಪ್ರೇ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ ಒಂದು ಒಂದು ಬೃಹದ್ದಂಥವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ಪ್ರೇಗಳ ತಮ್ಮನ ನೂಲುಮದುವೆಯ ದಿನ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಸಿದ್ಧತೆಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದವು?
- ಹಾಡು ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದಾಗ ಪ್ರೇಗಳು ಏನು ಮಾಡಿದರು?
- ಪ್ರೇಗಳು ಬರೆದ ಮೌದಲ ಯಾಕ್ರಾನ ಪ್ರಸಂಗದ ಹೆಸರೇನು?
- ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್‌ನವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದ ಯಾವ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಲೇಖಿಕರು ಓದಿಕೊಂಡರು?
- “ಬಿಲ್ಲ ಹಬ್ಬಿ”ವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಕವಿ ಯಾರು?
- ಮುದ್ರಣ ಕವಿ ಲೇಖಿಕರಿಗೆ ಏನೆಂದು ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟರು?
- ಪ್ರಾಸು ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ದರ್ಶಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಪ್ರೇಗಳು ಯಾವ ಕೃತಿಯನ್ನು ಬರೆದರು?

* * * * *

2. ತಾಯಿ ಭಾರತೀಯ ಅಮರಪುತ್ರರು

ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಸೂಲಿಬೆಳೆ -

ప్రపంచ : భారత స్వతంత్రగొందు స్వాతంత్ర్యద సమయమ్న నావిందు అనుభవిసుత్తిద్దేవే. ఆదరే ఆ స్వతంత్రక్షోస్యర హోరాడి మదిదవరు అసంబ్యాత దేశభక్తరు. స్వతంత్ర్యత్వాగు-బలిదానద ఘల. రక్తతప్పనవన్నదరూ కోట్టు తాయి భారతియమ్న పరంతుద శృంఖలీయింద బిడిసువేపేంద ఏర క్రాంతికారర నిస్వాధ్య బలిదానవన్న సృంగిసువుదు భారతియరేల్లర జవాబ్దారి.

ಅದು ಇರಿದನೇ ಇಸವಿ, ಮಾರ್ಚ್ ಏಂಬುದು ಸೆರೆಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಸೇರಿದ್ದರು. ‘ವಂದೇ ಮಾತರಂ’, ‘ಭಾರತ ಮಾತಾ ಕಿ ಜ್ಯೇ’ ಫೋಟೋಗಳು ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟಿದ್ದವು. ಆ ಜನಸಂದರ್ಭಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಮುಂದೆ ವೃದ್ಧ ತಾಯ್ಯಂದೆಯರು ನಿಂತಿದ್ದರು. ಅವರ ಕಂಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದೇನಾಗುವುದೋ ಎಂಬ ಆತಂಕ. ವ್ಯಾಪಾರದ ನೇವದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಭಾರತೀಯರನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಅಡಿಯಾಳಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ಬ್ರಿಟಿಷರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಿರ್ದಾಯಿವಾಗಿ ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸುತ್ತಾರಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ದುಸುಡ. ಆದರೂ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಹನಿ ನೀರಿಲ್ಲ! ಅಂತಹ ಧೀರತನೆ.

హో! ఆ ఎదుగారికి బ్లిట్టిష్టరిగిరబేక్కల్ల? హొరగి నేరేది జనసందర్శయన్న కండే నడుగిహోగిద్దరు. ఈ జనరేల్లి సేరేమనేయ గోడె ఒడచే ఒళనుగి, యువ క్రాంతికారిగళన్న బిడిసి కరేదొయ్యువరో ఎంబ అంజికి అవరిగె. అదక్కాగియే అవరు నిగదిత దినక్కింత ఒందు దిన మోదలే తమ్మ అపరాధిగళన్న గల్లిగేరిసువ తయారియల్లిద్దరు.

ಆ ಅಪರಾಧಿಗಳು ಮಾಡಿದ್ದ ತಪ್ಪಾದರೂ ಏನೆನ್ನುತ್ತೀರಿ? ದೇಶದ ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ದನಿ ಎತ್ತಿದ್ದು. ಆ ದನಿಯನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆ ಕಿವುಡಾಗಿ ಹುಳಿತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅಸೆಂಬಿಲಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಂಬೆಸೆಮು ಸದ್ದು ಮಾಡಿದ್ದರು ಅವರು! ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಿಂದ ಬಿಂದು ಈ ದೇಶವನ್ನು ಲೂಟಿಗ್ಯಾದಿದ್ದಲ್ಲದೇ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ತುಚ್ಚವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾ ಶೋಷಣೆಗೆ ಡಾಡಿದ್ದ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ಸೆಟೆಮು ನಿಂತಿದ್ದರು ಬಿಸಿರಕ್ತದ ಆ ಯುವಕರು. ಭಿನ್ನ-ಭಿನ್ನ ಕ್ರಾಂತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪರಕೀಯರನ್ನು ಈ ದೇಶಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಸುವ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರೇ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿದೀಪ ಮತ್ತೆಷ್ಟು ಜಾಜ್ಲುಮಾನವಾಗಿ ಬೆಳಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ತಮ್ಮ ರಕ್ತವನ್ನೇ ಬಸಿದ ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್, ರಾಜಗುರು ಮತ್ತು ಸುಖದೇವರು.

ఈ మూవరు యువ క్రాంతికారిగళన్ను గల్లిగేరిసలు బ్రిటిషరు కొట్ట కారణ ‘రాజ దోష’. ఎప్పు విచిత్ర నోడి. బ్రిటిషరు భారతద రాజరే ఆగిరలిల్ల, అవరే బేర దేశదింద బందిద్దవరు. భారతియరు తమ్మ స్వంత సేలద ముక్కగాఁ హోరాడువుదన్నే ఈ బిళియరు రాజదోషవెందు కలేదిదరు. అనేకరన్న ఇదే ఆధారద మేలే నేణిగేరిసిద్దు. గుండు హాకి కొండిద్దల్లదే

ನಡುಬೀದಿಯಲ್ಲೇ ಲಾರಿಯಂದ ಬಡಿದೂ ಕೊಲ್ಲಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಈ ಅನ್ಯಾಯ, ದರ್ಪಣಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿನಿಲ್ಲಲೆಂದೇ ಈ ಸಿಡಿಲಮರಿಗಳು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿ ಸ್ವಾಂತ್ರ್ಯನ ಹತ್ತೆಗೆ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಿದರು. ಪಂಜಾಬಿನ ಹಿರಿಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರ ಲಾಲಾ ಲಜಪತರಾಯರನ್ನು ಲಾರಿಯಂದ ಬಡಿದು ಕೊಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಂತ್ರ್ಯನ ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಲಾಲಾಜಿ ತೀರಿಕೊಳ್ಳುವ ಮುನ್ನ ‘ನನಗೆ ಹೊಡೆದ ಒಂದೊಂದೂ ಲಾರಿಯ ಏಟೂ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಶವಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಹೊಡೆದ ಕೊನೆಯ ಮೋಳಿಗಳು’ ಎಂದಿದ್ದರು. ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬರುವ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಡವಟ್ಟಾಯ್ತು. ಸ್ವಾಂಡಸ್ವಾನನ್ನೇ ಸ್ವಾಂತ್ರ್ಯ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳು ಅವನ ಹತ್ತೇ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದ್ದರು. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಸ್ವಾಂತ್ರ್ಯನ ಆದೇಶದಂತೆ ಲಾಲಾಜಿಯವರಿಗೆ ಲಾರಿಯಂದ ಬಡಿದವನು ಇದೇ ಸ್ವಾಂಡಸ್ವ. ಆ ದುರಹಂಕಾರಿಯು ಭಾರತೀಯರ ಪ್ರತಿಕೊರದ ಗುಂಡಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿದ್ದ. ಈ ಒಟ್ಟಾರೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದವನು ಸುಖಿದೇವ. ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್ ನೋಂದಿಗೆ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿದವ ಮರಾಠಾ ಕಲಿ ರಾಜಗುರು. ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ರಕ್ಷಣೆಯಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಆಜಾದ್ ಎಂದೇ ಖ್ಯಾತರಾದ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಆಜಾದ್.

ಶ್ರೀವರಾಮ ಹರಿ ರಾಜಗುರು

ಸೀಟು ಗಿಟ್ಟಿಸಿ ಓದು ಮುಂದುವರೆಸಿದ.

ಕಾಲೇಜಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸುಖಿದೇವನ ಜೊತೆಗೂಡಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶಪ್ರೇಮ ಬಿತ್ತುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಕ್ರಮೇಣ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳೋಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧಿಸಿದ. ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಪಂಡಿತೋಜೀ ಎಂದು ಗೌರವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಆಜಾದರ ಸಹವಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲಂತೂ ಅವನ ಕ್ರಾಂತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತಪ್ಪು ತೀವ್ರಗೊಂಡವು. ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಕೋರಿ ಕಾಂಡ ನಡೆದು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳ ಗುಂಪು ಚಡುರಿಹೋಯ್ತು. ಆದರೆ ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್ ಕ್ಕೆ ಚೆಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಆಜಾದರೋಡಗೂಡಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಸಂಘಟಿಸಿದ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳನ್ನೇಲ್ಲ ಒಂದೇ ಸಂಘಟನೆಯಡಿ ತರುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ. ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಆತ ಬಟುಕೇಶ್ವರ ದತ್ತನೋಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಬಂಬಸೆದು ಬ್ರಿಟಿಷರನ್ನೇ ನಡುಗಿಸಿಬಿಟ್ಟು. ತಾನೇ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಶರಣಾಗತನಾಗಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಕಟಕಟೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳ ಹೋರಾಟದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ.

ಸುಖಿದೇವ್

ಆತ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ‘ಪೂರ್ವ ಸ್ವರಾಜ್ಯ’ ಚಿಂತನೆಯು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ತರುಣರನ್ನು ಸೇಳಿಯಿತು. ಆವರೆಗೂ ದೊಮ್ಮಿನಿಯನ್ನು ಸ್ವೇಚ್ಛಾ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್, ತಾನೂ ಪೂರ್ವ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಘೋಷಣೆ ನೀಡಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಮುಂದೆ ಜ್ಯೇಶ್ವಲಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್ ತನ್ನ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪ್ರಾಯತೆಯನ್ನು ಮೆರೆದ. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕುನೀತಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಅನೇಕ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ದೇಶಭಾಂಧವರಿಗೆ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇದ್ದ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದ.

ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್, ರಾಜಗುರು, ಸುಖಿದೇವರೆಲ್ಲ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಬಿದ್ದಿದ್ದ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತೆ? ಜಯಗೋಪಾಲ ಎನ್ನುವ ದ್ರೋಹಿಯ ಕಾರಣದಿಂದ. ಈ ಬಗೆಯ ದ್ರೋಹಿಗಳೇನು ಕಡಿಮೆಯೇ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ? ಸಿರಾಜುದ್ದೀಲನನ್ನು ನಂಬಿಸಿ ಕೇಡು ಬಗೆದ ಮೀರ್ ಜಾಫರನಿಂದ ಹಿಡಿದು, ಜಾಪೇಕರ್ ಸಹೋದರರ ನೇಣಿಗೆ ಕಾರಣನಾದ ಗಣೇಶ್ ಶಂಕರ್ ದ್ರವಿಡನವರೆಗೂ ಯಾವತ್ತಿಗೂ ಇದ್ದರು ಇಂಥವರು. ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರನು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಮರೂರವನಿಗೆ ದ್ರೋಹ ಬಗೆದ ಅಂಬಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲವೇ? ನಮ್ಮ ಜೆನ್ನಮ್ಮ ಕೂಡ ಸೇರಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದ ದ್ರೋಹಿಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ. ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಹೆಮ್ಮೆಯ ನಾಡಿನ ಕದನ ಕಲಿಗಳನ್ನು ಬಂದೂಕಿನ ತುದಿಯಿಂದ ಹೆದರಿಸಿ ಸೇರಿ ಹಿಡಿಯುವಷ್ಟು ತಾಕತ್ತು ಪರದೇಶೀಯರಿಗೆಲ್ಲಿಂದ ಬರಬೇಕು!

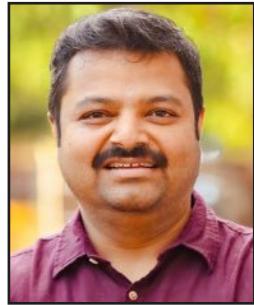
ಅಂತೂ ನಮ್ಮ ಕ್ರಾಂತಿರತ್ನಗಳು ನಗುನಗುತ್ತ ಕುಣಿಕೆಯನ್ನು ಚುಂಬಿಸಿ ಭಾರತಮಾತೆಗೆ ಜ್ಯೇಶಾರ ನೀಡುತ್ತಾ ಆಶ್ಚರ್ಯತ್ವಿಗೆ ಅಣಿಯಾದರು. ಸ್ವತಃ ಜ್ಯೇಶ್ವರ್ ಕೂಡ ಇವರ ಕೆಚ್ಚು ಕಂಡು ಭಾವುಕನಾದ. ಮಾರ್ಚ್ ೨೫ರ ಆ ದಿನ ಭಗತ್, ರಾಜಗುರು, ಸುಖಿದೇವರು ತಾಯಿ ಭಾರತಿಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜೀವವನ್ನೇ ಧಾರೆ ಎರೆದರು. ಹೇಗೆ ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಣಾಪರ್ಚಣೆಗೈದಾಗ ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್‌ನ ವಯಸ್ಸು ಅಂ ಮಾತ್ರ! ಜಂದ್ರಶೇವಿರ್ ಆಜಾದರು ಜ್ಯೇಶ್ವನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾರ್ಗದ ಕುರಿತು ಸೂಚಿಸಿದಾಗ ನೇಣಿಗೇರುವುದರಿಂದ ಹಚ್ಚು ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡುವುದು ಸಾಧ್ಯ’ ಎಂದು ಭಗತ್ ದೃಢವಾಗಿ ನುಡಿದಿದ್ದ. ಆತ ಹೇಳಿದಂತೆ ಲಕ್ಷ-ಲಕ್ಷ ಭಾರತೀಯರು ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಣಾಪರ್ಚಣೆಗೈಯ್ಯುವ ಪಾಠವನ್ನು ಈ ನೆಗುಮೋಗದ ತರುಣರಿಂದ ಕಲಿತುಕೊಂಡರು. ಸ್ವಾಧ್ಯದ ಹಂಗು ತೋರೆದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮುಂದಡಿಯಿಟ್ಟರು.

ಯುವಕರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಈ ಪ್ರಾಣಾಪರ್ಚಣೆಯ ಕೆಚ್ಚು ಮುಂದೆ ದೇಶದ ಕ್ರಾಂತಿ ಸಂಪರ್ಕನೆಯಲ್ಲಿ ಬಲುದೊಡ್ಡ ಶಕ್ತಿ ತುಂಬಿತು. ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್‌ನ ಬಲಿದಾನವನ್ನು ಸುಭಾಷ್‌ಚಂದ್ರ ಬೋಸರು ತಮ್ಮ ಸೇನೆಯ ಪ್ರೇರಣೆಗೆಂದು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದೆಡೆ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಜಿಯವರ ಅಂಧಂಸಾ ಚಳವಳಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಮೂರಕವಾಗಿ ನಡೆದ ಈ ಕ್ರಾಂತಿ ಚಳವಳಿ ಬ್ರಿಟಿಷರನ್ನು ಹೆದರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಱಲ್ಜಿಲರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಪ್ರಥಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಮಾದರಿಯದ್ದೇ ಮತ್ತೊಂದು ಹೋರಾಟ ನಡೆದರೆ ತಾವು ಉಳಿಯುವುದು ಕಷ್ಟ ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಭಾಸವಾಗಿತ್ತು. ಕೊನೆಗೂ ನಮಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದಕ್ಷಿತು.

ಆದರೆ ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್‌ಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯೊಂದೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಂತರದ ಭಾರತ ಹೇಗೆರಬೇಕೆನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಸ್ವಾಷಾ ಕಲ್ಪನೆಗಳಿದ್ದವು. ಆತನ ಧ್ಯೇಯವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ನಮ್ಮ ಯುವ ಹೀಳಿಗೆ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದೇ ಬೇಸರದ ಸಂಗತಿ. ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ನಗು-ನಗುತ್ತಾ ನೇಣಿಗೇರಿದ ಈ ಮಹಾತ್ಮರ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಅವರ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸುವ, ದೇಶದ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ-ಸ್ವಾವಲಂಬನಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದಿದುವ ದೀಕ್ಷೆ ತೋಡೋಣ. ಭರತಮಾತೆಯ ಪದತಲಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಕಣೆಯಾದ ಈ ಮೂರು ಅಮರಪುಷ್ಟಗಳ ನೆನಪನ್ನು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹಸಿರಾಗಿಟ್ಟಿರೋಣ, ಇಂಕ್ಷಿಲಾಬ್ ಜಿಂದಾಬಾದ್!

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಸೂಲಿಬೆಳೆ : ಪ್ರಮುಖ ವಾಗ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರವಾದಿ ಚೆಂತಕ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಸೂಲಿಬೆಳೆಯವರು ಇವರು ಕಳೆದು ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸೂಲಿಬೆಳೆ ಎಂಬ ಉಪನಾಮ. ಇವರ ತಂಡ ದೇವದಾಸ್ ಸುಭಾಯ ಶೇಟ್ ಅವರು ಸೂಲಿಬೆಳೆಯ ಸರಕಾರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಾಪಾಧ್ಯಾಯರಾಗಿ ಕೆಲಸ ವಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಗಣಕವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ಯುವಾ ಬ್ರಿಗೇಡ್ ಎಂಬ ಸಂಘಟನೆಯ ಮೂಲಕ ಇಂದಿಗೂ ಅವರು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಗೃತಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡದ ಹಲವ ಪ್ರಮುಖ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಕಣಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳು: ಮೇರಾ ಭಾರತ ಮಹಾನ್, ನೆಹರೂ ಪರದೆ ಸರಿಯಿತು, ಭಾರತ ಭಕ್ತ ವಿದ್ಯಾನಂದ, ಅಪ್ರತಿಮ ದೇಶಭಕ್ತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಏರ ಸಾವಕರ್, ಜಾಗೋ ಭಾರತ, ವಿಶ್ವಗುರು (ಅಂಕಣಬರಹ ಸಂಪುಟಗಳು), ಕಾಗ್ರಲ್ ಕದನ ಕಥನ, ಸುಮೃನೆ ಬರಲಿಲ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ - ಇತ್ಯಾದಿ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಾಠವನ್ನು ಅವರ “ಜಾಗೋ ಭಾರತ” ಅಂಕಣಬರಹಗಳ ಕೃತಿಯಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ :

೧. ಮೂವರು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲಿಗೇರಿಸಲು ಬೀಳಿಷರು ಕೊಟ್ಟ ಕಾರಣ ಏನು?
೨. ಲಾಲಾ ಲಜಪತರಾಯರು ಲಾಲಿಯೇಡಿನಿಂದ ತೇರಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಏನು ಹೇಳಿದರು?
೩. ‘ಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾಜ್ಯ’ದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಯಾರು?
೪. ಜಂದ್ರಭೇವಿರ ಆಜಾದರು ಜ್ಯೋತಿನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪರಿತು ಹೇಳಿದಾಗ ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್ ಹೇಳಿದ ಮಾತೇನು?
೫. ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್ನ ಸಹಚರರು ಯಾರು?
೬. ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳ ಪ್ರಾಣಾಪರ್ವತೆ ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಯಾವ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೇರಣ ಕೊಟ್ಟಿತು?

* * * * *